JAN HAVLASA

DĚTI NEKLIDU

Milému příteli
kol. R. J. Pěnkovi
s upřímnou [illegible]
[illegible]
1924.

SEBRANÉ SPISY JANA HAVLASY. / Svazek druhý: DĚTI NEKLIDU. / Singapurský román. / Třetí vydání. / S úvodní kresbou a štítkem OTAKARA ŠTÁFLA. / Vytiskli BĚLSKÝ A JEŽEK v Praze. / Vydalo roku 1923 Ústřední nakladatelství a knihkupectví učitelstva československého v Praze, společnost s r. o., jako 493. publikaci.

JAN HAVLASA

DĚTI NEKLIDU

DĚTI NEKLIDU.
SINGAPURSKÝ ROMÁN.
(1915.)

PAMÁTCE Dra KARLA PIPPICHA.

I.

Vždy blížil jsem se k novému městu svých toulek s rozechvěním, jaké cítíváme, přistupujíce k ženě, jež mohla by něco znamenat pro náš život; v některém nalezl jsem milenku, na kterou se nezapomíná, jiné však zklamalo mne i tím, co nalhávalo, i oním, co prozradilo. Byla města, jejichž duší jsem se nikdy nedopátral; byla jiná, jejichž srdce odkryta přiznala se k prázdnotě, která děsila. Byla města, jež odevzdávala se rychle se zběhlostí něvěstky a zanechala zošklivení, ale byla i taková, jež vzbuzovala vášně, kterých nedovedla ukojit. Bylo možno s tímto flirtovat a na konec ptát se udiveně, co vlastně mne k němu vábilo; s oním zapřádat román duševní lásky, jenž bavil tak dlouho, pokud se neukázalo, že v tom vlastně nebylo ani románu, ani duše, ani lásky. Byla města, jež teprve při loučení ovinula mne svým kouzlem, jemuž po týdny nebo měsíce byl jsem nepřístupen, abych pak po léta ho vzpomínal, nenavratitelně vzdálen, jako krásy, které není dovoleno rušiti a ničiti opakováním. Některá zůstala mi hádankou ve své všednosti, jiná mne půvabně mystifikovala, a vrátiv se k nim, s úžasem krčil jsem rameny nad pošetilostí svých mladších let. Byla města, jež zanechala dojem matróny, obklopené počestností a dětmi, ale někdy se oddávající hořké melancholii nad tím, že nedovedla včas hřešiti; byla jiná, jež zdánlivě se nabízela a přece nikdy nevzdala. Města vášnivá i města bez krve, města napráškovaná a omalovaná, města rozpučelých tvarů, jež lákaly tím více,

čím úzkostlivěji byly tajeny. Města průhledné povahy a jiná složitého výrazu, v němž rys za rysem bylo nutno luštiti, jen abych na konec si přiznal, že mnohým rozluštěním fysiognomie stala se pouze nepochopitelnější a záhadnější. Byla města, jež odedávna uměla mne vzrušiti prapouhým zvukem svého jména, seskupením hlásek a slabik. Již jako chlapec jsem některá taková jména hýčkal ve své obraznosti, nalézaje podivnou rozkoš v jejich vyslovování. Ani cestopisy nedovedly jich zlaciněti, ani zeměpisné hodiny ve škole nedokázaly jich zhnusiti. Ale ocitaje se po letech tváří v tvář té neb oné nositelce magického jména, nebyl jsem si vždy jist před polosměšným nebo tragickým rozkouzlením. Stará láska se obyčejně ukázala zrezavělou.

Byly však i výjimky. A po prvé v životě jda rušnými, rozžhavenými, barvitými ulicemi dopoledního Singapuru, skoro jsem se chvěl při myšlence, že toto seskupení kovově zvonících hlásek by se mělo prokázati jen pozlaceným plechem. Neboť šest dní plavby z Hongkongu napialo mé očekávání příliš, aby vynoření Singapuru, vůbec poněkud ploché a se strany doků v Tanžong Pagaru již dokonce neladné, nepůsobilo dojmem předehry k rozčarování. Dvě hodiny procházky a projížďky ve dvoukolce, tažené Číňanem, jehož tělo, většinou nahé, lesklo se jako zmoklý bronz pod vysvitlým sluncem, — jenom dvě hodiny bloudění bez plánu a bez cíle stačily však, aby zaplašily moje obavy. Do hotelu na hlavním nábřeží se navrátiv, usedal jsem k tiffinu s uspokojením záletníka, jenž zachytil první slibný úsměv té, kterou si vyhlédl za příští milenku. Nemohl jsem ještě a ani se nepokoušel si ujasniti, co mi napověděl Singapur prvním dojmem; ostatně nic tak neklame, jako první dojmy. Ani zákmitem jsem nenahlédl do duše města, a rythmus jeho tepen byl mi ještě vzdálenou hudbou. Viděl jsem pestře květované roucho, přehozené přes nahá ramena a prozrazující tvar těla; zůstala mi vzpomínka úsměvu bez přesné představy rtů a očí, jež jej vydaly.

„Město jako město,“ poznamenal americký turista, jenž s obratností globetrottera dovedl zaříditi, aby mne mohl

v mezích slušnosti vytrhnouti z myšlenek, když po tifftinu jsem si usedl s doutníkem k černé kávě na verandu. „Byl to Gautier, který řekl, že země liší se jenom stejnokrojem policie? Singapur byl by ho zklamal. Viděl jsem tytéž Sikhy, které jsem nechal za sebou v Šanghai a Hongkongu. V úpravě výkladních skříní by se zdejší Angličané mohli jít učit k nám do Států. Jídlo by ušlo, kdyby člověku věčně nestrkali tu rýži. Poledne co poledne jím kari, které pálí jako oheň. A pořádné Malajky jsem ještě ani nespatřil. Číňan na Číňanu! Ještě, že ty Indky jsou tu. Mají krásnou postavu. Ale náušnice v nose a prsteny na prstech u nohou tak trochu kazí ilusi, nemyslíte?“

Poznamenal jsem suše, že jsem už zahlédl také malajské policisty; ale co jsem myslil, ač nevyslovil, bylo něco jiného. Objevilo se mi nutným odstraniti tuto překážku, jež vždy a všude brání vniknutí do místního ovzduší; bylo třeba opustiti kosmopolitický hotel; neboť nic tak nekazí iluse, jako turisté a obchodníci, kteří tvrdošíjně přenášejí atmosféru svého podprostředního prostředí i za sedmera moře a sedmery hory. A na chvíli se omluviv svému hovornému sousedu, již jsem se nevrátil. Stačilo vyjít před hotel a lusknout prsty. Několik kuliů s rikšami přicválalo, a za okamžik hbité nohy kmitaly se přede mnou, sedícím v dvoukolce.

Ze začátku tahoun se po mně ohlížel tázavě, kdykoli jsme se ocitli poblíže nároží nebo rozcestí; ale setkav se několikráte s pokrčením ramenou, pochopil, že mi nezáleží na tom, kam mne veze, jako spíše, kudy mne veze. A zvyklý na záliby bělochů, zatočil do Malajské ulice, uvolňuje své kroky.

Ve vedru časného odpoledne pověstná Malay Street spala za zavřenými okenicemi nebo spuštěnými stínivkami; bílé i barevné otrokyně vilnosti odpočívaly si právě tak, jako počestný Singapur. Jen u jakéhosi japonského pelechu příšerně rozklížené, drobounké děvče, jehož tváře pokryty byly růžovou omítkou, vyšlo až na pokraj chodníku, volajíc na mne naivní oplzlosti.

„Zastavit, tuane?“ zeptal se úslužný kuli. Nechtělo se mi býti pokládánu za tuctového turistu, jemuž nutno ukázati stereotypním pořadem veškeré znamenitosti města od vykřičených domů po anglikánskou kathedrálu. Vyslovil jsem několik letmo naučených slov malajštiny, jež i singapurským Číňanům je lingua franca. „Tidá,“ šlehl jsem ho záporem a dodal: „Džalan lekas, jdi rychle.“ Ještě jednou se Číňan pokusil svou pitvornou pidžin-angličtinou o návrh. „Jeden kus bílé děvče?“ Ale dostav tutéž odpověď ráznějším hlasem, pustil se do skočného cvalu.

Za nedlouho ocitli jsme se mezi zahradami soukromých obydlí, mezi poinciánami rudě rozkvetlými a mohutnými vějíři ravenal, mezi palmami arekovými a kokosovými, na žluté, udupané cestě. Přejeli jsme po mostě nad tratí železnice, minuli stanici a projížděli točitými cestami po návrších, jejichž zahrady slévaly se v jediný háj místy tak zdivočelý, že připouštěl představu džungle v přímé protivě s úpravností cesty, která jej vroubila. Skulinou v rostlinstvu zahlédl jsem věžičky hindické svatyně a neumělé sochy posvátných krav, sedících na zdi pod strání v údolíčku brčálově zeleném a zacloněném bambusovými trsy; ale pak už se cesta zavrtávala hlouběji do zeleného přítmí a jen občas kmitlo se stavení evropského slohu v průhledu pod ohromnými korunami stromů nebo za hustými, rozkvetlými křovisky. Měl jsem dojem městečka, jež v zápase s divočinou podlehlo a tone v drtivém semknutí lian. Sytá, někdy až omamná vůně čišela z bujné vegetace, v níž cesta podobala se tunelu. Po dopolední procházce domorodými čtvrtěmi nic nemohlo mi být vítanější nad ten zelený, rozčilující poklid, v němž utajena byla přítomnost lidí mojí pleti, — nad tu oranžově žlutou opuštěnost upěchované jízdní dráhy, zdánlivě vedoucí k nějakému tajemství.

Zmírňující se klusot Číňanův konečně přešel v pomalou, plíživou chůzi; nevadilo mi to; a skoro jsem žárlil na svou osamělost, když proti nám z ohybu vynořila se jiná rikša po náklonu cesty jen letící. Zahlédl jsem bělošku oslnivě bílé pleti a temně, kovově rudých vlasů pod bílým kloboukem, jenž ozdoben byl květy barev souhlasných s jejími vlasy a

modrýma očima; měl jsem dosti času, abych si povšiml malých, bronzově červených střevíčků a safírové stuhy na bílých šatech kolem pasu, jenž zdál se neuvěřitelně útlým pod jejím vypiatým, rozkvetlým poprsím a plnými rameny. A potom mne minula, zamyšlená a klidná, na mne ani nepohlédnuvši.

Mohl jsem si představiti, že to vše bylo chvilkovým viděním; její soukromá rikša byla pneumatikami právě tak neslyšná, jako lehké, bosé nohy jejího běhouna. Osamělost, jež se mi vrátila jejím zmizením, byla nasycena jejím zjevem a znepokojovala jako vědomí nedozavřených dveří; a přece nemohl jsem připustiti, že bych byl v neznámé vycítil klíč k duši Singapuru nebo vůbec cokoli specificky singapurského. Aspoň docela jinak jsem si představoval symbolické ztělesnění singapurské exotiky. Na prahu Malajska přece jen modré oči, rudé vlasy a bílá pleť zdály se něčím nedokrevným a téměř rušivým, byť i bylo mně doznati, že tato neznámá sálala plnokrevností a souladně zapadala do rámce svého okolí. Projížděje zapařeným stínem tropického zelena, připodobnil jsem ji ve své představě bledé a současně žhavé orchideji, plnící šero pralesa dráždivými vůněmi. Stupeň od rovníku taková krása byla exotickou v exotice, paradoxem a hádankou...

Náhle rozhodnut, vrátil jsem svého rikšu týmž směrem, kterým právě se byl pracně vyšlapal do svahu; ale ač ujížděl se mnou, co mu nohy stačily, nezahlédl jsem dvoukolky, jež nedávno mne minula, ani poblíže stanice ani v perspektivě cest a ulic, jimiž jsme se blížili zase k pobřeží moře. A když Číňan se mnou vjel na Rochore Road, do ulice ptáčníků, naplněné živočišným zápachem, propustil jsem jej, lákán jsa klecemi, jež lemovaly chodníky.

Zde šediví javanští vrabci s růžovými zobáčky a onde ohromní, čekankově modří holubi bornejští s rozčepýřenými chocholy, v této kleci štíhlí, černožlutí zoborožci, v oné zlatí bažanti, kovově třpytní a elegantně pyšní, upoutali můj zájem a dovolili mi na chvilku zapomenouti zklamání nad tím, že neznámé jsem už nedohonil. Hravé cibetky a černostříbrní gibboni, držící se něžně a nehnutě v náručí, zatím co jejich černá očka jezdila po všem, co v ulici bylo hodno jejich po-

zornosti, kančilové, drobní jelínkové, podobající se hračkám, i tygří kočky, pestrobarevná směs papoušků a fascinující sbírky hadů, — to vše vzbuzovalo představu pralesa i džungle, ale přivádělo mi na mysl také představu bledé, vášnivé orchideje. A naslouchaje skvěčení a ječení, pískotu a křiku, vrkání a švitoření, jež naplňovalo ulici, přistihl jsem se při myšlence, jak se asi neznámá jmenuje prvním jménem.

Od moře vrátil jsem se do jedné z hlavních ulic, přetínající Rochore Road, na North Bridge Road. Vůz elektrické dráhy, řízený vytáhlým Sikhem v obvyklém turbanu, přejel mimo mne; a v tom okamžiku zarazil jsem se překvapením. Na protější straně viděl jsem jíti neznámou v průvodu štíhlého muže; dvě dvoukolky následovaly je zvolna podle chodníku. Dvě bílé postavy, obrácené ke mně zády; bylo mi skoro k smíchu, že tak málo dostačilo, abych se vzrušil. Ani mne nenapadlo uvažovat, je-li onen běloch v tropickém bílém klobouku se dvěma štítky její manžel, přítel nebo bratr; její zjev zaujal veškerou mou pozornost a vznítil mé smysly. Její chůze měla kočkovitou lehkost orientálců; její tělo se vlnilo při každém kroku jako liána ve vánku.

Přešli na mou stranu úkosem přes jízdní dráhu; zahlédl jsem její obličej, teď oduševnělý rozhovorem, ale posud zamyšlený a vážný. Smích, jímž odpověděla na poznámku svého společníka, zdál se sklouzati s jejích rysů jako roj motýlů, kteří laškovali jen kolem květu orchideje, do kalichu nevniknuvše. Nad pevnými, mírně vyklenutými boky a úzkým, volným pasem, nad panenskou útlostí života její poprsí vznášelo se tropickou bujností, jíž hedvábná chůze kadencovala synkopovaným rythmem tak, že vždy druhá část každého taktu, totiž kroku, byla přízvukována. Hudební efekt, jímž možno vytvořiti nechutnou banálnost amerického rag-time, — někdo by namítl; zjev neznámé však byl harmonisován klasickým kontrapunktem, jenž nepřipouštěl zlacinění melodie. Vznikl mi dojem převládajících strun, tlumených sordinou a přece překypujících vášní. To bylo její poprsí; její obličej, jejž nyní viděl jsem v jemně vyříznutém profilu, byl hobojem, zpívajícím zvrácenou melodií, a její oči flétnou, jež spojovala

obě melodie, — pamatoval-li jsem se dobře z letmého spatření. Její rudé vlasy byly klíčem, — tím byl jsem si jist. A plnilo-li mne něco obavami, bylo to pomyšlení, že by její hlas měl zlomiti hudební dojem její personality. Cítil jsem, že současně přestala by pro mne být i orchidejí. Neboť květiny a vůbec rostliny jsou nejhudebnějším projevem přírody; z vůní, barev, šumotu listů a rostlinných tvarů se zrodila hudba člověkova.

I bezděčně přidal jsem do kroku, abych předešel neznámou a zaslechl její hlas; ale právě tehdy oni vešli do jednoho z nesčetných krámů s kuriositami a klenoty, jež jsou zároveň zastavárnami. Již v hotelu jsem slyšel o této ulici zastaváren; a dříve, než mohl jsem vyhověti prvnímu popudu a vejíti do téhož krámu, napadlo mne, abych zašel do některého ze sousedních a vyčkal, zda oni do něho nevejdou za mnou, jsouce právě na sběratelské obchůzce. Nelíbilo se mi nikdy přímé vynucování jakéhokoli dobrodružství, ba zdálo se mi obyčejně bezpříkladnou hrubostí. Každý floutek dovede se honiti za dobrodružstvím a úplně je pokaziti, ale milovník neočekávaného pokorně čeká na pokyn náhody, jež je svrchovaným osudem lidských životů. Dvakráte byv sveden s neznámou hned na první projížďce Singapurem, a dvakráte jí nespatřen, chtěl jsem ponechati slovo náhodě a ničím nerušiti diskrétnosti, které vyžaduje si hra s osudem, aby byla krásná.

II.

Vyzáblý, sežloutlý Číňan mne uvítal s orientální důstojností. Obklopen spoustou předmětů, vydechujících aromata mnohých plemen, zemí a dob, připadal mi starší a tajemnější všech. Na jedné stěně visely vlnité krisy malajské, jež vrážejí se do srdce shora, za klíční kost; dajacké nože, jež možná usekly nejednu lidskou hlavu, z níž pak byl usušen rodinný ornament; siamské meče, papuánská kopí, nepalské dýky, sekáčky, nožíky. U protější zdi stály etažéry s nevinnějšími předměty, — bronzové sochy Buddhů, sošky Višňů a Šivů ze slonoviny, malajské ozdoby, tamilské fetiše, čínské i japonské laky, obscénní skupiny sošek z ebenu, černé jak noc a lesklé jako hřích, bambusové vásy mandragory, věci okultní příchuti, věcičky záhadného významu i banální všednůstky. Pestré sarongy malajské byly narovnány v příhradách za stolem na zadní stěně; obřadní roucha buddhistická ze Siamu tam visela a čínský brokát; pár zánovních nohavic evropského střihu. Přelétl jsem to vše zrakem, jenž na konec spočinul na skleněné desce stolu, přiklopené na přihrádky, plné klenotů.

„Ukažte mi náramky," řekl jsem zcela nahodile. Nevěděl jsem, co slina mi přinese na jazyk, když vypustil jsem z úst první slovo. Neměl jsem nejmenšího zájmu na náramcích a téměř jsem litoval, že jsem si nevyžádal k nahlédnutí sbírky malajských motýlů, kterou jsem v tom okamžiku spatřil v koutě na židli. Že bych něco skutečně koupil, mne ani nenapadlo; měl jsem vždy nechuť ke sbírání předmětů, jež nemohly míti vztahu k mému životu, k mé minulosti.

Beze slova Číňan sehnul se kamsi pod stůl a vytáhl zásuvku náramků, jež vynutily si větší a opravdovější pozornost, než jakou byl jsem připraven jim věnovati. Byla to překvapující směsice věcí drahocenných i cetek významu spíše kulturního. Perská i arabská práce, indické jinotaje, afganská pravověrná primitivnost, tibetská piplavost, čínský vkus, anamitská perverse, siamská grotesknost, javánský přepych, japonská titěrnost, malajské nápady, melanéská bizarnost, — to vše a mnohem ještě více obsaženo bylo v Číňanově sbírce, do níž lichotně zajely jeho dlouhé, kostnaté prsty, přebírajíce se obroučkami a chřestíce jimi. Usmíval se jaksi záhadně; jeho pohled byl skoro výsměšný. Zavadil jsem o jeho oči, jež zdály se vyciťovati moje rozpaky. Sáhl jsem mezi náramky poněkud podrážděn.

„Toto vypadá jako paumotské perly,“ poznamenal jsem zase jenom namátkou, bera do ruky jeden z náramků.

„Ano, tuane,“ přikývl Číňan, „paumotské perly střídané s lidskými zuby. Náramek je z Malaity, ze Šalomounského Souostroví. Nějaký perlař asi zastavil se cestou z Paumotu na Šalamounských, a domorodci ho snědli. Velmi smutné.“ Poněvadž mluvil pitvornou pidžin-angličtinou, jeho suše pronášené věty zněly poněkud směšně. Podíval jsem se na něj. Ani sval se nepohnul v jeho obličeji. „Sedmdesát dolarů ty perly... zuby zadarmo.“ Neusmál se.

Vytáhl jsem zpod hromádky jiný náramek z nefritu podivuhodné barvy, podobné modři arizonské chrysakoly, ale zelenější a daleko, řekl bych, oduševnělejší; byl provrtán po jedné straně, a dírkou byla provlečena sponka, na níž visel drobný, vybroušený úlomek téhož kamene, zasazený do tenoučkého zlata. Sponka byla přelomena tak, že tkvěla v dírce nepevně jen jako háček.

„Tuan, on mít vkus,“ řekl Číňan pod dechem. „Toto být jeden kus nejdlažší náramek. On stát hlomada peněz. Tuan on nekoupit, žádný tuan nekoupit. Velmi smutné.“

Nechtěl jsem projevit zvláštního zájmu, domýšleje se, že Číňan snaží se ve mně vznítiti sběratelskou vášeň; ale neodložil jsem náramku. Prosvítavý kámen mne počal fascinovati;

hledě naň upřeně, měl jsem dojem, že se dívám do zelených hlubin mořských, v nichž plovou průzračné, bělavé medusy; zdálo se mi, že náramek byl pln jakýchsi par, jež neskonale pomalu, skoro nepozorovatelně vířily. Pojem času i prostoru jako by mizel při pohledu do tohoto kamene, jemuž staří Číňané připisovali moc kouzelnou i věšteckou. I všiml jsem si droboulinkých značek, vyrytých uvnitř náramku; dříve však, než mohl jsem co říci, majitel zastavárny vysvětlil mi, že zkoumal náramek lupou, a že značky jsou arabská písmena. Prý z Indie pochází ten šperk, asi tak z konce století šestnáctého. Proto je tak divně zabarven. Vssál do sebe již hodně potu a vlhkosti, je to vzácný exemplář. Za stopadesát singapurských dolarů je laciný. A rozpovídal se tak, že při bohatosti správných, spisovných výrazů obraty nemotorné jeho pidžin-angličtiny připadaly mi přetvářkou, vypočtenou na oklamání bílých zákazníků.

„A což ten přívěsek?" otázal jsem se. „Koupil bych jej bez náramku."

„Dvacet dolarů," odpověděl Číňan a pokrčil rameny.

„Dám dvanáct," řekl jsem, při tom jsa si vědom podivu, proč vlastně právě toho dne začal jsem si dělat sbírku exotických šperků, jež nikdy nepatřily k mým zálibám. Bylo to snad proto, že i ve vybroušeném úlomku nefritu plovaly ony bělavé mlhoviny, jež zelenavou, namodralou průsvitnost náramku činily tak záhadně dráždivou? Umluvili jsme cenu přívěsku na patnáct dolarů, a za chvíli měl jsem jej v kapse. A právě tehdy, když Číňan odklidil náramky a na mou žádost předložil mi motýle, do krámu vešla neznámá se svým průvodcem, mužem asi čtyřicetiletým, typu na první pohled anglosaského; všiml jsem si jeho temně modrých, skoro zelených očí, jež připomenuly mi nefrit.

„Nuže, vidíte, že zde jsme ještě nebyli," řekl své družce, rozhlížeje se po krámu; a vteřina, jež uplynula, než ona odpověděla, zdála se mi věčností.

„Máte pravdu," přikývla. „Ale ty krámy jsou si tak podobny, a je jich tolik." Její hlas mne naplnil podivem; byl v souladu s jejím zjevem a přece docela jinak zněl, než

jak jsem si představoval. Byl pln jemných záchvěvů, jichž splývání působilo dojmem zadržovaného dechu; nebo ještě lépe naznačeno, byl podbarven drobounkými vzdechy, jež spojovaly slovo se slovem. A ty vzdechy byly úžasně chromatické, slévajíce se v melodii i tehdy, když všední slova byla pronesena skoro jednotvárně, jako právě při oné první větě, kterou jsem kdy od ní uslyšel.

Její společník žádal si náramků; nebylo na tom celkem nic divného, poněvadž každý turista v Singapuru se po nich shání, a přece mne to poněkud vzrušilo jako nový doklad jakéhosi tajemného splétání dějů, na něž moje vůle neměla vlivu. Ostatně, nebyli asi turisty. Jeho pidžin-angličtina zněla plynně, a ona co chvíli promluvila k Číňanu malajštinou, jaké schopen mohl býti jenom někdo, žijící v Singapuru po dlouhá léta.

Odstěhoval jsem se se svými motýli na kraj stolu; on poděkoval mi čtyřmi slovy, ona úsměvem a pokynem hlavy; a zase přestal jsem pro ně existovati. Skloněn nad sbírkou motýlů mohl jsem ji pozorovati tím nenápadněji, že stála mezi mnou a svým společníkem.

Nebylo jí o mnoho více než dvaadvacet; v jejím obličeji posud zbylo něco dětského, čemu ještě nedostalo se konečného tvaru, — jakási plastičnost, jež připadala mi podivnou u srovnání s jejíma očima a její postavou, vyjadřujícími plné, zralé a vášnivé ženství. Ale což nemohl jsem býti na omylu? Její sklonnost i rychlé přechody k vážnosti i zamyšlení, právě tak jako její úběľová pleť, připouštěly zdání chladu vzdorujícího tropickému vedru i žehu vášní. Byla-li skutečně vdána, bylo možno se pozastaviti nad údělem manžela, majícího současně tak mnoho a tak málo.

Její pohled se náhle na okamžik setkal s mým; a jako by byla vyčetla jeho otázku, brzo poté, oslovujíc svého průvodce, nazvala jej strýcem. Rokovali o jednotlivých náramcích; vlastně on o nich mluvil a ona mu přizvukovala někdy na půl srdce, — zdálo se mi. Měla zvláštní náchylnost k okamžitému odpřítomnění; stále jako by jela v neslyšné rikše po náklonu viditelných skutečností a mizela za nejbližším

záhybem cesty, — řekl jsem si; a než jsem se nadál, opět jsem ji spatřil, kráčející k zastavárnám života. V duchu jsem se zasmál své umíněnosti ve splétání záhad a tajemství tam, kde po případě nebylo nic, než každodennost zasazená do exotického prostředí. Avšak ať už tomu bylo jakkoliv, alespoň její zjev nemohl býti usvědčen z všednosti; a její purpurové rty, vykrojené jako Cupidův luk, dovedly i všedním slovům dodati intonace nevšednosti.

Kdykoli některý náramek utkvěl déle v rukou jejího strýce, zdálo se mi, jako by její oči zúskostlivěly; a když konečně s maličkým výkřikem uspokojení vyhrábl onen nefritový náramek, jehož přívěsek byl jsem nedávno odkoupil, na okamžik do jejích tváří nasákl se výraz, jenž byl více než znepokojení. Lupou prohlédnuv nápis uvnitř obroučky, její společník dotazoval se po přívěsku; ale Číňan s úplným klidem popřel, že kdy měl v rukou více, než co právě nyní ze šperku bylo na prodej za stopadesát dolarů. Náramek byl odložen, znovu zvednut, zase odmítnut a opět přetřásán v hovoru mezi prodavačem a kupujícím, až konečně jeho cena byla smluvena na menší částku a vyplacena.

„Přijímáte jej, Berenice?“ otázal se jí. Tedy Bereniké se jmenovala; pro krásu toho jména smířil jsem se i s anglickou jeho výslovností. Ostatně i „Bernýs“ s polohlasným e mělo svůj půvab... A pak pochod mých myšlenek byl zaražen jejími rozpaky. Zdálo se, jako by chtěla odmítnouti jeho dar a neměla k tomu odvahy; její přikývnutí rozhodně nebylo možno nazvati bezprostřední radostí.

„Není v tom nic nebezpečného,“ zasmál se poněkud nuceně, a jako by byl řekl více, než si přál, rychle dodal: „Netřeba se báti, že by takový náramek přinesl nějakou roztomilou orientální nákazu.“ A vsunul jí nefritovou ozdobu na drobné zápěstí zarůžovělé ruky, jež na vteřinu stlačena v dlani, podobala se květu nervosně sevřenému za hmyzem přinášejícím oplodnění. Její ňadra se zavlnila; její oči se na mne již nerozpomenuly, když se strýcem opouštěla krám Číňanův. Vyměnil jsem s ním lehkou úklonu; skleněnými dveřmi viděl jsem je nasedat do rikš, jež chvatně se vzdálily.

A brzo poté sám vyšel jsem z krámu, od Číňana se nedověděv, kdo vlastně byli oni dva.

Bereniky a jejího strýce jsem už ani nezahlédl. Pomalu jsem se vracel do hotelu k odpolednímu čaji, vzpomínaje náhlého zasáhnutí neznámé do mého Singapuru. Nic vážného se nepřihodilo. Pouze dvakráte její oči potkaly se s mýma; bezpochyby ani nevěděla, že jsme se minuli na cestě za Oxley Hillem, a nemohla tušiti, že jsem jí nadběhl v oné zastavárně Číňanově. Ale měla na ruce náramek, jehož se obávala jako něčeho nebezpečného; a já měl k onomu náramku přívěsek. Jaké nebezpečenství? Nějaký okkultní vztah, jemuž třeba ona ani nevěřila, ale jenž přece ji plnil nepokojem? Nevzpírala se však svému strýci; přijala jeho dar. Možná, že ji znepokojovalo pouze vědomí daru, za nějž byly před ní vyplaceny peníze. „Není v tom nic nebezpečného," řekl její strýc; a jeho dodatek byl dojista vynucen mou přítomností. Chtěl snad naznačiti, že přijetím daru se nijak nezavazuje k laskavějšímu přijímání jeho pozorností, nikoli vždy upiatě strýcovských? Tento výklad však zdál se mi současně nejpřijatelnějším — a nejméně přijatelným. Život má cynické nápady a je triviální jako gramofon; na něm hrána, i Bereniké mohla se osvědčiti konec konců triviální melodií.

Čínský boy přinesl mi čaj na verandu hotelu, s níž otvíral se mi pohled na zelený padang, kde běloši hráli baseball, a na alej mohutných, modravých angsén, jež za padangem lemovaly pobřeží jasně modrého moře. Američan, jemuž jsem horempádem unikl po poledni, přišel k čaji o chvíli později a zamířil rovnou ke mně. Nezbylo než vyzvati ho, aby přisedl.

„Ještě shledáváte Singapur nudným?" tázal jsem se ho.

„Oh, nikdy jsem ho neshledával nudným," odporoval. „Jenom lidé dovedou být nudnými, — lidé a bláto. Proto jste ode mne utekl dnes odpoledne. Nezazlívám vám ani dost málo. Jakmile někdo někoho cituje, také od něho utíkám. Cestoval jsem druhdy na parníku ze San Francisca do Nového Zélandu dvaadvacet dní s člověkem, který na všechno věděl citát ze Shakespeara, bible, Kiplinga, Oscara Wilda, Tolstého

nebo z čehokoliv jiného. Bylo to zoufalé. A jednoho dne, když v bouři dostal mořskou nemoc, našel jsem u něho v kabině na podlaze knihu Poetických Citátů. Sedm set stran na indickém papíře, — sedm set stran nejmenším petitem. Náhlé účinky mořské nemoci ji postihly na stranách, jež kupily citát na citát pod heslem Moře. Ten pán připravoval si duchaplné poznámky k okamžiku, kdy vynořil by se po mořské nemoci zas na palubu mezi spolucestující. Odnesl jsem mu tu knihu a vrátil jsem ji až v Aucklandu. Od něho mám take ten citát z Gautiera."

Zasmál jsem se. Nic nehodilo se mi tak dobře pro pozapomenutí na Bereniku, jako bodrý Američan. Byl z oněch, na něž se hodí nepřeložitelné přídavné jméno „breezy". Breeze je bystrý vánek; jeho hovor dovedl odvanouti přílišné zaujetí neznámou jako větřík. Proč by se nemohlo říci v češtině „větrný" na označení anekdotického a řízného temperamentu, — přemítal jsem, zatím co z jeho úst se řinula Niagara informací a dojmů singapurských. Na okraj čehosi, o čem se zmínil, poznamenal jsem trochu škádlivě:

„Nuže, tedy nedosti romantickým přece jste Singapur nalezl."

Zvážněl.

„Romantiky bych tu měl dost. Ale romantika jest ošemetná věc. Dnes večer za ní pojedu. Ostatně, proč byste nejel se mnou? Kam? Na koncert do Botanických Zahrad. Že jste tam ještě ani nebyl? Nuže, tím spíše musíte jeti se mnou. Kočár jest už objednán. Skutečně mne potěšíte. Budu mít aspoň pro koho klít na romantiku. Můj případ by vás mohl nudit, ale koncert vás pobaví a osvěží. Jednou měsíčně se tam sjíždí elegantní Singapur bělochů. Ani já tam ještě nebyl. Jsem tu čtvrtý den. A posud jsem jí nezahlédl, ... er, ... své romantiky, ... rozumíte?" Náhle dodal: „Vypadám obzvláště hloupě?" Ujistil jsem ho, že nikterak nápadně. Usmál se, dopil čaj, zapálil doutník, dříve mi nabídnuv své pouzdro, položil se do houpáku, vyfoukl kolečko dýmu a dal se do řeči hlasem poněkud přitlumeným.

„Jste globetrotter jako já, ač asi z jiných příčin. Já cestuji občas, poněvadž mi to přijde trochu laciněji, než doma. Americké dolary mají delší rotaci, když jsou exportovány; a nejsou při cestách venku společenské povinnosti mezi lidmi, kteří náhodou jsou mým společenským ovzduším, ač mají peněž stokráte více než já. A jako globetrotter budete přístupen poučení případu jiného globetrottera. Cestoval jste již na tramp-steamer nebo na nákladním parníku, který nějakého toho pasažéra přijme nádavkem, zvláště když je mu lhostejno, přijede-li do Brisbane místo do Kapského Města, nebo do Bangkoku místo do Manilly? Nuže, na takovém parníku jsem vyjel z Manilly nedávno — rovnou do Singapuru. Nebylo to rovnou, mimochodem řečeno. Zastavili jsme na Mindanao, pak ukázalo se nutným odbočit na Celebes a potom už Borneo leželo nám na cestě do Singapuru, Borneo i Java. Celkem mi to nevadilo. Parník plul pod naší vlajkou, ...z New Yorku byl, ...a důstojníci s kapitánem do jednoho Američané. A pak... v Manille vstoupili jsme na loď dva apsažéři. Ten druhý cestující byla Miss Harley... Její kabina byla oknem i dveřmi otočena k přídě, moje směrem k zádi; mezi oběma byla jídelna důstojníků, po stranách obou byly jejich kabiny. Kapitánova byla nad námi, pod můstkem. Pod námi byla paluba celkem nepřístupná. Jen po přídě bylo možno se procházeti, ...totiž, když po několika dnech byla vyklizena — na přání Miss Harleyovy. Mnoho dobrého asi vděčil jsem jí,... dnes to chápu. Strava byla dobrá, znamenitá, zvláště vzhledem k tomu, jak málo jsem platil. Pane, za ty tři neděle, co jsem plul na Jižním Kříži, jsem vlastně ušetřil pěknou hrst dolarů; a romantiku měl jsem nádavkem. Snad uvidíte Miss Harley dnes večer v Botanických Zahradách, nebudu vám tedy kazit illusi popisem. Poetical Quotations neobsahovaly úryvku, který by mohl z desáté části vystihnouti její půvab, — za to vám ručím. Zamiloval jsem se do ní za hodinu."

Znovu si zapálil doutník a chvíli meditativně pozoroval jeho žhavý konec. „By George,... k vůli ní jsem skoro ani nekouřil. Vyseděl jsem s ní půl dne a ostatek dne a většinu

noci jsem o ní přemýšlel. Stávali jsme u zábradlí a dívali se na měsíční světlo, sklouzající se po vlnách. Ano, pane,... docela jako v těch zamilovaných povídkách. Všechno, nač si vzpomenete. Vzdychal jsem, kladl jsem jí ruku na ruku jako náhodou, mluvil jsem všelijaké nesmysly,... dokonce v Batavii jsem sehnal Poetické Citáty. Taky je mám, abyste věděl... Bylo mi pak líto je rovnou zahodit. Stály půldruhého dolaru. Až půjdu někomu za kmotra, dám mu je do vínku. Ostatně Miss Harley měla jemného ducha a smysl pro poesii. Někdy byla smutná, unavená, slabounké, modravé nadechnuté kruhy měla pod očima, říkala, že trpí občasnou nespavostí. Na lodi každý jí dělal, co jí viděl na očích; přes to, jak jsem vám už řekl, strávila většinu času se mnou. Jela na návštěvu do Singapuru,... řekla; v Manille prý byla zaměstnána v bance... Měla nádherné rty, jež lákaly; a dvacet dní nemohl jsem se odhodlat k tomu, abych se pokusil je políbit. Bál jsem se, že by to vypadalo jako zbabělé využitkování situace; že bych pokazil naše kamarádství; že bych se připravil o příjemné dny a večery na Jižním Kříži. Chápete, že?“

Přikývl jsem. Skoro si na mne vyjel:

„Ale nechápete, nemůžete chápat, co jsem zkusil. Byla tak vábná... a byla tak často mně na blízku. Když moře bylo prudší, nejednou jsme byli sraženi těsně k sobě. Její tělo žehlo a kypělo mládím. Chtěl jsem ji, jako málo žen v životě; a málo se mi jich zdálo nedosažitelnějšími. Někdy, ke konci už, hrál jsem si s ohněm, totiž slovy, nikoli skutky. Ale ona dovedla vždy včas hovor přesunout na neutrální půdu. Přes to vše její pohledy byly často něžné a stisk její ruky na dobrou noc nejednou mi osladil spánek. Až toho večera, než jsme přijeli do Singapuru, jsem ji políbil. Vrátila mi polibek vášnivě, ale pak se mi vyvinula a utekla. Příštího rána jsme byli v Singapuru, je tomu zítra pět dní. Šel jsem k ní, stojící na palubě a hledící k městu, jež jsme míjeli, mířice k dokům. Její oči byly teskné, vyčítavé. Nehněvala se; ale nechtěla mi dovoliti, abych ji spatřil v Singapuru. Mluvil jsem o své lásce; ptal jsem se, zda by mne dovedla

milovat. A ona mi odpověděla, že mne milovala po celou plavbu, že si představovala, že mne miluje. Nemohl jsem ovšem porozuměti pravému významu jejích slov. Znova jsem naléhal na setkání v Singapuru. Nebudu svou paní, odpověděla; a na konec chtěla, abych jí slíbil, že nebudu po ní pátrat. Kdosi z důstojníků překazil další moje pokusy o zlomení jejích namitek. Rozloučili jsme se krátce poté. Vstoupila do ghari, jakmile se ocitla na pevné zemi. Vrátil jsem se na loď, abych potřásl rukou všem, s nimiž jsem strávil pěkné tři neděle. Druhý důstojník mne vzal stranou a zeptal se mne, proč jsem se tak stranil Miss Harleyovy po celou cestu. Díval jsem se naň skoro s úžasem. Nechápal jsem... Ale to vše je zbytečno líčit. Jednoduše, o půl hodiny později opustil jsem i já Jižní Kříž a ani jsem se po něm neotočil. Stařečku,... nikdy jsem se v životě tak nestyděl. Miss Harley jela do Singapuru, aby přijala místo ve stejném druhu banky, v jakém byla zaměstnána už v Manille. Jela do Malajské ulice... do jednoho z nejlepších a nejdražších institutů. A téměř po celou plavbu ji noc co noc měl někdo z důstojníků nebo kapitán. Proto trvala plavba tak dlouho... proto jsem se měl tak dobře... Oh, yes... mnoho jsem vděčil Miss Harleyové..."

Nevěděl jsem, co říci; když jeho zraky se na mne upřely pátravě, otázal jsem se:

„A proč ji chcete vyhledat?"

„Což jsem vám toho neřekl? Miluji ji,... žízním po ní..."

„Chcete ji... zachránit?"

Dal se mi do smíchu.

„Nejsem filantropistou ani ústavem pro padlá děvčata. Chci si jednoduše doplnit plavbu Jižního Kříže. Jedním slovem: chci ji. Každého večera byl jsem na Malay Street. Nenašel jsem jí posud. Ale jedno z děvčat mi doporučilo dnešní koncert. Je-li prý skutečně tak elegantní a nenápadná, že bude na koncertě. Pojedete se mnou?"

Přijal jsem po malém rozmýšlení jeho pozvání; a rozešli jsme se s přípovědí, že sejdeme se už před večeří. Brzo po dinner tedy pojedeme do Botanical Gardens.

Šel jsem procházkou směrem k Tanžong Pagaru, k oněm dokům, kde přistál můj parník toho jitra, a kde před čtyřmi dny vystoupila sentimentální Miss Harley. Nemohl jsem se neusmáti při vzpomínce na groteskní romantiku svého nového známého; a nezapíral jsem si, že bych rád zahlédl Miss Harley, ač jsem si nesliboval nic jiného, než potvrzení pochybného vkusu Američanova. Na jiné lodi, než americké nebo anglické, ono dobrodružství bývalo by ovšem nemožno; námořníci nebyli by se chovali tak rytířsky k dámě toho druhu, ať už sebe lepších kvalit. A člověk jiné národnosti nebyl by snad mohl býti takovým sentimentalistou, jako můj Američan. Ale ani v Anglii, ani v Americe povídce s tímto námětem nedostalo by se uveřejnění.

Pak přistihl jsem se při myšlenkách o své romantice, o Berenice a jejím strýci, o náramku, který jsme měli mezi sebou, o její půvabné postavě, jež tolik slibovala. Celkem vzato, vystavoval jsem se snad podobnému nebezpečenství sesměšnění, jakého obětí se stal můj nový známý. Bodlo mne to pomyšlení a leželo mi v hlavě po celou procházku. Nemohl jsem se zbaviti dojmu, že vztah Bereničina strýce k jeho půvabné svěřence byl aspoň jednostranně zbarven něžností více než příbuzenskou.

Přešel jsem po mostě přes Singapore River. Schodiště k ní sestupující na obou březích od ulic, pouze po jedné straně vroubených čínskými domky, teď zesílenou bledostí svítilo do vzduchu, jenž současně dostával oranžový přídech slunečního západu, stlumeného hustou střížahou, i podvečerní náladu, proloženou stínem. Na řece ležel podivný přísvit, zrcadlící jakési světlo, kterého nebylo vidět nad vodou; několik sampanů putovalo po ní, jejich pestré barvy byly zmrtvělé, a Číňané, na nich veslující dlouhými jakoby rozviklanými vesly, podobali se figurkám, vyzařujícím šedivě světélkující fosforescenci. Domky podle břehu byly polovičatých barev a nedořeknutých významů. Světle oranžová stří-

dala se s nilskou zelení, nejčastěji světle modrá s jakousi až necudnou růžovostí; na některých štítech leskly se zlaté ideografy vývěsních tabulí.

O chvíli později míjel jsem věž nad vchodem k bramínskému chrámu singapurských Tamilů; byla to gopuram jihoindického slohu, pestře pomalovaná. Několik černých, polonahých, pavoukovitých Tamilů stálo v bráně, a jejich švadronění zaléhalo až na protější chodník.

Moje myšlenky přesunuly se na Singapur. V té směsici plemen a národů nebylo lehko pátrat po duši města. Proti mně kráčel Afganec s pitvornou špičatou čepicí, ovinutou turbanem, a s nosatými koženými střevíci, nahoru se kroutícími. Přes jízdní dráhu křepce šly dvě Malajky, tancující soulad barev, od nichž se odrážela vážnost obličejů. Dlouhý, kostnatý Arab nás předešel. U prodejny opia, úředně oprávněné, lelkovali poloustrojení Číňané, již copu zbavení, — každý s účesem jinak groteskním. Ladně vzpřímená Tamilka s ušima, nosem, hrdlem, pažemi i kotníky a prsty u nohou ozdobenými, zkřížila mi cestu na rohu ulice; byla ověšena draperií, ale jak měla pozdviženou ruku, aby udržovala rovnováhu nákladu na hlavě spočívajícího, nádhera pružných, velikých a přece ušlechtilých ňader se odhalovala se strany, bronzově zlatými záblesky. I vzpomněl jsem si ztepilosti a oslnivé bělosti Bereničiny. Snad jejím zjevem promluvila duše Singapuru více než čímkoli jiným. Barevnost pleti a bizarnost úboru i zvyků nebyla nutně vyjádřením duše; mohla být pouze rouchem, vnějškem... A náhle, bez jakýchkoli předcházejících syllogismů, myslí mi prošlehlo:

Aby tak Miss Harley a Bereniké byly táž osoba... Můj Američan jediným slovem blíže nepopsal předmětu svojí platonické lásky; co napověděl, bylo možno podložiti i zjevu neznámé známé. Jeho informace o cíli cesty Miss Harleyovy byla po případě chybná neb úmyslně zkřivená. Jenom třikráte jsem viděl Bereniku; a jiný dal se oklamati při jedenadvacetidenní známosti. Můj dojem nebyl tedy dostatečným vyvrácením mojí obavy. Záhada osobnosti Bereničiny mohla býti rozluštěna až příliš všedně...

V rychlém tropickém stmívání vůně, výpary a zápachy odlehlých uliček zdály se hutněti. Podezřelé pelechy jsem minul, temné otvory i doupata, jež v zákmitu drobné svítilny připouštěla nejodvážnější výklady. Když ohavná, na nejnižší stupeň skleslá běloška zastoupila mi cestu se špatně vyslovovanou, snad polozapomenutou angličtinou, — mrtvolně dýchající, otylá ohyzda, odkopnutá již i posledním Číňanem, — obrátil jsem se a spěchal zpět do středu města. Bylo hrozno si pomyslit, že Miss Harley, které jsem neznal, by vlastně byla již neodvolatelně na nakloněné ploše, po níž se ponenáhlu klouže k takovým koncům; byla hroznější představa krásy tak výjimečné, jako byla Bereničina, strhané a sražené postupně až do těch hlubin, jež pohltily tolik bělošek.

Hotel byl zalit světly, když jsem se vrátil. Mr. Birch mne již očekával na verandě, oblečen do bílého smokingu. O čtvrt hodiny později sedli jsme k dinner. Povšiml si mé zamklosti a nepříliš dobré nálady.

„Nelitujte večera," utěšoval mne. „Může to mít pro vás i dobré následky. Řekl jste, že hodláte ztráviti v Singapuru několik měsíců. Známosti vám přijdou vhod,... dobré známosti. Možná, že se setkáme s některým z mých známých. Mám zde dva, tři lidi, s nimiž setkání bylo by příjemné. Nebýt té mé věci, byl bych je již vyhledal, neb aspoň jim poslal navštívenku. Předseda železářské společnosti, společník velikého obchodu, americký konsul, a ještě jiní,... oh, ano, také ředitel Rafflesova Musea... Stačí, že píšete do amerických magazinů... Dostanete dopisy do federovaných i chráněných států... Co nejdříve bude hon na slony v Kedah, vládní hon,... i to dalo by se zprostředkovat..."

Ujistil jsem ho, že jeho laskavost je mi vítána, ale že se mýlil, domníval-li se, že se mi nedostávalo chuti k večerní projížďce. Řekl jsem mu o setkání s vyvrhelem bílé pleti a o skličujícím dojmu, jenž ve mně vznikl pomyšlením, že Miss Harley spěje k témuž osudu.

„Vždyť ji neznáte... ani si ji nedovedete představit..." namítl poněkud chabě. Ale když jsem chtěl, aby mi ji popsal, rovnou odmítl. „Uvidíte-li ji, dobrá,... budete vědět, jak

vypadá... Neuvidíte-li ji, proč bych vám kazil ilusi?“ Měl jsem již na jazyku otázku, nemá-li Miss Harley rudých vlasů; ale nevyslovil jsem jí. Napadlo mne, že vlastně právě tak mohli jsme večer zahlédnouti i Bereniku.

Netrpělivě jsem čekal, kdy odjedeme; a když premovaný malajský sais otvíral nám dvířka kočáru, byl jsem téměř rozechvěn. Byla teď řada na mně, abych byl hovorným, zatím co můj soudruh omezoval se na nejkratší poznámky a odpovědi.

Objeli jsme vrch, na němž sedí pevnost Canning, mezi ním a Oxley Hillem jsme minuli stanici, přetínajíce směr, kterým toho odpoledne jsem putoval dvoukolkou v ústrety svojí neznámé, a brzo poté jsme zatočili na širokou cestu, vedoucí přímo k Botanical Gardens. Některé arkády byly osvětleny, a kupy tropického ovoce, vyložené k prodeji, hrály pod světlem pestrými barvami; bylo cítit těžký zápach duriánů. Lidé žlutí, hnědí i počernalí seděli před arkádami i pod nimi v různých krojích a ještě různějších stupních nedostrojenosti. Tu i tam nějaký hudební nástroj orientální zavřískl nebo zakvičel. Potom však jeli jsme mohutnou zelení, v níž osamělá stavení se ztrácela, a hluboké bučení žab s opožděným zašvitořením ptáků, jako ze sna probuzených ve stromových korunách, byly jediné zvuky, mísicí se do stejnoměrného klusotu koní.

Naše spřežení co chvíli předběhlo některý z četných povozů, jedoucích ke koncertu horkou tmou červnového večera; i povšiml jsem si tlumeného rozčilení, s nímž můj soudruh otáčel se po každém kočáru. Vzrušení dříve jaksi radostné a projevující se hovorností ustoupilo i u mne mlčenlivému, napiatému pátrání po té, jež ovládala moje myšlenky po celé odpoledne i večer. Nebál jsem se již, že by se Bereniké ukázala býti Miss Harleyovou; byl to fantastický, ničím neodůvodněný nápad, proti němuž svědčilo všechno. Ale počal jsem se obávati, že jsouc podle všeho doma v Singapuru, Bereniké právě tak dobře by mohla koncert vynechat.

Přeletěli jsme mimo elegantní ekvipáže s dámami ve vzdušných, bílých i světlobarevných toilettách a s pány v bí-

lém i černém; mimo vozíky prostší s bělochy, nepatřícími do nejlepší společnosti, i s míšenci, jichž dámy se netajily svou oblibou v křiklavé vystrojenosti; mimo bryčky s hlučnými barevnými lidmi, jež lákalo shromaždiště bílé rasy a ruch promenády i koncertu. A mimo nás občas zafuněl automobil s boháči bílými nebo žlutými.

Když vjeli jsme do Zahrad, bylo ovšem nutno jeti krokem a nepředjíždět; poblíže hudebního pavillonu pak zasunul se náš povoz do řady již utvořené, aby chvílemi stál a chvílemi popojížděl, zatím co po druhé straně ozářené cesty jiná nekonečná řada se posunovala opačným směrem, skýtajíc nám tak plnou volnost přehledu všech povozů. Zde i onde některý kočár se oddělil, aby stranou řady koně si odpočinuli, pokud místo tomu dovolovalo.

Uvědomili jsme si, že po několik minut jsme nevyměnili ani slova. Mr. Birch se zasmál:

„Sobě se nedivím, jsem tu za svou romantikou, ale zdá se, že ani vy tu nejsťe tak docela nadarmo. Někdy se vám oči zbystří, půvabně natáhnete krk a hned zase tváříte se docela kysele. A to jste ještě dělal drahoty! Slovíčkem jste neprozradil, že vás také něco táhne do Botanických zahrad.“

„Ujišťuji vás, že jsem o koncertě vůbec nevěděl až do okamžiku, kdy jste mne k němu pozval,“ začal jsem vysvětlovati, při tom nespouštěje očí s míjejících kočárův.

Ale nedopověděl jsem, můj druh mne přerušil překvapeným hlasem: „Řekl jsem vám, že tu mám několik známých, ale na toho tam jsem nepomyslil. Co ten dělá v Singapuru? Naposled jsme se viděli na Haiti právě při vypuknutí zas jedné operetní revoluce. On šel z toho náměstí, kde se to začalo, nalevo a já napravo, a už jsme se neviděli.“ Naslouchal jsem mu jenom na půl ucha. Položil mi ruku na rameno. „U všech všudy, podívejte se, jaké krásné děvče je s Nortonem.“

„Jaký Norton,“ zamumlal jsem, hledě přes Birchovu hlavu na řadu povozů protivným směrem se posunující. Až do tohoto okamžiku nepovšiml jsem si kočáru stojícího právě na rozhraní stínu košatého stromu, opodál něhož jsme se

na chvíli zarazili, zadrženi jsouce s celou svou řadou. Potom ujasnilo se mi, že jde o Nortona, který při revoluci na Haiti šel z náměstí nalevo, a neochotně otáčeje se ve směr, kterým můj společník upíral pohled, měl jsem již na jazyku posměšnou poznámku. Ale nevyslovil jsem jí, neřekl jsem vůbec ani slova, neboť dech se mi zatajil, jakoby mne byla poprvé ovanula osudovost, s níž před tím jsem se odvážil pohrávat.

III.

Spatřil jsem Bereniku s jejím strýcem. Měla nádhernou toilettu smetanově žlutou s pruhy perského vzorku, v němž převládala rudá s modrou; světlo dopadalo právě na ni i na jejího společníka, ale nejbližší okolí bylo zahrnuto stínem, z něhož se vynořovala jako vábná vidina. Vše bylo na ní stylizováno s nevyrovnatelným vkusem; barevné prouhy nadnášely její hrdé poprsí, súžovaly její pas a harmonovaly její boky; byla vztyčena, právě s někým hovoříc, kdo stál po druhé straně kočáru. Její rudé vlasy, nakupené a přece rozčechrané, hořely pod rozptýleným elektrickým světlem jako temný plamen pochodně.

„Ah, už vím," vzpomněl si Mr. Birch. „Norton se zmiňoval o bratru v Singapuru. Cínové doly, plantáže, nějaká parníková linie,... vůbec, úctyhodná hromada peněz. Stonal po baronské korunce. Norton se tomu smál. Víte, Norton je mladší syn, dokonce nejmladší. Earl of Bellforth je jeho bratr. Norton byl u nás ve Státech, spekuloval chvíli, ale pak zase ujel do světa. Neklidný člověk. Byl v burské válce, byl na Nových Hebridách při britsko-francouzské námořské demonstraci,... byl v Pekingu při obležení za boxerského povstání. A ona je bezpochyby jeho neť... Well, well,... s těmi vás seznámím, abyste zapomněl na onu, po které se ohlížíte... Čestné slovo, kdybych byl ze sebe neudělal blázna s Miss Harley, také bych na ni zapomněl pro tuto rudo-

vlásku. Alespoň by se člověk nemusil bát, když by se choval jako gentleman, že vlastně provádí hloupost.“

Znova jsme popojeli a zastavili tak blízko, že jsem slyšel její zvonivý smích: jak pozvedla ruku, aby upravila neposednou kadeř nad čelem, zahlédl jsem nefritový náramek, k němuž přívěsek byl jsem zanechal v odložených šatech v hotelu.

„Co tomu říkáte?“ zeptal se můj společník.

„Melodický smích,“ odpověděl jsem. „Všimněte si, že je dvojhlasný.“

Američan naslouchal okamžik. „By George.... opravdovské duetto má to děvče ve svém smíchu.“ A poněvadž právě tehdy Norton obrátil v náš směr svůj poněkud posupný obličej, Mr. Birch mávl rukou a zvolal:

„Helló, Norton!“

Oslovený nejdříve změřil mého souseda pátravým, rychlým pohledem; v zápětí jeho tvář se vyjasnila, a její výraz stal se příjemným.

„Helló, Birch,“ vykřikl a nahnul se z kočáru, aby podal ruku Američanovi, jak náš povoz se pomalu sunul podle něho. „Co vy tady děláte?“ A nečekaje jeho odpovědi, představil jej své neteři, jež právě se k nám otočila. „Můj přítel a soudruh v labradorských dobrodružstvích, Mr. Ray Hallbrook Birch. Moje neť a svěřenka lady Berenice Bellforth.“

Uklonila se a podala mu ruku, současně se smějíc situaci, jež vznikla náhlým popojetím našeho kočáru a přílišným vychýlením Američana, jejž jsem zachytil právě včas.

„Záchrance mého života a vedle mé prababičky největší můj dobrodinec, Mr. Zachar,“ představoval mne na vzdálenost několika metrů Mr. Birch, nepozbyv alespoň duševní rovnováhy.

„Už jsme se viděli, těší mne,“ volal Norton s lehkou úklonou. „A poctíte-li nás oba svou návštěvou, bude nám věru potěšením Jsou tu dvě zcela pohodlná místa.“

Vývoj událostí byl příliš rychlý, abych byl mohl mnoho o nich uvažovat. Byl jsem si vědom uspokojení z toho, že jsem Birchovi nijak neprozradil svého groteskního nápadu o možnosti Bereničiny identity s Miss Harleyovou; a ještě

větší radost nad tím, že s ní budu hovořit co nejdříve tváří v tvář, že jí budu poblízku, že její oči budou se dívat do mých, že bude mi možno hráti na struny jejího smíchu, že anglickou zvyklostí bude mi dovoleno užívati jejího vlastního jména ve spojení s titulem. Litoval jsem jen, že bude nutno říkati „lady Bernýs“ místo lady Bereniké. A co jsme šli od svého povozu k Nortonům, hlavou mi ještě prolétlo ujasnění situace: lady Bereniké je dcera Nortonova staršího bratra, podle všeho nikoliv obzvláště bohatého a spíš obzvláště zadluženého. Singapurský bratr Nortonův snad umřel a ve hněvu, že zemřel bez titulu, odkázal jmění jen mladšímu bratrovi; Norton využitkoval nesnází lorda Bellfortha a nabídl své neteři naději na dědictví... V zápětí však jsem si vzpomněl, že lady Berenice hovořila plynnou malajštinou v krámě Číňanově. Byla tedy asi svěřenkou již bratra Nortonova; snad od mládí s ním žila, a nyní přešla na jeho dědice jako část domácnosti.

„Tedy i vy se znáte s Nortonem, vy tajemný muži!“ zažertoval můj Američan.

„Ani dost málo. Náhodou jsme se setkali v obchodě s kuriositami,“ vysvětlil jsem. „Nepředstavili jsme se, vyměnili jsme asi tři slova.“

Hudba právě začala Griegovo Eroticon, jehož úprava pro kapelu nebyla nejšťastnější; ale mohli jsme se aspoň slyšet, když vstoupivše do Nortonova kočáru, usedli jsme naproti lady Berenice a Nortonovi.

Drobná ruka Bereničina nebyla chudá, ani obalená, nebyla studená ani horká, nebyla suchá ani vlhká; živý, vlahý mramor, — tím příměrem bylo ji možno popsati nejlépe, — mramor vytesaný skoro v přehnané kráse a úměrnosti. Byl jsem si vědom myšlenky, že bylo by na čase, abych na ní objevil něco, co bych si přál jiným; že můj obdiv podobá se již chlapeckému vznícení za každou cenu.

„Vybral jste si nějakého motýlka, Mr. Zachar?“ zeptala se, když po formalitách její strýc ocitl se v retrospektivním srdečném hovoru s Američanem.

„Vybral jsem si něco jiného již před tím, než jste vešla do krámu, lady Berenice,“ odpověděl jsem. „Sbírka motýlů byla záminkou, abych tam nenápadně mohl ještě trochu prodlít.“

„Oh, to vás tak okouzloval ten krám!“ zasmála se.

„Ano, lady Berenice,“ přisvědčil jsem. „Bylo v něm jisté kouzlo. Byl jsem překvapen, že vás znova potkávám...“

Její oči zestudeněly; jejich pohled byl klidně pátravý. „Nevěděla jsem, že jsem měla tu čest...“

„Nebylo mi popřáno té cti,“ odpověděl jsem hlasem stejně formálním. „Jel jsem rikšou za Oxley Hill dnes odpoledne a na osamělé cestě potkal vaši rikšu. Byla jste příliš zamyšlena, abyste věnovala pozornost všedním lidem, vás míjejícím. Ale mně Singapur je novinkou. Nebylo zajisté možno, abych vás byl přehlédl.“ Cítil jsem, že mi ujíždí půda pod nohama. „Jsou zajímavější věci na světě, než motýli na špendlících. Je mou libůstkou na špendlíky paměti si napichovati význačné fysiognomie.“

Porozuměla jemnému pokynu. Povšimla-li si ona, že jsem si prohlížel motýly, mohl jsem si i já povšimnout, že jela rikšou po osamělé cestě. Nebylo třeba hned hledati porušení reservy gentlemana v mojí poznámce; anglosaské a americké měřítko chování mužů a žen časem poněkud jednostranně nadržuje ženám. A v duchu jsem si řekl: Chvála bohům! Mramor má přece jen jakýsi kaz. Je docela možno, že není bohyní, nýbrž člověkem. Ale začátek naší známosti není v nejšťastnějším klíči, bohům budiž žalováno.

„Ubohá moje fysiognomie,“ vzdychla si. „Je tedy napíchnuta ve vaší sbírce.“ A přehodila hovor v jiné koleje: „Vlastně se tedy setkáváme dnes už po třetí.“

Přikývl jsem. „Snaže se konstatovati tuto okolnost, obávám se, lady Berenice, že jsem se provinil jakousi neobratností. Omluvíte mne docela, až vám lépe vysvětlím, proč se mi to trojí setkání mohlo, ba musilo zdáti osudovostí v první den mého pobytu v Singapuru...“

Její schylnost k podezírání mých slov i tónu poněkud se rozptýlila. „Chci se vás potom zeptat, zda skutečně věříte

v osudovost. Ale teď mi řekněte: opravdu jste přijel teprve dnes? A odkud?“

„Dnes ráno z Hongkongu, lady Berenice. A v osudovost věřím, nikoliv ovšem v osud. V osudovost, již sami si tkáme, a jež může dostati nový tón novou náhodou. A ještě v osudovost jiného druhu věřím, jež vyplývá ze setkání dvou lidí, kteří po případě nikdy se neměli setkati; ze shody okolností, jež třebas nikdy se neměly shodnouti; ze splývání barev a vůní a tvarů, jež právě tak dobře se mohly minouti. Moudrost života spočívá ve vycítění, které osudovosti máme si vybrati a kterých bychom se měli stříci. Tak zvaný osud se uplatní, když si špatně vybereme, nebo ještě nešťastněji se vyvarujeme. Jinými slovy: osud je vždy tragický.“

Zamyslila se, její oči potemněly: „Přiznám se, že vám zcela dobře nerozumím.“

„A já se přiznám, že jsem se zcela dobře nevyslovil,“ řekl jsem. „Věřím, že není předurčení fakt, ale že je předurčení možností, — předurčení, jež se u některých naplní, u jiných vyzní na prázdno. Abych užil příkladu poněkud neohrabaného. Předurčení Napoleona mohlo býti ve stech lidí za oné doby, jež byla těhotnou právě oním vývojem událostí; Napoleon to předurčení náhodou zachytil ve správných okamžicích, jen aby na konec ztroskotal, poněvadž buď selhal mu instinkt pro ně, oslaben byv úspěchem, nebo že spleť jiných osudovostí srazila se s jedním jeho plnícím se předurčením. K platnosti přišla jiná předurčení povahová. Kdyby se jim nebylo dostalo okamžiků naplnění, nebyl by třeba selhal tak dokonale. Nebo jiný případ: muž sejde ženou. Bylo by pošetilé mluviti o předurčení tohoto fakta. Ale její hlas, vůně, oči, nějaký odstín povahy jsou náhodou tím, na co on čekal jako květ, otvírající se, aby byl oplodněn. Kdyby se nebyli sešli, zárodek zkázy, v něm utajený, nebyl by se nikdy ani ohlásil. Ta jedna ze všech žen světa mohla, ba musila ho zničit.“

Po vášnivém vybouření Griegův motiv zmíral odevzdaným pianissimem. Její hlas zněl sladčeji, ale stejně odevzdaně:

„A jakou osudovost vyčetl jste v trojím našem setkání?“
Téhož okamžiku Mr. Birch vychýlil se s Nortonem z vozu. „Ne, více vpravo,“ rozčileně ho uchopil za rameno. „Za těmi zelenými šaty.“

Zachytil jsem ta slova, pronesená ztlumeně, a mimoděk moje oči poslechly pokynu Birchova. Spatřil jsem v elegantním kočáře vkusně oblečenou brunetu, jež jenom tehdy prozrazovala svoji kastu, věděl-li o ní ten, kdo se na ní díval. Neměl jsem nejmenší pochyby, že to byla Miss Harley.

„Viděl jste ji už?“ ptal se Nortona, jenž zavrtěl hlavou, nespouštěje s ní očí. „Co o ní soudíte?“

„Není křiklavá, je dokonce vkusná. Vypadá jako žena biskupa, který propaguje záchranu padlých dívek. Neznám jí.“ Norton se usmál. „Ale R. H. Birch zdá se ji znát.“

„Pojďte se projít, Nortone,“ naléhal Američan. „Vy mi poradíte. Je to zpropadeně hloupá historie. Vždyť mne znáte, že jsem blázen. Jako většina mužů zkušeností se pouze odnaučuji.“

Hudba dozněla; Norton s Birchem se omluvili na krátkou procházku. Osaměl jsem s lady Berenikou za zády imposantního saise na kozlíku.

„Povím vám to hned, lady Berenice,“ odpověděl jsem na její otázku, před několika vteřinami pronesenou. „Dvě minuty před tím, než jste vešla do krámu, koupil jsem přívěsek k onomu náramku, který nyní máte na ruce.“

Zbledla a zachvěla se. Její hlas selhal. „Nežertujete, Mr. Zachar?“ vypravila ze sebe, když se vzpamatovala.

„Kdybych jej měl zde, dal bych vám jej hned teď, abyste poznala, že omyl je vyloučen.“

„Vy jej máte?“ otázala se hlasem už vyrovnaným. Její ňadra prozrazovala však nepokoj.

„V hotelu. V odpoledních šatech. Lituji, že jsem hned v krámě nepromluvil. Ale... nehněvejte se, lady Berenice,... byl jsem jaksi šťasten,... že máme něco společného, že máme mezi sebou jeden šperk... Vy a já... Jsem hotov vzdáti se

toho štěstí výměnou za ono, jehož se mi dostalo mimo nadání dnes večer tím, že jsem se s vámi seznámil."

Nevtáhla se tentokráte v chladnou reservu jako polekaný krab-poustevník do své škeble. „Vidím, že měl jste přece jen pravdu, Mr Zachar. Byla v tom jakási osudovost..." Její prsty poněkud nervosně semly se v klíně, ani nevěděla, že v dřívějším vzrušení posednuvši, dotýkala se nyní nohou mé nohy. Ale já to věděl. Cítil jsem žár jejího těla, žár, kterého bych se byl nedohadoval dle její ruky, dle pohotovosti jejího obličeje k drtícímu zledovění.

„Byla v tom jakási osudovost," opakoval jsem po ní. „Přejete-li si, lady Berenice, hned zítra pošlu vašemu strýci ten přívěsek s příslušnou omluvou..."

A tehdy stala se s ní úžasná změna. Děs natekl jí do tváří, dříve tak svrchovaně ovládajících každý rys. Soulad jejího zjevu náhle byl přerván. Impulsivně chopila se mé ruky a vztáhla ji k svému srdci, jež bušilo poplašným zrychlením. Její rty byly zbělené.

„Pro boha,... jen toho nečiňte,... Mr. Zachar,... slibte mi, že toho neučiníte."

Pustila mou ruku, poněkud se vzpamatovavši; ale i onen okamžik stačil, aby od té chvíle myšlenky o ní vždy již byly naplněny uvědoměním půvabného tvaru její postavy. Moje oči nemohly než býti aspoň na jediný pohled zažehnuty neovládatelnou touhou; a to jí vrátilo zbytek rozvahy, který ještě jí chyběl, aby úplně se ovládla. Položila se na krátko se zavřenýma očima nazad do vozu; její prsa posud se zvedala bouřlivě, — krásná prsa, jichž svěžest žlutá, lehoučká látka spíše prozrazovala, než zatajovala.

„Lady Berenice,... slibuji vám to," řekl jsem tiše. „Cokoli chcete, učiním bez váhání a bez jediné otázky."

Otevřela oči, usmála se. Nikdo nebyl by tušil, nyní na ni patře, jak rozčilena byla před několika okamžiky.

„Vím, že se asi v duchu ptáte..." začala.

„Promiňte, lady Bereniké, že vás přerušuji. Ale neptám se pranic, ani v duchu ani nahlas." Byl jsem skutečně zkroušený. Ať už jakkoli nahodile, přivedl jsem lady Berenice

do rozpaků; dopustil jsem se polou bezděky indiskrétnosti. Poněkud to vědomí zchladilo i moje rozpálené smysly. „A jen za jedno vás prosím: abyste mi odpustila mou neomalenost.“

Její oči se rozvděčnily. „Byla to osudovost,“ řekla jakoby ozvěnou.

„Byla, lady Bereniké,“ znova jsem přisvědčil a náhle si uvědomiv, že jsem ji zval Berenikou místo „Bernýs“, začal jsem se omlouvati, snad zbytečně a popleteně.

Byla již dávno zas paní situace. „Proč by mi to vadilo, Mr. Zachar? Bereniké zní krásněji... Ale jednoho si žádám. Jak jste na to přišel,... a proč jste se nad tím polekal?“ Její hlas zněl téměř něžně, hladivě.

„Slyšel jsem vaše jméno již dnes odpoledne v krámě. Čekal jsem na ně, poněvadž nedovedl jsem si ho představiti,... vašeho jména. Žádné z těch, na něž jsem připadl, nezdálo se vystihovati melodičnosti vašeho zjevu. A pak jsem slyšel... Berenice... Líbilo se mi i v té výslovnosti, — ale nemohl jsem si pomoci, v duchu jsem vás nazýval Berenikou. Budete pro mne ve vzpomínkách vždy lady Bereniké...“

Usmála se. „V kolik hodin v noci odjíždí dnes váš parník?“ zažertovala.

„Dovolila byste, abych vám přinesl onen přívěsek?“ zeptal jsem se, šťasten tím neočekávaným obratem v naší známosti, jež s počátku zdála se býti tak vážně ohrožena nedorozuměním. Leč ona zavrtěla hlavou. „Tedy posud se na mne hněváte?“ doložil jsem tišeji. A ona znovu zavrtěla hlavou.

„Nechte si přívěsek památkou prvního dne.“ Zarazila se a doložila: „Památkou svého prvního dne v Singapuru...“

„Děkuji vám, lady Bereniké...“ začal jsem, ale ona mne přerušila:

„Děkujete mi za něco, co je vaším. Je na mne, abych děkovala. Nevíte, proč děkuji. Nechtějte vědět. Snad byste ani nevěřil. Jsou chvíle, kdy mně zdá se to vše být nemožným, fantastickým,... bláznivou autosuggescí. Jsou však chvíle, kdy zdání stává se skutečnem. Snad jste mne ochránil něčeho, čeho si nedovedete ani představit.“

„Váš strýc řekl: není v tom nic nebezpečného,“ použil jsem přestávky v její řeči. „Nevím, oč se jedná. Nedohaduji se. Je to vaše tajemství. A nebylo-li nic nebezpečného v té celé věci, je jasno, že jsem vás nemohl ničeho uchránit.“

Zvuky hudby vylinuly se opět z nedalekého pavillonu, a ruch hovoru se tišil.

„Isoldina smrt z lásky,“ zašeptala lady Bereniké; a její oči jako by parafrasovaly svým výrazem slova Isoldina, jež mimoděk jsem si oživil k prvním tónům. Byl to tragický úsměv, plný smutku a něhy. „Nic nevidíte, přátelé?“ Pokynula mi hlavou, jako by přisvědčovala mým myšlenkám a pak zavřela oči.

Rozhlédl jsem se s podivným pocitem neskutečnosti toho všeho, co kolem mne se rozkládalo. Dnes ráno stál jsem ještě na palubě lodi, cizinec v cizině; teď večer seděl jsem s krásnou ženou v tropické zahradě a spíjel se několikaminutovým seřaděním zvuků, jež ze vší hudby jsem miloval nejvíce a nejvášnivěji. Udiveně jsem se díval na koruny palem, rýsující se proti modrému nočnímu nebi, jako by ztělesňovaly něco z významu oné hudby, jež nyní se přelévala horkou tmou. Měl jsem podivuhodnou ilusi, že stoupám po závratném schodišti tónů vždy výše k zasněženým, mlčenlivým temenům jakýchsi Himalají. Svět ztrácel se pode mnou: zmizela města a řeky a lesy, zmizelo vše, co připomínalo lidi. A stále výše jsem stoupal v rozkošných mukách a v mučivé rozkoši, oči upřeny již jen k vrcholkům, jež měly býti mými. Spánky mi bušily, v hlavě mi bouřilo vždy vášnivějšími přívaly; zdálo se mi, že srdce se mi roztrhne v onom řidnoucím ovzduší, jsouc příliš plno. A stříbrným, zoufale jásavým, dlouhým, beznadějně toužným tónem vyzdvižen, ocitl jsem se na nejvyšším bodě. Věčné ticho, ledovce, fialové mlhy, nicota. Ale to ticho vyzvánělo nejslavnějšími zvony, kypělo nejčarovnější hudbou Nadešel okamžik odosobnění, odpřítomnění, oddělení od času i prostoru, rozplynutí v nicotě. Hedvábně dozněla hudba.

„Ertrinken, versinken, unbewusst, höchste Lust,“ vyslovila lady Bereniké poslední slova Isoldina s neohebnou, sladkou

výslovnosti, jež i tento jazyk dovedla učiniti příjemným. I popovšiml jsem si, že měla vlhké oči.

Tleskot rozlehl se prostranstvím, obklopeným mohutnými řadami stromů, nad nimiž občas dlouze, přízračně veslovali kaloňové.

„Ze vší hudby na světě toto miluji nejvíce, lady Bereniké,“ řekl jsem. „A nyní Isoldina smrt z lásky dostala pro mne nový, intimní význam. Kdybyste to nebyla vy, litoval bych toho. Nemám ve zvláštní oblibě podložených významů...“

Právě při posledních slovech dostihl nás Norton, jenž v tu chvíli se propletl mezi povozy; byl jsem jist, že je slyšel

„Mám zkušenost, že to dopadne v takovém případě hodně groteskně,“ rychle jsem navázal.

„Neruště se, dopovídejte Mr. Zachar,“ vybídl mne strýc Berenčin přisedaje k nám.

„Aspoň jeden případ vám povím, lady Bere... Bernýs. Bylo to v Souostroví Tahitském, víte, v Jižních Mořích,... ve skupině podvětrné, na Raiateji.“ Před okamžikem ani mne nenapadlo vypravovat něco podobného; ale cítil jsem, že bude lépe nenechati toho, co snad zaslechl, klíčem k nějakému podezření. „Krátce před mým příchodem na Raiateu zapadl tam dobrodružný majitel kinematografu. Připlul na goelettě z Papeete, sehrál několik filmů, sebral hromadu peněz a odplul. K svým představením si vypůjčil klavír od residenta, a jeho žena hrála doprovod k obrázkům. Na jednom filmu byla jakási srdcervoucí scéna; a kdykoli moji raiatejští známí si vzpomněli oné melodie, slzeli. Když po prvé jsem si ji pískal, potěšen jsa dobrým výsledkem při vyvolávání svých snímků, ani mne nenapadlo, že bych koho rozplakal. Neboť to, co jsem pískal a co druhdy hrál klavír doprovodem k filmovému umírání, byl triviální valčík z Leharovy Veselé Vdovy. Vidíte, podložené významy jsou někdy ošemetné.“

Oba se smáli; ale vycítil jsem v jejím smíchu jakési odlehčení a povděk. Potom obrátila se na Nortona, dotazujíc se po Američanovi.

Pokrčil rameny a usmál se na mne významně, věda asi od Birche, že jsem byl zasvěcen do jeho dobrodružství.

„Mr. Birch nebyl spokojen s podloženým významem kterési arie a jel si jej opravit, toť vše. Oh, ano, abych nezapomněl, prosí vás, Mr. Zachar, abyste se na něj nehněval a vrátil se sám. Neodejel vaším kočárem, jak ostatně tušíte.“

„Myslím, že odjedu hned, dovolíte-li. Nechci si kazit dojem z Wagnera. Pravděpodobně přijde nyní na řadu něco hodně nevkusného.“

Norton mne chtěl zdržovati, ale lady Bereniké vpadla mu do řeči. „Abych vám pravdu řekla, strýče, Mr. Zachar mne svým přáním jen předešel. Víte, jak mám ráda Tristana a Isoldu, víte, kdy si jej přehrávám. Už k vůli mně nezrazujte Mr. Zachara s jeho dobrého úmyslu. Jsem si jista, že Mr. Zachar mi nezazlívá,“ dodala v odpověď tázavému pohledu Nortonovu a jím povzbuzena, otočila se ke mně. „Viďte, že přijdete se na nás někdy podívat, abyste dobrým odplatil mou bezohlednost.“

I její strýc se připojil formálním pozváním; a když jsem je přijal, hbitě, pružně vyskočil z povozu. „Nepoznal byste asi svého saise, je nedaleko, zavolám jej, aby obrátil. Znám kočár vašeho hotelu.“

Setkal jsem se s jejími zraky.

„První dny kdekoli bývají tak často prosty hlubšího významu,“ řekl jsem, neodchyluje očí. „Můj první den v Singapuru byl osudovostí změněn ve výjimečnou krásu, na níž se nezapomíná. Budu vám vždy povděčen, lady Bereniké...“

Povzdechla si; ale najednou její oči zadováděly. Změna byla tak rychlá, že mi slova odumřela na rtech.

„Ale netyranisujete vy někdy oné osudovosti, Mr. Zachar?“ otázala se, a její hlas zahrál scherzo rozkošným dvojhlasem.

„Proč?“

Její půvabné rty se našpulily, zasmála se. „Proč? Viděla jsem vás, když jsme se dnes odpoledne minuli po prvé v rikšách, Mr. Zachar,... a viděla jsem vás o něco později, když jste jel horempádem zpět...“

A tehdy Norton stanul u povozu; mávl rukou:

„Tamto je váš kočár. Chceme-li uposlechnout lady Berenice včas, nutno prásknout do koní. Budou hrát co nevidět nějakou lepší odrhovačku. Bude to tím horší.“

Vyskočil jsem. Drobný, maličký stisk její ruky byl mi odměnou za můj spěch. V příštím okamžení Norton zavolal na svého saise, a jejich povoz se rozjel. Zmizeli dříve, než můj se vypletl z řady a odbočil stranou. Ale ačkoli můj sais byl podplacen, aby jel co nejrychleji, na zpáteční cestě jsme jich už nedohonili.

Bzukot a crčení hmyzu plnily noc skomíravým zvukem dochvívajících strun; omamné vůně ji sytily. Podle cesty jsem časem zahlédl nějakou tajemnou postavu; z tmavé nakupeniny stromů a houštin občas ozval se nějaký vzkřek; fialově šedivé páry sotva rozeznatelně se plížily při zemi. Jako ten pomalý vítr mlžin v nefritovém náramku.

Nedovedl jsem se soustřediti, abych soustavně promýšlel události toho odpoledne a večera; ani záhada nefritového náramku mne nedráždila. Myslil jsem na Bereniku a na poslední její slova. Nedivil jsem se už, proč s počátku stála na stráži proti všemu, co v mých slovech bylo podezřelé záletnictvím. Co bude z toho všeho? A již tehdy jsem se hrozil prázdnoty dnů, jichž ona nevyplní jinak, leč svou přítomností v mých vzpomínkách. Nemohl jsem k nim jíti hned příštího dne, ba po několik dnů to nebylo radno. Tím spíše bylo vyloučeno moje potulování v okolí Nortonovy residence, na jejíž přesnou adresu opominul jsem se zeptati, ale již tušil jsem v bezprostřední blízkosti onoho místa, kde po prvé byl jsem spatřil Bereniku.

Kdybych se s ní nebyl minul dnes odpoledne, pravděpodobně bych se s ní minul navždy. Řetěz vklíněných náhod byl příliš podivuhodný při vší své všednosti, aby se byl kdy opakoval, nenaplniv se a neuzavřev tohoto dne, ... tohoto prvního mého dne v Singapuru. Utekl jsem od Birche, abych ji potkal; ztratil jsem ji, abych ji předběhl; vrátil jsem se k Birchovi, abych se ocitl s ní tváří v tvář. Dnes ráno neměla potuchy o mé existenci; dnes v noci bude se klást

v lůžko, vzpomínajíc oné osudovosti, kterou jsem poněkud tyranisoval. Mohla by se pousmát ironicky, kdyby nebylo... náramku. A potom: Isoldens Liebestod uzavřel naše třetí potkání notou příliš vášnivou a tragickou, aby byl okamžitě odsunut mezi haraburdí každodennosti, jež odváží si onen ponurý popelář Zapomenutí s potahem Lhostejnosti.

Světla vnitřního města mne odlučovala od nerušené představy Bereničiny krásy, jejího hlasu, té přípovědi, kterou mi celým jejím zjevem šeptala osudovost. Znova Singapur se hlásil o mou pozornost, ale pouliční ruch této bizarní brány k Dalekému východu mne tentokráte plnil jakousi subtilní hrůzou. Není v tom nic nebezpečného, řekl Norton, a dnes večer Bereniké mu připomínala, kdy ona si ráda přehrává Tristana a Isoldu. „Nevíte, proč děkuji, a nechtějte vědět," řekla Bereniké, ale tak vyrovnaným hlasem, že jsem se hned ani nepozastavil nad oním tajemstvím. Avšak nyní dech orientálního města mi je uvedl na pamět v novém světle, v nové podobě. Byl jsem rád, že bez mého příkazu sais volil nejkratší cestu k hotelu.

Když zhasl jsem světlo ve svém pokoji, díval jsem se rozevřeným oknem k moři. Bylo atlasově lesklé a počernale modré. Strážná světla parníků byla po něm roztroušena, hvězdy na pokraji tmavých oblaků. Bylo to, jakoby kus oblohy byl se řítil i s hvězdami k mým nohám. Ale v dálce na obzoru bylo vidět, co byla obloha a kde moře se s ní zdánlivě spájelo. Vnořit se, klesnout na dno v bezvědomí, v nejvyšší rozkoši... Zapomenout světa ve žhavém objetí... Neboť viděla-li mne dnes odpoledne po dvakráte si vynucovati osudovost, nemohl jsem jí býti docela lhostejný. Mohla se buď na mne pohněvat nebo učinit první krok, aby se vzdala hře náhod, námi oběma sladěné v jednu melodii.

Snad hodina, snad i více uplynulo v těch marných dohadech a představách, jež mne plnily žárem touhy. Ale potom chladný vánek se vkradl do pokoje a roztřásl mne. Všechen ten ruch Singapuru, smetiště vášní všech pevnin, obrodil se v mé mysli s příznačnou symboličností. Náramek, nic, než náramek, a já mám k němu přívěsek, říkal jsem si, zavíraje

oči a chvěje se nočním chladem trópů. Jakoby tucha věcí zlých mne přepadávala, marně snažil jsem se znova nabýti pocitu štěstí nad tím, co přinesl mi první den sblížení se Singapurem, tou záhadnou ženou, jež pohledy, pohyby a vůněmi lákala hřích se všech stran světa. Chybí mi kolébání lodi, při němž usínal jsem ještě včera, ujišťoval jsem se, a najednou připomenul jsem si, jak Bereniké se poděsila a přiložila mou ruku k svému zneklidnělému srdci. Ze směsice dojmů, způsobených triviálností Birchovou, sebevědomou osvojivostí Nortonovou, úlisností čínského obchodníka, zvuky Wagnerovy hudby a ruchem nočního Singapuru vyvstával v mých myslech přelud její krásy, kterou onen okamžik mi napověděl. Náramek a jeho přívěsek byly jen vnějším znamením jakéhosi předurčení, jež bylo v našich povahách... Anebo snad jenom ve mně... Anebo i to je klam, a zítřek najde mne vyléčena zas z jedné iluse...

IV.

Jakási nespokojenost provázela mne i po tři hodiny projížďky druhého mého dopoledne singapurského. Jel jsem podle Tanžong Pagaru a Keppelova přístavu za město, potkávaje tu i tam vozíky, tažené hrbatými zebu a poháněné častěji Číňany než Tamily nebo jinými kulii. Ještě před Tanžong-Pagarem můj rikša zavezl mne odbočkou k malajské vesničce, ležící nedaleko trati elektrické dráhy pod rozervaným, lianami pokrytým svahem vršku, na jehož temeni, obklíčena malajským hřbitůvkem, stojí hrobka místního jakéhosi světce mohamedánského; zpáteční cestou k elektrické trati minuli jsme čínský chrám. Co chvíli bylo se nám vyhýbati kravám a nosatým kozám, jichž ani řinčení gongu elektrických vozů nedovedlo vyrušiti z klidu nebo popohnati k spěšnějšímu přechodu přes koleje. Jiný malajský kampong spatřil jsem na úpatí vršku, pnoucího se na malé ostrožině, z větší části obklopené mořem; některé domky na kolech dodávaly jí vzhledu kolové osady z doby jezerní. A naproti, za úžinou, vidět bylo skutečnou kolovou vesničku, vystavěnou mezi dvěma mysy ostrůvku Brani a zrcadlící jak špínu, tak pestrobarevnou grotesknost ke kolům přivázaných lodic v nehnutém zrcadle vodním. Minuli jsme Pulau Hantu, Ostrůvek Duchů, džunglí zarostlý a ponurý i pod žhavým sluncem. Mys Čermín jsme objeli, vévodící skelnatě modrým, průzračným vodám zátoky; a čtvrt hodiny poté, kdy Keppelův přístav zůstal za mnou, opustiv na chvíli rikšu na silnici, vešel jsem

do mangrovové houštiny, plné spletitých kořenů, bahna a močálův.

Prkna položená přes kořeny a spleť uzoučkých můstků na kolech mne dovedly k malajské osadě, zapáchající rybinou a hnilobou, i obklíčené rostlinstvem. Zpod stínu pozoroval jsem chvíli hru nahých dětí na okruhu půdy malounko vyvýšeném a posázeném arekovými palmami, jejichž naprosto přímé, štíhlé koruny, podobaly se kolénkatému, urostlému stvolu bambusovému. Chvílemi zahlédl jsem některého leníve se pohybujícího Malajce v pestrém sarongu, kolem boků opásaném, ženu nebo děvče s rouchem zadrhnutým pod nahými rameny nad poloobnaženými prsy. Žádná z nich nebyla dosti půvabná, aby se odlišovala od tohoto ztuchlého, páchnoucího ovzduší; jen jediná alespoň na chvilku mi poskytla ilusi krásy. Spatřil jsem ji nesoucí cosi na hlavě; vynořila se po stezce, jež po druhé straně suché země zanikala vždy hlouběji za bambusovou houštinou, a zastavivši se, ke mně obrácena zády, mluvila s kýmsi, jenž zůstal zakryt zelenou stěnou bambusů. Její paže byly oblé, zapýřeně zlatisté, jen medově zahnědlé; její prsa byla vztyčená. Ale když se otočila, viděl jsem ústa oranžově rudá od žvýkání betelu a místo nosu fialově hnisající otvor; povšiml jsem si potom hnusných stop nemoci i na ramenou a na tuhých, krásně utvořených ňadrech, jak se blížila k místu, kde jsem stál. Avšak dříve, než mne došla, obrátil jsem se a spěchal zpět k silnici. Opice mihla se přede mnou a podrážděně skřehotala kdesi ve větvích.

Bylo půldvanácté, když jsem se vrátil do hotelu, pln tísnivého nepokoje; neboť tři hodiny myslil jsem na Bereniku nikoli ve světle svého rozhovoru s ní, nýbrž v zášeru oné záhadnosti, v niž sama se halila. Byl jsem uprášen, umazán a spocen; vykoupal jsem se a převlékl; a poněkud svěžejší sešel jsem do jídelny k tiffinu.

Od svého stolu Mr. Birch pokynem ruky zval mne, abych si přisedl. „Doufám, že jste se nehněval včera večer,“ hned se mi omlouval, než ještě pustil mou ruku.

Ujistil jsem ho, že jeho obavy jsou zcela bezpodstatné. „Ostatně bavil jsem se dobře s lady Berenice," dodal jsem. Ale Mr. Birch nebyl v náladě mluvit o komkoli jiném než o Miss Harleyové. „Ovšem, dojista jste tušil, co se stalo," naklonil se ke mně přes stůl.

„V hrubých obrysech," usmál jsem se. „Dokonce jsem ji i zahlédl. Z dálky, ale i to stačilo, abych vás pochopil."

„V situaci na Jižním Kříži nebo teď?"

„To i ono. Jak vás přijala?"

Pokrčil rameny. „Představil jsem jí Nortona. Nezbylo než nás pozvat do kočáru. A před Nortonem jsem se tedy hodně sentimentálně rozpovídal o idyle na palubě Jižního Kříže. Byl byste ronil slzy pohnutím, kdybyste to byl slyšel; málem že jsem se sám nerozplakal. Potom Norton dle úmluvy se na chvíli vzdálil pod jakousi záminkou. Když jsme osaměli, zeptal jsem se jí s brutální přímostí, ve kterém establishment je zaměstnána. Zbledla a třásla se jako v zimnici. Neobměkčilo mne to. Řekl jsem jí, že bych se rád s jejím dovolením lépe vpravil do nálady důstojníků i kapitána Jižního Kříže, a pokud by bylo v mých silách, dohonil, co bylo zameškáno. A ona? Abych mlčel, nechci-li, aby mne nenáviděla právě tak vášnivě, jako mne vášnivě milovala na moři. To mne rozzuřilo. Jak ona může vyslovit slovo láska, — skoro jsem syčel. Což nevěděla, že jsem ji miloval, jak jsem po ní toužil? Že prý jsem jako všichni mužové. Chvála bohu, že všechny ženy nejsou jako ona, — vmetl jsem jí do tváří. Nebyl to interview právě bezbarvý, — ujišťuji vás. Konec všeho byl, že hořela hněvem. Jen abych jel s ní, chci-li. Muž jako muž, není mnoho na vybranou. Když Norton se vrátil, dal jsem mu vzkaz pro vás, a jeli jsme."

Byl jsem poněkud zklamán.

„Co chcete?" mávl rukou pohrdavě. „Život jde obyčejně docela nerománovými cestami. Připravoval jsem si výstup velmi působivý. Udržel jsem se ve své úloze až do odchodu Nortonova, ale pak to prasklo. Byl jsem vulgární. Nezapomínejte však, že mou chybou na lodi byl nedostatek vulgárnosti. Ostatně, nemám příčiny, proč bych litoval minulé noci.

Konec konců, to děvče mne skutečně milovalo... a miluje. Celkem vzato, byl bych spokojenější, kdyby byla dostála slovu a zaměnila lásku nenávistí. Neodjížděl bych dnes večer v sedm hodin vlakem do Kuala Lumpur. Vlastně jsem Singapuru ještě ani neužil."

„Nesmysl. Jednoduše jí už nevyhledáte, a věc je skončena," namítl jsem.

Zavrtěl hlavou. „Život jde obyčejně zcela románovými cestami. Vtip je v tom, že bych ji vyhledával. Nemohl bych si pomoci. A Singapuru bych stejně neužil. Je v tom veliká moudrost: vědět, kdy odejít. Po tři dny není parníku, který by mne odvezl. Zachráním se útěkem do Penangu, a tam už bude lehčí vyčkat parníku, který by mne odvezl do Indie, do bezpečí."

„Škoda," povzdechl jsem si. „Byli bychom si mohli někdy zajít k Nortonovi. Zajímá mne."

„On anebo lady Berenice?"

„Oba. Ale řekněte mi, jak to vlastně je s ní?"

„Narodila se v Singapuru. Na cestě kolem světa její rodiče zastavili se v Singapuru. Lady Bellforth zůstala tu nějaký čas ještě i tehdy, když její manžel se už vrátil do Anglie. Návštěvou u švakra. Možná, že v tom byl nějaký háček, možná, že nebyl. Lady Berenice narodila se sedm měsíců po odjezdu lorda Bellfortha. Když jí byl bezmála rok, lady Bellforth se vrátila za mužem, ale dcerku nechala v Singapuru. Byla prý příliš slabá, aby snesla dlouhou plavbu. Když povyrostla, starší Norton s ní jel do Londýna, a zase se s ní vrátil. Žila s ním až do jeho smrti. Ale zvláštní jest, že nedědila. Jmění odkázáno bylo mladšímu bratru Nortonovu. Jak vidíte, uvázal se v ně. Vypadá to, jako by byl podědil i svěřenku. Lady Berenice byla ještě jednou v Londýně před několika lety. Lady Bellforth ji vyvedla do společnosti, a po sezoně lady Berenice se vrátila do Singapuru k svému strýci,... k staršímu Nortonovi. Toť vše, co jsem se včera dověděl. Má dva bratry, ale ti toho mnoho po otci nezdědí. Její strýc může mít na půl milionu. Ne dolarů. Liber. Slušné jmění. Mělo naň znemravňující vliv. Zdá se, že se na-

dobro usadil. Nechybělo by, než aby se oženil nebo vzal si trvalou maitressu. Co říkáte?"

Snad dokázal jsem intonaci úplné lhostejnosti. „Nedivil bych se," řekl jsem. „Lady Berenice jest okouzlující děvče. Jest ostatně dost divné, že se ještě nevdala. Je jí dojista dvaadvacet." Vlastní hlas zněl mi cize, neupřímně; neboť nebyl jsem ničeho tak vzdálen jako lhostejnosti. Bolelo mne pomyšlení, že krása tak suverénní a jedinečná měla by býti v triviálním otroctví tisíců a statisíců jiných žen. Neodsuzoval jsem Nortona, totiž, nebyl bych ho odsuzoval, kdybych byl mohl myslit, že jí dobyl jako muž. Příliš dobře jsem pamatoval dotek jejího těla, tvar jejích ňader. Krev mi vířila a tloukla do spánků při pouhé vzpomínce na ni, při pouhé představě její krásy, odevzdané mému objetí. Byl bych dovedl pochopiti a omluviti Nortona-svůdce; ale Norton-kupec, Norton-násilník, Norton zbaběle využívající Bereničiny odvislosti od jeho zděděné kupy peněz, takový Norton plnil mne hnusem a zuřivostí.

Můj společník zdál se přemítati o něčem; potom, pouštěje se do jídla, přisvědčil: „Oh, dojista dvaadvacet. Málo žen, jako ona. Postavu má lepší, než tisíce krásných žen. Přes to vše není pranic divného na tom, že se posud nevdala. Lady Berenice je spíše chudá. A koho má najít v Singapuru?" Zamyslil se. „Konečně, ... ani to by nebylo vyloučeno. Je tu posádka, je tu osadní vláda, jsou tu bohatí obchodníci. Mladších synů je tu ještě dost, ... ale ti nepadají na váhu, pokud jim rodina nápadně nevymírá. Jsou tu však někdy i dobré partie, řekl bych, když všechno rozvážím. Norton starší zemřel před třemi lety. Možno tedy přijmouti theorii, kterou jsem už naznačil. Norton mladší si nepřeje, aby lady Berenice se vdala, toť vše."

„Ale vždyť Norton jest její strýc, bratr jejího otce," namítl jsem.

„Pater semper incertus," Mr. Birch mne odbyl. „A ostatně, strýc nestrýc. Pro ženu, jakou je lady Berenice, bylo by bezpochyby možno se dopustit jakékoli poblázněnosti."

Ušklíbl jsem se. „Je to při nejlepším poněkud nechutné."

Zasmál se. „Stařečku, můj drahý stařečku!“ zahrozil mi prstem nad talířem. „Kdybyste si přál, mohl byste dnes večer se mnou jet do Kuala Lumpur. Snad bylo by to zdrávo klidu i vaší duše. Mohli bychom dorazit do Penangu drahou a pak se pustit do sultanátu Kedah a jižním Samem až do Bangkoku. Siamští korunní princové prý jsou morálkou nuceni si vzíti za ženy všechny své sestry.“

„Vy tedy skutečně myslíte, že je něco mezi lady Berenice a jejím strýcem?“ dorážel jsem naň, nijak již neskrývaje svého zájmu.

„Něco... Široký pojem. Něco, bezpochyby něco. Ale bylo by poněkud unáhlené hned soudit, že to něco nepřipouští již stupňování.“ Zamyslil se. „Norton byl vždy gentleman. Jako o svém příteli nemohu jen z dohadu připustiti možnosti, že by přestal být gentlemanem, ba vůbec mužem. Rozumíte mi, doufám. Je-li něco, je to z vůle obou. A v tom případě, jsouce gentlemani, shledáváme, že jsme umlčeni.“

A náš hovor přesunul se jinam, zanedlouho se ocitaje u předmětu mému společníkovi nejbližšího. Miss Harley skutečně ovládala jeho myšlenky; začal jsem souhlasiti s jeho rozhodnutím. Po obědě jeho neklid byl nápadný.

„Zamýšlíte-li něco, Mr. Birch,“ řekl jsem mu konečně, „ani vás nenapadniž, abyste si dal mnou překážeti.“

„Naopak,“ odporoval. „Je na mně, abych to řekl. Až na to, že nemám chuti to říci. Byl bych rád, kdybyste vy ničeho nezamýšlel a mohl ztráviti odpoledne se mnou. Abyste byl mou gardedámou,... víte,... ochráncem mé cnosti. Pusťte mne s očí... a rikša mne doveze v několika minutách na Malay Street. Znamenalo by to, že bych dnes večer ze Singapuru neodjel. Měl byste mne na krku zítra, pozítří,... čert ví, jak dlouho. Vysvětluji vám to všechno, abyste viděl, jak s vámi dobře myslím. Dám vám ty Poetical Quotations, obětujete-li se. Najdete tam citáty na všechno. Shledáte tu knihu znamenitým pomocníkem při zábavě s oduševnělými dámami. Na příklad s lady Berenice.“ Zarazil se a pleskl se přes čelo rozhorleně. „Já nešika! Mohl jsem udělat z nutnosti cnost. Mohl jsem si vás zavázat vděčností a nepřipra-

vovat se o knihu tak osvědčenou. Proč bychom nešli návštěvou k Nortonům? Uvidíte lady Berenice. Není nikde psáno, že jen já musím ze sebe dělat blázna."

„Oh, není možno," namítl jsem neupřímně. „Včera mne pozvali, a než čtyřiadvacet hodin uplynulo, už bych se tam hrnul."

„Nesmysl. Poprvé, jsem s Nortonem starý soudruh z cest, jak jste slyšel. Na Labradoru jsme spali dva měsíce pod jedním stanem. V New Yorku nejednou spal v mém bytě anebo já u něho. Mohl jsem k němu jít dnes ráno na čota hazru, kdybych byl chtěl. Pydžámas jsou dostatečným oděvem k rozhovoru nám dvěma. Podruhé, odjíždím dnes večer ze Singapuru. Teď vlastně shledávám, že je mou povinností k němu zajít. Potřetí, i vy jste byl pozván, jak jste sám řekl. Je vidět, že jste poněkud obratnější než já. Konečně, proč vůbec toho tolik namluvíte, když víte dobře, že půjdete se podívat na lady Berenice docela rád."

„Připusťme, že bych šel i rád. Jdete-li se loučit, je při tom ještě méně místa pro mne, který neodjíždím. Právě, že jste s Nortonem staří přátelé. Ale abych si přece zasloužil oněch Poetických Citátů, uděláme kompromis." Byl jsem na vahách. Dvě, tři léta jsem netoužil po spatření žádné ženy tak, jako tehdy po lady Berenice. Příležitost byla dobrá, ale cítil jsem, že přece nikoli nejlepší. Před několika lety nebyl bych se rozmýšlel ani okamžik. Ale v třiceti letech přece již mnoho, co dříve mělo vzhled přípustnosti, připadá nám nekorrektním. Rozhodl jsem se. „Dojedu s vámi až na Oxley Hill, po případě až k zahradní brance Nortonovy residence. Tam už chaperona nepotřebujete. Půjdete na návštěvu sám. Asi za hodinu zajedu si do Rafflesova Musea, je to blízko, a tam vás vyčkám. Vaše cnost bude stále pod ochranou. Doprovodím vás dokonce na dráhu. Vidíte tedy, že moje pohnutky jsou ideálně čisté. Dokonce vzdám se i slíbené odměny. Měl byste ostatně poslat ony Poetical Quotations památkou někomu jinému."

Vstal, vzal mne pod paždím a vedl k východu z jídelny. „Znamenitá myšlenka. Vidíte, mne to nenapadlo. Ale co se

týče vaší návštěvy u Nortonů, nabízím vám, že podrobně vysvětlím Nortonovi, jak jsem vás musil přemlouvat, a že vlastně jste k němu přišel v úloze ochránce mé cnosti, že jste převzal jaksi úlohu matky, starostlivé o mou budoucnost." Přejel si rukou přes pleš a zamžoural po mně očima. „Norton bude mít dojem, že jste nejlepší představitelnou společností pro mladé dívky. Vypadáte ostatně tak nevinně."

„Už jsem řekl," stál jsem na svém. A v duchu jsem doufal, že na konec stane se něco, co přece jen umožní návštěvu. Že třebas Bereniké bude stát u branky nebo právě se vracet odněkud, a že budu přemluven, abych vešel dovnitř s Birchem.

Seděli jsme chvíli na verandě při černé kávě. Jak dalo se očekávat, vrátil se k hovoru o Miss Harleyové. „Je v nejlepším domě, ale mám o ni strach," řekl starostlivě. „Jediné, co mi dává naději, že neklesne hlouběji, jest její odpor k alkoholu a jakýsi obchodní duch. Zdá se mi, že má i něco peněz. V žádném případě není z oněch bílých otrokyní, jež jsou dováženy do Singapuru pod všelikými předstírkami nebo bez nich, aby nejdříve sloužily lepším bělochům, později námořníkům konečně bílé chátře a sběři, ještě později nejnižším Číňanům a jiným barevným lidem, až vposled odkopnuty všemi, ocitnou se na smetišti a zhynou strašnými nemocemi i bídou. Nemáte snad ani plné představy, jak ten obchod kvete. Je v Šanghai ulice, strašná ulice, do níž když zapadne bílá žena, jako by se nad ní rmutná, zapáchající voda zavřela navždy. Byly případy, kdy tam zavlečeny byly ženy a děvčata, jež den před tím nepomyslily, že by kdy něco takového mohlo se s nimi stát. Některé jdou z ruky do ruky, z domu do domu, dokonce z kouta do kouta po celém Dalekém Východě."

Otřel si pot s čela a vrátil se k Miss Harleyové. Vyšlo na jevo, že tato zajímavá dáma stane se nejspíše spolumajetnicí domu, jenž byl vlastně filiálkou firmy, mající hlavní „sklady" v Manille a Šanghai; že v Singapuru nebyla nucena k ničemu bezohledně, zatím co jiné mohla nutit. Přes to

nezahálela, řekl Mr. Birch poněkud trpce. „Zdá se, že nemůže být bez obdivu a lásky mužů, kteří zanedlouho se jí znechutí. V nějakém takovém státě, jaký vysnil Paul Adam v „Listech z Malajska“, mohla by nepopíratelně být dámou nanejvýše úctyhodnou a umravnělou. Ale naše morálka není zařízena pro její temperament, nejméně již americká morálka. Celkem vzato, je to více vinou a vadou morálky, než takové ženy. Jsou tací mužové. Těm to projde. Mohou být vzornými otci rodiny a váženými členy církví. Jakousi obdobu snad možno nalézti v hetérách starého Řecka, do jisté míry i v gejšách současného Japanu.“ Zamyslil se. „Ale to vše není dostatečnou příčinou, abych mařil svůj čas, ničil své čivy a na konec došel nějaké katastrofy. Ujedu, ačkoli bylo by možno mne zadržet hedvábnou nití, ba pavučinou. Co bych z toho měl? Miluje mne, a věřte mi, nikdy jsem nebyl tak dokonale milován, ačkoli nejsem takový zajíc, jak byste si mohl mysliti dle mého dobrodružství na Jižním Kříži. Ale není... monoandristkou... nikdy jí nebude. Konec konců, jsem také něčím povinen svému společenskému postavení. Vypadalo by to bezmála jako situace vydržovaného milence. Jsem tu za větrem, pravda,... ale jsou stigmata, jichž nemožno smýti, byť o nich nikdo nevěděl.“ Cítil jsem, že vlastně jsem pro něj pouze debatním podiem k hádce mezi Birchem zmítaným vášní a Birchem myslícím střízlivě; uznal jsem za nejlepší do hádky se nemísit. „A kdybych i já dokázal včas se odtrhnouti, mám dojem, že zničil bych její rovnováhu. Něco by se s ní stalo strašného hned nebo rychlým postupem.“ Vzpamatoval se a podíval se na mne: „Co tomu říkáte?“

„Abyste jel sedmihodinovým vlakem.“

„Bez rozloučení?“

„A bez psaní.“

Chvíli o čemsi rozmítal. „Mohl byste vy ji navštívit a jaksi mne omluvit, vysvětlit anebo třeba i pomluvit?“

Zdálo se mi, že odepřít jeho žádosti znamenalo by poskytnouti mu záminky k něčemu nerozvážnému, nebo lépe řečeno, k něčemu, co by odporovalo veškerému jeho roz-

važování; a slíbil jsem tedy, ač s pocitem, že dávám se zlákati příliš daleko groteskností jeho případu. Dal mi adresu a ponořil se v mlčení, jež svědčilo mu ještě méně, než obvyklá jeho rozpovídanost. Vypadal jako misionář, jenž právě skončil mravokárné kázání.

V.

O něco později tahouni s námi klusali po River Valley Road, snažíce se nás udržeti po boku a poblízku, jako by již byli vypozorovali Birchovu povídavost. Otočili jsme se podle hindického chrámu na Tank Road, ale dříve, než dostihli jsme stanice, naši kuliové pustili se do mírného náklonu oné cesty, na níž jsem minulého dne potkal lady Bereniku. Za chvíli nořili jsme se do vonného stínu zahrad Tanglinu, evropské čtvrti residenční. Oranžové, poněkud náprstkové, veliké květy afrického stromu, v Malajsku nazývaného „plameny lesa", svítily nám v cestu. Dříve ještě, než minuli jsme místo, kde poprvé spatřil jsem Bereniku, Američanův kuli se zastavil a ukázal nalevo, kde za nízkou zdí mezi stromy se otvíral průhled na zelený trávník, obklíčený hradbami rostlinstva a přeťatý soukromou cestou v aleji palem; cesta stáčela se na levo, totiž souběžně se směrem, kterým jsme přijeli, a ztrácela se v houštině. Napravo od jejího záhybu zúženým průsekem bylo možno zahlédnouti střechu a část žlutých stěn koloniálního slohu.

„Tuan Nolton,... on bydlit tam..." brebtavě řekl Číňan.

Mr. Birch se podíval ke vchodu, mimo který jsme právě byli přejeli. „Proč tedy nejedete tamtudy?"

Kuliové se zazubili. „Ten zahlada nepatšit tuan Nolton," vysvětlil jeden z nich. „Cesta vést k ten dům." A ukázal na tabuli, poloskrytou v mnohobarevné směsi listů krotonových. „The Idyll" četl jsem a pod tím „Highclass boarding-

house.“ Podle všeho jeden z oněch „rodinných hotelů“ singapurských, o nichž jsem slyšel, a v nichž daleko laciněji, než ve skutečných hotelech, žijí hlavně běloši v Singapuru zaměstnaní dočasně, svobodní i s rodinami.

„Ale ten dům?“ stál na svém Mr. Birch. „Ten je přece Nortonův.“

Kuli přikývl. „Vchod z dluhé straly, tuane.“

Právě tam, kde předešlého odpoledne obrátil jsem svou rikšu, abych následoval neznámou, odbočovala jiná cesta od Oxley Rise. Po ní se pustivše objeli jsme zahradu, jejíž předěl od „Idylly“ jsme brzo spatřili, vysokou zeď, ponenáhlu se snižující k nízké zdi venkovské a směrem od nás mizející v pravé džungi, jež přes ni přehazovala chapadla lian a splývala po obou stranách v jedinou houštinu proti vůli člověka. Bylo možno se dohadovati, že rozloha obou zahrad plně zaujímá celý onen vršek, obtočený cestami. Ačkoli však jsme jeli již podle Nortonova pozemku, jeho domu posud nebylo vidět.

Nezapíral jsem si vzrušujícího očekávání, zda stane se něco, co by mi na konec umožnilo spatřit Bereniku, mluvit s ní, opájeti se kouzlem její bytosti... Co záleželo mi na Nortonovi? Což jsem se chtěl ženit? Konec konců, nebylo mi třeba an' utíkat podle vzoru Birchova, i kdybych měl naději, že moje láska nevyzní na plano. Láska? Sám jsem se v duchu zarazil. Byla to láska nebo estheticky podložená smyslnost? Bylo jisto, že lady Bereniké ovládala mé myšlenky a touhy, jako po dvě tři léta žádná žena. Byl jsem snad trochu hladov po dobrodružství, bylo však více než nejisto, zda toto dobrodružství mohlo by se osvědčiti čímkoli jiným než podrážděním mého hladu, roznícením touhy, jež neměla býti ukojena. Ale byť i perspektiva blízkého budoucna neslibovala mi přímo přepiatých nadějí, nemohl jsem se přemluviti, abych připustil, že bych se s ní už nechtěl setkati. Bylo přece jen něco příliš krásného v oné osudovosti trojího setkání s Berenikou hned prvního mého dne singapurského, abych byl chtěl pohřešovat oné vzpomínky ve své paměti, byť i zůstala nedokončenou symfonií.

Cesta se opět rozpoltila; opodál rozcestí byl zamřížovaný vchod k Nortonově residenci, stojící jen asi dvacet metrů od brány. Po obou stranách ohromné tamarindy, tropické akacie, birmanské amherstie, smokvoně a jiné stromy převyšovaly i její střechu, úplně cloníce dům od cesty; na opačné straně podle všeho stromoví bylo nižší, anebo nějaká formální zahrada se prostírala, takže od Oxley Rise mohli jsme zahlédnouti aspoň vrchol zadní části budovy. Nejvýznačnější složkou průčelí byly čtyři sloupy, dva po každém boku, dosahující k druhému patru; z prvního patra vyčníval do jejich stínu malý balkon nad vchodem, u druhého patra pak na sloupech spočívala visutá zahrádka, přes jejíž balustrádu jako přehoz přelévaly se guirlandy vzácných rostlin úponkovitých. Po obou stranách oné verandy zeleň lian, kropenatých různobarevnými květy, zvedala se k střeše, zpola obrostlé. Sloupy, ač bez hlavice, působily dojmem korintských, u temene se ztrácejíce ve spleti převislé, květované zeleně. K jejich úpatí zvedalo se několik schodů se tří stran. Cesta vedoucí ke schodům od brány byla lemována jednoduchým trávníkem; teprve asi šest metrů od ní po každé straně pnuly se obrovské palmy talipotové, — jsem si jist, že nejvzácnější skupina v celém Orientě. Později spatřil jsem krásné exempláře na Jávě i v jižním Siamu, ale nikdy půvabnějších nad oněch deset, vypiplaných starším Nortonem. Jejich kmeny byly korou podobné kokosníkům, avšak naprosto přímé; korunovány byly ve výšce asi desíti metrů elegantními hlavicemi vějířů, pod nimiž visely sukničky ze svislých, hnědých, odumřelých listů. Jen jediná z palem právě kvetla; ze středu odchýlených vějířů tyčil se gigantický květ, podobající se spoustě volavčího pýří, pštrosích per, jemňoučkých boa a rajčích ocasů — nádherně, vášnivě plápolající svíce, s jejímž pohasnutím však blížila se neodvratně i smrt palmy... Po obou stranách schodiště a sloupů, tedy ještě uvnitř pohledu, lemovaného talipotovými palmami, stály jako stráže dvě ravenaly, snad o něco ještě vyšší a odchýlené od domu v póze Orientálce, s rukama skříženýma na prsou a s postavou skloněnou. Jejich ploché, světlemodře zelené vějíře,

složené ze soustředěných listů podobných banánovníkovým, byly obráceny k nám právě svou plochostí.

Ale nebylo tam oné, po níž moje zraky pátraly. Naše rikše se zastavily, a můj soudruh vyskočil.

„Jste nezlomný, vy Josefe egyptský?“ otázal se.

Přikývl jsem. „Za hodinu budu v Museu, což neznamená, že vy byste tam už musil být v tu dobu. Mohu tam pohodlně zůstat až do pěti. Mám-li sbírky prohlížet dnes nebo jindy,... to přece je lhostejno. Bavte se dobře. Můžete vyříditi moje pozdravy.“ A pobídl jsem svého kuli, aby jel dále.

„No can go, no can walk, nothing,“ snažil se Číňan mně cosi vysvětlit; ale když opětoval jsem svůj rozkaz, se stoickým klidem se otočil a běžel se mnou dále. On i vracející se, zaplacený rikša dali se do smíchu. Když o tři minuty později cesta se zakončila slepě nad sráznou roklinou, vyplněnou na dně divokým rostlinstvem, jež jakoby slunce vytrvale spájelo v jedinou zelenou slitinu, pochopil jsem i brebentění svého tahouna i smích obou.

„To ještě patří tuanu Nortonovi,“ otázal jsem se šklebícího se kuli, jenž otíral si pot s čela i po nahém těle.

Zavrtěl hlavou. „On patřit dům jméno Ajdyl. On jeden veliký kus zahrada, tuane.“ Číňan složil oje na zemi a protáhl se. „Ajdyl, jeden veliký, veliký dům. All the same one big hotel. Plenty Chinee boy. Vely good, tuan, he vely good.“

Zasmál jsem se tomu, jak můj kuli nadšeně nadháněl „Idylle“. Bylo zjevno, že zahrada Idylly byla nejen idyllická, nýbrž i veliká a romanticky rozlezlá; byla snad ještě větší, než pozemek Nortonův, jejž se dvou stran oblévala zelenou zátopou. A zde pode mnou rostlinný příboj jejího moře bil až pod samou cestu. Po mé pravici, asi deset metrů ode mne, sráz nekončil se v roklině, nýbrž klesal ještě hlouběji, až do města, do domorodé části, natlačené za továrnami poblíže Singapurské Řeky. Roklina zdála se býti vzdušnou terasou, visící nad oním srázem; nebyla ohraničena zdí ani napravo, kam se súžovala, až konečně přestala, — ani přede mnou za prostorem, jejž vyplňovala v šířce asi osmi, desíti metrů.

Nalevo se rozšiřovala; a tam také po obou stranách, jak proti cestě, tak proti městu byla ohrazena zdí. Opodál vidět bylo obdobu toho, co jsem zpozoroval na druhém konci Nortonovy zahrady: zeď i zde táhla se mezi oběma pozemky, pohlcena lianami. V těchto místech vršek přelamoval se nedaleko cesty; můj obzor byl dráždivě omezený.

Pobídl jsem rikšu k návratu. Zdvihaje oje, tázal se úlisně: „Do Idylly, tuane?“ A takřka mimovolně jsem mu přisvědčil.

Dal se s chutí do klusu. Ztajil se mi dech v prsou, když jsme jeli mimo bránu k Norton Hallu. Ale nespatřil jsem nic zvláštního. Nemohl jsem se ostatně ohlížeti nápadně. Můj zrak padl na květ palmy talipotové; povšiml jsem si tentokráte zarudlého tónu květných peřejů. A připomenul jsem si nádherný, diskrétně exuberantní zjev Bereničin. Kdož ví, zda nebyly obě stejného věku, — kvetoucí žena i rozkvetlá palma. Možná, že dvaadvacet roků talipotová palma rozvíjela a zdokonalovala svou štíhlou postavu, svou načechranou hlavu, až konečně vyhnala v slavný květ. Ale již za té vonné slávy její vějíře byly svislé, opadlé jako ruce někoho, jenž je velmi, velmi unaven. A nebyl daleko den, kdy pod odkvetlým stožárem květným, pod rahny, z nichž barevné, nadýchané plachty byly strženy, vějíře budou hníti v hnědé, beztvárné masse, a irrideskující hmyz bude prolézati tělo druhdy svěží a ladné. Palma bude jen mrtvolou, bude smutným, vratkým náhrobkem a památníkem svému naplněnému životu. „Vydala krásu, aby zhynula,“ bude její nenapsaný epitaf. A neskonalá tesknota na mne padla při pomyšlení, že ona palma po odkvětu hynoucí by mohla být symbolem údělu Bereničina.

Bez otázky a bez váhání Číňan se stočil se mnou s cesty do otevřených vrátek „Idylly“. Nevěděl jsem, mám-li se smát nebo zlobit. Neučinil jsem ani toho, ani onoho. Hra osudovosti, jež oplétala můj vztah k lady Berenice, zatřpytila se duhově jako orosená pavučina. Nebylo to poprvé v mém životě, že spleť náhod uchvátila mne jako spodní proud v řece zdánlivě klidné. Mnohá z těch spletí, jimž jsem se kdy podvolil, donesla mne naručest k nejhloupějšímu rozuzlení a zkla-

mání; ale byly jiné proudy, tajemné a méně prudké, jež sleduje, dostihl jsem nezapomenutelných dobrodružství. Bylo ovšem nasnadě vysvětlení zcela všední. Majitel „Idylly“ byl dobrý businessman; když se mu uprázdnil nějaký ten pokoj nebo byt, jednoduše navedl své boye, aby prostřednictvím rikšů, stojících poblízku hotelů dole v městě, hleděli najíti náhradu v někom, kdo dal by se odlouditi drahým hotelům pro lacinější a nepochybně pohodlnější „Idyllu“. Konec konců: proč bych toho neučinil? Což neumiňoval jsem si něco podobného právě včera, než vyjel jsem si na procházku, na níž jsem se poprvé setkal s Berenikou?

Cítil jsem, jak uzavírá se magický okruh čtyřiadvaceti hodin, rozhodujících o barvě, vůni a duši mého singapurského pobytu. Neboť obývaje pokoj v „Idylle“, byl bych poblízku lady Berenice. Zdi, oddělující obě zahrady, jsou staré a mohou skýtati mnohých překvapení. Po případě Norton ani nemusí o tom zvědět, že jsem se stal jeho sousedem; vždy lze zaříditi, aby o tom nezvěděl, alespoň s počátku. A tak vlastně dříve, než spatřil jsem „Idyllu“, cítil jsem se doma v její zahradě. Následujícího dne bych vypověděl byt a pozítří se stěhoval; konečně mohl jsem ohlásiti svůj odchod ještě téhož večera a již po zítřejším tiffinu se odebrati do svého nového bytu i zkoumati tajnosti zahrady.

Zpola nepřiznané zklamání, že ničím nebyla umožněna moje návštěva v Norton Hallu, ustoupilo radostnému vzkypění. Alej palem, kterou mne rikša vezl, zdála se mi zázrakem zahradnického vkusu. Různé druhy štíhlých palem ve střídajících se párech byly tam vysazeny, — kokosníky, palmy arekové, různé seafortie, palmy královské, plumósy, skvostné karyoty s listnatospřezenými pery, ostnaté martinezie podobného tvaru, chundelaté trachycarpy a bělomodré kokosy australské, — palmy malajské i z jiných končin tropických přivezené, — směsice nejrůznějších odstínů barev i tvarů. Na trávníku rozeseta byla květná křoviska, — ibišky, ixory, allamandy, gardenie, — pestrobarevné gejsíry vůní. Po obou stranách viděti bylo hradby košaté zeleně i houštin, podoba-

jících se džunglím; střecha Norton Hallu, nejdříve viditelná, potom zmizela.

Zalekl jsem se možnosti, že by v „Idylle“ nebylo právě volného bytu. Když po dvojím zákrutu palmová alej mne náhle přivedla před portál „Idylly“, rozhlédl jsem se jen tolik, kolik bylo nanejvýše nutno, abych neměl pocitu, že se ženu někam úplně na slepo.

Bylo znát na první pohled, že i tato budova, nyní nazývaná tak banálním jménem, byla druhdy soukromým obydlím boháče, jenž snažil se na všech stranách uplatniti sklonnost k romantice a využíti tropické exotiky. Byla to jako starší, ovdovělá sestra Norton Hallu; průčelí nebylo vyzdobeno sloupy, ale byl k němu přistaven podjezd na dřevěných podpěrách, jež ovinuty byly úponkovitou zelení a květy. Dům byl daleko rozlehlejší Norton Hallu, avšak pouze jednopatrový; jeho oranžový nátěr dojista urážel, když byl zánovní, nyní však byl sluncem a časem tak ztlumen, že tvořil s okolní zelení šťastný soulad barev.

Po blízkém boku budovy byl čtverec formální zahrady, do něhož se dvou stran se přeléval na několika místech nezdolný příboj divoké vegetace; po opačné straně domu na nižší úrovni byl dlouhý obdélník arkádovité přízemní stavby, jemuž jedna z dlouhých stěn chyběla. Loubím opatřená ta stavba tříramenného rozložení byly jednak byty čínských boyů, ať už svobodných nebo ženatých, a malajského služebnictva, jednak kolny, stáje a chlévy. Cesta, po níž jsem jel, rozdělovala se opodál domu; jedno rameno vedlo ke vchodu do domu, druhé směřovalo do obdélníku dosti vyjádřeným odklonem půdy, a bylo lemováno kokosovými palmami, jejichž kmeny byly všelijak bizarně zkrouceny a vykloněny.

Můj kuli vjel triumfálně do podjezdu a zastavil se před třemi schody, po nichž jsem vystoupil. Číňan mne neslyšnýma nohama předběhl.

Vchod byl obrovský, spíše brána, než dveře; ostatně dveřmi nebyl opatřen, nýbrž zatahovací mříží, jež nyní byla zastrčena po obou stranách do svého lůžka ve stěnách. Prostora uvnitř rozhodně už neměla rázu předsíně, nýbrž zpola

čekárny, zpola květinového pokoje. Různé kameny a krápníkové útvary byly rozestaveny podle stěn i na nich zavěšeny a vyplněny rostlinstvem, hlavně kapraděmi. Sbírky motýlů a brouků byly na stěnách; dajacké a malajské zbraně; několik loveckých trofejí, mezi nimi hlava seladanga s ohromnými rohy, hlava nosorožce javanského a vycpaný bažant argus; několik map, plán Singapuru, konečně Domácí Řád a tableau hostů s číselným označením jejich vchodů. Zamířil jsem k němu. Neměl jsem kdy, abych věnoval pozornost jménům; pátral jsem po uprázdněném místě v seznamu. Bylo tam jediné: číslo jedenadvacet.

Obrátil jsem se a nevšímaje si lenošek a židlí, šel od sbírky k sbírce. Náhle jsem sebou trhl. Jako duch můj kuli stanul za mnou s jiným Číňanem, čistě bíle oblečeným boyem, jenž mne požádal za navštívenku. O chvíli později stejně přízračně slyšel jsem za svými zády pozdrav, pronesený angličtinou, jež na první poslech prozrazovala, že v přízvuku a intonaci podléhala vždy vlivům exotickým.

Otočil jsem se a uklonil. Byl jsem tváří v tvář asi čtyřicítileté dámě, pleti nepochybně eurasijské, neobvykle ušlechtilého výrazu a matně lesklých, černých očí, jaké jsem viděl často u Polynésanův a někdy u židů. Jistě malajsko-evropská míšenka, řekl jsem si; majitelka „Idylly", snad jenom nájemce. Pokynula mi, abych usedl a posadila se naproti mně.

Domluvili jsme se brzo. Ano, jedenadvacet bylo volno. Dva pokoje to jsou, v prvním patře, s výhledem do zadu, do parku; čtyři veliká okna, dva pohodlné balkóny. Osmdesát dollarů měsíčně i se stravou. „Čota, hazru, snídaně, tiffin, odpolední čaj, dinner," vyjmenovala zdlouhavě, odměřeně a přece mazlivě. Jako všichni její nájemníci však budu nucen si opatřiti svého boye; poněvadž vedle obsluhy pro mne boy pomůže i v domě, byt a stravu dostane částečně zadarmo. Kolik mu budu platit? Osm dollarů jest až dost; více se o něho a o jeho stravu nemusím starat. Prádlo? Tři centy za kus, — ať je to límec, šátek, košile nebo část bílého úboru.

Poslala se mnou svého boye, aby mi ukázal číslo jedenadvacet. Byl to vlastně jediný obrovský pokoj, spíše sál se

stěnami nesmírně vysokými a uprostřed s příčkou, dosahující jen asi dva metry pod strop a oddělující ložnici od „living-roomu“. Stůl, ottoman, proutěné houpáky, lenošky a židle, stolek, skříně na prádlo i na šaty, elektrické zařízení, — jedním slovem, vše v pořádku. Moskytiéry kolem lůžka byly zánovní, čisté. Pohled z oken byl čarovný. Půda asi na pět metrů od domu byla stejné úrovně s úpatím budovy; pak protržena byla zelenou roklinou, jež po druhé straně vystupovala mírným svahem do parku, podobajícího se spíše divočině. Pouze v jednom místě onoho lesa zela planina na nakloněné ploše, visící nad proláklinou. Ostatek byl šeré tajemství. Nic neprozrazovalo, že kdesi za těmi korunami stromů a visutými hnízdy lian byl Norton Hall.

Podíval jsem se na hodinky. Ještě čtvrt hodiny chybělo k naplnění hodiny. Vrátil jsem se, smluvil s paní domu, že příštího odpoledne se nastěhuji do čísla jedenadvacet, a vyšel, abych vsedl do rikše. Boy mne zpravil o tom, že můj rikša odjel a čeká na mne dole, v River Valley Road, do níž vede od „Idylly“ jiný, kratší východ. Abych šel po druhém rameni cesty a v rohu obdélníka prošel dveřmi. Učinil jsem tak a točitou, místy schodovitou stezkou, přilehlou k srázu, sešel jsem do ulice opodál nároží, jež tvoří Tank a River Valley Roads.

Přesně hodinu poté, kdy rozloučil jsem se s Birchem před Norton Hallem, vcházel jsem do sadů, obklopujících Rafflesovo Museum.

VI.

O půl hodiny později spatřil jsem náhle ve vitrině s vycpanými ptáky zrcadlit se na těle žlutočerného zoborožce obličej Američanův. Byl jsem tak ponořen v myšlenky o Berenice, že jsem neslyšel hned ani jeho oslovení. Uvědomil jsem si jeho hlas až tehdy, když poznal jsem jeho obraz ve skle.

Zasmál se mému trhnutí, ale hned zvážněl. „Byl byste ještě nervósnější, kdybyste býval se mnou dnes odpoledne.“

„Co se stalo?“ ujelo mi polekaně.

„Eh, nic,... bláznivý business,“ máchl rukou.

„Ale kdybyste aspoň slovem naznačil.“

„Slovem, naznačil,“ ušklíbl se. „Pojďte, Mr. Zachar, zavoláme si nějakou dvojitou rikšu, jsme oba štíhlí, vejdeme se do ní docela pohodlně, chlap ať se udře, čert ho vezmi. Kočár shánět by trvalo trochu dlouho.“ A jak vycházeli jsme z musea, opakoval posměšně. „Slovem, naznačit! Což jsem neřekl: crazy business?“

Sedli jsme do rikše. „Kam, tuan?“ ptal se Číňan. „K čertu,“ odpověděl Američan. A kuli se pustil do pravidelného poklusu, nazdařbůh se proplétaje ulicemi a cestami pokud možno nestoupajícími.

„Krátce řečeno, udělal jste dobře, že jste nešel se mnou,“ začal Mr. Birch trochu podrážděně. „Byl bych udělal dobře i já, kdybych tam byl nešel. Norton očekával, že se k němu podívám v tyto dny. Dal rozkaz, abych byl hned vpuštěn.

Jeho Číňan umí číst, mluví slušně anglicky a umí vyslovovat r. Bylo vidět, že je na rozpacích. What's the matter? — zeptal jsem se zostra. Nic, tuane, — odpověděl — můj pán dal rozkaz, abyste byl kdykoliv uveden bez ohlášení. A vedl mne dále. Nortona asi nenapadlo, že bych přišel tak brzo odpoledne, a hned druhého dne po našem setkání. Alespoň jinak by byl dal boyovi nějaké mimořádné nařízení pro dnešek. to je nepochybno." Na okamžik zmlkl: „Měl bych připomenout, že Norton byl vždy poněkud výstřední. Všelijaké ty indické hlouposti prodělal, dovedl všelijaké kousky, kterým jsme nikdy nepřišli na kloub. Podivín,... tolik vždy možno o něm říci."

Pohněval jsem se. „Prosím vás, kdy mi už konečně řeknete, co se stalo tak hrozného?" A v duchu chvěl jsem se obavou, že uslyším něco, co způsobí, že nazítří přestěhuji se jen v sousedství hřbitova své lásky.

„Oh, nic hrozného se nedělo. Bylo to jen groteskní. Můj první impuls byl dát se do smíchu. Představte si: Norton v čínském rouchu nějakého mandarina. Vypadal jako melancholická maska, jež přišla do sálu opominutím až den po maškarním plese. Ale byl bledý, skoro strhaný. To mi zarazilo smích."

„A lady Berenice?" ujelo mi.

„To byla druhá příčina, Zachare. Měla na sobě také nějakou tu čínskou maškaru. Mimochodem řečeno, myslím, že jste nikdy neviděl roucha nádhernějšího. Modré hedvábí, zlatem lemované, na něm rudí draci a bílá oblaka. Vsadím se, že za pět, šest tisíc dollarů byste ztěžka dostal něco tak skvostného. Našich dollarů, to se ví, ne těchhle nedorostlých singapurských."

„Jste strašný člověk," přetrhl jsem mu výklady. „Proč se stále odchylujete od hlavní věci?"

„Promiňte, zapomněl jsem, že vám je hlavní věcí lady Berenice," švihl mne Mr. Birch poněkud jedovatě. „Uspokojte se. Nespočívala v jeho náručí, a v jejím úboru nebylo přílišné odhalenosti. Tančila po koberci, to bylo vše. Znáte ty zatrolené čínské a japonské tance, eh? Točila se jednoduše jako

holub na báni, hýbala pažema, vlnila rukama. A nejpodivnější bylo, že její obličej byl naprosto změněn, jaksi groteskně protažen. Měl jsem pocit, že vidím její obličej ve zkřivené ploše vypouklého zrcadla. Měla na sobě plno šperků, na rukou..."

„Zelený náramek?"

Podíval se na mne udiveně.

„Nebyl zelený, nýbrž jablkově načervenalý."

„Proč jste se tedy pozastavoval nad mou otázkou?"

„Zelený, červenavý,... co mi na tom záleží?" utrhl se na mne. „Hlavní je, že jste se ptal z ničeho nic po náramku. Norton myslil, že to udělal obratně. Ale zapomněl, že Američan má oči všude, i když se dívá do světa jako novorozeně."

„Zas už nová odbočka!" zvolal jsem.

„Ani dost málo. Neskákejte mi do řeči. Beztoho jste mi to všechno již popletl. Povídal jsem, že byla ověšena šperky. Stál jsem mezi dveřmi a díval se s ní na něho a s něho na ni. Byl bych se nejraději otočil a odešel. Ale on mne viděl. Pokynul mi rukou, abych čekal, a po chvíli povstal. A tehdy ona vrhla se na zemi před ním docela po orientálsku. Přiskočil k ní a pozvedl ji. A se zřejmým úmyslem učiniti to nenápadně, sesmekl jí s ruky onen náramek. Zdálo se, jakoby byla omdlela. Norton mne pobídl, abych mu pomohl ji odnést. Vzali jsme ji, já pod paždím a Norton za nohy, a odnesli do vedlejšího pokoje. Tam jsme ji položili na ottoman. S p a l a, docela klidně vám spala! A co bylo nejpodivnější: její obličej byl už opět zcela j e j í. Nic čínského. Byl bych mohl zrovna tak dobře mít za to, že jsem se mýlil ve svém dojmu chvíli před tím. Ale toho si nemyslete. Vím, co jsem viděl. Mrzuté je pouze to, že ničemu jsem neporozuměl. Bláznivý business, jak jsem vám řekl hned na začátku. Snad nepochopíte, co v tom bylo tak rozčilujícího, ale začal jsem se třást, když jsem viděl její obličej najednou zase úplně normální,... čistý, krásný, klidně oddechující, bílý. Na okamžik měl jsem chuť uhodit Nortona a říci mu, že tohle není jednání důstojné bílého člověka. Ale třásl jsem se a musil jsem vynaložit veškeru sílu, aby to nebylo znatelno. Víte, styděl jsem se za svůj s t r a c h. Byl to strach, ale nevím, před čím. Chytlo

mne to za hrdlo a rdousilo. Trvalo to vteřinu, dvě vteřiny, nevím. Potom mne přešel strach i hněv, třesení i rozčilení. Konec konců, nic se vlastně nepřihodilo tak hrozného. A teď mi řekněte, Zachare: jak jste na to přišel, že jste se ptal právě po náramku?“ Položil mi ruku na koleno: „Víte, že se... třesete?“

Zasmál jsem se poněkud nuceně. „Vidíte, už to pominulo. Zvláštní, že? Také mne na vteřinu chytilo něco podobného, jako vás tam při té scéně. Hněv, strach, třesení, rozčilení. Je to vlastně zajímavý případ sugesce. Řekl jste: nebylo to nic tak hrozného. Říkám zas já: vaše líčení nebylo nijak obzvláště rozčilující, ani neuhodilo na akkord hrůzy. A přece se mnou se sdělilo o totéž rozčilení okamžiku, které jste sám prodělal. Co se týče mojí otázky: nebylo ani v tom pranic tak divného. Už jsem vám řekl, že včera odpoledne náhodou Norton s lady Berenice přišli do téhož krámu, v němž já cosi kupoval. Vybírali si náramky, Norton koupil jeden z nich pro lady Berenice. Zelený náramek. A tak přirozeně jsem si na to vzpomněl. Ale onen náramek, kterého jste si vy povšiml, byl růžový. Zelený byl nefritový, růžový byl nepochybně jadeitový.“

„Neřekl jsem, že byl růžový,“ odporoval Mr. Birch. „Načervenalý byl, to jsem řekl.“

„Oh, na tom nesejde. Hlavní je, že jste posud nedokončil svého vyprávění.“

„První, co řekl Norton, bylo: Zdá se, že to Berenice trochu vysílilo. Má zálibu v těchto orientálních tancích, dala se do opravdového studia. — To řekl i pozoroval mne napiatě, jakoby pátral v mé tváři po výrazu nedůvěry. Pokrčil jsem rameny a poznamenal, že se lady Berenice vkládá do tohoto studia až příliš opravdově. „Kdyby byla chtěla zosobnit čínskou tanečnici i výrazem tváří, nebyla by mohla to učiniti dokonaleji. Měl jsem pocit, jakoby byla pod nějakým hypnotickým vlivem,“ řekl jsem, a Norton začal mi to vymlouvat, když v tom lady Berenice nepokojně se pohnula na ottomanu a pootevřela rty, jakoby chtěla něco říci ze sna. Chytil mne za ruku a skoro mne táhl z pokoje. Abychom prý

raději odešli než se probudí; přivedlo by ji v rozpaky, kdyby se mi ocitla tváří v tvář v onom čínském rouchu... I šli jsme tedy do pokoje, kde jsem lady Berenice zastihl při tanci.“ A zatřásl se, třeba že tropické slunce pálilo právě nejžhavěji.

Po půl minutě zas pokračoval bez mého vybídnutí. „Norton odskočil a brzo se vrátil převlečen do civilisovaného oděvu. Chvíli přecházel po kobercích, vždy se zastavuje u dveří do sousedního pokoje; pootevřel dveře a nahlédl. Ještě spí, poznamenal, a pak se otočil ke mně s přímou otázkou. Zda jsem kdy netoužil po tom, abych dovedl se vžíti do jiné doby, dávno zašlé, do jiné civilisace, do jiných ras. — No, thank you, — odpověděl jsem, — ani dost málo. Mám dost jedné doby, jedné civilisace a jedné rasy. Ještě jsem se pořádně nevžil ani do těch. Hned jsem litoval svých slov. Vytrhl jsem ho, přerušil jsem jej v jeho sdílnosti. Zavřel se naráz jako ústřice. Trochu se zapýřil. A tak už jsem se více nedověděl. Co tomu říkáte?“

Co jsem mohl říci? Měl jsem strach o Bereniku, — ale zároveň nezapíral jsem si, že se mi trochu odlehčilo. Konec konců její odvislost od bohatého strýce skoro dvakráte tak starého, jako ona, nemá pro ni jiných nemilých závazků, než takové občasné hovění jeho libůstce v neškodné evokaci zašlých dob. Zaráželo mne poněkud jen to, že ona zdála se býti hypnotisovanou. Opět obavy mne schvátily: Mohl jí zneužívati v jejím hypnotickém spánku. Ona třeba ani nemá potuchy, co se s ní děje v takových okamžicích. Krev se mi nahnala do tváří. A zase jsem si připomenul slova Američanova: Nebylo přílišné odhalenosti v jejím úboru.

„Těžko co říci,“ odtušil jsem po krátkém mlčení. „Byla hypnotisována?“

„Neřekl bych. Vždyť neudělal nic, než že jí s ruky sňal ten náramek. I to mohlo býti nahodilé. A pak ji nechal sobě samé. Za nedlouho slyšeli jsme kroky ve vedlejším pokoji. Zavolal ji a upozornil, že jsem přišel na návštěvu. Kroky se zastavily. Za okamžik se odezvala docela obvyklým hlasem: Kdo je tam, strýče? A když Norton opakoval mé jméno, ještě se otázala: Sám anebo se svým přítelem? Sám, — odpo-

věděl Norton; a ona ještě zavolala, že přijde co nevidět. Řekněte sám: vypadalo to, jakoby se probudila z hypnósy? Máte pravdu: nevypadalo."

Byl bych nejraději dal průchod své radosti. Lady Bereniké se po mně ptala. Všechny ostatní myšlenky ustoupily do pozadí. Zdálo se mi najednou, že na ničem nezáleželo. Hlavní bylo, že první její starostí bylo tázat se, jsem-li návštěvou s Birchem. Nezdálo se mi odvážnou kombinací vyvozovat z její otázky, že mezi ní a jejím strýcem nebylo milostného vztahu. Měla by se na pozoru před ním v tom případě.

„Nuže,... a potom,... co se stalo?" pobídl jsem zmlknuvšího soudruha.

„Pověděl jsem Nortonovi o své věci. Schvaloval moje rozhodnutí. Jen abych jel hned dnes. A až se vystůňu, abych se vrátil do Singapuru, ale rovnou do Norton Hallu. Rozptýlíme vaše myšlenky, já a Berenice, řekl velmi srdečně. Nedoporučoval, abyste šel k Miss Harley. Beze slova, bez vzkazu, bez psaní, tak abych zmizel."

Přisvědčil jsem mínění Nortonovu; a on pokračoval. Potom přišla lady Berenice. Měla bělomodré šaty nadkasané v prouze, která se obtáčela kolem jejího těla; začínal se ten hluboký sámek v rudé, látkové růži nad pravým prsem a končil se dole asi ve výši kolena po levé straně v jiné takové růžici. Vypadala docela zdravě, pranic unaveně. „Hned se ptala po vás, že prý jste slíbil svou návštěvu," konečně Birch dostal se k tomu, co nejvíce mne zajímalo. „Pověděl jsem jí, jak jste se zdráhal jíti se mnou z obavy, že byste nebyl vítán. Otočila se ke strýci: prý jste si asi špatně vysvětlil jejich spěch včera večer. Norton mávl rukou, jakoby na vás nesešlo, ale tu mi nakázala s žertovnou přísností, abych vám nezapomněl vyřídit pozdrav,... a že se na vás hněvá pro vaši pohodlnost... Řekl jsem, že to by nebylo spravedlivo, že jste mne doprovodil až k jejich bráně. Při loučení bylo rozhodnuto, že dnes večer mně přijdou dát s bohem k vlaku..."

„Oh, to snad abych tedy nešel," zvolal jsem mimovolně. „Ostatně, stává se to zbytečným, když o záchranu vaší nevinnosti se postarají Norton s lady Berenice."

Mr. Birch se rozzlobil. „A vy jste mi chytrák! To se ví, že jsem jen tak jako náhodou se zmínil o tom, že mne doprovodíte; a než jsem se nadál, už ona zařídila to tak, že milému Nortonovi nezbylo, než slíbit, že přijdou také oni oba. Ani nevěděl, jak se do toho dostal. A teď vy byste chtěl vypřáhnout."

Mne ovšem ani na okamžik nenapadlo skutečně nejíti toho večera na nádraží; štěstí zalilo mi prsa, a chvíli jsem se neodvážil promluviti z obavy, že bych prozradil své vzrušení. Vraceli jsme se do hotelu v nejlepší náladě; poněvadž za vyprávění Birchova rikše byla ponechána volnost směru, nalézali jsme se při prvním pomyšlení na hotel tak daleko, že nezbylo, než dojeti k elektrické trati a použíti tramwaye k rychlejšímu návratu.

„Stačí vám hodina na přípravu k odcestování?" zeptal jsem se ho, když vyskočivše z tramwaye, šli jsme těch několik kroků k hotelu de l'Europe, který ostatně i já chystal jsem se opustit již příštího dne.

„Všechno připraveno. Jíst budu až ve vlaku." Zarazil se, když před hotelem nás zastavili dva Číňané, jeden s každé strany. Mr. Birchovi byl doručen dopis; boy projevil odhodlání čekat na odpověď. Můj Číňan čekal, až Američan mne s omluvou opustil.

„Tuane, dám dvacet dollarů za přívěsek," řekl potom zcela tiše, naléhavě.

Poznal jsem majitele čínské zastavárny na North Bridge Road. „Kolik dává za něj tuan Norton?" zeptal jsem se.

Číňan se nedal přivésti do rozpaků. „Tuan Nolton, on nevědět mne přívěsek plodat. Tuan Nolton běhat po Nolt Blič Loud dnes ráno. Jeden kus přívěsek. All the same — blázen. Me think he crazy."

Zavrtěl jsem hlavou. „Přívěsek se mi líbí. Ponechám si ho. Good by."

A šel jsem. Číňan za mnou udělal dva, tři výbušně drmolivé pokusy, aby mne zadržel slovy. Neotočil jsem se. Věc byla mi jasná. Norton nabídl Číňanovi nějaký dosti slušný obnos za vypátrání a opatření přívěsku. Číňanova taktika

byla psychologicky znamenitá. Kdyby kupcem náramku býval někdo jiný, než Norton, kdyby se byl nefritový náramek ocitl na zápěstí méně rozkošném, než na Bereničině, neviděl jsem příčiny, proč bych měl odolati nabídce Číňanově a nevydělat na svých dvanácti dollarech skoro sedmdesát procent za jediný den. „Já myslit, on blázen," řekne si Číňan zcela klidně o Nortonovi; ale při tom si v duchu říká: „Já myslit, ty druhý blázen." Byl jsem spokojen. Číňan se spletl ve svých rozpočtech.

Ale když jsem mechanicky přesunoval předměty z kapes odložených šatů do čisté bělosti jiných, do nichž jsem se právě byl převlékl, zvážněl jsem.

Tato věc nebyla tak docela jednoduchá. Lady Bereniké se vyděsila pouhým pomyšlením, že by se přívěsek k jejímu náramku měl dostat do rukou jejího strýce. Pravděpodobně její strach byl přehnaný; přes to bylo nesporno, že stál jsem před jakýmsi tajemstvím, k němuž přívěsek byl klíčem. Usedl jsem do lenošky, zapálil doutník a kombinoval.

Norton stáhl Berenice náramek a snažil se to učiniti nenápadně. Kdyby byl přemýšlel, nebyl by se snažil o nenápadnost úkonu zdánlivě tak bezvýznamného. Jednal pod tlakem impulsu. Omdlela Bereniké před tím nebo potom? A má vůbec jakýkoli význam tato otázka anebo celá ta příhoda s náramkem? Kdybych nebýval v krámě Číňanově při koupi jiného náramku, neměl jsem pochyby, že byl bych se usmál celé té věci. A teď Norton se shání po přívěsku k zelenému náramku. Ostatně náramek a jeho přívěsek mohly být pouze vnějším znamením jakési mystické spojitosti zjevů, jež naplní se i bez nich. Cítil jsem, že tápám ve tmách a nemohl jsem se ubrániti vzrušení při uvědomění, jak řetězem náhod byl jsem vklíněn do této souvislosti dějů, jež před třiceti hodinami se mne vůbec netýkaly. A pak vyrušilo mne nesmělé, skoro pokradmé zaklepání na dveře.

Vešel onen Číňan z North Bridge Road s mnohými poklonami.

„Tuane, dám třicet za ten přívěsek," žadonil.

„Nedám ho ani za dvě stě dollarů," odpověděl jsem.

Cloumal svou modrou suknicí, rozpačitě se rozhlížeje.

„Oh, dvě stě,... příliš mnoho."

„Tedy ani za tři sta. Můžete jít."

Odešel jako duch. „Excuse me, tuan," zaškemral ještě mezi dveřmi. Jeho pronikavé, roztěkané oči zanechaly ve mně nepříjemný pocit. „Come again," dodal a zmizel za dveřmi.

Seděl jsem ještě nějakou dobu v úplné nečinnosti. Bylo po šesté, a teprve v sedm Birch odjížděl. Byl jsem připraven k odchodu a jist, že on pro mne přijde nebo pošle boye, až bude se vším hotov. I oddával jsem se představám o možnostech blížicího se shledání s lady Berenikou. Chvěl jsem se rozkoší při vzpomínce nahodilého doteku jejího mladého, rozkvetlého těla. A před můj zrak vynořil se květ palmy talipotové. „Bereniké, Singapur," opakoval jsem si bezděčně.

Znovu mne vyrušilo zaklepání. Domnívaje se, že to jest opět neodbytný onen Číňan, zvolal jsem své pozvání co nejdrsněji. Byl to však hotelový boy.

„Tuan Belč,... on poslat dopis,... excuse me."

Poněkud udiven vzal jsem obálku. Boy odešel. Otevřel jsem dopis a četl:

„Dear old man, sedmihodinový express jede každý den, ale je pouze jedna Miss Harley. Radujte se s radujícími. Pokušení má jen tenkráte význam, neodoláme-li mu. Utekl jsem vám a dnes večer budu si doplňovat romantiku Jižního Kříže. Nesmíte zapomínat, že plavba trvala jedenadvacet dní. Moje úmysly byly nejlepší. To bývá tragikou úmyslů. Ale vy jeďte na stanici. Bude tam Norton s lady Berenice. Omluvte mne. Vymyslete si něco. Horečka postačí. Nebudete aspoň lhát. Nortonovi po případě ukažte dopis a potěšte ho v žalu. Horečka jest akutní, ale pacient přečká krisi. Neuvidíte mne ani zítra. Přestěhuji se, abych odolal pokušení odolat pokušení. Jakmile krise bude překonána, vyhledám vás i Nortona. Do té doby mne vzpomínejte laskavě. Váš R. H. B."

Nezbylo, než učiniti dle jeho přání. Vyšel jsem, sedl do rikše a jel k Tank Road Station přítmím teplého večera. Již od rohu viděl jsem Nortonův kočár při chodníku.

„Kde máte Birche?“ volal mi Norton v ústrety. Lady Bereniké stála za ním. Její potemnělé oči se leskly. Kynula mi hlavou. Byla bez klobouku; měla pavučinovou modravou šálu obtočenu kolem účesu.

„Zmizel,“ odřekl jsem. „Tady čtěte.“ A vyskočil jsem. Potřásl mi rukou a otevřel dopis. Lady Bereniké stiskla mi ruku. „Mr. Birch tedy neodjíždí? otázala se. „Horečka, lady Berenice,... přechodná horečka...“ odpověděl jsem, utkvívaje očima v jejích zracích, jež upíraly se na mne pátravě.

Norton dočetl. „Ten blázen!“ zvolal indignovaně. „Půl světa prolajdal,... a takové hlouposti je schopen. Co dělat?“ Obrátil se ke mně tázavě. Pokrčil jsem rameny. Sňal bílou helmu, přetřel si čelo a přejel vlasy. Uvědomil jsem si, že na čtyřicátníka je mladistvý, pružný. „Co dělat?“ opakoval. A pak se rozhodl. „Buďte tak laskav, Mr. Zachar, a buďte místo mne společníkem lady Berenice na projížďce,... lady Berenice dojista dovolí,... a já si zajedu vaší rikšou do hotelu. Blázen plešatá! Neví, co je Singapur, nemá ponětí o jedu tropů. Povolte šroubek zde a šroubek tam, a jakživ už neudržíte mechanismus pohromadě. Nejsem mravokárcem. Ale znáte nás, těžkopádné Brity. V odlehlých koloniích, osaměle žijíce mezi divochy, britští průkopníci civilisace večer co večer se docela formálně oblékají k dinner, jakoby měli obědvat s matkou, se sestrami, se ženou, ve společnosti úctyhodných bílých žen... Mnozí to činí,... řekněte, všichni, kteří chtějí se zachránit. Je to snad směšná komedie pro solidního Teutona a pro rtuťového Galla. Nepopírám. Ale váš Brit nepoklesne, nezvlčí, nedegraduje se, není stržen temnými silami. Rozumíme jedu tropů, rozumíme jejich vlivu na rozvolnění charakteru. Před dinner a po něm děj se co děj... Nejsme svatoušky. Ale dinner nám připomene, že jsme bílí lidé, ze své vůle páni světa, že máme autoritu a povinnost k vlastní autoritě. Co chcete? Birch jest Američan, anglosaský Američan. Mladá země, Mr. Zachar, mladá země. A jed tropů je prastarý...“ Potřásl mi rukou, omluvil se ještě jednou své neteři a vskočil do rikše. „Hotel de l’Europe,“ zvolal.

To již Bereniké i já seděli jsme v kočáře, oba jaksi dechu zbaveni rychlým a neočekávaně příznivým vývojem události. Ona dala malajsky rozkaz saisovi, na mne se ještě nepodívavši, a jak jsme se rozjeli, pokrčila rameny.

„Byla by mi nekonečně lhostejná ta záhadná historie páně Birchova, na níž můj strýc zdá se míti tak živý zájem," potom zahovořila tiše, „kdyby se v ní opět neuplatňovala ta vaše ještě záhadnější osudovost." Obrátila se ke mně náhle, a její oči zajiskřily. „Ostatně, nebyl byste tentokráte jediný, jenž ji poněkud tyranisuje a si upravuje velmi rozmyslně."

Bylo mi brániti se. „Protestuji proti slovíčku rozmyslně, lady Berenice, vše stalo se tak impulsivně, že vlastně nebyl jsem si vědom ničeho více, leč toho, že se vrhám do malstroemu, z něhož nikdy již nevyplynu... Pečetil jsem svůj osud, když poprvé vás spatřiv, obrátil jsem svého rikšu tím směrem, kterým jste mi zmizela, a přece nemohl jsem doufati v nic, leč v utrpení marné touhy. Ale dnes večer byla to opravdová osudovost,... jako již před tím v Číňanově krámečku a v Botanických Zahradách. Neměl jsem vlivu na počínání páně Birchovo, nebyl bych se ani odvážil vykonávati vliv směrem k tomu, nad čím vy jediná máte právo rozhodnouti."

Potřásla hlavou, dívajíc se před sebe. „Nikdy vlastně nerozhodujeme, nýbrž je za nás rozhodováno, a my posloucháme. Řekl jste včera správně, že jsou v každém z nás určité fatality, jež se naplňují, jakmile setkají se s jediným možným doplňkem. Ale osudovost nemusí býti ještě osudná. Naše touhy jsou květy, naše činy jsou plody, ale louka života je širá a roste na ní mnoho květů a mnoho plodů vyjde na prázdno."

Opět jsem odporoval. „Nesouhlasím s vámi, lady Berenice, každá osudovost musí býti osudná, poněvadž navždy zabarví náš život nějakou novou barvou, dá mu nějaký nový význam, stvoří proň nějaké nové obzory, jež vždy budou se otvírati jako pod magickým dotekem jen připomínkou oné osudovosti, jež se naplnila, odkvetla a vydala plod. Říkám-li, že každá osudovost musí býti osudná, nemyslím tím, že musí

býti tragicky násilnou. Ostatně každé násilné řešení osudu do slepé uličky zahnaného je smutnou nevkusností, byť někdy nevyhnutelnou. Štěstí i neštěstí, rozkoš i utrpení, to vše jsou jenom květiny té naší louky života. Jde však o to, abychom si každý z nás dovedli založiti uprostřed té louky i svou zahradu, jejíž sloh je naší volbou, vyjádřením toho, co v nás je nejkrásnější. Víte, lady Bereniké, že kdysi do své zahrady hned v počátcích, sotva jsem si ji založil, zasadil jsem si jména Bereniké a Singapur? Nevěděl jsem co z těchto semen vyklíčí, a bylo-li mi jasno, kde naleznu Singapur, všechny mapy světa byly nedostatečny při hledání Bereniky. Jako chlapec jsem kdysi snil nad pošetilou povídkou egyptského námětu jen proto, že jsem se v ní poprvé v životě setkal s kouzelným jménem Bereničiným, a nikdy neodvážil jsem se čísti Barrèsovy „Zahrady Bereničiny“ jen z obavy, abych neporušil magiky, kterou pro mne mělo až do této doby ono jméno z nejkrásnějších na světě.“

Usmála se, posud ještě vyhýbajíc se mým zrakům. „A na konec přece jste neunikl rozkouzlení,“ řekla hedvábným hlasem, sklánějíc hlavu jakoby pod tíží rusých vlasů i své neupřimnosti.

„Nevím ještě, nalezl-li jsem svůj Singapur,“ zašeptal jsem, „ale věděl jsem již včera odpoledne, že pojedu ze Singapuru navždy raněn osudem, poněvadž nalézaje svou Bereniku, nebyl jsem jí uznán za hodna jediného pohledu... Nevíte, jaké bylo moje překvapení, když jsem slyšel vašeho strýce vás osloviti oním jménem, jež ze všech nejvíce jsem vždy miloval.“

Pozvedla hlavu s povzdechem. „Četla jsem dnes vaše jméno v seznamu nových hostí hotelových, denně uveřejňovaném v tisku. Andrew, opakovala jsem si a shledávala, že jméno vám sluší... Naše singapurská katedrála nese toto jméno, a v ní mne kdysi pojmenovali Berenikou, snad právě tehdy, kdy vy jste snil o oné egyptské princezně... Titěrná hříčka nahodilostí, a přece se mi líbí ta myšlenka, že naše daná jména se obletovala jako motýli již před dlouhými lety..

Abyste věděl, jako dítě jsem pojmenovala Andrew svého angorského kocourka, a celý dům byl nad tím pohoršen.“ A náhle vypukla ve smích.

„Co se s ním stalo?“ otázal jsem se.

Tentokráte naše zraky se setkaly, a její žehly divným ohněm. „Vzali mi jej,... poněvadž jsem jej líbala, a to nebylo hygienické,... ale také proto, že on se stával poněkud divokým...“

Uvědomil jsem si, že moje ruka ocitla se těsně u ruky Bereničiny, a že jí bezděčně láskala diskrétním dotekem.

„Byla jste šťastnější mne, měla jste svého Ondřeje, ale já nikdy neměl své Bereniky,“ začal jsem lehčím tónem, ale žertování se mi jaksi nalomilo na rtech.

A tehdy naše ruce se potkaly a spočinuly jako v objetí, lehoučkém a přece žhavém. Její stisk, nadýchaný jako kajčí pýří, mě jakost a něhu, vroucnost a žár, touhu a slib polibku, ba plného odevzdání. Nikdy jsem netušil, že by žena dovedla tak mnoho a tak krásně promluviti pouhým dotekem ruky.

„Nemáte jí nyní?“ otázala se téměř neslyšně.

Její obnažené hrdlo svítilo se jako úběl v měsíční záři, a přece nebylo ani měsíce na obloze, ani světel podle osamělé, pusté cesty, po níž pádili koně modrou tmou. Její úžasně vymodelovaná brada doplňovala svou rozhodností a přece něžností snivost jejích očí a hebkost jejího hlasu skoro protismyslně na dráždivou hádanku. Její nos měl něco dětského v chřípí, její ústa však patřila ženě, chtivé polibku.

„Mám ji?“ odpověděl jsem otázkou a nachýlil jsem se před ní, hledaje jejího pohledu.

Naše oči se vpily do sebe a ona usmála se šťastně, ovíjejíc ruku kolem mého krku. Měl jsem na okamžik obavu, abychom se oba neprotrhli z jakéhosi očarovaného snu, abych jediným pohybem nezaplašil jejího zaplápolání. A tehdy ona políbila mne dlouhým, vonným polibkem, jakoby chtěla vyssáti mou duši. Moje ruka oddaně spočinula na bouřící se, vzkypělé nádheře jejího těla. Docházel mi dech, nějaká rudá

světla planula před mýma očima, polibek zalil se příchutí krve poraněných rtů a v zápětí stal se hebkým, skoro odhmotnělým. Její ústa zachvěla se odevzdaně. „Miluji vás,“ skandovala svými záchvěvy, a já odpověděl touto řečí nehlasných rtů, posud s jejími spojených jako osudem:

„Chci vás.“

VII.

Poklesl jsem zpět do sedadla. Pocit její paže kolem mého krku, mé ruky na jejích ňadrech a našich rtů těsně sepiatých posud ovládal mé smysly, ačkoli bezděky jsme od sebe odsedli, blížíce se k osvětlené křižovatce palmových alejí. Vysílen rozkoší prvního polibku a náhle poděšen vnikáním venkovského světla do mého vědomí zavřel jsem oči. Miluji vás, sdělily se mnou její sladké rty, jež samy první mne vyhledaly, říkal jsem si v duchu. A podruhé řekl jsem, tentokráte nahlas:

„Chci vás."

Z temna přišel její hlas jako zvuk varhan z kostela:

„Jsem vaše, Andrew."

Cítil jsem, že nikdy se nenabažím jejího vyslovování mého daného jména. Polovičaté přehlasování první samohlásky mělo v jejích ústech všechny kvality nové hlásky posud se nenacházející v naší abecedě, a druhé slabice mého jména ona propůjčovala nenápodobitelnou intonaci hrdličího zavrkání o půlnoci ze sna, ale při tom všem ono slovo zaznělo kovovým pianissimem varhanového akkordu podloženého pedálem a skončeného flažeoletem.

„Hudba vašeho hlasu je nevyrovnatelná, Bereniké, leda vámi samou," mluvil jsem slovo za slovem jako někdo, kdo musí se vymluvit a přece chtěl by mlčet. „Neboť všechno na vás a ve vás je hudbou. Vaše chůze je úžasná melodie vašich údů, vašich půvabů, každé linie vašeho omamného těla, synkopovaná povznesenou nádherou vašich ňader, jež sou-

časně jsou dominantou té škále vaší personality, vyjadřující se právě tak každým vaším krokem, jako každým vaším slovem, každým vaším pohledem, každým pohybem. Ovzduší kolem vás je přenosným chrámem, jehož jste bohyní, a každý váš povzdech, každý váš čin mění se v hudbu. Oh, nevíte, a nemůžete nikdy plně pochopit, Bereniké, jak byl jsem současně šťasten a smuten, když jsem vás včera odpoledne viděl na ulici zastaváren. Vaše rusé vlasy, vaše modré oči, rudé a safírové sladění vašeho zevnějšku, to vše bylo mi požitkem estetickým i smyslným. Bylo mi, jakobyste vyzařovala kruté kouzlo, jakobyste nechtíc vysílala opájející vlny, pro jejichž vyčtení já byl osudem předurčen za přijímací stanici. Jenom, že nedovedl jsem vyslat svou... message of love and longing...“

Její hlas zněl zas uvolněně, skoro dovádivě. „Jste si tím docela jist, Andrew? Obávám se, že se dobře neznáte. Jako vysílací stanice pranic si nezadáte před sebou jako přijímací stanicí, můj drahoušku. Ba dokonce bych se klonila k dojmu, že se v tomto směru překonáváte. Aspoň pokud šlo o mne, nemohla jsem být ani na okamžik v pochybách o tom, co váš operátor-srdce mi telegrafuje. Měla jsem jen strach, aby strýc tam u toho pultu nezaslechl tikání. A bála jsem se na vás podívat, když jsme odcházeli z krámu. Bála jsem se i vašeho soudu... Konec konců jako norma našeho chování není doporučitelno vzdávat se očima po několika minutách blízkosti někomu, s nímž poprvé se vidíme, a s nímž jsme slova nepromluvili, tolik nutno uznati i nám, kteří nejsme ze starého vydání. A když vyšli jsme na ulici, věřte, Andrew, že jsem zesmutněla snad více, než vy sám. Miluje mne, touží po mně, ač před hodinou o mně nevěděl, řekla jsem si, a nikdy mi toho nepoví lidskými slovy, nikdy se již třeba ani nezahlédneme...“

Posud očí neotvíraje, namítl jsem skoro vášnivě: „Hodinu před tím jsem o vás nevěděl! Jak jste byla na omylu, Bereniké! Od svého chlapectví jsem o vás věděl, po vás toužil. Nejste pro mne pouze nejkrásnějším jedincem, jste pro mne stělesněním krásy, jste pro mne symbolem, jste pro mne

souhrnem všeho, co ze sebe jsem rok za rokem vydával a co rok za rokem jsem z vnějšího světa vnímal a přetavil ve své obraznosti a v žáru své touhy při modelování a konečném lití sochy svého ideálu...“

Mlčela, a náhle to ticho se mi zdálo bolestným. Vzchopil jsem se, rozevřel oči do tmy, naklonil se pod její nehybný obličej, k jejím zkamenělým zrakům. „Co je vám, Bereniké,“ vydechl jsem polekaně.

„Litina je křehká, Andrew,“ odtušila teskně, a rozptýlenou tmou hvězdné noci viděl jsem, jak její pohled jest upřen v neurčito. „Jsem šťastna vaší láskou a zapuzuji pomyšlení, že každé štěstí je konečné. A že každé štěstí jest ilusí... Jednoho dne vaše socha se skácí, neboť život je největší ikonoklast...“

Vzal jsem její náhle schladlé ruce do svých. „Nikoli, Bereniké, tato socha se nemůže skácet a nemůže se roztříštit... Je z jiné litiny, je ze mne sama, z mých myšlenek a tužeb, z mých nervů a smyslů, z výtažku všech mých hodin prožitých až podnes ve znamení touhy po té, která vámi se uskutečnila. Mám bláznivou myšlénku, že ani mou smrtí socha nepadne. Někdy v budoucnu ji stělesním tak, aby zůstala po mně a žila obraznostmi tisíců, kteří v ní budou vidět splnění své touhy.“

Ještě neutěšena, téměř zalkala nezvyklou bezbarvostí a jednotvárností hlasu: „Jak krásně milujete, Andrew, a jak bylo by kruté, kdybyste se ve mně zklamal!“

Zvedl jsem její ruku a políbil. „Nic už nemůže mne zklamati. Mohou být věci, které by mne bodaly a bolely a trýznily. Ale nic nemůže již nikdy zabít mou lásku. Zůstaneme svoji i tehdy, až dávno život nás byl již rozloučil, až budou mezi námi zase moře a hory, pouště. Co na tom všem? Vy jste naplnila můj život, zbarvila jej navždy rudou a modrou. Osud může si zahrát s námi jakkoliv: vždy budete líbat mne a já vás, vždy budete patřit mně a já vám, a ti, kteří budou myslit, že nás mají, nikdy nevytuší, že my patříme sobě, patříce jim.“

„Džalan plan," zavolala Bereniké. „Jeď pomalu." A pohladila mou ruku. „Chci vědět, v která místa padla ta neb ona vaše slova, Andrew," zašeptala, jakoby se obávala, že hlas by prozradil její vzrušení. „Až odjedete, budu jezdit sama těmi místy a budu si říkat: Zde Andrew hovořil takto..." Náhle tiše, zcela tiše zaštkala bez slz: „Oh, Andrew,... proč mluvíme o době, kdy budeme sebe vzdáleni, mohouce se opájeti chvílí, která nám patří, jenom nám?" A políbila mne prchavým, plachým polibkem.

„Aby nás bolelo méně rozloučení, až nadejde. Abychom si více vážili přítomnosti..." Objal jsem ji v pasu, a ona položila levici mně do klína. „Oh, Bereniké,... milovala jste mne již včera aspoň trochu?"

„Můj blázínku," zasmála se šťastně, „což jste nepozoroval, že jsem se při koncertě ze začátku tak trochu bojovně čepýřila, kdykoli jste se mi zdál poněkud příliš výbojným. Neboť myslila jsem na vás už dříve, než jste nám nadběhl v krámě. Nevím ani, proč. Snad všechno bývalo by jiné, kdyby na cestě bývalo více rikš v okamžiku, kdy jsme se minuli; nebo kdybyste nebýval právě čistě oholen; nebo kdybyste byl měl méně vkusnou vázanku; nebo kdybych já nebyla právě toužila po něčem, co se mi nevnucuje a co nenaléhá na směšnou ilusi věčnosti. Jsou nevyzpytatelny cesty všednosti, jež někdy osudně zabarvují naše vnímání vnějšího světa. Ale není to vlastně zcela nespravedlivé. Každý z nás máme harmonisovat vnějšek s vnitřkem, a to i v podrobnostech zdánlivě malicherných. Povrch a povrchnost jsou dva velmi rozdílné pojmy. Ale právě proto bála jsem se, abyste se na mne nedíval jako... na kořist příliš snadnou... Ač ve skutečnosti, abych pravdu řekla, dobře nechápu, jak láska může míti pro někoho jakýkoliv význam, má-li se o ni rvát... Je to hrubé, zvířecí... nemyslíte? Aby láska byla božská, je nutno, aby vzplála, jako když dva meteory se potkají... Dobývat lásky! Jaká nechutnost, jaké násilnictví! Obskakovat jako roznícený sameček, vrkat a načechrávat peří co nejpůvabněji; utíkat sem a utíkat onam, jako stydlivá holubička, ale vždy se co nejochotněji zastavit, když holoubek má

chuť nechat svého dvoření a odletět... A z toho se dělají romány lásky... Nechtěla jsem, abyste mne dobýval, nechtěla jsem po žensku rozhodit osidla... A přece jsem vás chtěla a věděla jsem, že chcete mne... Nemohla jsem si být jista, že soudíte a cítíte stejně jako já,... ač tušila jsem to a proto tím více... po vás toužila. Na chvilku zaujala jsem mravnou pósu stydlivé holubičky. Vy můj blázínku,... jak vy jste se obratem stal formálním a jak jste se bezmála urazil, že bych mohla u vás předpokládat neurvalé dobývání... Viděla jsem, že obvyklá hra mužů a žen přestala mít pro vás kouzlo. Že nenávidíte pokrytectví. Že stejně málo jste ochoten hráti úlohu resignovaně vzdychajícího, lásku v hlubinách srdce uzavírajícího pošetilce bez krve a bez vášně... Něco z vás volalo ke mně: Buď... anebo... Bez kompromisu. Bez předstírek... Mám pravdu?"

Uzavřel jsem jí ústa polibkem. „Máte... Hned tak žádný pojem nezdá se mi nesmyslným a nemravným v té míře jako: být nešťastně zamilovánu. Je to zjev pathologický, na který se dívám s odporem. Byl jsem do vás šťastně zamilován od počátku, Bereniké... Chvěl jsem se obavou o svou lásku... Ale bylo by stačilo rozhodné slovo, rozhodný pohled,... a láska bývala by pohřbena v ssutinách mých představ a snů..." Vychýlen před ni, díval jsem se jí v oči. „Mám posud obavy, nikoli o svou lásku, nýbrž o vás, Bereniké. Myslím, že váš strýc se sháněl dnes dopoledne po přívěsku."

Zůstala klidna. „Byl kdesi,... vidíte, nenapadlo mne to vysvětlení... Co na tom záleží? Což nemáte přívěsku vy?" Pověděl jsem jí o neodbytnosti Číňanově. Tehdy se polekala. „Buďte opatrný, Andrew,... velmi opatrný, je-li vám moje láska drahá." Cítil jsem pod laskající rukou, jak srdce jí bije zrychleně, uděšeně. „Snad můj strach je vlastně pošetilostí, sama přesně nevím, jaké nebezpečenství mi hrozí v té věci, jež se vám může zdáti bizarní a směšnou. Možná, že můj strach je vlastně zbytečný, již proto, že vy máte přívěsek."

„Ostatně,... nebylo by lépe, kdybych jej přinesl vám, Bereniké?" nabídl jsem. „Mohla byste jej lépe uschovat,

než já sám. Byla byste si jím jista před náhodami, na něž byste neměla vlivu. Přestal by mít na vás onen suggestivní vliv, jsem si jist, kdybyste měla v moci jeho bezmocnost."

Přikývla. „Budu se řídit vaší radou, Andrew." Oddechla si. „Kdy se jen uvidíme? Přijďte zítra,... darling,... Mr. Birch vám jistě dá dobrou záminku, nestačí-li vám několikeré pozvání... Vždyť strýcova poslední slova byla: Doufám, že se uvidíme brzo. Přijďte asi ke čtvrté hodině,... přijdete?"

„Byl bych neskonale smutný den bez vás," řekl jsem přemítaje, zda mám prozraditi, že nazítří budu již sousedem Norton Hallu, či překvapiti ji, až nadejde k tomu příhodná chvíle. Ale pak jsem se zalekl, že moje mlčení by mohlo míti nádech nedůvěry a slídivosti. „Myslil jsem na to již dnes,... toužil jsem po vás, ale bál se přijít... Což, kdybychom se viděli zítra, Bereniké, bez mojí návštěvy v Norton Hallu?"

„Ale kde, Andrew? Bojím se, abychom všeho nepokazili neprozřetelností."

„V zahradě." Naklonil jsem se k lastuře jejího drobného ucha. „Přestěhuji se zítra po tiffinu do Idylly. Mám tam byt už najatý. Byla i v tom osudovost, Bereniké."

Dech se jí stajil. „Oh, Andrew, je-li možná? Oh, můj Andrew!" Zatleskala rukama jako dítě, jež bylo obdarováno. Sais ihned zastavil koně a otočil se mysle, že tleskání platilo jemu podle orientálního zvyku.

„Nic, nic, Kásime," zvolala ona, smějíc se. „Džalan plan!"

Pověděl jsem jí, jak můj kuli nedal si zabrániti v tom, aby mne dovezl rovnou do „Idylly".

„Věru, v tom byla zas osudovost, která už tak si s námi zahrála." Bereniké zvážněla. „A je s podivem, že ani vás, ani mne nenapadlo, jak vaše přestěhování do „Idylly" by zjednodušilo věci. Takové banální jméno. Nenáviděla jsem je vždy, od té doby, co náš soused zemřel a jeho vdova prodala dům se zahradou té míšence. O něco dále, na sousedním vršku, je jiný takový boarding-house, The Mansion. Oba jsou stejně dobré; pokud mohu soudit dle doslechu,

budete spokojen. Budete tedy ubytován v „Idylle“. Najednou to jméno pro mne zkrásnělo. Což nebude to idyla našich životů, Andrew, vášnivá idyla? Bylo i v tom jméně předurčení, jehož mínění jsem nemohla předvídat?“

„Mám o tom povědět vašemu strýci?“ napadlo mne se otázat.

„Není ani zapotřebí,... totiž hned...“ rozhodla po krátkém přemýšlení. „Nejste povinen se zpovídati... cizím lidem...“ Zasmála se a políbila mne. „Co je vám po jakési lady Berenice a jejím divousu strýci, že ano? A nepřijel jste do Singapuru, abyste se k nim hnal, sotva jim se uráčí vás pozvati. Týden, čtrnáct dní můžete odložit návštěvu bez obavy, že se lady Bereniké urazí, ač ovšem, ujišťuji vás, ona přijme vás kysele pro vaši nedbalost. Mimochodem pak poznamenáte, že jste naším sousedem. Oh, to bude rozkošné, Andrew... Znám vaši zahradu dokonale... Jako dítě jsem raději dlela v ní, než v naší. Potajmu, rozumí se. Jsou místa, kudy možno se dostat přes zeď. V některých místech houština je tak divoká, že můj zemřelý strýc a jeho tehdejší soused neuznali za nutné vůbec zeď vystavit. Kdysi jsem se bála oné džungle, ale když jsem byla trochu starší, zase nic tak mne nelákalo, jako právě zelené přítmí té houštiny. Na temeni zdi je v jiném koutě dokonce visutá zahrádka,... taková veranda,... k níž i vy máte přístup. Říkali tomu n e u t r á l n í p á s m o a tam se scházívali,... můj zemřelý strýc a původní majitel „Idylly“. Když náš soused umřel, strýc zanedbával neutrální pásmo. Měl skoro nenávist k „Idylle“. To víte,... praobyčejný boarding-house... vedle Norton Hallu! Liany zarostly vzdušnou verandu, její okolí i stezky, jež k ní vedly s obou stran. Ani s naší, ani s vaší strany nepoznáte, že v té spoustě zeleně je zeď, tím méně, že je tam kamenná veranda asi deset stop nad zemí... Strýc,... tento strýc... ani o ní neví, myslím. Nikdy jsem mu o ní nepověděla. Ale někdy tam vcházím... sama... a sednu si na nejvyšší schod... a sním... Věřil byste, Andrew,... že jsem tam byla dnes dopoledne... a snila... o někom, kdo dovedl tyranisovati osudovost? Proto jsem nevěděla, že strýc byl

nepřítomen poněkud déle..." Přerušila se. „Zapomněla jsem naň i dnes večer... Kolik je hodin, Andrew?"

Bylo devět. Bereniké nařídila saisovi, aby se vracel k stanici. „Chtěla bych vás zavézt k hotelu... Ale snad bude lépe, neučiním-li toho a zavezu-li vás pouze tam, odkud jsem vás unesla. Budeme hodně opatrni, Andrew, abychom mohli býti šťastni..."

Umluvili jsme se, že o třetí hodině Bereniké bude mne očekávat v naší zahradě na skrytém místě, k němuž cestu mi podrobně vylíčila; a že zavede mne k visuté zahrádce. „Obnovíme a prohloubíme přátelské tradice obou zahrad," smála se, tulíc se ke mně, když mně vypovídala tucet dětských vzpomínek na výpravy do Tajemství za Zdí.

Vjížděli jsme do osvětlených ulic, hemžících se polonahými Tamily a Číňany v modrých halenách. Smích vyprchal z jejích očí, cosi stáhlo jí bolestně obličej. „Kdysi byla jsem v té naší zahradě jako doma,... zdálo se mi, jakoby ona byla součástí mne. A teď cítívám se v ní někdy už skoro cizinkou... Věřte,... dovedla jsem v posledních dobách vyvolati nálady a sny let dávno minulých spíše v Zahradě za Zdí... Tam alespoň nic neděsilo... Jakobych byla tušila, že tam kdysi v budoucnu budu čekat... svého milence..." A postrašena mým pohybem, uhnula se i vyhlédla z kočáru. „Ne, Andrew, buďte opatrný... Nevíte, jak byste všechno pro mne stížil,... a ví bůh, že je to dosti špatné i bez toho... A neptejte se nikdy zbytečných otázek,..., buďte tak moudrý, jako jste byl až dosud... Neptám se vás ani já po ničem, co bylo nebo bude... Ptám se jen, jak mne milujete, jak po mně toužíte... Vy a já... my si utvoříme svůj svět, pro nějž budou bezvýznamny vztahy okolního světa i času..."

Rozloučili jsme se u stanice dlouhým stiskem rukou a pohledem.

„Budu usínat s myšlenkou o vás, Bereniké," řekl jsem pod dechem.

A ona odpověděla: „Budu o vás snít, až usnu, Andrew."

To již její koně se rozjeli a za okamžik zahnuli na Oxley Rise.

Vrátil jsem se do hotelu pěšky, pronásledován nabízejícími se rikšami; ani druhého svého večera v Singapuru neměl jsem chuti procházeti se nočním městem. Ulehl jsem brzo po příchodu do svého pokoje; zapomněl jsem se zeptat, zastihl-li Norton mého Američana; myslil jsem pouze na Bereniku. A můj spánek byl hluboký.

Jen jedním snem byl jsem probuzen. Zdálo se mi, že jsem přelezl zeď zahrady a vnikl do Norton Hallu, nikým nezdržován. Vešel jsem do pokoje, kde Bereniké tančila, na ruce majíc zelený náramek nefritový a přes čarovné, půvabné své tělo nic, než závoj, hrající do modré a rudé. Její vlasy byly rozpuštěny, kaskáda červeného zlata. A její oči vyzařovaly touhu, velikou, vášnivou touhu, jež zbarvovala je do nočního tónu nebeské modři. „Máte přívěsek, Andrew?“ zpívala. „Neboť, máte-li jej, jsem zachráněna. Máte-li jej, budu vaší. Oh, máte přívěsek k mému náramku, můj Andrew?“ Ale já přívěsku neměl. Zalkala a zhroutila se na zemi. Přiskočil jsem k ní. Nepohnula se, byla necitelna k mému laskání, byla hlucha k mým prosbám. A náhle jsem si uvědomil, že vychladá. Vykřikl jsem a omdlel. Dlouho jsem tak ležel na koberci v mrákotách. Cítil jsem, že kdosi plíží se ke mně, sahá pod mou hlavu. Věděl jsem, že je to Norton, chtěl jsem vykřiknout, ale nemohl. Trhl jsem sebou a probudil se. Posadil jsem se na lůžku. Vánek pohyboval moskytiérou, a moskytiéra nalhávala mi skrčenou bílou postavu v tomto koutě, podezřelý stín v onom. Lehl jsem si; ale dlouhou chvíli nemohl jsem se zhostiti pocitu, že v pokoji nejsem sám. Soustředil jsem myšlenky na Bereniku. Usnul jsem s pocitem, že kdosi stojí za mými zády, a jednou ze sna jsem vykřikl, protrhávaje se z dřímot na vteřinu a hned zas upadaje ve spánek.

Ráno jsem se probudil dříve, než boy přinesl mi č o t a h a z r u, přesnídávku. Mojí první myšlénkou byla Bereniké. Toho odpoledne měli jsme se setkati v zahradě... Nestane

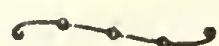
se něco neočekávaného, co by přivedlo osudovost na nepříznivé dráhy?

Vstal jsem, chtěje se jít vykoupat; a uprostřed pokoje jsem stanul. Neuvěřil jsem svým zrakům i snažil se vyčísti vysvětlení z podivného nepořádku, v nějž můj pokoj byl obrácen. Úporně jsem se rozpomínal na vše, co jsem dělal před spaním. Je možno, abych byl v horečce vstal a způsobil tento zmatek?

Moje šaty byly roztahány po podlaze,... zde kabát a jinde nohavice,... vše pohozeno jako v horečném spěchu. Podíval jsem se po zavazadlech. Stopy nepořádku byly ve všem; můj veliký kufr byl dokonce vypáčen, a víko odchlipovalo od svrchní, přeházené přihrádky. Rozpomenul jsem se, že pravděpodobně jsem si ničeho nevšiml, než jsem ulehl: byl jsem příliš vzrušen. Někdo prohrabával se v mých zavazadlech, zatím co já byl na projížďce s lady Berenikou. Tolik bylo jasno. A moje šaty? Někdo byl v pokoji, zatím co já spal prvním, hlubokým spánkem; nakláněl se nade mnou, snad sahal pod polštář. Když ze sna o Berenice jsem se probudil, moskytiéra mi neselhala; skutečně někdo se za ní krčil, ale vánek mně vnukl mylný dojem, že je to pouze přelud. Později někdo byl za mnou, když jsem znova usínal; a ten někdo se nejspíše polekal mým výkřikem ze sna, na nějž jsem se matně pamatoval, polekal se, dal se na útěk i pohodil kabát až u dveří.

Vzpomněl jsem si, že před odchodem na nádraží jsem mechanicky přesunul obsah kapes z odložených šatů do oněch, do kterých jsem se převlékl; při hovoru s Berenikou jsem si ani neuvědomil, že jsem měl přívěsek u sebe. Proč jen jsem jí ho neodevzdal! Dostal-li se do rukou Číňanových a tedy i Northonových, bude na mně vina, kdyby skutečně Berenice se přihodilo nějaké neštěstí.

Sebral jsem šaty třesoucí se rukou. Hodinky ani peníze nechyběly; vše bylo v pořádku v mých kapsách; nic se neztratilo. Jediného jsem pohřešil: n e f r i t o v é h o p ř í v ě s k u k B e r e n i č i n u n á r a m k u.

VIII.

Dopoledne protahovalo se únavně v přítmí tropického lijavce. Chvílemi z okna nic jiného jsem neviděl, než vodní oponu, v níž nejen kapek, nýbrž ani proudů jsem nerozeznával; a pak zase bez přechodu nastalo utišení v rachotu, bubnujícím na střeše, a droboulinké nesmírně husté mrholení zachycovalo proraziví paprsky sluneční takovým třpytem, že vypadalo, jakoby se ve vzduchu vznášel zlatistý prach. Horko bylo při tom jako v parní lárni, po zeleném padangu plížily se pod důtkami lijavce zmrskané mlhy; jakmile slunce bylo pohlceno mraky, zbělaly a na pohled zhoustly. Nic nebylo kolem mne, co by mi pomohlo rozptýliti zlé myšlénky; a nic nebylo ve mně, co by se vzepřelo tísni, jež padala na mne z nečasu.

Hned po ránu, než se rozpršelo, oznámiv vloupání majiteli hotelu, dojel jsem na North Bridge Road k čínskému obchodníku. Nejevil překvapení nad mým příchodem; jeho rozhořčení nad tím, že jsem jej obvinil z vloupání, bylo však znamenitě sehráno. On že jest občanem britským, — brebentil, — a že vyhledá si satisfakce. Ujistil jsem ho, že bude míti dostatečnou příležitost, poněvadž věc jistě byla již oznámena policii. „Neztratilo se mi nic, než onen přívěsek," křičel jsem naň, snaže se jej přehlušiti. „A vy jste včera na mne lezl, abych vám jej prodal..." Ruce mu sklesly podle těla, a po okamžik se na mne díval s otevřenými ústy. „Tuan,... je to pravda?" vyrazil potom pisklavě, „ztratil se vám pří-

věsek?“ To mne podráždilo. „Nehrajte se mnou v blázny!“ rozkřičel jsem se. „Nebudete první britský občan, který si odseděl krádež.“ Zkrotl. „Tuan,... bůh je mi svědkem,“ pištěl, „nevzal jsem vám nic, ani přívěsek... Okradl-li vás někdo, nebyl jsem to já ani nikdo mnou najatý.“ Chytré světélko mu zakmitlo očima; pergamen jeho tváří se složil zase ve vrásky klidu. „Nemohl to být nikdo, než boy tuana Noltona... Prohlásím to policii... Tuan Nolton on chtít přívěsek, on chtít zaplatit padesát dollarů...“ A na té struně hrál vytrvale; nesvedl jsem s ním nic ani výhružkami ani sliby přeplácení nabídky Nortonovy. „Vy mi nevěříte,“ na konec jsem se skoro doprošoval. „Slibuji vám, že o všem pomlčím a zaplatím šedesát dollarů...“ Díval se na mne jaksi nedůvěřivě. „Tuan myslit já lhát,... já myslit tuan lhát,“ prohlásil na konec vrtě hlavou. Podle pravidel bělošského vztahu k domorodcům moje ruka se vymrskla, aby ztrestala urážku na místě; on ale byl rychlejší a uskočil. „Já nemít přívěsek,“ křičel rozvztekleně. „Já udat tuan Nolton. Policie on přijít, já udat tuan Nolton!“ Odešel jsem s nepořízenou; a majiteli Hotelu de l'Europe jsem prohlásil, že policii netřeba zpravit o krádeži. Že ztratila se pouze bezvýznamná věc v ceně dvanácti dollarů; ale aby vyšetřil své boye, poněvadž kdo napomáhal v tomto vloupání, mohl jindy pomáhat ve větší krádeži.

Sedě nad knihou hodinu na témž místě rozevřenou a dívaje se do bezutěšeného šera lijáku, přemítal jsem o záhadě nefritového náramku. Nebylo pochyby, že Číňan se zmocnil přívěsku. Snad už Norton jej dostal, nevěda ovšem, že mně byl uloupen, že kdy byl vůbec v mém držení. Co by se mohlo stát? Věc byla na svém povrchu zcela malicherná a směšná. Ale Berenike byla naplněna hrůzou při pomyšlení na tu možnost. Snad jedná se o suggesci, o autosuggesci, o jakousi malichernou manii. Co však na tom záleželo, byl-li strach Bereničin pouze následkem sebeklamu? Nebezpečenství představované může býti horší skutečného.

Po nějakou dobu jsem se zaměstnával myšlenkou přímé výzvy na Nortonovu čest gentlemana, ale potom jsem se

ponenáhlu uklidnil. Nevěda, v čem spočívalo nebezpečenství přívěsku a náramku, mohl jsem nerozvážným zakročením po případě i celou tu věc zhoršiti. Jde-li o nějaké bláznivé pokusy okkultní, je litovati, že Bereniké je závislá na zbohatlém strýci do té míry, aby byla nucena se jim podřizovati. Ale nejde-li o nic jiného, měl bych konečně příčinu si oddechnouti. Přijde chvíle, kdy Bereniké se mi svěří; a konečně ani není třeba čekati, že ona se svěří. Zavedu řeč na obdobné případy, abych jí dokázal bezpředmětnost jejích obav. V takovém bludišti myšlenek můj mozek pobíhal až do tiffinu. Po Birchovi se ptát mne ani nenapadlo. Když po jedenácté déšť ustal a slunce zalilo padang i moře, chystal jsem se vyjít si na procházku. Střetl jsem se s Nortonem na zasklené verandě.

Potřásl mi rukou srdečně. „Víte něco o tom bláznu?“ zeptal se. A když jsem odpověděl záporně, zavedl mne k nejbližšímu stolku. „Dejme si aperitif a popovídejme si,“ zval mne. „Víte, včera jsem Birche už nenalezl. Tak daleko jsem šel, že jsem ho hledal i v dotyčném domě na Malay Street. Dali se zapříti on i ona. Taková triviální, politování hodná historie! Abych nezapomněl: asi za týden odjedu na krátko na Sumatru,... sběratelské zájmy... Chtěl jsem se pokusit odlákat s sebou Birche. Mimochodem řečeno,... škoda, že se hned tak neuvidíme. Dříve mne sotva doma naleznete než tak asi za měsíc... Doufám, že tehdy již dojista nás navštívíte. Lady Berenice se těší, že na příštím koncertě v Botanical Gardens bude vám možno se s námi projet a dát se konečně už jednou přemluvit k návštěvě.“

Uklonil jsem se. „S radostí.“ A měl jsem skutečně radost, více radosti než Norton se mohl dohadovat. Předně se nezdálo, že by byl již dostal onen přívěsek. Po druhé, jeho blízký odjezd vylučoval příliš rychlé přiblížení onoho záhadného nebezpečenství, jehož se v přívěsku domýšlela moje Bereniké. Po třetí, na měsíc jsem měl zabezpečeno utajení svého sousedství; bylo nutno pouze odcházeti a přicházeti z „Idylly“ druhým východem na River Valley Road, abych se zajistil před možností nenadálého a nevítaného střetnutí

s Nortonem před zahradní brankou „Idylly“ na Oxley Rise. Po čtvrté, naše láska bude zcela nerušena po nějaký čas... možná po tři neděle...

„Snad bude tehdy u nás hostem i Birch,“ Norton se vrátil k starostlivému zájmu o svého přítele. „Považte si,... odstěhoval se dnes ráno. Nikdo nechce vědět, kam. Což o to, dopátral bych se ho, kdybych si umínil. Ale povězte mi: co si počíti s takovým sentimentalistou, když ho jednou již strhla vášeň? Za měsíc bude právě tak asi ve stavu, kdy bude se rád a vděčně léčit z tropického jedu. Teď by mi ještě vyčinil, po případě bychom se pohašteřili. Nerad se hašteřím s kýmkoliv. Je při tom možno se dopustit grammatické chyby; a správnost mluvnice je dnes pomalu jedinkým spolehlivým měřítkem morálky.“

Deset patnáct minut hovořil o tom a o onom, i odešel, přátelsky se se mnou rozloučiv a zanechav mne daleko spokojenějším, než jak mne byl nalezl. Prošel jsem se k hlavnímu poštovnímu úřadu, a v oddělení pro foreign mail oznámil jsem změnu adresy; zastavil jsem se ve velikém evropském obchodě a vynašel jsem si novou vázanku, v níž šafránově rudá se mísila se safírově modrou; chvilku jsem se procházel po hlavních ulicích evropského střediska obchodního před závody Evropanů, bankami, veřejnými budovami. Všímal jsem si Evropanek v kočárech i rikšách. Většina jich byla všedností, přesazenou do jiného podnebí. Počínaly si jako doma na ulicích, v nichž otíral si lokte celý svět; ale bylo možno vycítit, že důsledně zůstaly přifařenými provinciálkami, a že byly na to hrdy, ba dokonce v tom spatřovaly doklad a stvrzení mravní povýšenosti bělochů. Některé byly velmi hezké ve své pobledlosti; některým trópy zdály se svědčiti, a ony rozkvétaly prudce jako jetel, jenž se omylem dostal do skleníku. Žádné jsem však nezahlédl, jež byla by si zasloužila pouhého přirovnání k Bereniké. Snažil jsem se snížiti úroveň požadavků hluboko pod svůj vkus; snažil jsem se dívat na Bereniku očima někoho méně zaujatého, ale můj soud zůstával na téže výši, pokud šlo o Bereničinu výjimečnost. Vrátil jsem se k tiffinu, poněkud udiven svým

štěstím. Ženy kramářů, loďařů, nižších úředníků a jiných, jež společensky stály pod lady Berenikou a po případě byly by dostaly trému v její přítomnosti, — ty přehlížely mne hrdě v krámě i na ulici, ale odpoledne o třetí hodině Bereniké, všech bílých žen v Singapuru krásnější, mne bude očekávat v zahradě „Idylly".

Po tiffinu jsem poslal své věci v ghari do „Idylly", sám však jsem z povozu vyskočil na rohu River Valley a Tank Road, i vyšel strmým, točitým schodištěm do „Idylly" s druhé strany. Veliká portiéra, jež minulého dne v době mé návštěvy oddělovala předsíň od ústředního sálu, byla nyní odhrnuta; v sále nalézala se jídelna, které minule všiml jsem si pouze letmo s prvního poschodí, jda si prohlédnout pokoj číslo jedenadvacet. Než ghari přijela za mnou do podjezdu, rozhlédl jsem se po sále.

Byl tvaru obdélného, asi třicet metrů při patnácti, nepočítal-li jsem zasklených křídel, přilehlých pod prvním patrem ke kratším stěnám obdélníku a od ústředního sálu oddělených dřevěnými sloupy, obrostlými úponkovitým papradím. Vyplňoval celou výšku domu tento sál, do něhož padalo světlo skleněnou vložkou ve střeše, skleněnými stěnami křídel a dvěma ohromnými branami uprostřed obou delších stěn obdélníku. Veranda obtáčela se kolem dokola sálu v prvním poschodí; byla podepřena obrostlými sloupy po boku sálu, holými po jeho délce; z ní vedly vchody do jednotlivých pokojů a bytů. Také v přízemí byly byty ve čtyřech skupinách, z nichž každá byla směstnána mezi bránu a zasklené křídlo sálu. Podlahou jídelny byl chladný kámen; křídla však, vyvýšena jsouce dva stupně nad jídelnu, měla podlahu parketovou, koberci pokrytou. V sále byly stoly pro hosty, v jednom křídle kulečníky a knihovna, v druhém stolky, divany, lenošky a piano. Stěny oněch křídel poněkud se rozestupovaly od sálu ke skleněné stěně venkovské, jíž vidět bylo zeleň po obou bocích, zatím co brány otvíraly přímý, vzdušný pohled do zahrady po jedné straně, na palmovou alej po straně druhé. V prostoře druhé brány byly skříně s nádobím a příbory; tamtudy asi přinášeny byly pokrmy

z kuchyně, jež nalézala se stranou mezi příbytky služebnictva a domem, s ním vzadu spojena podloubím; po druhé straně zadního vchodu jiné podloubí vedlo ke krytým kamenným koupelnám v prolákline. Prošel jsem sál, vyhlédl zadní branou a vrátil se do přední právě včas, abych se střetl s čínskými boyi, nesoucími moje zavazadla do čísla jedenadvacet.

Tu a tam zaklaply dveře; na schodech potkal jsem se s jedním z nájemníků, jenž odcházel snad kamsi do úřadu; ale celkem mohl jsem míti dojem, že jsem se ubytoval v opuštěném domě. Ani majitelky jsem nezahlédl. O druhé hodině byl jsem ve svém bytě zařízen tak, jakobych nebyl v Singapuru bydlil jinde. A věda, že po tiffinu asi paní domu se oddává obvyklé siestě tropické, vyšel jsem zadní branou do zahrady, po ní se ani nesháněje.

Na pravo a na levo rozbíhaly se kryté chodby; já však zamířil po stezce rovnou k prolákline, seběhl do ní a po druhé straně vyšel k zelenému palouku. V rokline byla nesčetná křoviska a menší stromy. Hyacintově modré kytice rozesety byly na durantách, hustě nakupených; kašmírská tabernaemontana svítila bělostí květů uprostřed bledožlutě zabarvených; zlatožluté trubky allamandy zdály se ssáti žeh slunce; ibišky různých barev otvíraly své něžné, veliké kalichy, v nichž posud se leskly kapky deště; několik druhů caesalpin zdálo se býti obsazeno drobnými rajkami, z nichž některé měly tělo i ocasy jedné barvy, jiné tělíčko šarlatové a ocas zlatistý nebo naopak; růžové obsypání africké dombeye sousedilo s kropenatými, plnými květy oleandru; motýlkové, světlé listí bauhinie propleteno bylo fialovými květy na první pohled jaksi orchideovými; růže kvetly v roztroušených skupinách. S palouku se ohlédnuv, měl jsem pocit, že stojím nad jezerem barev a vůní, nad nimiž tyčil se dům se zastíněnými okny; jen moje nebyla zatažena roletami a zůstala otevřena, pokud můj boy jich neuzavřel proti slunci k západu se ponenáhlu přesunujícímu. Potom vypadal dům jako osleplý obličej se zívajícími ústy; obrátil jsem se a zamířil do ramene palouku, z oken „Idylly“ neviditelného, drže se co možná

mimo stín korun stromových, kde slunce již vytáhlo vlhkosť po lijáku.

Chybělo ještě více, než půl hodiny do setkání s Berenikou; přes to držel jsem se raději hned směru jejím popisem vylíčeného, obávaje se, abych pak zbytečně nebloudil a třeba jí i nepropásl, nebo abych se s někým z obyvatelů „Idylly“ nestřetl a nestížil nenápadnost svého počínání. Ostatně neměl jsem mnoho nálady, abych zahradu podrobně prohlížel, neboť prozatím znamenala pro mne o málo více, než španělskou stěnu před světem a koberce i draperie v síni, kde jsem se měl potkati s tou, kterou jsem miloval. Ani už ztráta přívěsku mne tak nerozčilovala jako myšlenka, jež se mi vynořila v hlavě neočekávaně, když díval jsem se, jak můj boy zavírá okna mých pokojů. Aby tak Norton odvezl lady Bereniku s sebou na Sumatru! Jako prudce roztáčená, ohromná řehtačka zněly houštiny kolem dokola, naplněny zvučícím hmyzem; bylo v tom roztřeseném, nekonečném víření a chvění tónů silných, slabších i pouze šelestících něco výsměšného a dráždivého.

Lučina se úžila a posléze vyústila v několik zarostlých stezek, jež províjely se mezi palmami, stromy a křovisky, spojovaly se a zase rozčleňovaly; zde tato zaběhla na slepo do bambusové džungle, jiná sesmekla se do nakupené mimósy, jež postupně a rychle stahovala listí do nitek a sklopila svoje stonky, jako skládací nějaké přístroje, sotva něco se dotklo krajních trsů. Jen jediný průchod byl skutečně cestičkou; a té jsem se držel, k ní se vraceje, odlákalo-li mne cosi od ní na okamžik. Vedla mne podle palem ovinutých lianami, zpola udušených; mimo zašeřelé výklenky, jež byly utvořeny šplhavými kapradinami a orchideami, spadlými s kmenů a větví i znova zakořeněnými; podle přízemních vchodů do temna houštiny, z níž vanulo horko a sytý puch koření i setlelosti. Cosi zafrčelo mi podle hlavy. Zarazil jsem se a rozhlédl. Na kmeni blízkého stromu, asi dva metry nad zemí, spatřil jsem dráčka, — létací ještěrku, měděnkově zelenou s modrými a rudými odstíny na bizarním těle; zdálo se, jakoby měla přes hlavu přetaženou masku, jejíž volné okraje tvořily široký

límeček; svrasklý hřbet byl vyostřen v křivolaký hřebínek. Dráček se nafukoval, klesal a vzpínal se na nožkách a konečně zase se vymrštil, plyna vzduchem jako padák. Pestří motýli poletovali na dosah mé ruky. Před dvacíti lety bývalo by to vše štěstím až k zbláznění, ale nyní moje myšlenky a touhy šly mimo tuto exotiku k Berenice...

Dospěl jsem k vyvýšenině, odkud průlomem v zeleni bylo vidět houšti a skupiny stromův, oddělující formální zahrádku po boku domu od točité aleje; pochopil jsem, že rovnou za mnou byl Norton Hall, v tomto směru viditelný z aleje, ale mně zakrytý zelenou zdí rostlinstva. Podle návodu Bereničina jsem se otočil v ten směr a očima hledal místo, kudy bych pronikl do tmavé džungle. Nádherná magnolie s listy na povrchu jako voskovými, temně zelenými a vespod rezivě sametovými, byla mi vodítkem svými velikými, bílými květy na první pohled nápadnými; její vůně nasycovala ovzduší až omámně. Stačilo obejíti křovisko, nakupené před jejím kmenem, aby se objevil její ještě ohromnější soused, fantastický banyán, vyplňující nepřehlednou spletí dodatečných kmenů a vzdušných kořenů jakousi malou kotlinu, od magnolie se svažující do močálu, vroubeného vodními hyacinty tropickými. V bažinaté půdě jakoby rukou obrovou nepravidelně rozházeno, nad okřehek trčelo několik balvanů, po nichž jsem přeskákal až ke kořenu, který tvořil jakýsi přirozený můstek do groteskní změti černavých lan. Kluzký kořen nebyl právě nejschůdnější, ale liany i kořeny, s koruny stromu visící, přece jen mne uchránily, abych nesklouzl; a tak jsem se konečně dostal k rozestouplé prostoře mezi kmeny a kořeny, jíž s pokraje močálu nebylo možno ani vytušiti. Stačil jediný pohyb, — a zmizel jsem v přítmí plesnivého kořání; po nově vzniklé prsti, houpavé jako rašelina, plížil jsem se s hlavou skloněnou k světlu, označujícímu východ z tohoto rostlinného tunelu. Po druhé straně kmene byla houšť bambusová a třtinová; tou proklouznouti nebylo již nic obtížného. A stanul jsem na pokraji malého prostoru, se všech stran uzavřeného neprostupnou křovinou, obrovskými stromy a nakupeninami úponkovitých rostlin.

Usedl jsem na hebký trávník; zbývalo ještě dvacet minut; ulehl jsem s rukama pod hlavou a maje obličej zastíněn velikým listem aralie, oddal jsem se snění o Berenicině lásce. Nebylo pochyby, že moje singapurské dobrodružství mělo neomylnou jakost uskutečněného snu. Tak mnohý by dovedl čísti jeho vypsání, cítě, že tak asi představoval si druhdy pohádkové extempore svého života na dobrodružství chudého. Ale mně ta věc byla daleko více, než pouhým dobrodružstvím. Byla historií mého Singapuru; byla také skutečností nikoli zcela prostou znepokojujícího pocitu odpovědnosti. Nemohl jsem se zbaviti dojmu, že náhoda zasadila mne do okruhu tajemných jakýchsi dějů, a jednou byv do nich vsunut, že udržován jsem byl v nich podivnou souvztažností. Byl jsem meteor, jenž ocitl se v dosahu přitažlivosti. Čeho? Snad téhož, k čemu byla přitahována Bereniké. My oba byli jsme meteory, jež se srazily, vzplanuly, splynuly a nyní letíme společně v jednu propast. Takové byly moje myšlenky: spletené a nejasné, plné neklidu. Ač nehověl jsem zvyku siesty ani v tropech, oči se mi přivíraly a vír myšlenek se uklidňoval v hedvábný poklid.

IX.

Procitl jsem náhle a přece bez trhnutí; klidně jsem otevřel oči a spatřil nad sebou schýlený obličej klečící Bereniky. V jejím pohledu bylo něco pátravého a její úsměv nebyl prost smutku. Polibek splynul s jejích rtů tiše, jako slza z oka.

Vzchopil jsem se poděšeně: „Bereniké,... stalo se něco? Vidím, že jsem se nemýlil... Byl to váš strýc,... a proto dnes ráno ke mně přišel, aby moje podezření naň nepadlo... Včera, zatím co jsme byli na projížďce, nejspíše najatý člověk se vloupal do mého pokoje v hotelu, otevřel skříně a zavazadla, a všechno prohledal... Přišel jsem domů jako ve snách... myslil jsem na vás,... šel hned spat. Nepovšiml jsem si toho. A v noci zloděj přišel zas. Polekal se na konec a utekl. Ráno jsem našel šaty rozházeny na podlaze a spatřil stopy i první návštěvy. Ale nechybělo nic, jen to, co byl bych rád vyměnil za všechno ostatní, Bereniké,... nehněvejte se... Přívěsek k vašemu náramku... zmizel, byl mi ukraden...."

Vstali jsme oba dříve, než jsem domluvil. Potřásla hlavou, prostě opletenou rudými pletenci; vypadala tak ještě půvabněji, než s účesem.

„Tak trochu jsem se na vás hněvala v prvním okamžiku, Andrew," řekla již vyjasněně; dvojzpěv jejího hlasu neprozrazoval ani smutku ani hněvu. „Ba, tak trochu hodně jsem se pohněvala toho rána... Zdálo se mi, že mne ani nemilujete s onou opravdovostí, která byla by jediným ospravedlněním

mého... poněkud nekonvenčně rychlého... vzdání... Ne, Andrew, nepřerušujte a netvařte se tragicky. Zdálo se mi, že jste nemusil být právě tak až výstředně nedbalý, když dala jsem vám na jevo, jak se obávám toho, že by strýc mohl dostat přívěsek do rukou. Oh, trpce jsem vám to vyčítala, drahý můj Andrew. Docela po žensku jsem si i zaplakala... a nedostala jsem se k tomu, abych se pořádně učesala." Oči jí zahrály laškovně; viděla, že zdržuji se prohlášení její krásy v této úpravě jen z uvědomění nevkusu takové poznámky v takové chvíli. Mlčel jsem. A ona vztáhla ke mně svou drobnou pěst, jež vypadala jako růžová škeble; prudce ji rozevřela. Mimovolně jsem sebou trhl. Na její dlani ležel nefritový přívěsek.

„On vám jej dal?" ujelo mi.

„Ano,... můj sais... Neboť váš přívěsek nebyl ukraden." Usmála se a pohladila mne. „Vy můj miláčku,... vidíte, nehněvám se na vás už ani dost málo... Byla to zase... osudovost." Její smích se perlil zcela bezstarostně; ale já posud jsem se vzpíral podvoliti se změnám nálady. „Včera večer, nejspíše tehdy, když jsem se vás ptala po čase, vytratil jste přívěsek, Andrew,... a dnes ráno sais mi jej přinesl. Ležel na dně kočáru. Můj strýc nebyl při tom, když sais přišel. Byla to šťastná náhoda. Ale ještě šťastnější a podivnější při vší své jednoduchosti byla náhoda, že jste nenechal přívěsku v hotelu včera večer, a že jste ho neměl v šatech v noci..."

Konečně vydechl jsem spokojeněji. „Bereniké,... moje Bereniké," zvolal jsem, „kdybyste věděla, jak mne ta věc trýznila! Řetěz náhod nám příznivých nemohl, než býti uzavřen touto příhodou. Měla jste pravdu včera: musíme býti velmi opatrni. Bohové nebudou nám vždy nadržovati s takovou důsledností." Žertoval jsem, ale v zápětí zvážněl.

Položila mi ruku na rameno. „Na co myslíte teď, Andrew?" Přivinula se ke mně a políbila mne hravým, letmým polibkem, jenž dotekl se mne jako křídla motýlí.

„Nemyslíte, Bereniké, že to váš strýc najal onoho diskrétního zloděje?" odpověděl jsem otázkou.

„Ne, toho nemyslím.“ Zamyslila se. „Ne,... byl to onen Číňan... Strýc nemá potuchy, že jste koupil přívěsek několik minut předtím, než on si vybral náramek. Bál-li jste se, že je na stopě přívěsku a tak i naší lásce, jste na omylu, Andrew... Ten mrak byl pouze ve vaší obraznosti.“

Pověděl jsem jí zkrátka o dopolední návštěvě Nortonově. „Což kdyby tak chtěl vzíti na Sumatru i vás?“ Chopil jsem se její ruky a prosil: „Mohla byste odepříti po dobrém?“

Polekala se, položila si na okamžik ruku na srdce. „Snad se mýlíte. Povězte mi slovo za slovem, co říkal, — pamatujete-li se.“

I začali jsme rozbírati Nortonovy věty. Jeho snaha vyloučiti možnost mojí návštěvy v Norton Hallu za jeho nepřítomnosti zdála se nasvědčovati tomu, že posud nepomyslil na odcestování s Berenikou. Stejně nepochybným se zdálo, že až posud jsem nevzbudil podezření příliš živého zájmu. Náhle přerušila moje dohadování. „Nechal jste nějaký vzkaz v hotelu pro případ, že by se někdo po vás tázal?“ A když slyšela, že jsem „odcestoval do vnitrozemí“, odměnila mne prvním polibkem, v jehož žáru cítit bylo úplné zapomenutí světa a bezvýhradné oddání lásce.

„Půjdeme k Neutrálnímu Pásmu?“ zeptala se náhle, vyvíjejíc se mému nenasytnému objetí.

„Nechoďme dnes,“ žadonil jsem. „Den za dnem odkrývejte mi nové pevniny, Bereniké, ale dnes mi popřejte, abych se zamyslil nad jménem, které dáme této lučině našeho prvního setkání.“

Usedli jsme na hebkou, dlouhou trávu; sedě v nepatrném prohloubení půdy, musil jsem k ní vzhlížeti. Měla na sobě lehký úbor spíše domácí, — rudě červenou sukni a lehoučkou, bílou etaminovou bluzu, jíž prosvítala jemná, azurová modř volného a přece vzepiatého živůtku, bez rukávů a hluboce vyříznutého. Stejné barvy byla i pavučina, opřádající její nohu, maličko vysunutou zpod sukně a obutou bronzově rudým střevíčkem. A růžovost jejích hebkých ramenou, šíje i nohy zbarvovala bílou látku i namodralé pletivo a harmono-

vala s nadýchnutým nachem jejích tváří. Políbil jsem něžný kotník a uvěznil jej v ruce.

„Vy můj všetečko," pokárala mne hravě. „Víte-li, že jste trochu až příliš informální. Anebo snad váš vkus a sloh je tak vzdálen konvencí dneška, že se téměř rovná anachronismu. Tak do trecenta, kvatrocenta bych vás zařadila nejsnáze... Ostatně, ta doba zase přijde, nepochybuji o tom, jste tedy snad i předzvěstí roztomilých mravů, jež v budoucnu zavládnou. Všechno se vrací, tvar deštníků, sukní a nohavic, i tvar morálky, jež s mravností má tak málo společného, jako tvar deštníku a sukní s intelektem. Ale proto přece jen měl byste aspoň na oko respektovat pocity mladé dívky vzorně vychované, vy zlý Andrew,... anebo snad já měla bych předstírat, že nic nepozoruji... Hle, Andrew, jaké problémy! Omluvou je mi, doufám, že posud jsem s nimi nebyla konfrontována. Nevěnoval byste se laskavě ještě na chvíli studiu mého kotníku, Andrew,... není třeba, abyste chtěl být i na tomto poli hned polyhistorem."

Pozvedl jsem námitky. „Nemohu za to, Bereniké, že vaše noha je vymodelována tak zázračně, jak nikdy nikdo nedovedl si vymysliti. Každé přirovnání bylo by profanací její krásy. Není rostlinného stonku, jenž mohl by jí býti připodobněn. Není ani hudební formy, jež mohla by být přivolána na pomoc ubohému pozemšťanu, jenž hledá slov, kterými by ztělesnil, sesvětštil svoje nebeské požitky."

Bereniké se zasmála hlasem maličko přichyceným. „Oh, Andrew, což nevíte, že anglosaská morálka zakazuje mluvit o nohách, byť i to byly nohy u piana, ba že vůbec toto immorální slovo je dokonale vymýceno z našeho společenského slovníku? Mluví se pouze o l i m b s, o údech, když již vůbec je nutno se dotknouti tohoto politováníhodného předmětu v slušném hovoru. O údech mladých, dobře vychovaných dam se pak nikdy nemluví, ba ani nemyslí. Máte si vůbec odmyslit, že mám nohy, pro vás se musím vznášet nad zemí jakýmsi působením tajemných, naprosto morálních sil. Jaké štěstí pro vás, že jsem tak málo anglosaská, oh Andrew,... že jsem tak tropická..."

Zamlkla na okamžik, skoro pobledla vzrušením a přivřela oči v rozkoši, jak láskal jsem ji vždy odvážněji a přece zbožně.

„Myslím, že i Anglosasové jsou z masa a krve, Bereniké, a že pravděpodobně dovedou daleko lépe milovati ve skutečnosti, než v anglických románech. Ostatně, což nemáte v literatuře George Moorea a Wellse! Zdává se mi občas, že každému národu, každé rase nejde o nic tak, jako o vyvolání nesprávného dojmu o sobě u jiných národů, u jiných ras. Ale máte pravdu, že u vás převládá dojem tropičnosti, paradoxní dojem, v němž zdá se mi, jakoby byla vepsána touha bílé rasy po návratu do ráje, z něhož byli vyhnáni a do něhož jako rasa nikdy se nemohou vrátiti, poněvadž po nějakém čase opět by se začal týž proces, který vlivem prostředí připodobní vetřelce místním koncepcím. Jste symbolem bílé touhy po znovuopanování ráje, Bereniké, jste květem trópů, a když viděl jsem vás poprvé, myslil jsem na půvabnou orchideji, vykvetlou nikoli ve skleníku, nýbrž v divočině, kde liánami jsou touhy, kde stromovými korunami jsou vášně, kde vůní je vzývání svrchované krásy... Myslil jsem na orchideji modrou a rudou, vášnivě rozestírající své nakadeřené petaly a vzpínající své smyslné labellum do horkého šera džungle. A nejste jediný květ orchideje, jste úžasný a slavný trs, posetý květy omamné vůně... Vaše tělo rozkvétá nesčetnými květy, každý nahodile utvořený záhyb je nově rozpuklým květem... Oh, vaše tělo je tak hladivé, tak chladivé jako listy orchideje, a jistě má týž hedvábný lesk..."

„Andrew, oh, můj Andrew," napomenula mne tentokráte dvojitým tremolem. „Prosím vás, myslete na tuto lučinu a na její jméno, jak jste slíbil, oh, vy nehodný, drahý Andrew..."

Polekal jsem se, abych neporušil kouzla okamžiku a třeba neohrozil naší lásky zlozvukem, jehož by již nikdy nebylo možno napraviti, ale současně cítil jsem, že nemohu opouštěti krásy, které jsem se již zmocnil, nemám-li ohroziti naše vzkypění vášní ještě vážnějším nebezpečenstvím jeho zkreslení v nevkusnou smyslnost, která na povel může býti zahájena nebo zastavena. A nemohl jsem zastaviti své touhy, nemohl

jsem se nasytiti oné rozkošné hebkosti jakoby dvou orchideových listů, tlačících se k sobě a přece ponenáhlu povolujících.

„Mám již to jméno, Bereniké," zašeptal jsem, ovíjeje druhou ruku kolem její skloněné šíje. „Lučina prvního slibu, ... tak se bude jmenovati pro mne toto místo... Neboť vaše pleť sděluje mi svými záchvěvy a svou něhou první slib rozkoše, jež je ve vás vtělena... Nehněvejte se na mne, Bereniké... Což mohla byste kárat někoho, že přivoněl k orchideji, že pohladil samet, že přihnul k ústům číši vína? Jenom Lučina Prvního Slibu, ... nic více, Bereniké... Je možno být vášnivým a roztouženým, ... a přece si uchovati krásu vkusu... Ale nebylo by nevkusem lháti nedostatek vášně a touhy? Nebylo by čímsi nízkým přemýšleti nad každým pohybem, zda je dostatečně ukázněný v povlovné postupnosti právě oné konvenčnosti, proti níž oba se vzpíráme? Řekla jste: dva meteory se srazily a vzplanuly... Je možno vyžadovati kalorimetr pro žár dvou spájejících se meteorů, Bereniké? Nebylo by při nejmenším absurdní chtít diktovat stupnici dle logarithmů měšťácké morálky?"

Usmála se, opětujíc mé polibky. „Jste nebezpečný sofistik, můj Andrew, ... ale konečně, což láska potřebuje sofistiky? Máte pravdu, netřeba se nám snižovat ke hře roztoužených holoubků. Ale je to přece jen instinkt, ... a ještě více obava o vaši úctu a lásku."

„Co mne k vám lákalo, Bereniké, sotva poprvé moje zraky se dotkly vašeho zjevu?" namítl jsem, spíjeje se její sladkou odevzdaností, rozechvívající se jako květ, k němuž se blíží motýl. „Byla to vaše krása, ... vaše rozpučelá krása, zralá pro lásku... Odmyslete si nyní, že vy jste byla rozhodujícím činitelem ve všem, co se stalo... Rozumí se, že s vámi se seznámiv, býval bych rozkouzlen, kdyby pod krásou těla se mi byla neprohlásila krása duše, ... jak zní otřepaná fráze... Nikoli požárem srazivších se meteorů, nýbrž elektrickou illuminací bývalo by zaplanutí, ... elektrickým osvětlením půvabné prázdnoty... Ani vy, ani já nebyli bychom mohli jíti cestou, kterou jsme se pustili s takovou jistotou krásného

činu. Neoddali jsme se vzkypělé dobrodružnosti, jež ostatně v každém sebe všednějším človíčku dříme kdesi na dně... Poddali jsme se vyššímu rozkazu osudovostí, ukrytých v podstatě našich povah a toužících po vysvobození. Nemohlo snad ani být jinak. Pouhá dobrodružnost zapálených smyslů má nebezpečnou příchuť nechutného, chamtivého hédonismu,... ba hůře ještě,... má skoro kupní cenu. Hrozím se jí. Dobrodružství a dobrodružnost jsou dva rozdílné pojmy... Nevedla mne k vám dobrodružnost. Ve vás se naplňují všechny moje touhy dlouhých let... Jste zosobněním exotiky, za níž putují celým životem, nikdy nenalézaje toho, čeho jsem hledal,... až nyní, ve vás, oh, Bereniké... Už to vaše jméno jakoby bylo mystickým pokynem... Miloval jsem je jako hoch desítiletý. Bylo mi předchutí toho, co ve vás teď nalézám znásobeno a zmocněno daleko mimo svou schopnost představy... Jste nepředstavitelná. Kdybych vás chtěl někomu vylíčit, nemohl bych se ubránit soucitu s jeho ubohou obrazností, jíž ani nejvystihlejší obraty a nejpřiléhavější obrazy mého líčení nedovedly by naladiti v pravý klíč pochopení a představy. Proč bych zapíral? Je to právě vaše tělesná krása, jež mne opojuje, a chci chutnat vaši duši na vašich rtech, ve vašem vášnivém objetí, oddávajícím se bez výhrady a s plností kosmického předurčení nezměnitelných drah, jež měly se protnouti.“ Vzdech se jí vydral z hrdla; přivřela oči, dávajíc mi v plen své vlahé rty a neodpírajíc ničeho mému laskání. Došel jsem k naplnění své touhy, zmocnil jsem se poslední přípovědi její plné lásky. Nikdy v životě nedotkl jsem se půvabnějšího květu. Orchidea úžila se a svírala svůj rozkošný kalich za motýlkem, vniknuvším do lůžka sladkosti; cítil jsem ty něžné záchvěvy, plné panenského překvapení.

„Ne dnes, darling,“ zašeptala, „a nikoli zde... Jenom noc může poskytnouti ilusi opanovaného všehomíra,... jenom noc a čtyři uzavřené stěny... Za týden, Andrew, za týden přijdete vy nebo přijdu já... Budeme volni... Budu zcela sama, jen se starou a nahluchlou vzdálenou příbuznou... a služebnictvem... Oh, Andrew, mějte slitování...“

Zachvátila mne v náručí a líbala vášnivě; její rozechvění

sdělovalo se mně spasmodicky a evokovalo závratně krásnou illusi nejvyšší oběti. „Ještě okamžik a pozbyl bych rozvahy,“ vydechl jsem. „Ale máte pravdu, jenom noc a čtyři stěny mohou nám dáti vědomí bohoslužby, kterou má býti svrchovaná obět lásky. Staniž se dle vaší vůle. Nebylo nic jiného ani mým úmyslem... Řekl jsem: Lučina Prvního Slibu... Netušil jsem však, že první slib vaší touhy může býti slastnější plného oddání kterékoli jiné ženy...“ Moje ruka nerada vrátila se k droboučkému kotníku, opustila jej a zároveň s druhou přiklonila její hlavu k dlouhému, vysilujícímu polibku.

„Jste vonná, jako nikdy žádný květ nedokázal,“ zašeptal jsem, když znaven spočinul jsem čelem na její šíji, ukolébáván jsa jako prudkým dmutím vln. „Moje Bereniké,... je-li tolik drtivé rozkoše v pouhém přiblížení k vaší půvabnosti, což teprve si počnu, až budete zcela mou! Zdá se mi, že tehdy sešílím, že srdce se mi urve, nejsouc zvyklé takovému zmnožení záchvěvů a tepů, až vědomí světa zmlženo úplně by mizelo v rozevřené propasti kosmického naplnění,... že ztrávím se naším žárem a na okamžik přenesen jako do jiné souvztažnosti smyslů, že vrátím se do klíče této své pozemské existence jako do samovazby, jež už nikdy nemůže býti porušena pouhou ženou... Zdá se mi neuvěřitelným, že by to mělo býti snad už za týden,... oh, Bereniké, snad i dříve...“

Hladila mé vlasy nekonečně jemným dotekem, jenž působil mi konejšivou slast jakéhosi odsmyslnění. „Snad i dříve,“ opakovala po mně. „Jakmile strýc odjede. Nebudu méně nedočkavá, než vy, můj Andrew. I mně bude nyní toto místo vždy Lučinou Prvního Slibu. Ještě více, než vám. Neboť vy jste prožil dojista již nejeden román lásky, kdežto já žila leda jen cizí lásky a vášně.“ Zamlčela se. „Jenom cizí lásky, jenom maškarády,“ řekla znova, a její oči se zadívaly kamsi do zeleného šera s náhlým výrazem hrůzy.

Posadil jsem se a podíval se jí ve zrak. „Zas už cítím onu záhadu, Bereniké,“ zvolal jsem. „Proč se mi nesvěříte, abych vám mohl pomoci? Kdybych vás tak mnoho nemiloval,

ono tajemství dovedlo by se vztyčit přízrakem mezi námi. Leč nevěřím v jeho hmatatelnou skutečnost. Zdá se mi něčím fiktivním...“

Přisvědčila. „Nemýlíte se,... je vlastně fiktivní vše to, co mne leká a děsí... Stala se změna, co vy mne milujete, co já miluji vás. Zdá se mi, že jsem příliš sebou samou, abych dovedla být echem. Bude to komplikací nebo zjednodušením? Nevím, Andrew, ale je mi to jaksi lhostejno. Mám vás,... budu vás mít zcela,... a nic nebude mi bránit, abych se ještě po letech nevracela na místa, posvěcená vzpomínce naší lásky... Lze daleko dojíti s krásnou vzpomínkou, lze mnoho z ní vyžít, lze v ní najíti druhý život, neporušitelný kletbou konečnosti, smrtelnosti, rozkouzlení, zevšednění...“

Pružným zvlněním se zvedla.

„Bojíte se rozkouzlení?“ řekl jsem výčitkou. „Já aspoň nedovedu si představit, jak byste mně mohla sevšednět.“

Vzala mne pod paždí, jak stanul jsem jí po boku. „Snad se nehněvá můj pán a mistr?“ zalaškovala. „Měla jsem na mysli pouze všednosti, jež nás obklopují,... ty všednosti, jež vás opět odvedou ze Singapuru a mne k němu připoutají,... ty všednosti, jež ustálily se vám i mně jako úděl života skoro nezměnitelný... Jste volný pták a odletíte... Jsem pták v kleci a zůstanu.“

„Kdybychom tak mohli oba zůstat... nebo oba odletět!“ zatoužil jsem, vyrovnávaje krok s její lehkou chůzí, jako se sklouzající po trávě.

Zastavila se před trsem banánovníku, pod překlánějící se křivkou brčálově zelených, dlouhých listů, uchráněných před větrem v onom zátiší a tedy neroztřepených. „Kdo nám ručí, že bychom tak po sobě toužili, jsouce si dosažitelni... na vždy? Neboť jen jedna tragika je větší oné, kterou je nasycen pojem konečna a smrtelného: tragika věčnosti a nesmrtelna. Jakmile si začneme nalhávati možnost stálého vzestupu, znamená to, že nedovedeme dosáhnouti vrcholu lásky a znaveni se již vracíme... Leč my, Andrew, my spolu dosáhneme vrcholu...“ Vztáhla ke mně obě ruce a pak moje si ovinula kolem boků. „Třicet metrů a snad ještě více, než

třicet metrů odtud vine se již stezka zahrady Norton Hallu... Pusťte se za mnou jen o deset vteřin později a nedostihnete mne, nevytušíte, kudy jsem proklouzla v té horké tmě, zbloudíte, poškrábete se a zraníte.... Ale vy se nepustíte za mnou. Vrátíte se pěkně do „Idylly“ a složíte přece svou poklonu paní domu, jak sluší a patří. Dnes večer seznámíte se s obyvateli domu. Snad budete hovořit s některými z dam. Vím o jedné neb o dvou, jež jsou hodny pozornosti. Ať se mi nezpronevěříte jediným pohledem, Andrew!“ Žertem mi zahrozila; ale neusmál jsem se.

„Čím více bude tam lidí, tím budu osamělejší, Bereniké,“ řekl jsem, líbaje ji na rozloučenou. „Hodiny a minuty budou mít pro mne jen jediné kouzlo: že míjejíce, povedou mne blíže k chvíli příštího setkání s vámi. Kdy to bude?“

Úsměv jí zjihl ve tváři v tesknotu a roztoužení. „Teď já vidím ten mráček, který jste vy dříve instinktivně vytušil... Snad bude nutno předstírat ochuravění, abych se... uchránila pro vás...“

Byl mi na snadě jediný výklad jejích slov. „Bojíte se tedy, že přece by mohlo vašeho strýce napadnout, abyste jela s ním?“ otázal jsem se polekaně.

Neodpověděla. „Ať už tak neb onak, pokusím se uniknout z Norton Hallu nepozorována... Pak už na tom nebude záležet, bude-li zpozorován můj návrat. Nemocní mají svá práva... Buďte zde o desáté dopolední. Nepřijdu-li tehdy, dojista uklouznu po tiffinu,... asi o druhé, snad i dříve...“

Přilnula k mým rtům, jakoby chtěla vyssáti mou duši. „Andrew, Andrew,...“ tichounce zasténala, přivírajíc oči; i já jsem se odtrhl od uvědomění svého okolí a ponořil se v přítmí rozkoše. Moje ruce chtěly zachytiti, byť nejjemnějším dotekem, to žhavé vlnění její krásy, jež příbojem tisklo se mi na prsa; ale sáhly do prázdna.

Zavrávoral jsem a otevřel oči. Zahlédl jsem mizející zákmit tmavorudých sukní. „Bereniké...“ zvolal jsem nalomeně a klesl na kolena. Sehnul jsem se, ale viděl pouze zející tmu

pod vějíři kapradin, natlačených mezi banánovníky a mohutnou poinciánu. Pozadím byl jim červený stín poinciány a zelená zeď podrostu dva, tři metry vysokého, ztrácejícího se v temnu džungle a lesa. Nic mi neodpovědělo. Cikády cvrčely nepřetržitě.

X.

Opustil jsem Lučinu Prvního Slibu a vrátil se přes močál i vzdušnými kořeny banyánu k cestičce. Neměl jsem příčin k nespokojenosti. Moje dohady byly při nejmenším chlapecky pošetilé a celkem neodůvodněné. Berenice byla půvabnou milenkou a nenaléhala na přetvářku věčného milování. Co záleželo mi na soukromých věcech Norton Hallu? Nemohl jsem rušivě zasahovati do Bereničina života. Byla vlastně daleko větším umělcem života, než já se osvědčoval; dojista netrápila se jako já zbytečnými dohady, jež neměly jiného významu, než že porušovaly rozkoš očekávání... A ponenáhlu jsem se uklidňoval.

Stoje nad proláklinou naproti „Idylle", přemítal jsem o řetězu událostí, jež tři dny mého pobytu v Singapuru naplnily takovým štěstím. Před dvěma dny byl jsem jí ještě cizincem; a dnes její půvabné tělo se mi poddávalo v roztoužení milenky, jež se zaslíbila. V životě a na cestách hrály pro mne nahodilosti tak často význačnou anebo rozhodující úlohu, že jsem se nad nimi nepozastavoval ani v tomto případě; ze všech nejpodivnější mi připadala vlastně ta první projížďka, k níž mne dohnal hovorný Američan. Nahodilým přiblížením člověka do oné chvíle mně neznámého se roztočily a rozvířily děje, mimo jichž možnost byl bych jinak přešel.

Povšiml jsem si, že některá okna prohlédla z dřímot; i dvě z mých oken byla zase již rozevřena starostlivým boyem. V rohovém okně prvního patra mihla se ženská postava v nedbalkách a o okamžik později vyklonila se z okna, dívajíc se dolů na pravo, směrem k lázním. „Boy, boy," zavolala. „Je moje lázeň hotova?" Byla sotva třicetiletá, podle všeho menší postavy, bledých, slaměně žlutých vlasů, bledé pleti a tmavých očí, ramen nikoli právě plných, šíje skoro dětské a drobného poprsí. Znova vykřikla podrážděně a náhle spatřivši mne, zmizela.

Prošel jsem rozkvetlou prohlubní a do domu. Převléknuv se, ohlásil jsem se paní domu a byl jí přijat v jejím bytě, zaujímajícím jednu ze čtyř přízemních skupin pokojů, uzavřených vždy s jedné strany bránou a s druhé skleněným křídlem jídelního sálu.

Když jsem usedl, tázala se, měl-li jsem již odpolední čaj, a po mé odpovědi dala zavolati mého boye, aby mne obsloužil u jejího stolku. Nebylo těžko vycítit, že spouštěla olovnici do neznámých hloubek, a že získal jsem brzo její důvěry. Ujistila mne, že budu u ní spokojen jak s domem, tak s jeho obyvateli.

„Někteří krčí rameny nad mou Idyllou," postěžovala si, opovržlivě křivíc plné rty. „Poněvadž jsem Eurasijka, a poněvadž svého domu neuzavírám Eurasijcům. Ale někteří z těch bělochů, kteří krčí rameny, marně by se dožadovali, abych je vzala pod střechu. Je mezi nimi mnoho sprosté holoty. Že náhodou jejich krev je nesmíšená, nafukují se. Můj otec byl Irčan a moje matka Malajka. Byli oddáni dle zákona, a narodila jsem se v pravý čas. Co mi může kdo vyčítat? Jistě nikoli malajskou matku, daleko spíše bílého otce. A byla jsem vychována Sestrami. Otec byl v dobrých poměrech a v dobré společnosti; ale mně společnost byla uzavřena jako prašivé ovci. Je to lidské, táži se vás? Nejsme my Eurasijci konečně největší oporou koloniální říše? Dojista jsme jejím následkem. Je to zbabělé chování!" Oči jí zajiskřily, prsa se jí zvedla. Byla junonické postavy, zkreslené pouze tím, že neměla korsetu, na nějž si asi navykla; byla ve

splývavém, poloempirovém rouše hnědobílém, jakoby symbolisujícím smíšení její krve. „Ale nemyslete, že nespravedlivě nadržují míšencům. Jsou stejně zbabělí.“ Ztišila hlas důvěrně. „Je jich tu několik. Ale nemyslete, že se jediný z nich nehanbí za svou krev a neskrývá úzkostlivě její příměsi. Není tu mezi hosty nikdo poloviční, samá čtvrtina a osmina, někteří tak málo, že jim to dokonce nevadí. Nelze jich usvědčit. Ani já bych nemohla, mám jen instinkt,... čichám to, abych tak řekla... A ti jsou nejhorší. Ti mi kazí soulad v domě. Ti nejvíce ohrnují nos nad Eurasijci. Neodváží se ohrnovat nos nad mou dcerou, ale jejich slušnost je hodně nucená. Hlupáci...“ Zarazila se. „Vlastně bych ani polovičních do domu nepřijala. Člověk nikdy neví, jak to všechno bylo. A pak moje dcera má jenom čtvrtinu barevné krve. Její otec byl běloch,... rozený v Indii,... ale čistý běloch, ať si utrhačné jazyky říkají, co chtějí. Přišel sem s posádkou. Ale rozumí se, že Edith jest odříznuta od společnosti. Společnost!“ Luskla prsty. „Čistá společnost! Jsou v ní všelijací lidé,... a nejeden má na svědomí všelijaké malé ubohé míšence. Nad mou dcerou však ohrne nos.“

Okna pokoje otvírala pohled na palmovou alej, vedoucí k domu; a Mrs. Caffyn občas přerušila svůj další hovor o singapurských poměrech, aby poukázala na toho neb onoho z hostů, vracejícího se v rikše domů z úřadu nebo s procházky. „Zdá se, jakoby všechen personál kabelové stanice bydlil u vás,“ poznamenal jsem, když několik obyvatelů jejího domu bylo mi označeno jako kabelografisté. „Není to jen zdání,“ odpověděla. „Je tomu tak doslova. Dříve jich část bydlila u paní Vazové, jež vede The Mansion. Není to daleko odtud, sousední vršek nad Tank Road. Ale teď jsou všichni u nás. Dost často je vyměňují. Ten přijede ze Šanghaie a onen z Madrasu, třetí z nějakého osamělého ostrůvku. Není to lehká služba, ale dobře placená.“ A náhle ožívla. „Teď se vrací Edith,“ řekla a povstala. Vstal jsem i já. „Oh, neodcházejte,“ zvolala, „proto jsem nevstala. Vypadalo by to, jakobyste si nepřál setkat se s Edithou, a ona je velmi citlivá.“ Uklonil jsem se a usedl; oknem jsem viděl blížící

se rikšu, v níž seděla asi dvacetiletá dívka snědé pleti a prostřední, urostlé postavy. Její matka pozorovala starostlivě můj pohled. „Je jí teprve sedmnáct," řekla, „ale je vyspělá jako žena v rozkvětu. Mám o ni úzkost."

Porozuměl jsem lépe jejím obavám, když Edith vešla. V jejích tvářích planuly hektické skvrny, nikoli vyjádřeně, nýbrž spíše nádechem, který bývalo by možno připočísti okamžitému vzrušení. Její oči hořely černým světlem. Zarazila se uprostřed slova, spatřivši mne; a když byli jsme si představeni, potřásla mi rukou a ptala se obvyklé otázky. Zažertoval jsem, že nejsem v Singapuru ani dosti dlouho, abych byl ochutnal duriány a mangostany, na něž jsem se těšil. „Pošlu vám je zítra před polednem," řekla. „Ale pochybuji, že přijdete durianům na chut. Je diskrétnější skryta, než jejich vůně." Hovořila lehce, bez stálého, byť mlčenlivého připomínání trpěné křivdy, jež prosycovala tón i pósu její matky. Její postava podobala se matčině, až na to, že nebyla rozvolněna. Její rozkvetlost byla jaksi mateřská, k mateřství směřující; její půvab zdál se býti předurčen k tomu, aby mateřstvím odkvetl ještě rychleji než někdejší krása její matky, posud zjevná ve svých troskách.

Zahleděl jsem se na ni mimovolně, přemítaje, zda bývala by ve mně vzbudila hlubší obdiv, kdyby nebylo Bereniky. Zachytila můj pohled a zasmála se, uvádějíc mne do rozpaků. „Připomínám vám někoho, Mr. Zachar?" otázala se. „Snad vaší babičky nevlastní sestřenici?" A když naléhal jsem, aby mi řekla, jakým černokněžnictvím vyčetla mé nejdražší tajemství, odpověděla teď sama rozpačitá: „Oh, nic... díval jste se tak... neosobně,... skoro jakobyste zjišťoval rod a druh, do něhož byste mne zařadil." Její matka byla právě zaměstnána služebnictvem u dveří do sálu.

„Díval-li jsem se příliš upřeně, promiňte, Miss Caffyn," omluvil jsem se zcela formálně.

„Oh, už rozumím," mávla rukou a ztišila hlas. „Mamá vás pobavila mou genealogií. Abyste nebyl v pochybách, doplním ji. Můj otec měl v sobě jistě čtvrtinu bengálské a nějaký zlomeček dokonce i afganské krve... Mamá hlásá, že byl

čistokrevný běloch... Neřekla vám to již také?" Úklonou jsem přisvědčil; ale poněvadž Mrs. Caffyn v tom okamžiku zavřela dveře a vracela se k nám, změnili jsme hovor.

Usedla naproti mně do proutěné lenošky. Nesvědčily jí právě nejlépe růžové šaty, v nichž vůbec Eurasijky si libují v nepochopitelném nepochopení souladu barev a intonací; ale ani jí nehyzdily a nezesměšňovaly. Jakoby byla opět vytušila můj kritický pohled, poznamenala mimochodem: „Mr. Zachar,... jste tu posud dostatečně cizincem, abyste dovedl mluvit pravdu. Povězte matce, zda mi sluší růžová. Je to její zamilovaná. Kdyby šlo po jejím, byla bych od rána do večera kakofonií ve dvanácti odstínech růžovosti." Přiznal jsem, že růžová, červená a fialová rozhodně nejméně odpovídají jejímu typu.

Mrs. Caffyn se zamračila. „Oh, ano řekněte ještě, že nehodí se k eurasijské pleti..."

Poznamenal jsem suše, že podle všeho opak je v módě v Singapuru, ale že právě proto jsem s růžovou nesouhlasil v případu její dcery. Celkem vzato, zdálo se mi, že moje známost s domácí paní a její dcerou pokročily dostatečně, aby se z ní mohla vyvinout překážka plné svobodě, které jsem potřeboval, aby můj zájem na zahradě nevzbudil pozornosti. Dříve však, než mohl jsem odejíti, v pokoji se zastavili při svém návratu někteří s nájemníků, zřejmě podle domácího zvyku, jenž vyžadoval občasného věnování pozornosti domácí paní. Debata o přípustnosti růžové barvy pro Miss Caffyn se nedala ututlati ani vzájemným představováním; byla podbarvena groteskní neupřímností debatujících, mezi nimiž jsem alespoň dva zařadil mezi ony Eurasijce na zapřenou, o nichž se byla zmínila Mrs. Caffyn.

Neměl jsem námitek proti zahrání na kulečníku, k němuž mne vyzval jeden ze společnosti, mladý a impulsivní Angličan nepochybné čistokrevnosti. „Viděl jsem na vás, že máte již dosti té míšenecké zábavy," řekl, když jsme přes sál mířili ke kulečníkovému křídlu. „Nic si z toho nedělejte. Chcete-li vyjít s Mrs. Caffyn, musíte se občas obětovat. Je to ostatně dobrá žena. Má svoje zvyky a marnivůstky, hlavně to, že si

ráda hraje na velikou dámu, při čemž my nájemníci upadáme volky nevolky v úlohu dvora. Budete bezpochyby vyslancem nějaké cizí mocnosti u jejího dvora, — totiž v její obraznosti, do níž jsem nebyl zasvěcen do té míry, abych mohl tvrditi s plnou určitostí, že skutečně právě takto si formuluje fiktivní vztahy svého okolí. To všechno nevadí. Ač mohla by se vám zdáti docela línou po orientálsku, dovede říditi vnitřní i zahraniční věci „Idylly“ s neuvěřitelnou obratností, sedíc v křesle. Je spokojena s menším výdělkem; a nemá nikdy prázdného bytu déle, než tři dny. Můžete si gratulovat, že jste tak brzo unikl z hotelu do tohoto domu.“ Mezi hrou otázal se mne, jak se mi líbí její dcera. „Máte pravdu, přibarvení její pleti by se v jižní Evropě docela ztratilo,“ přisvědčil mé odpovědi. „Je bělejší, než jižní Italiáni nebo Andalusanka... Ale což platno? Je míšenka,... a nejspíše nějaký bílý dobrodruh využitkuje největší touhy její matky, aby její dcera se vdala jaksi mimo kastu, a připraví ji o pořádnou hromádku dollarů. Po případě to dopadne ještě hůře. Miss Edith je z oněch, jež mají tragickou příchuť personality. Nemůžete určiti, v čem to vlastně spočívá; ale máte ten pocit...“

Muž za mužem shromažďovali se kolem nás četní nájemníci „Idylly“, s nimiž jsem byl postupně seznamován; některří začali hrát americkou hru u druhého kulečníku s kapsami, a my přibrali třetího spoluhráče ve Skotu drobné postavy, s obličejem jako z jílu uhněteným, pihovatým a stále se ušklíbajícím. I okamžiky mezi hrou stačily mu, aby co chvíli si vyjel prudkou invektivou proti Singapuru, tropům, životu v osadách, exotice a všem jejím složkám; byl jako syfón, naplněný vitriólem a stříkající při nejmenším doteku s pronikavým sykotem. Jeho suchý humor uchraňoval jeho pósy od nesnesitelnosti a časem ji činil dokonce zábavnou.

Když o něco později byl osloven ženským hlasem, poznal jsem dříve, než jsem se otočil, že je to týž hlas, který s prvního poschodí volal boye a ptal se, zda lázeň je připravena. „A se mnou jste se nechtěl projet,“ řekla Mrs. Grant poněkud podrážděně. „To bych býval nucen hodinu zevlovat na čínskou sběř a jinou tu barevnou chátru,“ odpověděl

Skot. „A vy víte, Alice, že účelem mého pobytu v Singapuru je zapomenout, že jsem v Singapuru. Ostatně nesmíte pozbývat trpělivosti se mnou. Máme tu nového spolutrpitele, na něhož mohu svrhnout vinu, jakmile vaše poznámky budou nejostřejší...". Dohrál jsem a obrátil se, abych byl představen. „Doufám, že se na mne nehněváte, Mrs. Grant," řekl jsem. „Ujišťuji vás, že v každém případě váš hněv stihl zcela nevinného."

Poněkud zrůžovělá, usmála se a odpověděla břitce: „Nebojte se, Mr. Zachar, vždyť už váš pohled je tak pronikavě nevinný, že bych vám nemohla ukřivdit." Ozval se gong prvním vyzváním, jež půl hodiny předcházelo společnému dinner; obrátila se opět k svému choti. „Bude na čase, Jim, abyste se oholil a oblékl. A poněvadž Mr. Zachar učinil již obé, budu ho zatím monopolisovat na druhé straně sálu."

U piana nebylo nikoho; v ústředním sále nehořela světla; k prostření stolů dostačovalo osvětlení obou křídel; na šerém ochozu kolem dokola dveří prvního patra byl stálý shon tichých kroků čínských boyů a malajských služebných, pootevírání dveří a přecházení nájemníků za klípkem sem i tam, dušený smích, zapískání operního úryvku, bzučení hovoru, unikajícího porozevřenými dveřmi, cinkot nějakých sklínek, šplouchání; občas zaznělo dlaskavé a mlaskavé „gek — gek" nástěnných ještěrek, jež poblíže růžice elektrických světel na stropě číhaly na komáry a jiný hmyz.

Usedli jsme s paní Grantovou tváří v tvář do proutěných lenošek. „Doufám, že se neshodujete s názory mého manžela o Singapuru, poněvadž on jich vážně nemyslí," vrátila se k původnímu hovoru, když se mne byla zeptala, jak dlouho jsem v městě a odkud jsem přijel. „Ostatně zdá se, že máte porozumění pro přírodu. Zahlédla jsem vás již tehdy, když jste šel do zahrady; pobyl jste si tam důkladně. Zajímají vás tedy tropy, že ano? Nebo jste chtěl samotu?" Odpověděl jsem jí, že obé mne vedlo do zahrady. „Až dobře poznáte společnost „Idylly", zachce se vám samoty častěji," poznamenala tišeji. „Nikoli, že bychom se hašteřili tak často... Snad právě proto, že se velmi dobře snášíme. Nemohu-li se po-

hádat denně aspoň jednou, zdá se mi, že nežiju. To jest ostatně hlavním mravním podkladem instituce manželství, nemyslíte?“

Těkala od předmětu k předmětu, a já zatím vždy častěji upadal v roztržitost; zdálo se mi neuvěřitelno, že jenom před třemi hodinami loučil jsem se s Berenikou, i divil jsem se, jak prošel by mi zítřek, kdybych nadarmo ji čekal na Lučině Prvního Slibu... Když Mrs. Grant mne s omluvou opustila, snad poněkud zklamána v očekávání, že se pobaví novotou známosti, jen tak, že včas jsem se vzpamatoval a neoddechl si hlasitě jí v patách.

Na cestě k schodům jsem se střetl s Miss Edith. Mamá prý chce vědět, dávám-li přednost vlastnímu stolu před uvedením ke společnosti některého stálého stolu posud plně neobsazeného. „Víte, je to jen na večer,“ vysvětlila mi. „Ostatní jídla jíte v pokoji a k tiffinu ovšem můžete si zasednouti u stolu ale kdykoliv se vám zlíbí. Někteří jedí o jedenácté, jiní až o druhé...“ Poděkoval jsem a ujistil ji, že aspoň pro počátek, pokud se lépe neznám se společností, dal bych skutečně přednost samotě. „Tedy splendid isolation?“ zažertovala. „All right. Váš boy vás usadí.“ A přála mi dobré chuti.

Nedospěl jsem po ochozu k svým dveřím, když současně zazvučel gong podruhé a sál se zalil světlem; přes to zašel jsem ještě do svého pokoje, chtěje míti aspoň chvilku úplného odloučení od lidí. Nebylo nic, než něha a touha v mých myšlenkách o Berenice, když stál jsem u okna a hleděl do tmavých skvrn, jimiž zahrada vyplňovala prostor mezi mnou a neviditelným Norton Hallem... Po levé straně vyzařovaly žluté přísvity z údolu, v němž byla kuchyně a obydlí služebnictva; jich odlesk padal pruhovitě až na pokraj palouku po druhé straně proláklíny. Nad zahradou, vysoko ve šmolkově modrém, potemnělém ovzduší občas vesloval trhaným netopýřím letem veliký kaloň.

Plnilo mne smutkem pomyšlení, že toto vše stane se mi druhdy nesmírně vzdálenou vzpomínkou a skutečností příliš nenavratitelnou, aby nebolela. Snad zase po letech na cestách se mi nahodí zastavit se v Singapuru: pojedu třebas někam

na Javu a na Timor, bude nutno změnit parník v Singapuru. Čtyřicítiletý muž vyjdu z parníku na můstek, třicetiletým se cítě vystoupím na břeh. Zaholám rikšu: Botanické Zahrady... ovšem,... ať jede po Tank Road a Oxley Rise... Rozkážu odbočku k Norton Hallu; ale místo soukromé residence spatřím tam... zas už jen boarding-house. Budu se vyptávat a uslyším, že lady Bellforth zdědila Norton Hall po strýci, prodala jej a odstěhovala se do Londýna. Nezáleží ostatně na tom, co uslyším. Jisto jest jen, že dříve, než několik hodin uplyne, iluse třicetiletosti zmizí, a čtyřicítka bude triumfovat. Nic nebude se mi zdáti takovým, jak jsem si pamatoval; na konec marně se budu pokoušet znova si představit pocity, s nimiž jsem po léta vzpomínával. Místo, abych v Singapuru zůstal měsíc, jak jsem si umiňoval, po třech dnech budu prchat jen příliš spokojen, že Singapur zůstává za mnou...

Ne, bude daleko lépe, nevrátím-li se už nikdy. Nic není tragičtějšího pro globetrottera, než vracet se tam, kde kdysi prožil něco jedinečného. Již moje třicetiletost má obdobné zkušenosti s mou dvacetiletostí, a moje dvacetiletost oloupila o mnohou krásu vzpomínky mé desítiletosti. Nikdy se nevracet, — to by mělo být pravidlem pro každého, kdo chce být umělcem života... Je to řídké umění, a ze všech umění nejkrásnější, poněvadž jediné nešilhá po galerii, poněvadž jediné jest skutečně uměním pro umění a uměním pro život. Nikdy se nevracet ani ke kráse ani ke zklamání, ani k štěstí ani k bolesti; neboť každý návrat je pouze cestou na hřbitov... Jen z dálky a s výšky pozorovány, hřbitovy zdají se zahradami...

XI.

Uvědomil jsem si, že již jen opožděné kroky zní chvatně na ochozu. Vyšel jsem. Poslední z hostů se usazovali u stolů, kdosi právě vcházel do sálu. Přes čtyřicet lidí, hlavně v bílém, sedělo u stolů, a skoro stejný počet bíle oděných sluhů, Číňanů a Malajců, pohyboval se mezi stoly. Čtyři větráky sem tam se sunuly nad hlavami neslyšeně, primitivní větráky, pohybované neviditelnýma rukama. Byly to dvě latě visící napříč přes sál a dvě podélně; s nich splývaly dlouhé prouhy látky dole zatížené; provazy s obou konců každé latě probíhaly dřevem vroubení pod ochozem a spojovaly se v jedno držadlo, jež ve skrytu usazený Číňan tahal a povoloval. V každé bráně a v každém křídle bylo po jednom Číňanu takto zaměstnaném; o jednoho z nich jsem málem zakopl, vcházeje do obrovské jídelny.

Můj boy již na mne čekal a hned mne odvedl k mému stolku, jednomu z menších, ale přece dosti velikému i pro čtyři stolovníky. Několik nových známých mi kynulo; jiní, s nimiž jsem se ještě nesetkal, poohlédli se po mně překvapeně. Byl jsem po dvou měsících první nová tvář v „Idylle". Brzo však byl jsem celkem zapomenut a mohl jsem se sám lépe rozhlédnout. Mezi dámami byly dvě nepopíratelně hezké, ač i mezi ostatními nebylo jediné vysloveně nehezké nebo nezajímavé; obě byly vdány, — jedna z nich, jak později jsem se dověděl, za halfcasta, jehož pouhý jeho vzhled a tím

méně chování nebyly by nikdy usvědčily z míšenectví, ba ani v nejmenším ho neprozrazovaly. Byla to blondýna lněných vlasů a skleněně modrých, velikých očí, jež dovedly překypovat výrazem i bezduchostí, zájmem i tupostí tak dokonale, že dle nich měnila se celá její fysiognomie; měla pěknou postavu, jejíž tělesné zvláštnosti se nevtíraly pozorovateli, ale vzbuzovaly v něm jakýsi nedohadnutelný pocit anomalie. Ještě téhož večera jsem přišel na vrub té věci; každá význačná složka jejího vnějšku diskrétně maskovala nějakou spíše dráždivou nepravidelnost. Jmenovala se Mrs. Hotchkins; druhá z hezkých žen byla Mrs. Collier, úměrná, spíše jemná dáma asi mého věku, kaštanových vlasů a hnědých očí. S oběma byl jsem seznámen takřka hned po jídle paní Grantovou, jež po dobu oběda předstírala velmi obratně, že zapomněla mojí existence, jen aby potom se mne hned zmocnila jako vedena samaritánským slitováním nad mou osamělostí.

Nemohl jsem neuznati, že dcera domácí paní předčí půvabností i zajímavostí zjevu kteroukoli z dam, sedících v sále; zahlédl jsem ji až v koutě na druhé straně jídelny u stolu dvou mladých, manželských párků, jež nemohly zapírati příměsi barevné krve. Oba mladí manželové byli telegrafisté kabelové stanice, nedávno do Singapuru přesazení z Madrasu; setkal jsem se s oběma již u kulečníků. Do hudebního křídla Miss Caffyn přišla brzo za společností, část hostů ovšem uchýlila se s doutníky a cigaretami ke kulečníkům na druhou stranu jídelny a několik jich vyšlo si na procházku do palmové aleje, odjelo rikšami do města nebo se uchýlilo do svých pokojů.

„Seznámím vás s Mrs. Hotchkins,“ řekla paní Grantová, „ačkoli bych právě tak dobře mohla vám předem říci všechno, co ona poví. Že se seznámila s Mr. Hotchkinsem v Londýně, kde byl spolumajitelem veliké dovozní firmy, a že ji táhla do Singapuru romantičnost. Jen si pomyslete: romantičnost! Co se týče jejího manžela: je to vše pravda, co ona říká, jenom že ona dá pravdě nepravdivý smysl. Vzbudí dojem, že Mr. Hotchkins z Anglie přišel do Singapuru, zatím co on ze Singapuru přišel do Anglie. Ten pokus odříznout se od

svého míšenectví stál jej hezkých pár tisíc liber; ale našel aspoň bílou ženu. Vrátil se, aby zde znova vydřel, co projel v Londýně; a daří se mu dobře. Za několik let bude opakovat pokus uchytit se v Londýně, tolik je jisto. A pak ona bude mluvit o Singapuru ve slohu mého manžela.“

Nemýlila se; první čtvrthodiny v hudebním křídle bylo naplněno retrospektivou paní Hotchkonsové zcela dle předlohy, mně již známé. Ačkoli její oči vyjadřovaly lesklou prázdnotu, nenudil jsem se; byl jsem zaměstnán diagnosou její tělesné zajímavosti. Na konec si to snad uvědomila; její oči staly se náhle opály, v nichž irideskovala záhada; odsunula svoje rodinné záležitosti obratem ruky a ani nedopovídala o jedinečné inteligenci svých dcerušek. Šla k pianu, byvši o to požádána kýmsi z mužů; zkušenou rukou zaimprovisovala, mísíc nejodpornější odrhovačky s přechody do Beethovena a Čajkovského.

„Nebýt Bereniky, bylo by snad zajímavo pokusit se o rozuzlení její personality,“ řekl jsem si v duchu, cítě v její improvisaci obdobu jejích očí; a tehdy setkaly se moje zraky s pátravým pohledem Edithiným.

Vymlouvajíc se do nechuti, s níž by přehrávala staré věci, paní Hotchkinsová chtěla opustit piano. Nabídl jsem se, že přinesu něco z not, jež vozím s sebou po světě, spíše v nich občas listuje jako v knize, než abych je hrál. „Něco k zpěvu,“ pobídl kdosi. „Mrs. Grant zazpívá.“ I přinesl jsem tedy písně Rubinsteinovy.

Po chvíli jeden z hostů, Němec již skoro padesátiletý s uměleckou hřívou a správnou angličtinou, požádal obě dámy, aby si našly píseň „Es blinkt der Tau“, již do té doby jsem z nevysvětlitelného rozmaru docela přehlížel; a poněvadž Mrs. Grant se tentokráte omluvila, sám vstal a šel ji zazpívat. „Společnost dovolí, abych zvolil německý text,“ řekl. „Anglický překlad je v tomto případě poněkud těžkopádný.“

„Ředitel zpěvu a hudby zdejšího německého klubu,“ vysvětlil mi soused. „Prý ve vlasti kdysi skládal, dirigoval

orchestr opery a nevím, co ještě... Zdá se, že udělal bankrot v životě jako Němec; snad proto zůstal gentlemanem."

Mrs. Hotchkins přehrála si dva, tři takty. „Skoro bych raději také naslouchala," obrátila se k Němci. „Mám nervósu ze skutečného hudebníka." A tak na konec nezbylo, než aby Mr. Seebald sám si obstaral doprovod; usedl a přehrál část písně, hovoře k tomu a vykládaje cosi o Rubinsteinovi. Měl jsem dojem, že napodobí koncertní manýru Vladimíra Pachmana, jemuž ostatně byl podoben postavou, kdežto hlavu měl spíše beethovenovskou. Mrs. Hotchkins, usednuvši do prázdného křesla po mém boku, poznamenala tiše: „To on vždy dělá. Myslím, že si tak namlouvá zašlou slávu koncertních síní. Je to vlastně pathétické." Obrátil jsem se k ní překvapen. Konec konců, měla duši. „Máme tu ještě jednoho virtuosa,... ale ten je skutečným trosečníkem života." Zmlkla, poněvadž náhle přervav svou hru, Němec vrátil se k prvnímu taktu, jehož poslední notou se počíná zpěv.

„Es blinkt der Tau in den Gräsern der Nacht," zpíval barytonem jasného timbru, ač poněkud rozprýskalým. Nevadilo to; zvyšovalo to dojem, — skoro bych řekl. Věděl o nedostatcích stárnoucího svého hlasu a maskoval je s vybraným vkusem. V jeho hlase i doprovodu třpytila se rosa, šelestily trávy v nočním vánku, měsíc lil bledou zář, slavík zazpíval; tam, kde slova plynula na opakující se notě, dovedl vypracovati svým hlasem jakési dramatické napětí, jež všem se vlévalo do žil, a když pak půltónem se vzepial nebo poklesl, mimoděk někteří se narovnali v křeslech nebo do nich poklesli. „Oh, Lenz, wie bist du so wunderschön." Jeho hlas uhodil na extatický tón, jenž vzrušoval; ale již opakování týchž slov znělo nekonečným smutkem a pathosem. Hlouběji sklesl jeho hlas jakoby v roztoužení a v tlumené vášni; a znovu vystoupil k jásotu, jenž nebyl prost příchuti tragického uvědomění nicoty všeho, všeho... „Jít s milenkou ruku v ruce do vonného večera, ocitnout se prvním polibkem v nebi a v bláznivém snu věřit, že věčně bude tomu tak..." Po jedné z nejkrásnějších passáží hudby přišlo to zoufalé „und fest zu glauben im thörichten Traum", opakující

se vysoká nota, v níž zdálo se, jakoby chtěl vyzpívat všechno zklamání, celou bolest své selhavší slávy. Potom hlas mu opadl o oktávu; zachvěl jsem se a zachvěli se jiní. „Dass es ewig so bliebe..." vyznívalo několikráte vždy tesknějšími, vždy resignovanějšími kadencemi... Viděl jsem jej v květu mládí, jdoucího sebevědomě do velikého světa ruku v ruce se Slávou, jež prvním polibkem dala mu ochutnat illuse věčného štěstí... Dozpíval s přízvukem bezmezné ironie, před níž mizí už i zoufalost jako příliš veliká útěcha.

Okamžik bylo ticho, krásný okamžik vzácného akkordu duší. Pak zazněl potlesk jenž měl příchuť parodie; ale on se neuklonil. Vzal noty a přinesl mi je. Jeho hnědé oči hledaly, kudy by unikl, a nenápadně odešel dříve, než kdo se pokusil jej zadržeti.

Povšiml jsem si Edithina obličeje po dobu jeho zpěvu; neskrýval jejího dojetí. Když však po zpěvu si uvědomila můj pohled, téměř se zamračila a rázem otočila. Znovu usednuv s notami v ruce, obrátil jsem se k blondýně. „Vložil do té písně jiný význam, něco ze sebe," řekl jsem. „Ale obávám se, že již bych nikdy v ní nedovedl cítit nic jiného." Ptala se po mém dojmu, a já jí vylíčil několika slovy, co mi tanulo na mysli při Němcově zpěvu. Usmála se poněkud se ke mně naklánějíc: „Tedy skutečné ženy a skutečného polibku jste si vůbec nepředstavoval v té jarní noci?" Zarazil jsem se. Bylo skutečně s podivem, že jsem si nepřipomenul Bereniky, naslouchaje písni; interpretace Mr. Seebalda byla vlastně znásilněním skladby Rubinsteinovy. „Ne, toho jsem si vůbec nepředstavoval," přiznal jsem. „To asi bylo vinou společnosti," řekla a mávla rukou, jakoby nemyslila pouze sebe, i povstala, aby přešla k jedné z dam, zatím co mne se ujal můj soused po druhé straně, mladý Angličan ze Šanghaie, jenž na čas byl poslán svou firmou k inspekci singapurské filiálky.

„Jeden z kulečníků na druhé straně již osiřel," upozornil mne, „a za chvíli všichni do muže přejdou do našeho tábora. Bývá to dost veselé, ale má to i své nevýhody, — nemáte-li sluchu pro hudbu nejlehčího slohu nebo vůbec bez slohu,

což je o poznání lepší. Někdy dojde na všelijaké humoristické sólové výstupy a kuplety, někdy dokonce se docela moudře a zábavně mluví. Myslím, že budete s „Idyllou" spokojen. ani při nejhorším není schopna ani v tomto směru nepříznivě vyvážiti dobrou kuchyni paní Caffynové."

„Oh, jsem zcela spokojen," ujistil jsem ho. „A dojde-li na tak zvanou lehčí hudbu, myslím, že se přece jen vytratím. Je to druh nevkusu, který mne uráží právě tak, jako špatné způsoby; snad o trochu více. Podkladem nemravnosti je dojista špatný vkus v hudbě. Je smutným dokladem bezhlavosti zákonodárců, že posud nic neučinili proti lehké hudbě, odrhovačkám a moderní operetě. Nebyl jsem v Evropě již po léta, nevím z vlastního dojmu, jak je tam dnes. Podle Léhara a podobných perversností soudíc, Evropa není v nebezpečenství, že by se příliš umravnila. Ale žil jsem po léta v severní Americe, jež neprodukuje dostatek dobré hudby, aby paralysovala účinek hudby nemravné aspoň do jisté míry. Všechen ten chaos americké civilisace lze sledovati k špatnému vkusu hudebnímu. Z nevkusu utvořili si tam dokonce dogmata nového náboženství; nebyli ovšem ani v tom původní, poněvadž vždy z nevkusu se tvořila nová náboženství. Američané hlásají, že unavený businessman má večer právo na osvěžení bezmyšlenkovitou literaturou, lehkou hudbou i banálním divadlem. The tired businessman... Chtějte pak myšlenky od člověka, jenž po celý den trainoval svůj mozek dolarovou idiosynkrasií a večer se osvěžuje bezmyšlenkovitostí, jež jest jedinou naprostou nemravností."

„Oh, Mr. Zachar, nikdy bych se nebyla dohadovala, že jste moralistou!" ozval se za námi hlas paní Grantové. „Nevíte ani, jak mne to těší. Můžeme se od vás nadíti, že oživíte suchopár našeho života nějakým skandálem. Tak trochu jsme se začínali nuditi naší Idyllou."

Hovor se rozpředl v naší skupině, jež stále rostla; také Edith k nám přistoupila, ale její účast na zábavě omezovala se na nejstručnější odpovědi, byla-li přímo na něco tázána. Když nahodilo se mi, že jsem se s ní ocitl poněkud stranou smějícího se hloučku, otázal jsem se jí, zda ji nerozladila

píseň, kterou zpíval Mr. Seebald. Přisvědčila. „Nevím ani proč," dodala za okamžik. „Naplnila mne jakousi smutnou předtuchou. Vím, že se v duchu pousmějete, že na předtuchu nevěříte. Ale nezapomínejte, že jsem... částečně orientálkou,... kdesi v podvědomí dojista. Dala jsem si potom vysvětliti slova písně od Mrs. Collier; a co jsem slyšela, dotvrdilo můj divný pocit. Jednou si vyjdu do vonící noci, políbím, budu mít ilusi, že věčně tak budu šťastna... a zaplatím to... bůh ví, čím to zaplatím. Ale budu velmi nešťastna."

„Je jeden druh neštěstí, proti němuž je zbytečno bojovat," řekl jsem, „a to je přesvědčení, že musíme býti nešťastni. Podezírám takové lidi vždy z tajného štěstí nad tím, že jsou nešťastnými. Stává se často, že za to platí kde kdo v jejich okolí."

Usmála se, potřásla hlavou. „Oh, nerozumíte mi, nemůžete rozumět. Nedovedete se vmyslit do beznadějnosti... míšenky, jež je... příliš bílá."

„Opusťte Singapur, jeďte do Evropy," namítl jsem, „nedovedete-li zde býti šťastnou. Ale co se písně týče, věřte, že vaše citovost si s vámi zahrála. Není v ní to, co do ní vložil Mr. Seebald, není v ní ta zoufalost. Naopak, je v ní prostá vznícenost, jež touží po ilusi s plným vědomím, že to bude iluse. Nesmíte ostatně žádat příliš mnoho po životě. Štěstí okamžiku, toť jediné, co život může dát, abych tak řekl, ze svého skutečného kapitálu. Ostatní vše jsou fiktivní hodnoty. Otázkou je pouze, umře-li majitel cenných papírů dříve, než se ukáže jejich bezcennost."

„Přála bych si umřít dříve," řekla, a její tváře zrůžověly. Měla bílé šaty s černým sedlem na prsou i bocích; její úměrná postava tím získávala na plastičnosti. Přelétl jsem ji bezděčným pohledem. „Je poněkud předčasno myslit na umírání, má-li někdo tělo plné života, stvořené, aby bylo milováno," řekl jsem jí nižším hlasem, poněvadž Mrs. Hotchkins byla na tři kroky od nás. Zdálo se mi, že Edith se sotva znatelně zachvěla. „Myslím, že každý z nás je stvořen v první

řadě, aby trpěl," odtušila a vzdálila se, byvši oslovena kýmsi ze společnosti.

Setkal jsem se se zraky paní Hotchkinsové. „Opravujete svoje pojetí Rubinsteinovy písně?" otázala se hravě, odvracejíc se od jedné z přisnědlých dam madrasských.

„Jak mohl bych bez vás, která jste mne upozornila na můj omyl," zvolal jsem. „Ostatně, mám čisté bílé šaty, a rosa by je zamáčela. A první polibek je mi vždy teprve prvním schůdkem k nebi. A mohlo-li by mi co pokazit štěstí, byla by to obava, aby nebylo věčným." Jeden z mladších uhodil do kláves prvními takty americké odrhovačky. „Vidíte, bozi mne vyslyšeli," dodal jsem. „Sotva jsem si uvědomi štěstí toho, že jsem ve vaší společnosti, tato příšerná věc mi je zničí. Dovolte, abych se nenápadně ztratil."

Podařilo se mi to; vyšel jsem bez klobouku branou do palmové aleje. Zvuky piana zmatněly a rozplihly se ve vibrující písni cikád a jiného hmyzu. Noc byla hvězdnatá, modrá a vonná; šedě modré mlhy válely se po lučině, vedoucí k zídce. Otočil jsem se směrem k Norton Hallu; nebylo možno rozeznati jeho střechy od korun stromových. Po pravé mé straně, jak šel jsem dále k východu ze zahrady na Oxley Rise, planul naoranžovělý nážeh oblohy nad ohniskem Singapuru, zahříženým mimo můj dohled do lůna tmy.

Myslil jsem na Bereniku a toužil po ní. Historie nefritového náramku a jeho přívěsku jevila se mi směšnou motaninou náhod, jimž grotesknosti dodala vlastně moje obraznost. Jednoduše Norton je podivín, jak už jimi bývají vášniví sběratelé. Hlavní na celé věci jest, že nyní odjede. Je zbytečno se bát, že by Bereniké neměla dostatek svobody nebo vůle, aby nemohla zůstati doma. Ani ona episoda hypnotického nádechu, o níž mi vypravoval Birch, nemůže mi být vodítkem k nějakému vážnějšímu uzávěru. Přílišná důvěra, věnovaná osobní evidenci svědků, jest nesporně jedním z největších nedopatření soudící spravedlnosti. Je dosti ošemetno věřit vlastním očím a vlastnímu sluchu.

Vyšel jsem na venkovskou cestu a zaměřil se svahu k Tank Road. Chtělo se mi procházky, chtělo se mi oddechu

od lidí v „Idylle. Představoval jsem si znova a znova všechno, co mi přineslo třetí setkání s Berenikou. „Chci se uchovat pro vás," řekla. A za několik dní naplní se kosmické předurčení našich drah.

„Rikšá, tuan,... rikšá," zakňoural po mém boku kuli, opožděně se vracející podle stanice k vnitřnímu městu. Měl jsem pocit, že vlastně jsem si vyšel pro noční projížďku. Bylo hodně po desáté, Norton sotva byl by venku, leda že by se vracel z klubu. A to zase by měl dojem, mne zahlédna, že jedu do svého hotelu. „All right," křikl jsem za rikšou, jenž zatím mne byl předešel. „Do města, do čínského města."

Rychlý běh kuliův noční tmou rozproudil mi krev v žilách. Byl jsem spokojen se svou vyjížďkou již dříve, než jsem se ocitl v pandaemoniu čínského města; a tam již teprve neměl jsem kdy na znepokojující myšlenky. Po ponuré postupnosti čínských domků podle zašeřelé, matně svítící Singapurské Řeky zaplava světel a maelstrom zvuků mne uchvátily svým vzruchem.

Čínské restauranty skvěly se kaskádami elektrické záře, jež oplétala verandy a otevřené místnosti ve vyšších patrech, šplhala po čínských ideografech a hnízdila v barevných lampiónech. Různá vřískající divadélka, biografy, jídelny, herny a vykřičené domy stále polykaly a vyvalovaly hloučky a davy; jejich vchody byly ověšeny stylisovanými svítilnami a čínskými klikyháky. Na vyvýšených nárožních podiech pitvorně maskovaní čínští Coquelinové recitovali pronikavým, příšerným falsettem, obklopeni stohlavým obecenstvem. Křik, jek, zvuky čínských nástrojů hudebních, zvonců a gongů se mísily v jediný chaos; a steré vůně i zápachy se slévaly v jediné moře bizarnosti. Nevěstky v nohavicích stály mezi ozářenými dveřmi domů halících svá průčelí v temno, na němž odlesk okolní záře se rozplihával jako na obličejích blbě stažených a uzavírajících oči v nějaké strašné rozkoši. Po chodnících i v jízdní dráze volně se pohybovaly tisíce Číňanů, tu i tam promíšené jinými lidmi; a tou spoustou proplétala se moje rikša s jistotou téměř zázračnou. Jen chvílemi

můj kuli zařval nelidským skřekem na výstrahu těm proudům, jež rozrážel svou dvoukolkou.

„Helló, old man," ozvalo se po mém boku; a otočiv se, spatřil jsem v souběžné rikše Birche. Řeka modrých šatů, vlnící se žlutými obličeji, obklopovala nás a částečně proudila mezi námi. „Jak se máte?" zvolal jsem překvapeně.

„Vše v pořádku, děkuju," odpověděl. „Co říkal Norton?"

„Že neznáte jedu trópů, že uvolňujete šroubky a tak dále. Celkem pravdu."

Zasmál se. „Hledal jsem vás k večeru v hotelu. Odcestoval jste prý. Kde vězíte, prosím vás?"

Hleděl jsem se vyhnouti odpovědi. „Hledal jste mne? Tedy se již ani nebojíte, že bych vás mohl přemluvit k odjezdu?"

„Co vás napadá!" máchl rukou. „Našel jsem mravní rovnováhu. Počítám dny. Plavba na Jižním Kříži trvala tři týdny. Ještě mi zbývá sedmnáct dní. Potom odjedu. Odstěhoval jsem se do Mansion. Není to daleko od Norton Hallu. Ale neprozraďte mne Nortonovi, kdybyste s ním mluvil."

„Oh, nebudu asi mít příležitosti. Odjede na Sumatru, řekl mi."

„A kam jste se ztratil vy?"

„Bydlím v Idylle," odřekl jsem. „Není to daleko od Norton Hallu. Ale neprozraďte mne Nortonovi, kdybyste s ním mluvil."

Zasmál se a kynul mi rukou na pozdrav. „Malay Street," křikl na svého rikšu. „Oxley Hill," odpověděl jsem tázavému pohledu svého Číňana. A ztratili jsme se sobě ve vlnách lidského toho příboje, jenž stříkal stále pěnu svého bouření do otevřených vchodů.

Vracel jsem se domů poněkud znepokojen. Kdyby se Birch tak náhodou střetl s Nortonem a prozradil mu, kde bydlím, mohlo by se všechno tím pokazit nadobro. A než po Oxley Rise dospěli jsme k vjezdu do palmové aleje, nervósně jsem naslouchal, nejede-li za mnou jiná rikša, v níž by mohl sedět Norton.

Bylo slyšet, jak v městě bije půlnoc, když jsem z rikše vyskočil před bránou. Byla zatažena mříží. Obešel jsem tedy dům po straně formální zahrádky a bytu domácí paní, abych ze zadní brány vedlejším schodištěm vystoupil do prvního patra. Dva boyové leželi napříč v zadní bráně, osvětlené slabou žárovkou, a mezi nimi jsem prošel. Jeden z nich zvedl hlavu a zabručel pozdrav.

Napadlo mne, že úzkých schodů zadních ještě neznám a že po tmě bych třeba zakopával; přešel jsem sál, rozhrnul spuštěnou portiéru na druhé straně a vešel do přední brány k hlavnímu, širokému schodišti. I tam žlutě hořela jedna žárovka v oblouku brány jako vzdálená hvězda proti modru noční oblohy; od mříže otočila se postava ve splývavém, bílém rouchu a slabě vykřikla.

„Promiňte, Miss Caffyn," řekl jsem, mimoděk se zastaviv údivem nad její ztepilostí, jíž prosvitavost jejího rouch diskrétně prozrazovala.

„Oh, to jste vy, Mr. Zachar," vydechla. „Zkoušela jsem, je-li zamčeno. Moje dveře vedou rovnou sem do čekárny,... a boyové jsou někdy tak nespolehliví. Živá duše by nevěděla, kdyby se ke mně vplížil zloděj." Hlas se jí znatelně třásl, když přála mi dobré noci, mířic k pootevřeným dveřím. Opětoval jsem její pozdrav a stoupal po schodech pomalu, po špičkách, jakobych nechtěl buditi cizího tajemství. Nad mou hlavou zamlaskala ještěrka, a stěny se dutě odezvaly. Když vyšel jsem na ochoz, uvědomil jsem si příšerný, nesmírně tichounký šelest nesčíslných hodinek a hodin, tikajících v domě.

XII.

Bylo šest hodin z rána, když zaklepání na dveře mne probudilo. Přehodil jsem si kimono a šel ke dveřím; byl to boy s čota hazru, s čajem, banány, pšeničným chlebem, marmeládou a máslem. „Lázeň hotova, tuane," hlásil mi, prostíraje na stůl v předním pokoji. „Bleakfast až po lázni víc lepší," poznamenal obratem obvyklým v pidžinangličtině. A znova mne upozornil, než odešel: „Lázeň hotova, tuane."

Přesto po přesnídávce jsem se ještě položil na ottoman na chvíli, polodřímaje a polopřemítaje o různých věcech, z nichž splétaly se zájmy mého života singapurského. Přijde Bereniké o desáté? Čekala Miss Edith někoho minulé noci, přišel jsem mimoděk na stopu nějaké tajné její lásce? Není Mrs. Hotchkins poněkud unavena svým halfcastem, jehož vedoucí vášní jest asi vyšplhání do bílého světa a odhození okovů jeho míšeneckého původu? Což aby tak Birch se byl náhodou setkal s Nortonem a prozradil mu moje přestěhování do tak těsného sousedství Norton Hallu? A v polosnění viděl jsem lady Bereniku pobledlou nevyplakanými slzami, stojící u zábradlí paluby parníku, jenž vzdaluje se Singapuru... „Zůstaneme na Sumatře půl roku," praví Norton a usmívá se zlomyslně. „Ano, půl roku," ona odpovídá poddajně. „Bude to krásné, těším se." A on dá se do hlasitého smíchu; neomaleně, na plno se směje. „Nebude to krásné pro někoho

jiného. Idylla osvědčí se mu Nudou, na čemž ostatně není pranic divného.“

Vyskočil jsem. Smích dozníval někde blízko za dveřmi. Ovázal jsem si kimono kolem pasu a vyšel na ochoz.

Půl obyvatelstva prvního patra bylo tam shromážděno ve všech stupních a odstínech slušných a přípustných nedbalek. Mrs. Grant měla obtočeny dva pestré, krásné sarongy kolem útlého, skoro chlapeckého svého těla. Mr. Edwards, mladý ředitel největšího knihkupectví a nakladatelství v Singapuru, byl v pyžámách, ale jakoby malajská etiketa, pokládající pouhé nohavice za nemravný úbor, byla jej nakazila, byl opásán ještě i sarongem docela po malajsku. Mrs. Hotchkins měla světle oranžový župan se zelenými hrozny, dostatečně stažený, aby vynikla podivná kuželovitost ňader a jejich poněkud vyšší poloha; její bělavé, pronikavě lesklé vlasy byly nakupeny v těžkém uzlu. Muž, jenž se smál tak hlučně, stál mi nejblíže. Měl poněkud delší, světlé, naprosto nezajímavé vlasy, splývající po stranách jako pudlí uši, na temeni hlavy nebylo možno si nepovšimnouti jejich řídkosti. Jeho profil byl však význačný; mohutný nos, polovysedlé lícní kosti, slabošská brada, pěkné rty, obličej vyholený. Obrátil se ke mně, a jeho modré oči se zarazily.

„Ještě se neznáme,“ řekl a pokročil ke mně s rukou přátelsky vztaženou, „ale právě mi dámy o vás vyprávěly. Jsem Phelan, houslista z Dublina a ladič pian v Singapuru. Zlé jazyky mne prohlašují virtuósem na hrdla lahví. Je to bídná pomluva. Bude už brzo sedm, a já ještě nevypil více, než skleničku whisky od té doby, co jsem se probudil. A to už je nejméně deset minut.“

Jako mnoho jiných, i já opřel jsem se o zábradlí a díval dolů do sálu. Pro Phelana právě přišel jeho boy. „Lázeň hotova,“ opakoval po něm Irčan, šklebě se. „Jest úžasné, jak nás bělochy tihle barevní lidé dovedou zcivilisovat. Evropa by měla vyvážet svoje obyvatelstvo do Asie, aby se naučilo koupat. Pro moje krajany by také b a t h - r u l e měla přijít dříve, než h o m e - r u l e.“

Mrs. Grant se žertem zhrozila. „A to jste pěkný irský vlastenec!“ zvolala.

„Nečetla jste podle všeho zpovědi George Moorea,“ poznamenal jsem. „Jinak byste neodsuzovala Mr. Phelana, vědouc, že být irským vlastencem vyžaduje posílat Irsko do horoucích pekel.“

Phelan se zastavil u zadních schodů. „Země, kde je hodně klášterů, nutno vždy posílat do horoucích pekel. Je to čin křesťanské lásky. Ať peklo také trochu užije toho požehnání. Ostatně, Irčané budou žít brzo všude na světě, vyjímajíc v Irsku. Být irským vlastencem neznamená idealisovat zemi, kterou národ houfně opouští, a jazyk, jejž národ už opustil. Idealisuji alkohol; toho můj národ posud neopustil. Idealisuji naši víru; i té se držíme.“

Druh za druhem opouštěl ochoz, aby se šel vykoupat, a jiní se vracejíce, ještě na okamžik se zastavili na obvyklou ranní besedu „Idylly“. Občas někdo zdola dal se do hovoru a žertů s těmi nahoře. Ale boyové, čistě a úplně oblečení, ani se nepousmáli, procházejíce sálem nebo po ochozu. Bylo možno si představiti, že bílí lidé byli jim neviditelní a neslyšní. Pak ozval se pronikavý, hádavý křik; malajská slova řítila se příliš prudkým kataraktem, aby je bylo možno rozeznat.

„Mrs. Caffyn je při umělecké práci,“ podotkl Mr. Edwards. „To komponuje jídelní lístek. Čím větší křik, tím lepší tiffin a dinner. To je z polovice příčinou naší ranní besedy: jsme všichni zvědavi na prognósu dne. Jsou jisté příznačné motivy pro jisté věci. Masem vycpávaná, pečená zelenina má svůj motiv, který rozeznávám i dnes. Dohaduji se také ovocných smaženek na tiffin. Ale je třeba míti jemný sluch hudební. Jízda Valkýr je pianissimem vedle partitury jiter paní Caffynové; motivy se někdy proplétají, — některé ozvou se jen reminiscencí a zase zmizejí. Je-li však prognósa nad obyčej příznivá, buďte ujištěn, že málokdo bude tak pošetilý, aby na ten den přijal někde pozvání na večeři nebo byl líný v poledne se vrátit k tiffinu. Mohl byste se dokonce vsadit, že na příklad dnes i Phelan zůstane střízlivý a večer

pak vypláče v houslích svůj stesk po vlasti a po ztraceném dnu. Vynahradí si to v noci; a zítra pianin ladit nebude. Vidíte už tedy, že naše rána nejsou prosta dobrodružství a osudovosti.“

Odešla Mrs. Hotchkins a v zápětí za ní já, povolán byv už zcela rozhodně svým boyem. Došel jsem jí před branou. Řekl jsem cosi bezvýznamného. Ale ona potřásla hlavou. „Hněvám se na vás, utekl jste včera tak neobřadně.“ Namítl jsem, že nechtěl jsem si pokaziti dojmu písně Rubinsteinovy strašnými odrhovačkami a pochybnou vtipností kupletů. „Oh, pořáde ještě myslíte na tu vonnou noc se slavíkem, měsíční záři a zitternde Liebe!“ zvolala kousavě.

„Ani dost málo,“ odporoval jsem. „Myslím teď na oranžové jitro, v němž visí zelené hrozny.“

„Ty bývají kyselé,“ odřekla.

„Oh, vyznám se v hroznech,“ ujistil jsem ji zcela vážně. „Jsou i takové, pod jejichž zelenou slupkou je rozkošná sladkost, lákající ke gourmandskému požitku.“

Byla uvedena do rozpaků. „Oh, aspoň tedy že můj ranní plášť se vám líbí, třeba jste utíkal od mé konversace,“ pomohla si však obratem.

„Nemusil bych vlastně do koupele,“ řekl jsem zastavuje se u dveří, jež můj boy držel pro mne otevřeny. „Studenou sprchu jste už na mne spustila.“

„Jsme-li rozehřáti, nic není rozkošnějšího nad studenou koupel.“ usmála se, dále jdouc k svým dveřím. „Tropy mají svou hygienu.“ A zašla do jedné z koupelen, jejichž dveře vesměs ústily na kamennou chodbu, visící nad zeleným svahem.

Zastrčil jsem závorku dveří, vymydlil jsem se a omyl teplou vodou, již v plechové nádobě byl přinesl boy, opláchl se studenou a pak se ponořil do kamenné nádržky v koutě, do níž stále proudila čerstvá voda.

Na zpáteční cestě střetl jsem se s Mrs. Grantovou. „Jak jste spokojen s Idyllou?“ otázala se. „Cítím se tu jako doma, že mám strach, abych ze zvyku nechtěl utéci,“ odpověděl jsem, ale ona mne ujistila: „Nebojte se. V „Idylle“ domov

má vždy příchuť domácnosti milenky, kterou možno pouze navštěvovat."

Po deváté jsem vyklouzl z domu, ale nepřešel roklinu v přímém dohledu oken, nýbrž oklikou. Výsledkem mého tajnůstkářství bylo, že jsem bezmála vrazil do slečny Edithy, když zpod loubí jsem vyšel mezi křoviska. Nesla v kytici peřeje barev a odstínů; jak jsem jí ustoupil s cesty v posledním okamžiku, vykřikla i upustila květiny. Omlouvaje se jí, sehnul jsem se a dal se do sbírání kytice. Naše ruce občas setkaly se, a její vlasy lehtaly mne na tváři.

„Mám zvláštní štěstí přijíti vám do rány vždy, když je to nejméně vhodno," řekl jsem mimochodem a celkem bez nejmenšího vědomí indiskretnosti.

Pobledla a pak se zapálila. „Nemám nic, co bych skrývala," odpověděla. „Ostatně, kytice byla pro vás jako pro nového nájemníka."

Nezbylo, než hledat útočiště v odměřenosti. „Jsem si jist, že jsem vám nesmírně povděčen, Miss Caffyn, za vaši pozornost."

Zůstal mi dojem, že kytice rozhodně nebyla určena mně, byť nyní byla skutečně poslána do mého bytu; rozešli jsme se dojista oba s pocitem záděry příliš nepatrné, aby byla hodna pozornosti, ale přece jenom na chvíli obtěžující. „Jděte se podívat na levo od palouku," byla poslední její slova. „Je tam krásný koutek lian a orchidejí."

Ale nešel jsem; byl jsem příliš nedočkavý okamžiku, kdy spatřím zas Lučinu Prvního Slibu. Proplétaje se kořeny banyánu, konečně unikal jsem „Idylle" a jejímu rušení nadobro. Když však o dvě hodiny později touž cestou jsem se vracel, byl jsem téměř nedočkavý lidských hlasů a „Idylly": neboť Bereniké nepřišla. A marně jsem ji čekal i toho odpoledne. Něco se stalo... „Chci se uchovat pro vás," řekla. Konec konců, snad i v těch slovech bylo něco záhadného.

Váza s kyticí na mém stole nebyla dostatečným popudem k jiným myšlenkám při tiffinu. Vzkázal jsem své díky slečně Edith po její matce, s níž jsem se potkal, jda poděkovat; a pak rázem jsem na ně zapomněl. Byl jsem tomu povděčen,

že jsem jedl skoro sám právě v tu chvíli; tři muži a Mrs. Collier neznamenali pro mne vyrušení.

Po jídle můj boy mi předložil misku s kulovitým ovocem tuhé slupky červenofialové s rudým nádechem a modrým omžením, velikosti jablka nebo oranže. „Miss Edith on posílá tuanovi mangostýny. Vely good.“ Rozdřípl jsem fialově krvácející slupku a vyňal hedvábně bílý obsah, rozpadávající se na dílky, podobné oněm, v něž možno rozděliti oranž. Rozplývaly se na jazyku, sladké a chladivé, nevyrovnatelné v diskrétní své chuti. Začal jsem jísti mangostany skoro bez zájmu; a skončil jsem podivně osvěžen a náhle schopen evokace krásy Bereničiny. Ale nikoli pln naděje: připravoval jsem se již na nové zklamání.

Neminulo mne; toho odpoledne opouštěl jsem odlehlou lučinu pokleslý a snažící se přáti si, abych se byl nikdy s Berenikou nesetkal. Nedařilo se mi v té snaze, ať zdůvodňoval jsem ji jakkoli nepopíratelně. Oh ano, zanedbával jsem Singapur pro Bereniku. Nezískal jsem si ještě ani nejnepatrnějšího materiálu pro illustrované články cestopisné do amerických magazinů. Čtvrtý den v Singapuru, a co jsem vlastně viděl? Na co jiného jsem myslil, než na Bereniku?

Když přeskákal jsem bažinu a ocitl se na stezce, pustil jsem se nejdříve dále do míst, kterých jsem ještě neznal a v nichž tušil jsem skrytý, zarostlý přístup k visuté terasse, o níž se Bereniké zmiňovala. Chtělo se mi vystoupit na ni, přejít po druhé straně do sousední zahrady, proplížit se zelení a nahlédnout na stezky, po nichž by se ona třebas právě procházela se svým strýcem. Obvyklý vír všelikých dohadů a podezření mne uchvacoval a vyvrhl vždy na tesknou ostrožinu pošetilého zoufalství, jen abych znova se pohřížil do rmutného proudu ohavných představ a nejbizarnějších domyslů.

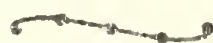
S námahou jsem na dvou místech pronikl až ke zdi, marně se pokoušeje ji sledovati neproniknutelnou džunglí. Sekyrou býval bych se musil propracovávati po celé dny. Jinde opět okénko se mi otvíralo ve spoustě lian, jímž viděl

jsem nedalekou zeď, nemoha k ní dojíti. Nezbylo, než se vrátit.

Vzpomněl jsem si na upozornění slečny Caffynové. Zdálo se mi, že si tak získám iluse jakési činnosti: poohlédnu se po oněch lianách, vynajdu si zákoutí hodná toho, aby byla vyfotografována, doplním své osobní známosti s tropickou květenou.

Přešel jsem palouk ani si nepřipomenuv „Idylly", kterou jsem po dvě minuty měl v dohledu; a brzo poté mezi stromovými skupinami a trsy křovin i bambusu zjevila se mi zlatě, narudle oranžová opona pyrostegie, zavěšená na vyčnívající větvi zpola udušené, obrovské akácie. Tisíceré trumpetky zpívaly vonnou, jásavě barevnou píseň na tom závěsu dvacet metrů vysokém a uprostřed porozhrnutém nad cestou. Zátiší, v němž jsem se ocitl, bylo výjimečné krásy. Clerodendron tvořilo v jednom jeho koutě schodiště metrových stupňů, potažených zeleným květovaným kobercem a vedoucích k oslnivému modru oblohy; pronikavě šarlatové květy byly zpola zastrčeny do váčků zelenavě bílých, stářím se měnících do bronzové červeně. Připomínaly ty květy ženské hlavičky v límcích naškrobeně zdvižených. Záplava růžových květů, jimiž obsypáno bylo antigonon, zdýmala se příbojem proti hradbě podrostu, zápasícího o život s ponurou opravdovostí. Ale tato prostora se tří stran ohraničená třemi různými liánami pootvírala se po čtvrté straně jako předsíň do rostlinné alkovny, plné tajemného zášeru, zapařené jako turecká lázeň a prostoupené hutným pachem jakoby rozkopané země, trouchnivějícího listí a svěžích květův. Vzpomněl jsem si tak zvaných ideálních obrazů v dílech rostlinopisných, oněch někdy bezmála křiklavých barvotisků, kde nakupeno je zdánlivou přemírou všechno, co z tropické flóry vzbuzuje náš zájem a podiv. Nikdy nebyl bych myslil, že s takovým přeplněným barvotiskem se shledám ve skutečném životě, a to dokonce na pohodlný dosah svého bytu v hotelu docela přístupném i nejbázlivějšímu a nejpohodlnějšímu měšťákovi, cestujícímu po světě.

Usedl jsem na vystouplý kořen jakoby na prahu této svatyně přírodní krásy, naplněn nábožným úžasem. Vchod nebyl vyšší čtyř metrů, jsa ověšen guirlandami různých lián právě nekvetoucích, ale uvnitř ta alkovna byla dvakráte tak vysoká, jakoby klenutá, a vzdušné kořeny aronovitých rostlin, rozesazených na vypažených větvích, spouštěly se k zemi jako struny nějaké ohromné harfy, některé již zakořeněné v hnědé prsti, jiné posud zůstávajíce ve vzduchu v různých výškách nad půdou. V obou protějších koutech této prostory stály stromové kapradě, ale jinak byla obklopena kmeny stromů, za nimiž se kupily křoviny a kapraďový i zázvorovitý porost. Na kmenech i výše nad zemí na větvích rozrostlé byly orchideje, jakým podobných jsem v takovém množství nikdy před tím neviděl v takovém množství a v takové kráse ani v přírodě, ani v nejproslulejších sklenících. Rudé, oranžově skvrnité a na okrajných petalech šarlatové květy renanthery tvořily někde metrové kytice, pod nimiž přízračně se bělaly kořeny této orchideje jako háďata se obtáčející kolem kmenů a větví. Modré veliké květy jakéhosi dendrobia a fialové, ještě větší orchideje z rodu aerides rozesety byly barevnými skvrnami mezi tou záplavou rudé a oranžové nádhery renanthéry. Jakési nepopsatelné, neurčitelné vzrušení jímalo mne v té jeskyni orchidejí, plné kořenných krápníků. Nikoli již alkovnou, nikoli chrámem, nýbrž útulkem nějakého dávného období předdějiného zdál se mi býti tento kout. Necítil jsem již zemitého ani kořenného pachu, jen vůně květů mne utápěla, rudá a modrá vůně... Rudá a modrá, barvy Bereničiny, řekl jsem si... Moje orchidea, kvetoucí rudě a modře... Utonout, v bezvědomí a nejvyšší rozkoši klesnout ke dnu té rudé a modré vůně...

XIII.

Nechtělo se mi vracet se do Idylly a porušit zbytečnými hovory se zbytečnými lidmi kouzlo, jímž naplnila mne touha po Berenice a jistota, že sen její lásky uskuteční se v plné své omamnosti. Sešel jsem zadním východem na River Valey Road a projel se rikšou na sever města mezi residence čínských boháčů; po nějaký čas zaměstnával jsem se myšlenkou večeřet mimo dům. Ale připomenuv si ranní sdělení Mr. Edwardse, rozhodl jsem se přece pro dinner v „Idylle“ spíše ze zvědavosti, zda skutečně dojde na jeho slova.

Bylo pozdě se zastavovat u Mrs. Caffyn; už i kulečníky byly osamělé. Všechno se připravovalo k večeři; a nebyl jsem sám ještě zcela přistrojen, když druhé zazvonění svolávalo hosty k dinner. Na ochozu jsem se střetl s Mr. Burnhamem, svým společníkem u kulečníku minulého večera. Vyměnili jsme několik slov, a když jsme sešli do plnící se jídelny, zastavuje se u svého stolu pozval mne, abych přisedl aspoň návštěvou; a poněvadž u stolu již sedící Edwards a a Phelps, Novozélanďan, se k pozvání připojili, bylo těžko odepříti, i kdybych byl chtěl. Přišel ještě mladý muž ze Šanghai, Mr. Wedmore.

Mrs. Grant se u nás zastavila na okamžik. „Není hezké od vás, Mr. Zachar,“ řekla mi, „že jste svou samotu poprvé porušil pro čistě mužský stůl. Štěstí ještě, že je to stůl sufražistů. Jsou zde ovšem v menšině, jako v každé slušné spo-

lečnosti. Ale drží se, pokud možno, stranou dam. Příliš se bojí, že by se mohli proti své vůli státi antisufražisty."

O chvíli později Novozélanďan mi vysvětlil, že v občasných debatách společnosti docházívá i na hlasovací právo žen; a když seznal ve mně shodu mínění, dodal: „Ze všech debat jsou vlastně tyto nejhloupější. Zdá se mi, že o věci není třeba ani debatovat. Otázka pro mne jest jednoduchá: buď pokládám matku, ženu, sestru, za rovnocenné bytosti lidské a pak jim nemohu odepříti rovných práv před zákonem. Anebo je pokládám za nižší tvory a dokazuji, že vlastně sám jsem nehoden slova v zákonodárství. Fysiologické rozdíly nemají vlivu na otázku, leda že dotvrzují nutnost hlasovacího práva žen, práva volit a býti volenu. Je-li rozdíl tak ohromný, jak tvrdí antisufražisté, společnost řízená zájmy pouze jedné polovice teprve nemůže, než býti na podkladech zcela špatných. Kategorické vyžadování určité dráhy životní ženám je stejně směšné jako emancipační hnutí žen, spočívající vlastně v opičení po mužích. Mimochodem řečeno, všechny naše dámy, vyjímajíc Mrs. Grant, jsou proti rovnoprávnosti žen. Porušila by sladké far niente jejich pohodlných myslí."

Hovor přesunul se na jiné starosti bílého plemene, hlavně na jeho vztah k jiným rasám, když v tom Edwards naklonil se ke mně: „Co jsem vám řekl? Podívejte se na Phelana pečlivě vyholeného a v bílém smokingu. V jeho obličeji je cosi mystického. Není to ani on. Po celý den téměř nepil, tolik je jisto."

Novozélanďan byl příliš zaujat svými úvahami. „Těžko dnes chtít se dohadovat, zda světová válka, kterou čekáme již po léta zde na Východě a která určitě přijde," pokračoval, „zda ta něčím přispěje k vyjasnění plemenného problému, nebo bude li zase po dalším století nutno nové takové násilné účtování, o jehož příšernosti dnes ještě se nám ani nezdá."

Burnham otočil se ke mně: „On totiž chudák Phelps je stižen zvláštní manií. Maluje nám stále světovou válku na stěnu nejbližšího budoucna. Bude ji malovat ještě jako šedivý

stařec. Ale ani na tom nemá dost, jak slyšíte, a předpovídá už novou válku po té světové, která jest jen jeho strašákem.“

Phelps se usmál shovívavě: „Zde je máte, sebevědomé syny Albiónu. Nedovedou ani vztyčit navlhčený prst a poznat odkud věje vítr. A jenom my, osadní Britové, dovedeme skutečně chápat svou vlast v jejím širším rozsahu a smyslu. Ti z domova přišlí zůstanou přece jen ostrovany. Nechápou, že se blíží hodina vyúčtování za všechny chyby, které kdy kým byly učiněny v posledním století, za všechny touhy, které národy mají pro století před námi se rozevírající. Jenom, že asi dějiny si se světem důkladně zahrají. Je možno, že půjde o daleko více, než pouze o určení barvy jedinému století; je možno, že se bude jednat o nové základy civilisace; o revisi domácího pořádku Evropy, o revisi tak důkladnou, jaká nebylo od stěhování národů; ba o více, o revisi světa, jaké ještě vůbec nebylo. A nejsměšnější jest, že ani to nebude definitivní pořádek tohoto pošetilého světa.“

„Phelpsův koníček číslo druhé,“ škádlil Burnham. „Žluté nebezpečenství.“

Phelps však nedal se sesměšniti. „Není žlutého nebezpečenství. Je pouze žlutá neodvratnost. Sto let, dvě stě let, co je to ve vývoji světa? Zhola nic. Nedejte se zmýliti přízraky politického dneška. Číslice mluví pádnější řečí. Kolik je Číňanů a co dělají, to se zeptejte. Podívejte se na Singapur a Malajsko. Číňan na Číňanu. Největší boháči v Singapuru jsou Číňané; doly, plantáže, parníkové linie, obchody, všechno je v jejich rukách. Nebojují, nejsou vůbec výbojní. Ale Malaci před nimi ustupují. Prací, snadnou výživou, skromností a vytrvalostí, tím oni vítězí. Jsou jako termiti. Nejedna stavba se na konec zhroutí proto, že jimi bude prolezlá. Ale nezbudou jen kupy třísek a trosek. Jsou to termiti, kteří budují podklad pro něco nového. My na jižní polokouli rozumíme tomu nebezpečenství, poctivě chceme odvrátiti neodvratné. Nepouštíme k nám žlutých. Pozvedli by nás hospodářsky a na konec vytiskli bez jediného výstřelu.“

Edwards a Wedmore zvážněli, jen Burnham nechtěl se

poddati Phelpsovu škarohlídství. „Oh, malujete si osud lidstva příliš černě!“ zvolal.

„Proč zrovna černě?“ namítl Phelps. „Kdybyste aspoň řekl:žlutě. To by ukázalo, že jste mne poněkud pochopil. Jste příliš Brit a běloch. Kdo vám řekl, že osud lidstva může být rozřešen jediné bílou rassou a křesťanstvím? Světla Asie posud nevyhasla. Všechno odtud vzešlo. Přijde třebas doba, kdy opět všechno odtud vzejde. Naše bilance je přece jen velmi smutná po tolika stoletích. Všechny krásné myšlenky minulosti vedou pouze k tomu, aby světem rozvířila se bouře příšernější a krvavější všech, které kdy burácely. Miliony mrtvých a miliardy škody, to bude bilance všech filosofií, všech umění, všech sociologií, všech eugenik a pacifismů, všech krásných řečí, všech snů a utopií. Billióny dnů lidské energie obrácené k ničení toho, co se holedbalo příliš hlasitě. Co zůstane v troskách schopno vzletu fénixova?“

Naslouchal jsem těm hovorům a myslil na Bereniku. Celkem vzato, bylo exotičtější v Singapuru milovat ji, než hledat nějakou barevnou episodu, v níž bych byl zůstal vždy jen na povrchu, představuje si, že jsem stanul před záhadami, zatím co bych byl stál před triviální, vzájemnou nepochopitelností různorodých. Pochmurné Phelpsovy perspektivy budoucna mne jaksi osamostatnily od rušících vlivů „Idylly“ a od zklamání nad tím, že toho dne Bereniky jsem nespatřil. Ještě dlouho do noci, když hráli jsme nejdříve kulečník a pak přešli na druhou stranu, ani jsem si neuvědomil, že není vidět Edithy.

Byl to Burnham, kdo mne na její nepřítomnost upozornil. „Je prý indisponována,“ poznamenal. „Poněvadž má temperament velmi podobný matčinu, znamená to asi, že ji někdo nebo něco hodně dopálilo. Bývají to nováčkové, kteří ještě neznají jejích citlivých míst. Nebyl jste to snad vy?“ Ujistil jsem ho, že jsem se jí nedotkl ničím, co bylo by možno vysvětliti v urážku nebo přezírání; a v duchu jsem dospíval skoro k přesvědčení, že Edith čekala v noci asi právě Burnhama, a že mi zazlívala mou bezděčnou indiskrétnost.

Začínal jsem nahmatávat pletivo vztahů mezi jednotlivými spolunájemníky „Idylly“. Zajímal mne ten mikrokosmos životních románů, grotesk, karikatur, dobrodružství a problémů, jež ve svém víření světem byly vichřicemi a vánky zahnány na chvíli sem, do tohoto zátiší, a nyní navzájem na sebe působily přitahujíce se nebo odpuzujíce, srážejíce se jako bludná tělesa nebo se sobě vyhýbajíce jako z vyššího zákona, odleskujíce svá světla nebo se zastiňujíce a tíhnouce k různým nebo společným bodům. Poměrně stejná potrava, přibližně stejný způsob denního života a množství stejných vlivů z okolí na nás působících činilo nás jakoby jedinou rodinou, pojilo nás jakýmsi příbuzenstvím, jež bylo tím příjemnější, že bylo nezávazné a nic nepředpokládalo, leda trochu společenské slušnosti.

Necítil jsem se již ani nováčkem toho večera, sedě mezi ostatními, kteří se shromáždili v hudebním křídle; teprve Burnhamova poznámka mi to připomenula. „Je také Mrs. Hotchkins nedůtklivá k novým hostům?“ otázal jsem se ho. „Alespoň je ke mně poněkud nemilostivá dnes večer.“

Usmál se. „Včera tu nebyl Mr. Underhill,“ vysvětlil mi důvěrně. „Víte, ten starší pán elegantního zevnějšku, jenž právě nyní hovoří s jejím manželem. Nebyl tu ani Adams, onen mladý krasavec vzhledu sportsmana, jenž právě teď k ní míří. Jsou oba v téže bance, Underhill v ředitelstvu právě jako Hotchkins, a Adams jest assistentem pokladníka. To je dostatečnou vysvětlivkou užšího přátelství mezi nimi; Underhill jest ostatně starým přítelem rodiny, byl přítelem Hotchkinsovým před jeho odjezdem do Evropy. Domýšlíte-li se však rodinného trojúhelníku, poněkud se mýlíte. Alespoň tak myslím. Je Underhill zamilován do paní Hotchkinsové, jest Adams? Druhdy to dráždilo „Idyllu“. Dnes se o to nestaráme. Underhill je dost stár, aby mu stačilo trochu platoniky. Její děti ho zovou strýcem. Adams zase je příliš gentleman, aby zkoušel zapřísti poměr s ženou svého chefa a přítele. Jest i ostýchavý, nevýbojný. Mohl byste zvrátit otázku. Ale ani tam není žádného určitějšího vodítka k utvoření přesné theorie. Mrs. Hotchkins je celkem ke každému stejně

laskavá a s každým si někdy pohraje docela nevinně. Její manžel nic proti tomu nenamítá. Upevňuje to snad jeho posici mezi plnokrevnými bělochy. Rozhodně Mr. Underhill je žárlivější a Mr. Adams přísnější. Jakýsi rodinný, velmi umravnělý čtyřúhelník."

O chvíli později, když společnost pobízela Phelana, aby zahrál na housle, Mrs. Hotchkins klepla mne právě osamělšího vějířem na rameno. „Pomlouval jste mne před chvilkou, Mr. Zachar, viděla jsem, že o mně mluvíte." Neměl jsem příčiny, proč bych jí neřekl, na co jsem se tázal Burnhama. „Tedy nemilostivá že jsem byla," začala, ale dále se nedostala. Mr. Underhill vypletl se z nejbližší skupiny a zval nás, abychom si usedli. „Bude to mít na Phelana dobrý účinek," naklonil se k nám tajemnůstkářsky. „Zkusíme ho dnes udržet od sklenice." A mrkl na mne významně.

Než večer přešel, situace v tomto bodě se mi ujasnila. Kde kdo v „Idylle" se snažil „zachránit Phelana". Byla to manie tak obecná, že jsem jí v několika dnech i já podlehl. Ubohý Phelan byl na všech stranách zachraňován tak důsledně, že vlastně nebývalo by se co divit, kdyby se byl za týden upil k smrti. Ani právě narozená štěňata netěšila se tomu mateřskému a otcovskému zájmu „Idylly", jako Phelan. Byl vytrvale navštěvován v lidumilném úmyslu; ale nezdálo se, že je mu to nemilé, naopak, sám stejně vytrvale navštěvoval kde koho. Dokonce do piva, jež mu někdy vnutili při jídle, míchali mu cosi, co dle předpokladu naivních čtenářů insertů znechucuje pijákům pití; měli znamenitý úspěch v tomto směru, neboť Phelan se ušklíbal nad pivem, sotva je ochutnal, ba i tehdy, když viděl někoho je pít. Jakýsi neúspěch byl pouze v tom, že Phelan si napravoval chuť whiskou a jinými likéry; ale poněvadž nikdo neměl tušení, jak mnoho je potřebí whisky, aby odčiněn byl vliv „jistého léku proti alkoholismu", každý byl spokojen s onou velikolepou myšlenkou a hleděl s důvěrou vstříc onomu dni, kdy Phelan bude „úplně vyléčen".

Poněvadž tehdy jsem nebyl ještě zcela orientován v historii Phelanově, významné mrknutí Underhillovo mne mysti-

fikovalo; zdálo se mi, že jediným účelem příchodu starého pána byla žárlivost na Mrs. Hotchkins. Nebyl ostatně ani tak příliš starý; občasná nejistota jeho rukou byla spíše vlivem jeho „léčení zimnice, kterou si odnesl kdysi ze Sumatry“; jedním slovem pil, ale pil opatrně, dle návyku, a nikdy se neprozradil ani nejmenším porušením svojí elegance a společenské zdrženlivosti i uhlazenosti. Bylo mu dvaapadesát, jak jsem se dozvěděl později.

Phelanovi bylo asi osmatřicet, nanejvýše čtyřicet; když přehrál několik taktů, okřál náhle tak nápadně, že každý se spokojeně usmíval nad dobrým svým vlivem na léčicího se alkoholika; když byl hrál několik minut, vypadal o deset let mladší. Jeho Paganini nebyl bez groteskní příchuti. Byl to Paganini, jejž tlačily boty, a jenž při hraní nenápadně přešlapával .Bylo však zřejmo, že vyjímajíc Mr. Seebalda, nikdo se nad tím nepozastavoval; ale Němec byl pobledlý, a nervósní, jakoby konfrontace s jiným trosečníkem připomínala mu vlastní selhání. Když však zanechal bravurních kousků, Phelan dovedl mnoho říci svými houslemi. Nedal se dlouho prositi; hrál téměř po každém čísle, jímž někdo ze společnosti přispěl k improvisovanému programu.

„Nadaný člověk,“ pošeptal mi při potlesku Underhill, „jen kdyby dovedl odolat alkoholu. Jako léku proti chronické zimnici všecka čest alkoholu, ale s měrou, s měrou. Když někdo žil v tomto podnebí třicet let, rozumí trochu, co je v něm přípustno a co je zkázou.“

„Třicet let!“ podivil jsem se. „To pamatujete Britské Malajsko v plenkách.“

„Pamatuju, jak bylo počato a jak se rodilo,“ vypial se hrdě. „Bojoval jsem proti povstalcům v Peraku. Byl jsem tajemníkem residenta, přiděleného zrádnému jednomu sultánu. To je teď všechno pohádkou. Nepokoje a pirátství, loupeže a vraždy, to vše pominulo. Pax britannica. S původním majitelem tohoto domu jsme pro ni bojovali.“

„Oh, znal jste jej?“ ujelo mi, a pak mne napadlo, že bych se nevinným úskokem mohl něčeho dověděti o Norton Hallu.

„Tomu druhdy patřila i sousední zahrada, že ano?“ dodal jsem.

„Ani zdání,“ mávl rukou. „To je zahrada Nortonova. Byl tak trochu podivín,... starší Norton,... a mnoho řečí s ním nebylo. Také jsem ho znal z klubu. Nikdy jsem u něho nebyl. Samotář. Říkalo se, že byl kdysi zamilován do ženy svého bratra, lorda Bellfortha, a že její dcera, která se narodila v Singapuru a kterou vychoval jako schovanku, byla vlastně jeho dcerou. Ale to jsou, myslím, hloupé řeči, jež ostatně dávno se lidem vykouřily z hlav. Jisto je, že lady Berenice po strýci nepodědila ani Norton Hallu. Připadlo všechno jeho mladšímu bratru. A to je také podivín, ale jiného druhu. Vášnivý sběratel. Známe se jen zcela povrchně. Lady Berenice, zdá se, přešla naň s dědictvím, ale bez pochyby z jeho dobré vůle. Její matka již umřela, a rodina je zadlužena. Bohatý strýc je konečně jakousi výhodou. Je krásná, ale nějak nechce se jí do vdavek. Má ostatně ještě dosti času.“

Více jsem se od Underhilla nedověděl; ale i to, co jsem slyšel, dostačilo, abych Bereniku viděl obklopenu ještě větší tajemností, než posud. Už její početí bylo tajemstvím; celá historie jejího života měla příchuť záhadnosti; její vniknutí do mého života bylo jakoby vynuceno jejím osudem, v němž bylo mi určeno chrániti jí před jakýmsi tajemným nebezpečenstvím. Neodešel jsem již onoho večera do města; byl jsem příliš zaměstnán myšlenkami o Berenice. A myslil jsem na román jejího života i příštího dopoledne, když znova jsem spěchal k Lučině Prvního Slibu a dvojího zklamání.

Vrátiv se před polednem do „Idylly“ po třetím marném čekání, našel jsem na stole její dopis. „Můj Andrew,“ psala, „jak vás lituji, je-li vám z poloviny tak teskno, jako mně. Nemohla jsem přijít ani vás nějak o tom zpravit včas, abych vás ušetřila marného čekání. Ukázalo se nutno býti skutečně nemocnou. Byla bych dokázala dojíti k Lučině Prvního Slibu, kdyby bylo šlo jen o mé chtění; nebyla jsem tak seslábla, jak jsem se tvářila; ale vždy byl u mne lékař v tu dobu, a ostatně posud jsem příliš pod dohledem ustrašené hospo-

dyně. Nic vážného, nelekejte se; bylo jen na mně, chtěla-li jsem se prohlásiti ozdravělou nebo dáti si naříditi úplný klid na několik dní. Zítra jest ještě vyloučeno, že bych mohla uniknout z domu bez nebezpečenství, že budu zahlédnuta a tak pokazím všechno; ale pozítří mne čekejte hodinu s poledne. Den poté strýc odjede; jsem si tím téměř jista. A toho večera bude tomu právě týden, co jsme spolu poprvé hovořili. Je to všechno pravda, Andrew, nebo jsem to jen snila v malé horečce tu noc po posledním našem setkání? Duší a tělem vaše Bereniké." To napsala zběžnou, vypsanou rukou na obyčejném dopisním papíře; a nikdy písmo nezdálo se mi graciosnějším, nikdy dopisní parfum nebyl mi příjemnější, než ona vůně, kterou jsem si snad spíše představoval v onom kousku papíru, na němž chvilku spočívala její ruka.

Toho poledne sešel jsem dolů k tiffinu poněkud opožděně, ale celkem šťastnější, než jsem byl posledních čtyřiadvacet hodin. Edwards přisedl k mému stolu. „Pamatujete se, co jsem vám včera řekl o Phelanovi?" zeptal se mne po chvíli, náhle přerušuje náš posavadní hovor. „Je dnes nemocen. Totiž nevstal. Řekl bych, že pil celou noc, kdybych nevěděl, že nikam nešel, a že ani v „Idylle" se včera nijak obzvláště nepilo." Poněvadž jsem se toho jitra vykoupal již před čota hazru, snad první ze všech nájemníků, a pak znova spal až do snídaně, nevěděl jsem o Phelanově chorobě; ostatně nebyl jsem tehdy ještě podílníkem na otcovské starostlivosti „Idylly" o Phelana. Převedl jsem řeč na Miss Edith a na její ochuravění. „Oh, to bývá dosti často," Edwards pokrčil rameny. „Je jako mimósa. Stačí nejjemnější dotek, a lístečky její vitality se složí, větévky jakoby najednou povadly. Za krátko je zase dobře." Přímo jsem se otázal, není-li někdo v „Idylle", k němuž je snad výjimečně citliva. „Těžko říci," odpověděl. „Snad víte, jací bývají intelligentní míšenci k bělochům. Někdy zdánlivě bez příčiny jsou plni oddanosti a úcty, jindy překypují stejně rozmarným opovržením a nenávistí. Ostatně, Miss Edith není zcela zdráva. Je náchylna k souchotinám a má srdeční vadu. Přes to vše zdá se kypět životem.

Nelze vlastně určiti, co je zdáním, — zda ta životnost nebo onen zárodek smrti. Rozhodně v jejích očích nelze čísti onoho předurčení peřdčasného zániku, o němž psal Maeterlinck. Je zcela možno, že se vdá a bude mít půl tuctu dětí. Je to osud většiny žen, jež se zdály zajímavými v květu mladosti. Ale děti paní Caffynové zemřely. Jediná Edith zůstala.“

Přiznal jsem si totéž, když od tiffinu odcházeje, setkal jsem se s Edithou před dveřmi do jejího pokoje. Pokynula mi hlavou laskavě, ale s odměřeností, jež nebyla právě neodolatelným popudem k oslovení; přes to jsem jí řekl, že jsme ji neradi pohřešovali předešlého večera, a že snad jsme byli sobečtí bavíce se příliš hlasitě. Usmála se a pohlédla na mne již s jihnoucí odcizeností. „Oh, nic vážného, Mr. Zachar,“ ujistila mne a s poděkováním i úklonou mne opustila.

Nebyl jsem v náladě pro obvyklou siestu tropů; vyšel jsem na River Valley Road, najal rikšu a jel po městě. A toho večera, vyzván byv Mrs. Hotchkinsovou, účastnil jsem se whistového turnaje; chtělo se mi něčeho, při čem bylo by možno odsunout myšlenky o Berenice skoro až na práh podvědomí a přece nemyslit o nikom a o ničem jiném. Ve vlnách elektrického světla vznášely se obličeje mužů a žen kolem mne jako průsvitné medusy v nitru vod; skleněná stěna zdála se býti stěnou tohoto aquaria. Obličej Edithin byl mezi těmi medusami nejkrásnější, onen paní Hotchkinsové nejdráždivější. „Jak by vypadaly ty oči v okamžiku vášnivého odevzdání? Zdá se, že bylo by se možno do nich sřítiti jako do bezedné propasti prázdnoty.“ A zase Edith zaujala na okamžik mé prchavé myšlenky. „Je smutná, tklivě smutná. Její oči těkají, jakoby něco hledaly. Snad Burnhama, jenž hraje teď u vedlejšího stolu?“ Ale vespod všech těch myšlének zněla píseň Isoldiny smrti z lásky. „Co dělá Bereniké? A co bych dělal já, kdyby přece odjela? Zítra již třetí den budu bez ní. Po třech dnech jí zkrásnělých tyto tři dny jsou nevýslovnými mukami.“

Rozhodl jsem se, že onoho třetího dne uniknu vůbec „Idyle“ i Singapuru. Ráno odjel jsem do Johore Bahru, hlavního města sultanátu na nejjižnějším cípu Malajského

poloostrova, odděleném od ostrova Singapuru úžinou; z města k úžině jel jsem vlakem, přes úžinu převozním parníkem. Ale zase hlavně Číňany byl naplněn každý pohled, pokud vůbec v něm byli lidé. Chvíli jsem pozoroval čínské hráče v otevřených hernách tohoto asijského Monte Carla; procházel jsem se po okolí, marně pátraje po něčem typicky malajském. Do „Idylly" jsem se vrátil právě včas pro dinner.

Pamatuji se dobře na ten návrat po vlaku krajem již se temnícím, plantážemi i bažinami mangrovovými, mezi jejichž spletitými kořeny se leskla voda jako střepiny zrcadla, odleskující jakési tajemné přísvity, kterých ve vzduchu a na obloze již ani nebylo,... jež zdánlivě uvízly leda ve spleti větví a vzdušných kořenů. Ale nepamatuji se na nic, co dálo se onoho večera. Jen v jednom bodě vzpomínka je jasná: že myšlenky o Berenice mne zcela ovládly, tesknota a obavy, touha i předtucha štěstí... A venku bubnoval strašný liják, jemuž nebylo přítrže do noci; usnul jsem při jeho jednotvárném šelestu jako při ukolébavce.

Pod ranním sluncem kouřilo se ze zahrady, jakoby její zeleň doutnala; a chladivý účinek koupele byl dávno zrušen, než jitro dospělo v dopoledne. Vedro bylo tak prudké, že i v pouhém kimonu jsem se potil k nevydržení; proudy lehtavě stékaly mi po těle, ač seděl jsem v lenošce, ani se nehýbaje při roztržité četbě; ale bylo zbytečno chtít si ulevit úplnou nahotou, poněvadž vždy hned, sotva jsem kimono odhodil, ozvalo se klepání na dveře, a vešel někdo z obyvatelů „Idylly".

Byla neděle, — dopoledne, jež vždy bývalo věnováno takovým vzájemným návštěvám. Druh po druhu moji známí se střídali, někteří jenom na skok. A zase byl jsem vyvolán, abych šel obdivovat Ikeyho ve stejnokroji dobrovolníka singapurské milice bělošské. Aiky, jak jej zval kde kdo v „Idylle", byl mladý londýnský žid vysloveného typu, nadšený imperialista, ale při tom socialista a přívrženec ženského volebního práva; občas psal dopisy o těchto otázkách do „Times" a jiných předních listů a otištěné uschovával si pečlivě do knihy nálepků, do níž už byl jsem zasvěcen předešlého

večera. Zároveň s Aikym několik mladších odcházelo k cvičení v khakiových uniformách; této příležitosti využil druhý ze dvou židů „Idylly", aby se dal mnou pozvat k návštěvě a sotva byl u mne několik minut, aby se snažil dost nenápadně mne získat pro pojišťovací společnost, kterou zastupoval. Byl posledním nováčkem přede mnou a za nedlouho se opět odstěhoval do jiného boardinghouse, když byl v „Idylle" ulovil všechny, kteří byli ochotni se dát pojistit nebo podlehli jeho svodům ve chvíli roztržitosti, umluvenosti a beznaděje. Neboť rozhovor s ním sám v sobě nic tak dobře nesuggeroval, jako nepředvídatelnou možnost úrazu a zároveň tvrdošíjnost neštěstí, jež hned tak se nespustí toho, na nějž si zalezlo. „Ta pojistka je laciná," řekl kdosi v „Idylle", „uváží-li se, že pojišťuje i proti jeho dalšímu přemlouvání." Přes to však bylo těžko se naň zlobiti; dovedl být dokonce roztomilý, a nebylo nic, co nebyl by ochoten pro kohokoliv učiniti na požádání a nezištně. V zachraňování Phelana nikdo nebyl horlivější nad tohoto dobrého muže, jehož jméno vypadlo mi z paměti.

Nepamatuji se ani na jméno muže, jenž jej u mne vystřídal onoho prvního nedělního odpoledne v „Idylle"; myslil jsem naň vždy jako na Dlouhé Nohy, jak ostatně zvali jej všichni v jeho nepřítomnosti a mnozí i v hovoru s ním. „Long Legs" byl skutečně v první řadě nohy, k nimž ostatní příslušenství zdálo se býti připojeno jen jako dodatečným rozpomenutím na to, čím gentleman je konec konců povinen sobě a lidské společnosti. Bylo vždy nutno se naň podívati na dvakrát, a nikdy jsem si nenavykl zvednouti k němu svůj pohled tak, abych se mu podíval hned do očí; neboť ve výšce, v níž většina smrtelníků má oči, on měl kolena, — říkalo se v „Idylle" s nevinnou nadsázkou. Hlavu měl úplně holou; historie „Idylly" zaznamenávala, že druhdy, když sehnul se, aby zvedl vyskočivší kouli billiardovou, byl uchopen za hlavu roztržitým spoluhráčem, jenž po kouli sahal. Tento vtip nebyl právě duchaplný; ale vhodně illustroval nejen vzhled a rozměry jeho hlavy, nýbrž i jeho popularitu, vynucující si stále nové anekdoty, jimiž on nezdál se býti

dotčen ani v nejmenším. Narodil se v jižním Siamu, prožil celý svůj život na polostrově Malajském a nikdy nebyl ve větším ani evropštějším městě, než v Singapuru a v Colombu na Ceyloně; byl však čistokrevný běloch a právě při oné návštěvě stěžoval si mi do jiného spolunájemníka, s nímž předešlého večera jsem se bavil.

„Abyste si nemyslil, že Mr. Douglas je Skot, jak se již dozajista snažil vám namluvit,“ zahuboval. „V tom je něco skotského jen tenkráte, když si přihne skotské whisky. Je to singalský míšenec z Ceylonu, prý dobrý inženýr a nepochybně dobrý člověk, ale jeho matka je tak černá, že byste jí za soumraku v pokoji neviděl. Říká, že má skotský přízvuk. Dost obratně si ho nacvičil pro každého, kdo nikdy skotského přízvuku neslyšel. Skotský přízvuk!“ A jeho rozviklaná kolena se roztancovala rozhorleně; seděl za nima v nízké lenošce jako za plotem, a jeho černé oči přes ně přestřelovaly jaksi úzkostlivé pohledy.

Takovými starostmi a zájmy bylo vyplněno dopoledne před svátečním tiffinem, zakončeným imposantní stavbou ze zmrzliny pro každý stůl; ale po jídle všechno se roztratilo na všechny strany tak rychle, že jsem mohl bezodkladně a nenápadně odejít do zahrady. Nemířil jsem tentokráte k Lučině Prvního Zaslíbení s obavami a temnými předtuchami, nýbrž opět s onou jistotou, které mi před dvěma dny dalo posezení v jeskyni orchidejí. Byl jsem si jist, že se s Berenikou shledám za nedlouho, a že posléze se naplní má touha po odsunutí všeho vnějšího světa, vší minulosti i strachu před budoucnem z obzoru naší lásky, súženého na dvojici paží semknutých v sladkém objetí, na dvojici rtů k sobě přissátých a na dvojici žhavých těl rozechvěných jednou písní... Utonout, v bezvědomí a nejvyšší rozkoši klesnout ke dnu té rudé a modré vůně...

XIV.

Když však z nitra banyánů se vynořiv, spatřil jsem uprostřed palouku Bereniku v načechraném úbělu, nádhernou jako květ palmy talipotové, přece jen zabušilo mi srdce vzrušením, a v tom okamžiku nebyl jsem ani schopen slova.

Pozvedla ruku k prsům, pobledlá, ale tím půvabnější, a její modré, rudě žíhané oči se zarosily. A potom mlčky vztáhla obě ruce mně v ústrety.

„Andrew, můj Andrew," vydechla na mých rtech, „opakujte mé jméno stále a stále, abych uvěřila, že jsem zase šťastná Bereniké a nikoliv opuštěná Bernýs." Obtočila si mé ruce kolem svého pasu a ssála své jméno s mých rtů, přivírajíc oči; lnula ke mně, zachvívajíc se jako chycený motýl. „Nevíte ani, jak mi bylo strašně při pomyšlení, že byste mohl nepřijít, že bych tu mohla stát, nadarmo čekajíc někoho, kdo již opustil Singapur."

„Ale jak mohla jste si jen na vteřinu myslit něco podobného, Bereniké?" zvolal jsem káravě.

Pohladila mne. „Vy můj drahoušku, nevzpomínáte si, co jste mi sám vypravoval o Mr. Birchovi a jeho lásce?"

Přerušil jsem ji. „Jak mohla jste vůbec vysloviti tuto myšlenku! Vy... a Miss Harley,... jaké svatokrádežné přirovnání!"

Zavrtěla hlavou. „Nikoliv, Andrew. Láska zná jen muže a ženu. Mimo lásku žena může býti padlým andělem a muž

vrahem. Co to mění na věčném zákoně lásky a vášně? Ale zapomněl jste již svého rozhorlení nad slabostí Mr. Birche, nad tím, že neodjel. Což kdybyste si byl připomněl svoje slova, a sám odjel?“

„Není podobnosti mezi Birchovým a mým případem, Bereniké. Mr. Birch měl míti dosti síly, aby unikl nebezpečenství, že by jeho mužnost dostala povážlivé trhliny. Jsou i taková nebezpečenství, jimž čeliti je... nemužné.“

„Ale, což kdyby vám hrozilo nějaké nebezpečenství pro mne? Neodejel byste ani tehdy, Andrew?“ Objala mne kolem krku, a její oči pátraly v mých.

„Jaká jste podivná, Bereniké,“ řekl jsem vyčítavě. „Jaké nebezpečenství by mi mohlo hroziti pro vás?“

Stala se s ní změna; jakoby náhlým soustředěním vůle cosi setřásla, zasmála se a laškovně mi zahrozila. „A vy jste mi pěkný milenec! Což ani na chvilku se nelekáte nebezpečenství, že byste se ode mne nedovedl odtrhnouti? Nejsem vám tedy nic, pranic, než episodou, již možno kdykoliv zakončiti dle příkazu pohodlí?“

„Třikráte jste mne trápila, nepřišedši, Bereniké, a dnes chcete mne trápiti, když jste konečně přišla,“ odpověděl jsem půl vážně. „Víte sama, že nejste z žen, jež mohou být pouhou episodou. Můj život zůstane již vždy zbarven vámi, byť i cosi strašného vyrvalo vás mému objetí dříve, než budete zcela moje. Ale kdybychom poznali, že nic krásnějšího nemůžeme vytvořiti ze života, Bereniké, moje Bereniké, nechtěla byste zůstati j e n mou?“

Zamyslila se. „Víte-li, snila jsem už i o tom,“ zašeptala. „Bylo by to krásné, a je to nemožné.“

„Nemožné!“ zvolal jsem.

„Což neřekl jste mi sám, že byste se ocitl v úzkých, kdybyste začal zanedbávat svou literaturu? A kdybychom byli dva? Oh, Andrew, přišla bych k vám chudá jako kostelní myš. Myslíte, že bychom byli velmi, velmi šťastni, kdybych vám ráno vařila špatnou kávu? Kdybychom byli nuceni někde se usadit, ať už v Evropě nebo Americe nebo kdekoli, poznal byste brzo, že jsem vás oloupila o příliš mnoho,... a vy-

mne. Jsem zvyklá na bezstarostnost. Dříve nebo později zase si zajedeme do Londýna. Ostatně, mohu ve společnosti vycítit, že jako dcera lorda Bellfortha a dědička jmění Nortonova přece jen vážím více, než jako pouhé já, ať už sebe ješitnější."

„Tedy přicházíme k tomu, že vlastně já jsem vám pouhou episodou, kterou nutno zakončiti dříve nebo později."

Položila rusou hlavu na moje rameno. „Jsme místo, kde dvě cesty se zkřížily, Andrew,... nic méně, než to... a nic více Ale na nás záleží, bude-li tato křižovatka tak půvabná, že nikdy jí nezapomeneme,... že naše životy vždy již zůstanou zbarveny její krásou. Můžeme vybudovati zahradu štěstí a lásky na té křižovatce,... zahradu, do níž oba vložíme, co je v nás nejkrásnější a nejodvážnější v tom smyslu." Duetto jejího hlasu zpívalo podmanivou píseň, jíž nebylo možno odolat. „To můžeme učinit,... a to učiníme. Bude vám pouhou episodou doba, kdy snad jednou napíšete něco, v čem nejvíce ze sebe vyslovíte a co učiníte stěžejným dílem svého života? A stejně se dívejte i na zahradu, křižovatku našich cest. Vyslovíme v ní nejvíce ze sebe, tolik v ní vyslovíme, kolik bychom nikdy nikomu a před nikým nevyslovili. Může mít větší význam kterákoli křižovatka našich životů? Co na tom záleží, kam potom půjdou naše cesty? Co na tom záleží, splyne-li s mou cestou nějaká všední cestička, která zůstane pouhou mezí podle příkopu,... která vlastně nesplyne, nýbrž se stane jen souběžnou, ale nikdy nezví o krásné zahradě, kterou moje cesta druhdy prošla, a jejíž odlesk a vůně posud na ni padá jen pro mne, Andrew, jen pro mne a vždy pro mne až do posledního mého dechu, až do posledního okamžiku, kdy budu vidět a cítit." A se rtů jí splynul tichý sten.

„Máte pravdu, Bereniké. A nejpodivnější ze všeho je to, že i já jsem si druhdy říkal podobná slova, tvořil podobné obrazy. I já kdysi snil o křižovatce, která byla by nezapomenutelnou a neopakovatelnou." Náhle se mi rozsvětlilo v paměti. „Ah, už vím, Bereniké. Souběžnost objeví se tragickou, přirovnáme-li ji k odhodlané křižovatce,... ano, to jsem sám

kdysi kdesi napsal. Snad jsem to na papíře vložil do úst nějaké ženě, jež nikdy nebyla schopna takové myšlenky. Snad jsem se těmito obrazy snažil vykrášliti jakési dávno zapomenuté a celkem banální dobrodružství. Nepamatuji si nic, než že dávno, před lety, jsem si stvořil ten obraz křižovatky dvou cest, jež k ní spěly jako předurčením, a že vy jste nyní ten obraz vyssála odkudsi z mého podvědomí." Zvedl jsem jí hlavu a políbil dlouhým polibkem. „Jste vy čarodějka, moje Bereniké... A cítím, jak už tehdy jsem si představoval onou křižovatkou nejkrásnější všech na cestě mého života, ženu takovou, jaká vy jste. Zdá se mi, že jsem si vás vlastně vymyslil. Jste skutečně, nebo si vás jen představuji, Bereniké?"

„Proč říkáte: jen?" Hleděla mi upřeně v oči, jakoby četla v mém nitru. „Není konec konců jedinou skutečností to, co si představujeme? Není minulost vždy více výsledkem toho, co jsme si představovali, než co bylo střízlivou skutečností? Ale teď si pomyslete, Andrew, že my si utrhneme něco ze života zcela ve slohu svých představ o tom, jak by taková křižovatka měla vypadat, aby byla jedinečnou, nenápodobitelnou a nezapomenutelnou. Vy jste si vymyslil mne, já si vytoužila vás. Jsme hrubý materiál, z něhož si utvoříme krásu svých obrazností. Jsme druh druhu hrubým materiálem, ale jediným, z něhož ona krása může být utvořena,... ta vaše i ta moje. Oh, Andrew, cítíte to tak dobře, jako já, že jsme pro sebe navzájem něčím, po čem většina lidí touží, o čem sní, ale co nikdy jim není dopřáno uskutečniti?" Její vlas vyvolával představu ohně červeně plápolajícího do modré noci s temene vysoké hory. „Studentík a starý pensista, matróna a její dceruška, jež ještě nebyla políbena, všichni ti a tisíce jiných, což netouží všichni po Velikém Dobrodružství, v němž uskutečněno bylo by vše, co jim zdá se nejneuskutečnitelnějším? Plavec, jenž s můstku se dívá do mlhy, zvedající se nad oceánem,... písař, jenž v šedivém městě chladného severu pokradmu hledí do okna,... a tisíce jiných, kteří touží po klidu, jsou-li hnáni po světě, kteří touží po světě, jsou-li odsouzeni ke klidu,... což všichni ti nepřed-

stavují si rok za rokem něco, v čem dosáhli by nepředstavitelného? Vy jste mi to, po čem plavčík pátrá v mlze a písař v beznaději z okna, otvírajícího se do ponuré ulice, věčně stejné a věčně šedivé. Já jsem vám to, o čem sní studentík, a na co časem ještě kradmo zalétnou ošumělé sny pensisty, v němž by nikdo již netušil mladého srdce a nezlomené obrazotvornosti. My oba jsme si to, po čem někdy se odváží ve skrytu svých srdcí zatoužiti počestné matky a šosáčtí otcové, jichž by nikdo nepodezíral z potajmých výletů obraznosti do Singapuru. Oh, Andrew, cítíte to všechno tak pronikavě, jako já?“ Její tělo přivinulo se k mému jako teplá, slastná vlna tropické laguny.

„Cítím-li tak, jako vy!“ Vlastní hlas zdál se mi náhle býti skandován do jejího rythmu. „Vždyť jste vyjádřila jen to, co měl jsem na mysli, co jsem si teprve obláčel ve slova. Skoro bych se bál myslit ve vaší přítomnosti, nebo alespoň, když jsme k sobě přilnuti. Mám podivný dojem, že ssajete moje myšlenky,... a že stávám se vámi, že přecházím do vašich žil a tepen a nervů,... že vy jste já a já jsem vy. Nikdy jsem neměl s nikým toho pocitu myšlenkového objetí a bezvýhradného náležení. Zdá se mi, jakobyste měla schopnost duchům dáti požitky těl. Ale je to váš duch, jenž se oddává, či můj? Máte pravdu, Bereniké, je hříšno mluviti o pouhé episodě. Něco v každém z nás naplňuje se touto křižovatkou našich životů,... něco, co u většiny lidí nikdy se nenaplní.“

Přes její skloněnou hlavu rozhlédl jsem se po zelených hradbách obklopujících lučinu. Nádherný veliký motýl s dlouhými ostruhami, modrý a rudě skvrnitý, poletoval opodál... Modrá a rudá... Naše oči a rty se setkaly. „Odjede váš strýc zítra?“ otázal jsem se tiše, ale moje oči mluvily příliš hlasitě.

Sklopila zrak. „Odjede. Zítra odpoledne ho vyprovodím k parníku.“ Její hlas se chvěl a přešel na konec ve vzdech.

„Bereniké, moje Bereniké...“ zašeptal jsem a ona přikývla.

„Kdy?“

Políbila mne. „Zítra večer přijďte na visutou zahrádku, o které jsem vám už pověděla. Zavedu vás tam nyní. Sem bylo by vám těžko jít za tmy, kameny v močálu nejsou mnohé ani spolehlivé, a v noci bych i já zbloudila v labyrinthu této houštiny, jež odděluje obě zahrady. Ale s visuté zahrádky se lehko dostanete k Norton Hallu. Ostatně, přijdu pro vás. Až všechno bude spát. Můj pokoj jest oddělen od ostatní budovy. Kdysi mne skoro děsívala ta oddělenost, ale teď už po léta jsem jí neskonale ráda. Nebožtík strýc byl divous." Otřásla se. „Nikdy nevstoupil do mého pokoje, ani když jsem byla tak, hle, maličká. Ani jiný muž, totiž... běloch. I svého lékaře jsem přijala vždy mimo svůj pokoj. Navykli již tomuto mému rozmaru. Pouze můj boy tam může, když jej zavolám nebo když dělá pořádek. Budete první muž, jenž kdy vešel do mého království, Andrew." Ožila rychlým přechodem a zatleskala radostí. „Není to krásné? Tam jsem snívala o princi z pohádky, jak přijde mne vysvobodit ze zakletého zámku. Neboť Norton Hall býval skutečně zakletým zámkem a já zakletou princeznou. A vlastně: není to o mnoho lepší ani dnes. Ale teď už je vše v pořádku. Neboť můj princ přijde a vysvobodí mne. Vystaví mi takový palác na křižovatce našich životů, jakého nikdy nikdo si nedovedl ani představit. A do toho paláce budou chodit naše vzpomínky se modlit. Už nikdy nebudu se cítit osamělou, opuštěnou, smutnou. Neklidem zmítáni, tam dojdeme vždy klidu aspoň chvilkového. Viďte, Andrew, že tak bude..." S dětinským našpulením rtů vzhlédla ke mně šťastnýma očima.

Teď zas vy se díváte příliš daleko do budoucnosti," odpověděl jsem. „Pro mne dnes není jiného budoucna, než zítra večer. Kdy vypluje parník?"

„Asi o páté, budu tehdy na John's Pieru. Kdybyste asi v tu dobu chodil podle padangu, spatřil byste mne vracející se. Kdyby se náhodou něco stalo, zastavím kočár a promluvím s vámi. Kdybych se vůbec neukázala, znamenalo by to, že konec konců strýc neodjel... Ale ne,... nebojte se, darling,... on odjede, docela jistě odjede... Nebude-li změny v ničem, velmi vzdáleně a odměřeně vám kývnu hlavou

na pozdrav,... a při tom budu říkat v duchu: Můj Adrew,... vaše nevěsta po vás touží..."

Ruku v ruce šli jsme paloukem k houští, kupícímu se na půl cesty mezi banyánem a oním místem, kde minule mi zmizela, vracejíc se do Norton Hallu. „Zde proklouzneme bambusem a ocitneme se na stezce rovnoběžné s onou, s níž vždy se pouštíte přes močál do banyánu," vysvětlila mi, shýbajíc se pod nevysokou stromovitou kapraď. „Právě tak dobře můžete však jít k visuté zahrádce po oné stezce. Ukážu vám, kde nejpohodlněji se z ní dostanete k nám..." Vyprávěl jsem jí, jak bezvýsledně jsem pátral po visuté zahrádce onoho dne, kdy marně jsem na ni čekal. „Ztišme hlas," upozornila mne. „Obě stezky jsou si blízko,... tato tajná, které asi nikdo v „Idylle" nezná, i ona, po níž právě by někdo mohl náhodou jít..." Proplétali jsme se houštinou a chvílemi kráčeli stezkou; ale dříve, než došli jsme k místům, kde tři dny před tím jsem pronikl ke zdi, Bereniké se zastavila. „Podívejte se na pravo,... k těm ibiškům,... sehněte se a vklouzněte, mezi ně. Počkám na vás, ale buďte opatrný, abyste nikomu neprozradil svého tajemství."

Učinil jsem dle jejího pokynu; z ibišků dostal jsem se mezi husté křoví, jímž vedla úzká stezka, ztrácející se v podrostu; větve keřů skláněly se přede mnou skoro až k zemi. Okamžik rozhlížel jsem se bezradně; když však jsem poklekl a pohleděl pod větve, poznal jsem, že od druhé stezky mne dělilo jenom několik metrů. Podlezl jsem a zjistiv, že nikdo není na blízku, vynořil jsem se na ni, abych se orientoval a příštího večera věděl i potmě, kde odbočit. Bylo to celkem snadno. Právě u onoho místa stálo neomylné skupení tří mohutných stromů a hluboko ve stezce tkvěl balvan, jenž i za tmy byl dojista znatelný. Vrátil jsem se k Berenice a s ní za krátko došel k místu, kde obdobně stezka se ztrácela před závěsem větví; i tam stačilo jen sehnout se a podklouznout, abychom se ocitli u zarostlých schodů.

„Jsme u neutrálního pásma," řekla Bereniké.

„Totiž u Předsíně Lásky," opravil jsem ji.

Zasmála se šťastně. „Budiž, budu teď vždy v duchu takto nazývati visutou zahrádku, o níž vědí možná jen dva lidé, vy a já.“ Stoupali jsme po schodech k temeni zdi, v oněch místech se rozšiřující v mohutný čtverec úplně obklopený jakoby prvotní džunglí. „Napadá mne často, že snad pro mou matku druhdy toto místo znamenalo něco více, než ostatek zahrady. Milovala jasmín vášnivěji, než kterýkoli květ; a zahrádka je ho plna, hlavně arabského jasmínu, jenž kvete stále a tak sladce voní. Cítíte tu vůni, Andrew?“

Bylo to poprvé, že zmínila se o své matce. Proletělo mi hlavou, co jsem slyšel od Birche i Underhilla. Věděl-li Birch tolik, nemohl to slyšeti od nikoho jiného, leč od Nortona; bylo dosti podivno, že Norton o tom vůbec mluvil. Byl snad i on kdysi zamilován do Bereničiny matky? Hovořil o těch věcech v oněch neovládnutelných okamžicích sdílnosti, kdy touha mluvit o někom nám drahém nás zbaví rozvahy, a včas se rozpomenuv, zastavil snad své důvěrnosti před hlavním tajemstvím? Aby tak mladší Norton byl nikoli strýcem, nýbrž otcem Bereničiným.

„Ano, cítím,...“ odpověděl jsem. „Vždyť vzduch je jí pln.“ A dodal jsem: „Vzpomínáte často své matky, Bereniké?“

Vystoupili jsme na visutou terasu, v jejíchž rozích stály poinciány nyní tak mohutné, že od jejich plochých odnoží a kořenů praskalo zdivo; jejich koruny spojovaly se v červená nebesa. Snad proto, že listí poincián opadává a část roku jejich koruny jsou téměř holé, jasmínu se dařilo i pod nimi. Ballustráda terasy byla úplně zakryta v něm, a přes ni ještě se přelévaly kaskády bílých květů. Trávník uprostřed jasmínového věnce byl hebký, mechovitý; a po druhé straně jiné schody sestupovaly do zahrady Norton Hallu. Mezi poincianami táhly se jako guirlandy různé liany, jichž závěsy v místech spojovaly jasmín s korunou stromů v jedinou zelenou stěnu mnohých odstínů.

Bereniké opřela se o mé rameno a chvíli mlčela. „Vzpomínám-li své matky často?“ opakovala pak po mně. „Onen rok, kdy jsem byla u ní v Londýně, byl nejšťastnější mého

života. Ani mi nevadilo, že mezi svými jsem se jinak cítila celkem cizincem. Ani to mi nevadilo, že jsem tušila jakési tajemství. Přávám si nyní, abych byla měla dosti síly k přímé otázce. Snad byla by mi matka odpověděla. Snad bylo by jí to zlomilo srdce. Bylo-li nějaké tajemství, jistě tajemstvím zůstalo i mému otci. Byl vždy krajně a vybraně laskavý ke mně, a jeho dopisy vždy jsou plny omluv proto, že z ohledů materiálních jsem odsouzena k životu tak daleko od ostatní rodiny. A přece se mi zdává, jakoby něco se bylo druhdy stalo, něco tragického, co mne odsoudilo k tomuto vyhnanství dříve, než jsem se narodila. Všelijak jsem se dohadovala, ale všechny dohady vyzněly na licho." Vzhlédla ke mně. „Povím vám o tom všem, až někdy si budeme vypravovati o svých životech, Andrew,... ačli vás to bude zajímat. Životní historie bývají tak nezajímavé. Obyčejně se nudím, slyším-li někoho ji vypravovat. Lidé nikdy nechápou vlastních životů. Vypravují svou minulost jako něco, co se skutečně stalo."

Vzal jsem ji kolem pasu. „Nebudete sama sobě vypravovat naši společnou minulost jako něco, co se skutečně stalo, Bereniké?"

Zavrtěla hlavou: „To by mne přestala lákat. Budu si ji vypravovat jako krásný sen. Budu si ji doplňovat. Můj další život bude stálým zdokonalováním historie naší lásky. Za nějakých dvacet let byste užasl nad tím, jak jsme oba byli duchaplní a originální."

„Tedy nepostačí vám ta krása, jež skutečně byla v naší lásce?" otázal jsem se hlasem, jenž nezatajoval maličkého poranění.

„Vy můj drahý pošetilče," zasmála se. „Právě vám povídám, že mi postačí krása, která byla v naší lásce, a vy se ježíte jako špatně naladěný dikobraz. Což může být krása nehybná a neplodná. V každé krásné věci, v každé krásné chvíli jsou utajeny poklady, jichž dobývati znamená rozuměti vlastní minulosti. Není uměním přetvářeti ji nebo okrašlovati. Rozvíjeti minulost jako poupata, doplňovati ji jako nedokončenou fresku, — toť umění života. Pouhá fakta minulosti

jsou vlastně jen indexem ke knize, kterou teprve nutno napsati. Ostatně, buďme si upřímni: většina lidí se to snaží dělat. Nic jiného není příčinou obliby v románech a povídkách, jež jinak byla by vlastně směšná a strašně dětinská. Lidé sbírají materiál, kterým by doplňovali své minulosti. Čtený autor je studnicí, z níž stále je čerpáno do tisícerých zahrad. Vulgární zahrady jsou zavodňovány vulgárními autory; proto býti hodně čteným znamená býti hodně vulgárním. Býti čtenu málo a stále, — to by byl můj ideál, Andrew, kdybych byla spisovatelem.“

Pokročili jsme k schodišti do zahrady Norton Hallu a usedli na nejvyšší schod. I po této straně visutá zahrada byla utajena světu, nikoli však džunglí, nýbrž spíše pralesem. Ohromné koruny stromové a zdánlivě neproniknutelné závěsy lian clonily nám výhled k Norton Hallu; teprve, když jsem usedl, mohl jsem úkosmo viděti v povzdálí zadní část domu okénkem v nejbližších lianách.

„Není sem vidět odnikud,“ zahovořila hladíc mi ruku. „A odtud je vidět jen můj pokoj.“ Z prvního patra vyčnívala přístavba nad podjezdem k zadním dveřím domu. „To celé je můj pokoj... Na každé ze tří volných stěn je takové dlouhé okno, jako vidíte na této straně... Neprosvítá pokojem, poněvadž mám dnes zataženo protilehlé okno i průčelní... Do protilehlého okna je vidět z pokojů strýcových. A vidíte můj soukromý východ?“ Teprve tehdy povšiml jsem si, že průčelí přístavby, pokryté úponkovitými rostlinami, rozšiřovalo se k zemi. „To jsou kryté schůdky, porostlé lianami a dvakrát lomené. Mají trojí dveře na zámek: první u mého pokoje, po osmi schodech u prvního, pravoúhelného lomení jsou druhé dveře a třetí u úpatí schodů. Nebožtík strýc pořídil schůdky pro mne, já si dala přistavěti třetí dveře, když jsem se vrátila z Evropy. Snad je pořídil, aby mne tak mnoho neměl na očích. Vymstilo se to na něm. Neměl mne na očích, když později byl by si toho přál, týrán jsa samotou a ještě více se boje jiných lidí. Řekla jsem vám už, že byl podivín...“

„Byla vaše matka tak krásná, jako vy, Bereniké?“ otázal jsem se tiše.

„Byla daleko krásnější, Andrew. Jsem jí však podobna, jsem jí snad až příliš podobna.“ Přetřela si čelo a povzdechla. „Mám také ráda tyto jasmíny. Jejich vůně mne spíjí. Často jsem se snažila představiti si toho, koho mi ta vůně předpovídá. Teď budu v ní vzpomínat vás, Andrew, vždy jen vás a svojí matky... a... svého otce...“

„Lord Bellforth tu byl tedy také dlouho?“ ujelo mi.

„Neřekla jsem: lorda Bellfortha,“ opravila mne skoro neslyšně. „Řekla jsem: svého otce. Možná, že to byl lord Bellforth. Jsem si však jista, že byl vždy v pochybnostech. Má mne rád, o tom není pochyby, ale bojí se mne. Stejně bylo s nebožtíkem strýcem. Neptám se na nic. Cítím, že je v něčem nějaká záhada, jejíhož rozluštění mi nikdo nemůže říci. Někdy mne napadá bizarní myšlenka: že jsem dcerou jasmínové vůně. Je v ní jakási osudovost, je v ní můj osud,... v té vůni.“

„Vaše pleť je dojista jasmínová,... barvou i vůní i hebkostí,“ zašeptal jsem. „Budu na vás myslet vždy, jako na dceru jasmínové vůně. Vždyť od počátku jsem ve vás cítil něco hudebního,... jakýsi exotický květ. Nejčastěji a nejraději vás vidím jako vášnivou orchideji. Jen jedním se lišíte od květů· že nevadnete,... že stále se rozvíjíte půvabněji.“

Usmála se smutně: „Orchideje vydrží po měsíce, a to dojista je rovnocenné tolika rokům lidského života, kolik to bylo dnů. Rok je den,... je hodina... A přijde moje poledne... Kdož ví? Snad zítřek bude mým polednem. Ani nezpozorujeme, že moje slunce se přesmyklo nadhlavníkem k západu. Budeme příliš milovati, abychom se starali o pučící stín... Ale odjedete, a stín zůstane. Stín poroste. Pomalu a neodvratně poroste stín, a já se budu snažit ho nevidět. A přijde podvečer, kdy stín se groteskně prodlouží a nadechne bolestnou, odevzdanou fialovostí. Budete daleko ode mne. Byste i byl o deset let starší, v téže době ještě nebudete cítit onoho smutku, jenž jest údělem žen. Vaše oči ještě budou se zvedat k západu zarudlému, hořícímu. Ne-

bude záležet na tom, že i pro vás bude to dohořívání; hlavní jest, že vůbec ještě bude možno mluvit o ohni v té době, kdy moje oči, sklopeny k fialovému stínu, jedinou záři vidět budou v minulosti. Oh, Andrew, můj Andrew, pro koho pak bude naše láska spíše jen episodou, pro vás či pro mne? Jak ve všem všudy je nespravedlivý osud žen." Hlas se jí zlomil. Bylo to, jako když křišťálový pohár se rozbije na stříbrné podlaze. A okamžik poté zaštkala kratičce, tragicky. „Oh, Andrew," opakovala hlasem, jenž sklouzal do hlubiny beznaděje; a pak dodala nesmírně nízkým a přece čistým tónem, znějícím jaksi z daleka: „Nechtěla bych, abyste mne tehdy spatřil. Není hned tak něco teskného, jako po letech spatřiti ty, které jsme druhdy milovali. Je v tom vždy tragédie. Moje matka byla posud krásná, když měla jsem svou první sezónu ve společnosti v Londýně,... a přece... přece bylo to smutné. Před tím viděla jsem ji naposled, když mi bylo jedenáct. Navštívila mne s otcem v Singapuru. Lord Bellforth byl tehdy poslán na zvláštní komisi do Nových Hebrid, a matka tu vyčkala jeho návratu."

Tato podrobnost byla mi novinkou; v duchu jsem vyřadil Underhillův nápad, že by starší Norton byl pravým otcem Bereničiným. „Snad máte i v tom pravdu, Bereniké," řekl jsem. „Už dlouhá, velmi dlouhá léta žiju mimo vlast... a nikdy posud jsem se nevracel nikam a k nikomu. Jdu stále dál, až jednou ocitnu se tam, odkud jsem vyšel. A již nic nebude tam takové, jaké jsem to opustil. Drobné zahrádky dávných křižovatek objeví se mi v pusté, vyprahlé perspektivě. Ženy, které pro mne druhdy něco znamenaly, budou pozůstalé mrtvých minulostí,... pozůstalé, jež nikdy ani netruchlily. Půjdou mimo mne, a já půjdu mimo ně, a nic se v nás nehne, ani soucit nad tím, co kdysi zdálo se býti krásným a co setlelo, jako spadlé listí. Ale s vámi a se mnou je to jiné. Nezapomínejte, že krásný palác, který vybudujeme na své křižovatce, bude největším dílem našich životů. Naše křižovatka nespustne. Nikoli, Bereniké, vy nebudete uvádat. Budete jako květ kamelie. Najednou odpadne, nikoli lupen za lupenem. Náhle květ se odpoutá a sřítí, čarovně

krásný ještě i tehdy, když ležet bude mrtvý na trávníku. Chtěl bych vás vidět, až vám bude čtyřicet, chtěl bych se s vámi setkat, až vám bude čtyřicet. Bude ve vás vždy něco nového, a nic neubude z toho, co bývalo. Chtěl bych si představovat, že vzplane v nás vášeň vždy na novo, až znova se naše cesty protnou.“

„A což, až bude mi padesát?“ zasmála se, zase již vzpružena a plna radosti života.

Pokrčil jsem rameny. „Kdož ví. Snad dohoříme společně, dvě svíčky v průvanu večerního větru. A chtěl bych, abychom se jednou setkali, oba se životem vyrovnáni, klidni. Chtěl bych, abychom i tehdy usedli si zde, v Předsíni Lásky, jež stala by se nám Předsíní Smrti.“

Podívali jsme se na sebe a dali se sami sobě do rozpustilého smíchu. Umlčela mne polibkem. „Ticho, Andrew, chovejte se přece slušně. Strýc je ve městě, ale kdyby tak náhodou šel po nejbližší stezce, takové výbuchy by se přece jen mohly donésti až k jeho sluchu.“ A oba jsme chvíli naslouchali skoro úzkostlivě. „S druhé strany konečně prozrazení našeho útulku bylo by také z míry nemilé,“ dodala, když oddechli jsme si, usoudivše, že nikde nic se nehýbe podezřele. „Ještě jste mi ostatně nepověděl ani slovem o „Idylle“ a jejích nájemnících.“ Vzala obě mé ruce do svých a přitáhla je k srdci; odhodila neposednou kučeru s čela rozkošným pohybem. „Přiznejte se, Andrew: do kolika žen jste se zamiloval za ty tři dny, co jsem vás pustila z dohledu?“ Hlavu lehce majíc zvrácenu, dívala se na mne zpod víček a lákala svými polorozevřenými rty, hned se uhýbajíc, jakmile dal jsem se zvábiti. „Až se přiznáte, ... ne dříve,“ vydechla v mém objetí. „Oh, Andrew, ... dnes musíte být hodný, způsobný...“ Vymanila se, uložila mé ruce do mého klína, složila své na kolena dětským pohovem a opakovala: „Slyšíte, Andrew, ... chci slyšeti všechno, všecičko o „Idylle“, ... co jste jedl a povídal, ... jak to vypadá ve vašem bytě, ... co děláte, když jste sám a sám, ... a jste-li vždy sám, ... kdo se vám líbí a kdo nelíbí.“

„Začnu tím nejdůležitějším: sebou samým. Sedám v houpáku, předstírám sobě samému, že čtu, ale myslím na vás, Bereniké. Lidé v „Idylle“ jsou velmi družní. Občas někdo zaklepe,... tehdy honem vyskočím, přehodím kimono...“

„Oh, také nosíte japonské kimono!“ zvolala radostně.

„Častěji ho nenosím... v tom vedru.“

„Víte-li, Andrew, že i já ráda chodím o samotě jen tak,... beze všeho? Zdá se mi, jakoby občas každý pór mého těla volal po tom výdechu. Zdá se mi, jakoby tělo musilo zahnívati, není-li mu dopřáno nahoty co nejčastěji.“ A náhle zaprosila: „Přijďte zítra v kimonu, Andrew, tak, jako sedáváte ve svém pokoji. Žárlím na jiné, jež vás už spatřily v tom úboru. A víte, co? Přijdu vám naproti též v kimonu, sem, do Předsíně Lásky.“

Vypravoval jsem o společnosti a večerech v „Idylle“. „Celkem dost všední lidé,“ dokončil jsem, „totiž, byli by všední, kdybych se s nimi setkal kdesi doma, s každým v jeho domově. Mnozí snad skutečně nic jiného neučinili, než že přenesli svou všednost do nevšedního ovzduší a svou bezbarvost do barvitého prostředí. Mnozí lají Singapuru a tropům, domorodcům a tropickému ovoci, všemu, jak láti dovedou jen lidé bez obraznosti. A přece lze se nad nimi zamyslit. Co je pudilo do světa? Neměla většina jich aspoň kdesi na dně a ve skrytu dušičky něco z Vasca de Gamy a Kolumba,... něco z básníka a něco z dobrodruha? Tisíce lidí touží po dalekých krajích a nikdy se nedostanou ani za humna. Tito toužili a dovedli uskutečnit svoje touhy. Anebo snad šli někteří z nich do světa bez oné touhy? Ani tehdy nebyli by přece jen tak docela všední. A s takovými se možno setkati všude, v nejodlehlejších koutech, i tam, kam jen zřídka jiný běloch zapadne. Nejvšednější a nejnepatrnější z nich jsou někdy přední stráží a zákopníky toho plemene, jež rozlézá se po celém světě v nezdolném sebevědomí fiktivní ceny, kterou nazývá civilisací. A konečně, což nemají pravdu? Ať už jakkoli pochybná, ta civilisace je n a š e. Kdybychom jí nevnucovali jiným plemenům, bezpochyby jiná plemena by

dříve nebo později svoje idiosynkrasie vnucovala nám. Jen to, že vidí na nás, jak je to ošklivé a směšné, je zdržuje od stejné pošetilosti. Ostatně, už také začínají. Barevná plemena se probouzejí k pochopení významu drobných, všedních lidiček bílé pleti, kteří si namluvili tak přesvědčivě, že nesou světu světlo spásy. Dnes už jsou nám nabízeny různé jógy a zoroastřiny s lákavým diskontem mravních závazků. Ale statisíce malých lidiček nedbají cizích idiosynkrasií a dále upevňují síť bílého plemene, v níž má uváznouti zeměkoule jako jablko v síťce sadařově. Co je žene do světa, ty všední lidičky? Jakýsi neklid. Jsou to děti neklidu, zajišťující do budoucích věků klid dětem oněch, kteří zůstávají doma."

Bereniké si povzdechla. „Děti neklidu? Což nejsme děti neklidu i vy a já, a nejsou jimi i mnozí, kteří tělesně zůstali na jednom místě, ale duševně a srdcem těkají daleko za hranice všeho, co jejich přežvykavému okolí je posvátným a nepřekročitelným? A není onen neklid něco hlubšího a širšího, něco tak starého, jako bílá rassa?" Položila bradu na dlaně rukou, opřených o kolena, a zamyslila se. „Zatím co stádo přežvykuje v klidu, ono staré dědictví plemene se uplatňuje v jedincích. Všichni, kteří podnikají cesty za hranice šosáctví a provincialismu, jsou děti onoho neklidu. A někteří ani o tom nevědí, že přestupují obratník všednosti vnikajíce do tropického pásma vášně a odvahy. Básníci, vynálezci, ti, kteří jsou ve vzpouře proti morálce omezenců a zbabělých, ti všichni jsou hnáni oním neklidem, aby objevovali nové pevniny. A oni, kteří pouze sní a za to platí svým štěstím, kteří pouze hřeší a za to platí svým životem, oni všichni jsou obdobou mnohých těch lidiček ve vaší „Idylle", kteří pouze šli do světa a zaplatili za to svou stádní spokojeností. To jsou trpné děti neklidu,... ti, kteří si nejsou ani vědomi, že vlastně prováděli vzpouru proti morálce, obraznosti neb aspoň ohraničenosti stáda. Je krásnější být činným dítětem neklidu,... člověkem, jenž se vzbouřil a ví, proti čemu,... jenž svým životem bojuje proti úzkým obzorům. Chtěla bych, abychom my dva byli takové děti onoho neklidu, z něhož se jednou v budoucnu zrodí nová morálka,

nová krása, nová pravda, nový svět. Můžeme si stvořiti alespoň ilusi toho všeho, viďte Andrew?"

Přikývl jsem. „Vaše pojetí je zralejší mého, Bereniké," řekl jsem. „Ta dvě slovíčka mi ležela na mysli již po léta; ale myslil jsem pouze na globetrottery a na ty statisíce bělochů, kteří zaváti byli kamsi do exotických krajů, sami často ani dobře nechápajíce, jak se tam dostali, proč opustili klid svých domovů. Tolik zvláštních povah jsem seznal na cestách. Jmenoval jsem je v duchu dětmi neklidu. Ale vy dala jste nyní onomu pojmenování jiný a lepší význam. Konec konců, odvahy chtění a snění nelze měřiti sty kilometrů, jimiž se někdo vzdaluje svého domova."

Ale Bereniké podívala se na náruční hodinky a náhle se polekala. „Oh, Andrew,... na děti neklidu jsme se strašným klidem zapomněli na čas. Jako opravdové děti. Kdyby tak strýc se byl vrátil, něčeho potřeboval ve svých zavazadlech a sháněl se po mně. Víte, jsem přece rekonvalescent." Povstali jsme. „Stůjte zde, na nejvyšším schodě, než zmizím v lianách..." zašeptala skláněje se k mým rtům. „Otáčívala jsem se vždy zdola a představovala si, že zde, na mém nejmilejším místečku, stojí můj princ a hledí za mnou smutně, toužebně."

Vymkla se mi a sklouzla se schodů zeleně omšených tak hbitě, že ani nebylo rozeznati krokův. Jako ručej vody, řekl jsem si, a přidušeně zavolal za ní:

„Dobře, budu zde stát, pokud vás nepřivolám zpět!"

Zasmála se tiše, pohodila rozpustile hlavou a odpověděla šepotem, jenž přece jen donesl se k mému sluchu tak zřetelně, jakoby stála po mém boku:

„Neradím vám toho, Andrew,... ostatně diskvalifikoval byste se jako dítě neklidu. Můžete dohrát úlohu smutného prince v ten okamžik, kdy zmizím, ale zítra po páté odpolední musíte se již opět tvářit zajímavě, procházeje se podle padangu. Jakýsi stesk musí být vepsán do každého vašeho kroku, i vaše vázanka musí být melancholická. A bude-li vše v pořádku po našem přání, půvabným náklonem hlavy přivoním k snítce, o níž budete předpokládati, že je jasmínová. To

bude znamenat, že očekávám svého prince večer v deset hodin na těchto místech."

„Je naprosto nutno, abych byl opět distingovaně smutný, vy pokušiteli," otázal jsem se týmž persiflujícím tónem, ale v tom okamžiku zdálo se mi, jakoby její obličej byl skutečně sesmutněl. Ještě jednou kynula rukou a slova již nepromluvivši, náhle vnořila se do zeleného šera rostlinných závěsů. Nebylo slyšeti ani jediného zapraskání v houštině. Zmizela jako přelud, jako obláček, a šla nepochybně oklikou, neboť teprve po dlouhé době zahlédl jsem bílé kmitání v jejím okně. Vzpoura proti ohraničenosti stáda, opakoval jsem si v duchu její slova, a zase: neklid, z něhož jednou zrodí se nová morálka, nová krása, nová pravda, nový svět... Ale prozatím je jisto, že Norton může jí býti poblízku dnes večer, a já nemohu... A vraceje se domů, nepřestal jsem býti oním smutným princem, jenž díval se roztouženě za Berenikou, a její žertovná slova zvolaná na rozloučenou připadala mi nyní spíše ironií, kterou dojista šlehala více sebe, než mne. A přece již jenom jediný den mne odděloval od splnění slibu Bereničiny krásy. Neměl jsem práva k nespokojenosti, ani k smutku. Zahrada na křižovatce našich životů chystala se k rozkvětu.

XV.

Toho večera vytratil jsem se z jídelny hned po dinner, než zábava počala se vyhráněti, a temnem zahrady zamířil jsem k Předsíni Lásky, chvílemi si svítě na cestu kapesní elektrickou svítilničkou. „Pouhá generální zkouška a touha po spatření osvětleného okna milenčina. Vzhledem k zítřku odpustitelná sentimentalita,“ říkal jsem si v duchu, ale připouštěl v zápětí: „Ovšem, snad přece jsou tu ještě jakási tajemství. Snad je tu i žárlivost. O čem asi hovořila Bereniké s Nortonem při večeři, a zda nedošlo opět k nějaké podobné scéně, jako byla ona, kterou Američanova návštěva přerušila? Není možno a představitelno, že Norton třebas právě dnes pokoušel by se o vstup do jejího pokoje? Není přece myslitelno, že by dovedl žíti jí tak poblízku a nezatoužiti někdy, aby jí byl méně vzdálen... Kdyby nic nebylo, než občasné polaskání, občasný polibek...“ Vzpíral jsem se těmto myšlenkám a jejich nevkusu, jejich mučivosti. „Žárlivost je projevem slabosti a nízkosti,“ říkal jsem si, „žárlivost není projevem lásky, nýbrž uraženým pocitem neomezeného vlastnictví.“

Jasmínová vůně rozlévající se po okolí visuté zahrádky přesmykla mé myšlenky na záhadu Bereničiny minulosti. Možná, že její matka setkávala se právě zde se svým milencem, že zde našla nejkrásnější chvíle svého života, za něž nikdy nepřestala platiti, a za něž osud vyžaduje si ještě i pla-

cení Bereničinou budoucností. Snad oba bratří lorda Bellfortha milovali matku Bereničinu a žárlili na ni více, než sám její manžel, ač nikdy nedala jim práva žárliti jediným slovem, jediným pohledem. Nebylo hranic dohadů, jež všechny byly stejně zbytečné...

Vystoupil jsem po schodech se zatajeným dechem a se srdcem zrychleně tlukoucím. Abych tak býval sem přivolán její touhou a našel ji tam uprostřed jezírka jasmínové vůně na mne čekající! Avšak nebylo Bereniky na terase, ba nebylo v povzdálí ani světélka označujícího její pokoj, a ostatek budovy byl odtud neviditelný. Nechtělo se mi po ní slíditi, a přece tak rád byl bych věděl, spí-li již nebo sedí a rozmlouvá s Nortonem. Bylo by ovšem krajním a snad naší lásce osudným nerozumem pouštěti se do zahrady Norton Hallu, připomínal jsem si, ale byl jsem na půl cestě od schodů k místům, kde odpoledne zmizela mi Bereniké, když první těžké kapky přeháňky dopadly mi na tvář a přivedly mne k rozvaze. Vyběhl jsem zpět na terasu, po druhé straně sešel do naší zahrady a pospíchal k domovu, stydě se za svou nemužnost. Chápal-li jsem takto svou touhu býti umělcem života, moje ctižádost je pramalá, vyčítal jsem si. Což takto se buduje zahrada na křižovatce dvou hrdých cest, jež ničím si nejsou povinny a ničím odpovědny, než krásou průseku!

Doběhl jsem do Idylly dříve, než opravdový liják se spustil z několika těžkých, černých mračen, osaměle plovoucích hlubokou modří oblohy a brzy vypršených. Přesto nechtělo se mi do města, a posud ještě bál jsem se osamění, abych příliš nemyslil na věci, o nichž rozjímati bylo konečně holou zbytečností. Vmlouval jsem se dokonce do zvýšeného zájmu na svém bezprostředním okolí. Toho večera byla přece společnost poněkud jinak složena, upozorňoval jsem sebe sama. Mnozí z těch, kteří po celý týden se po večeři ani neukázali, nedělní večer trávili v Idylle, kdežto jiní, kteří posud skoro nikdy nechyběli při večerních besedách, tentokráte hned po dinner odešli po návštěvách, na procházku, do divadla, do biografu, a teprve později se vraceli, trousíce se druh za druhem.

„Soirée míšenců,“ zamumlal mi do ucha Long Legs jízlivě, usedaje po mém boku a obratně skládaje svou groteskní protáhlost do linií na pohled skoro konvenčních. Mrkl jsem naň přisvědčivě, nemaje, co bych na jeho poznámku odpověděl, a ostatně ani nechtěje ji rozvlékati. Odpověděl mi přesným opětováním mé celkem bezmyšlenkovité grimasy a po okamžitém přemýšlení dodal: „Vůbec soirée vyděděných, kteří nemají, kam by šli...“ Zasmál se téměř nepřátelsky, ale rozhodně jaksi v nesouladu s oním laškovným zamrkáním.

Podíval jsem se naň tentokráte velmi upřeně a významně, abych jej diskrétně upozornil, že náš soused, podle všech známek také s důkladnou příměsí barevné krve, je nám dosti blízko, aby mohl zaslechnouti mnoho z jeho hlasitých poznámek. Při tom bezděčně trhl jsem levou rukou, v prvním okamžení ani si toho nejsa vědom. A v zápětí on na mne vyvalil oči a pohodil rukou zcela podle mne, pak zrudl, přišel do zjevných rozpaků a zakoktal se: „Ani já nemám, kam bych šel, ale tím nechci říci, že bych tak toužil po nějaké jiné společnosti.“

Připadlo mi, že snad vzbudil jsem v něm dojem přílišné své citlivosti, a chtěje mu naznačiti, že mi nešlo o moje pocity, nýbrž o blízkého souseda, grimasou jedné tváře a rychle vrženým pohledem jsem mu dal vysvětlení. Ráz na ráz i on zkroutil jednu stranu obličeje a švihl očima na bok. Měl jsem pitvorný pocit, jako bych se díval do zrcadla a viděl tam tytéž pohyby a grimasy, ale na jiném obličeji a jiné postavě.

Agent pojišťovny svým příchodem mne vysvobodil z této trapné situace. „Phelan je naprosto spit,“ oznámil nám s tragickým přízvukem. „Ikey i já jsme tomu věnovali skoro celé odpoledne a hráli s ním kulečník... Ale on chvílemi odcházel a zase se vracel.“ Ztlumil hlas tajemně. „Chodil do svého pokoje, má tam whisku a kdo ví, co ještě silnějšího. Dole u kulečníku pil jen limonádu a pak naříkal, jaký je nešťastník, že se opije i pouhou sodovkou. Nosí si láhve domů nejspíše potajmu nebo si pro ně posílá svého boye. Dovedli jsme ho konečně do jeho pokoje, ale nikde jsme nespatřili ani láhve

ani skleničky. Nebýt jeho dechu, byli bychom mu nepochybně uvěřili, že se opil limonádou nebo sodovkou. On nás ovšem ujišťoval, že ten dech jest u nich v rodině dědičný."

Miss Edith namanula se k posledním jeho slovům; jdouc mimo nás usmála se a pokrčila rameny. Omluvil jsem se oběma svým společníkům a zamířil k pohovce, na níž usedla. Kdosi právě začínal hráti na klavír. Pokynula mi, abych usedl. „Myslila jste si něco nepříliš lichotivého o bělosích tak směšně pyšných na čistotu krve, která je zkažena a hnije,... že ano?" zeptal jsem se tiše.

Podívala se na mne dlouhým, pátravým pohledem, ale neodpověděla. To co bylo hráno, nevynucovalo si mlčení. „Proč se vaše matka nikdy neúčastní zábav?" otázal jsem se. „Právě, že myslí si mnoho nepříliš lichotivého o takových bělosích... a ještě více o takových míšencích, kteří se za onu příměs krve stydí jako za nakažlivou nějakou velmi ošklivou nemoc." Pohodila hlavou, naznačujíc, koho má na mysli; a jeden z oněch, jimž onen pohyb platil, zvedl se a šel k nám. Byl to Douglas, onen ceylonský Skot; a brzo za ním přišel Long Legs, stíhaje ho různými sarkastickými poznámkami, jimž on zdál se nerozumět. A onoho večera jsem s Edithou již neosaměl.

Okolo desáté hodiny vrátili se Hotchkinsovi, provázeni Underhillem, a připojili se ke společnosti; první jejich otázky platily Phelanovi; a než večer minul, skoro všichni vystřídali se ve starostlivých návštěvách u kajícího se alkoholika. Ještě příštího jitra se o něm mluvilo více, než o čem jiném; a když vyšel na ochoz, pobledlý a chorobného vzezření, stal se středem pozornosti a účasti všech.

Pršelo po celé odpoledne; nic nerušilo mé samoty. Po tiffinu šel jsem do musea Rafflesova a k páté hodině procházel jsem se podle padangu, na nějž scházeli se již běloši ke kopané a jiným hrám. Půl hodiny nejistot vždy drásavějších uplynulo, než konečně spatřil jsem v kočáře Bereniku, oděnou týmž úborem, v němž jsem ji byl poprvé spatřil právě před týdnem. Voněla ke snítce jasmínové; kdosi ji právě zdravil s druhé strany, a tak ani přímo nepohlédla směrem ke mně.

Ale v jejích tvářích byl šťastně vzrušený výraz, jehož odlesk mi padl do srdce a nevyprchal ani v nekonečných hodinách, oddělujících mne od noci.

Onoho dne dům ztišil se brzo po večeři. U Grantů a u Hotchkinsů byly menší společnosti, někteří nájemníci navzájem se navštěvovali a u kulečníků hrála osamělá trojice. Nebylo mi se báti, že bych připoutal pozornost, odcházeje z domu, a to tím spíše, že jsem byl jenom v kimonu a opánkách. Lidí v nebalkách jdoucích po ochozu a z domu nikdo nezastavoval zbytečnými otázkami. Bylo krátce po deváté, když stanul jsem na druhé straně vonné rokliny a otočil se k „Idylle", zařící četnými okny. Od Hotchkinsů bylo slyšet gramofón; všechny zvuky a světla byly však odříznuty od mých smyslů, sotva jsem se zanořil do hlubin zahrady. Horká tma rozčeřovala mé podvědomí a vybavovala z něho fantastické představy. Slyšel jsem v tom tichu tlukot svého srdce a tikot zápěstních hodinek, navzájem se předhánějících, skoro příšerné duetto, jež chvílemi zdálo se ustávati tak dokonale, že teprve tehdy, když jsem se zarazil a bedlivě naslouchal, po několika okamžicích jsem si je uvědomil, jako vzdalující se, pokradmé a nepravidelné kročeje. Drnčení cikád a tisíceré jiné zvuky drobného hmyzu konečně zcela přehlušily mé nepokojné srdce. V močále bučivě kvákaly žáby; v křoví co chvíli zachrastilo, jakoby mně někdo sledoval. Ale v okolí visuté zahrádky zdálo se, jakoby všechno bylo opojeno jasmínovou vůní a zklidněno, utišeno.

Okno Bereničina pokoje bylo osvětleno; staženou stínivkou prozařovalo světlo jen matně, opálově do modrých temnost.Sedě na nejvyšším schodě, díval jsem se k ononiu oknu, za nímž měla se za nedlouho naplniti osudovost, jež poprvé si zahrála se mnou a s Berenikou teprve před týdnem. Anebo bude to vlastně začátek? Vědomí, že Norton je na moři, vzdálen Singapuru a bez možnosti rychlého návratu, mne konejšilo. Záhada nefritového náramku se zdála něčím podřadným; a přece v té jasmínové vůni nic nezdálo se jistějším, než že je v záloze pro nás oba nějaká tragika, jíž se zasvětíme neodvolatelně, jakmile budeme si patřiti.

Čekal jsem netrpělivě, kdy okno pohasne, stále ještě chvílemi propadaje obavám, aby nepředvídané překážky neznemožnily našeho setkání anebo dokonce neohrozily naší lásky. Trhl jsem sebou, když zdola tlumeně ozval se hlas Bereničin, volající moje jméno.

Setkali jsme se v půli schodiště; jak přivinula se ke mně, cítil jsem žeh a pružnost jejího mladého těla, uvolněného v kimonu. „Oh, Bereniké, jste přece jen oživlý mramor. Většina žen pozbude aspoň něčeho v kráse obrysů, uvolní-li pouta konvenční koncepce svých půvabů. Vy však jste tím dokonalejší, čím méně jste spoutána,... na duchu i na těle.“ A skoro jsem pozbyl dechu pod jejím umlčujícím polibkem.

Rostlinným bludištěm dovedla mne na několik kroků od schodů svého pokoje. Jenom několikráte bylo nám přejíti nějakou stezku nebo cestu. Sama nejdříve odemkla dveře, a jakmile v nich zmizela, vyklouzl jsem z houštin a následoval. Když vstoupili jsme do pokoje, otočením přesmyčky shasla stropní světlo a rozžehla diskrétní, jako fosforeskující záři v průsvitné škebli, kterou do výše vyzdvihovala vlna mořského příboje, hokusaiovsky koncipovaná a zakletá do patinovaného bronzu.

„Můj Andrew, jest uzoučká stezka nad propastí vulgarnosti pro dva, kteří vymykají se zbabělé zpohodlnělosti stáda,... tak uzoučká, že podobá se napiatému provazu,“ zašeptala, ovíjejíc ruce kolem mé šíje. „A jest ještě těžší po tomto napiatém provaze jíti bez komediantské strojenosti akrobatovy. Přešli jsme přes propast ke kráse uskutečněného snu, přešli jsme jako somnambulové, nepřipomínajíce si ani strašného nebezpečenství pod námi se otvírajícího. Přešli jsme po uzoučké stezce, poněvadž jsme musili přejít, abychom si zachránili každý pro sebe svůj význam života. Oh, Andrew, nikdy už ani vy, ani já nebudeme šťastni dnešním štěstím,... nikdy již u nikoho nenajdeme a nikomu neposkytneme tolik, kolik dnes druh druhovi... Neboť krása je vždy jedinečná, a výjimečnost se neopakuje, poněvadž by přestala být výjimečností.“

Její dech byl vonný a horký, její slova spěchala s překotností u ní nezvyklou. Přece jen bála se asi blížících se chvil více, než i tehdy jsem tušil a vycítil, a pudově je oddalovala, tím vášnivěji po nich toužíc. Její zrak se třpytil horečně, její ruce zůstaly před ni vztaženy, když náhle mne jemně odstrčila, polekána mým bezděčným pokusem sejmouti s ní její roucho. Teprve v tom okamžiku jsem si uvědomil, že stojíme na orchidejích rozesetých po podlaze bylo to jako oblak pestrých motýlů, z něhož ona vynořovala se jako vidění.

„Vaše kimono bije se s barvami květů, jež vydechují všechnu svou vůni v touze po bílé kráse, na níž by mohly vrhati svůj něžný odlesk,“ zaprosil jsem, spínaje ruce, abych zabránil jejich nediskrétnosti. „Zemrou pro to štěstí, ale já budu žít již navždy s představou, kterou vy jediná můžete zkrášliti tak, aby se nemohla opakovat.“

Nevěděl jsem již, jaká slova se mi derou na rty, jež bolely touhou po polibcích. Stojíce na dva kroky druh od druha, oba byli jsme zmítáni horkým vichrem, jenž odderval hlas od úst i mně právě hovořícímu, i jí, jež chtěla cosi odpověděti. Její vlasy jediným pohybem rozpuštěné přelily se rudými vlnami na její šíji a ramena, světélkujíce jako zlato mezi rubíny. Ještě o krok odstoupila, a potom její hedvábné, lehoučké roucho sneslo se jí k nohám jako roj motýlů, přivábených orchidejemi kolem nás roztroušenými na podlaze.

„Nikdy nikdo nedovedl si představiti něco tak půvabného, Bereniké,“ vydechl jsem mučen nemožností čas zaraziti v jeho chodu. „Nikdy nikdo neviděl nic tak krásného... Kdyby tento okamžik mohl se prodloužiti se vší svou vůní, extásí a očekáváním na jednu věčnost!“

Sevřeli jsme se v objetí tak zoufalém a tak šťastném, že pozbyl jsem vědomí místa i času, celého světa. I na bílém lůžku rděly se a modraly něžné a vášnivé petaly orchidejí, ale tehdy jsem si jich neuvědomil. Zdálo se mi, že klesám do vonného, žhoucího moře, v němž oba stali jsme se jedinou vlnou, vichřicí vášně vyháněnou do závratných výšek a nedomyslných hlubin.

XVI.

Mdlé přísvity ranní spočívaly na zahradě jako modravý závoj jemnější než pavučina a na druhý pohled již nerozeznatelný. Nějaký pták zakřičel v houští, a pak zase všechno kolem nás utichlo.

Bereniké se zastavila před clonou lian, jež nás oddělovala od Předsíně Lásky. Podepřena o moje rameno, zachvěla se posledním chladným vánkem prchající noci. Barva jejích očí byla ocúnově něžná, a jejich sladkost rozechvívala tím více, že byla odstíněna sotva nadechnutými kruhy milostné únavy. Hlava zdála se jí klesati k mému rameni tíhou pletenců, v nichž několik rudých, červených, hnědých a skoro zlatých tónů splývalo ve vášnivou melodii neoznačitelné barvy, jež byla ohně živější a spadlých listů mrtvější, ve vonný soulad tónů, jenž současně byl jednolitý i mnohobarvý.

„První jitro mého života," řekla tichým hlasem, jejž jakoby podechvívalo šelestění a zurčení odlivu na přímořské písčině. Vztáhla ruku před sebe pohybem kohosi, jenž chce zachytiti něco unikajícího.

„Jakou máte drobnou ručku, Bereniké," zašeptal jsem. „Je jako lastura,... jako růžová, průsvitná lastura,... a vaše prsty jsou jako mořské sasanky,... jenom že daleko krásnější... A vaše rámě cítí příliš dobře, jakou je svatokrádeží, že tolik jeho bílého půvabu je zahaleno rukávem kimona."

Schovala obě ruce v rukávech, jako činívají Japonky v zimě. „První jitro mého života,“ opakovala zasněně.

„Nechtěl bych ani na okamžik vzbuditi dojem, že mám namitky proti vašemu kimonu,“ pokračoval jsem. „Zasluhuje si lásky již pro tu krásu, kterou tají. A nepopíratelně vám sluší. Jeho jemná žluť pozdních, melancholických chrysanthém, jeho bělavá fialovost orchideje, jež ví, že brzy uvadne a ještě jednou vydechne veškerou svou vůni, aby přilákala poslední záchvěvy lásky,... jeho vyprchalá oranžovost opadlého květu erythriny korálové, jež podobá se člunku ztroskotavšímu po okamžiku lásky, hle, to vše jsou barvy vkusně sladěné, ale je cítit jejich marnou touhu, aby se vyrovnaly vašim očím, vašim vlasům, vaší pleti... I váš hlas je překonává barvitostí, ale vaše kimono nemůže za to, že je mu určeno selhati v zápase s vaší krásou. I nejnádhernější roucho světa a všech rozkošnických období stalo by se bezcenným cárem v očích toho, kdo ví, jak ještě daleko více nádhery jest jím ukryto.“

A ona řekla po třetí skoro jako zaklínací formuli: „První jitro mého života, Andrew.“ Nabízela mi své rty, vzhlížejíc ke mně. „Zdá se mi, že všechno zmizelo, co bylo před tím.“ Otřásla se. „Jako tento noční chlad, jenž prchá před sluncem chystajícím se vyjíti. Moje slunce již vyšlo,... slunce půlnoční, jež všechno mění v dlouhý, čarovný den lásky. Žiji v tropech, u rovníku, ale v mém srdci byla dlouhá, polární noc, než jste přišel do mého života.“

Rozhrnula rostlinnou portiéru a vklouzla do tmy, jež zdánlivě uvízla ještě z předešlé noci v pletivu lian. Následoval jsem jí rychle mi unikající, ale přece jsem ji ztratil z očí a za několik vteřin bezradně stanul, obklopen tkání džungle a nevěda, kam se obrátit, abych pronikl.

„Vy Bereniké moje ošklivá a sladká,“ zavolal jsem.

Nic neporušilo ticha, nikde ani větévka nezapraskala.

„Chcete, abych tu zahynul hladem a žízní po vás, vy krutá Bereniké?“ otázal jsem se; a třebas šlo o žert, zachvěl jsem se jakousi hrůzou zpola z té houštiny, jež mne obepínala se všech stran, zpola z uvědomění, že takto jí za nedlouho

pozbudu ve skutečnosti,... v džungli života, mezi lianami nezměnitelných okolností našich cest.

A Bereniké, myslíc tytéž myšlénky, ohlásila se kdesi poblízku a přece neviditelná: „Hle, Andrew,... tak bude nám zpočátku, až se rozejdeme.“ V zápětí se objevila mezi závěsy; šerem svítila její tvář jako bílý přízrak. „Oh, Andrew, chtěla bych plakat, když si na to jen pomyslím... Pojďte, držte se mne a následujte mne,... nepouštějte mé ruky,... je mi hrozně, když vás nevidím a vás se nedotýkám... Cítím vás poblízku,... ale to nestačí... Nikdy vás nepřestanu cítit poblízku, ani když budete tisíce mil vzdálen.“

Proplétali jsme se bludištěm, ošleháváni jsou větvemi a zakopávajíce; pásy kimon se nám rozvázaly, a houština je s nás málem servala.

„Tudy jsme přece nešli v noci,“ vydechl jsem; a ona, vlekouc mne za sebou, odpověděla: „Ne, tudy jsme nešli... ale ani v druhé cestě byste se nevyznal beze mne. Chtěla jsem vás zasvětit do stavu, v němž bude moje ubohé srdce, až budete jenom vzpomínkou. Chtěla jsem, abychom měli společnou představu svého osamocení. Chtěla bych mnohá, přemnohá abstrakta přeměnit v konkrétní představy, abyste v myšlenkách co nejvíce patřil mně a měl se mnou hodně společného ještě i po dlouhých, dlouhých letech.“

Přerývala své věty sklánějíc se pod větve a zase odstrkujíc rostlinná lana. Konečně vypletli jsme se z houští a ocitli se na tři kroky od schodů vedoucích k visuté zahrádce. „I po letech,“ opakovala a náhle si uvědomujíc, že kimono jí sklouzlo s jednoho ramene a bylo porozhaleno, odmlčela se a chtěla si chvatně upraviti úbor.

„Oh, toho nečiňte, Bereniké,“ prosil jsem zachycuje její ruku a líbaje ji. „Hleďte, obloha se rdí, ale nezastírá se. Za chvíli bude slunce nad obzorem a převalí se první vlna vedra. Četla jste prósy Walta Whitmana? Zápis kteréhosi jeho dne camdenského? Vyšel si do přírody a vykoupal se ve vzduchu na zelené louce v lese. Vydech svobodně každým pórem, stal se bratrem stéblu trávy a motýlu, poletujícímu nad květem. Možno tak splynouti s přírodou a ostatně sama

jste mi již pověděla, jak ráda se zbavujete tíhy šatů, kdykoli vám možno. Dojista nemohu vám býti překážkou v krásném činu, a odhalujíc se, vždy uplatňujete jen krásu.“

„Elektrické světlo je někdy laskavější než denní,“ namítla. „Což budete-li zklamán, Andrew?“

„Jako kdybyste mi řekla, že bych se mohl báti zklamání, když jsem poprvé spatřil v životě exotickou květenu mimo skleník!“

Zavrtěla hlavou. „Až jindy,... snad až nahoře.“

Vystoupili jsme ruku v ruce.

„Nezdá se vám, že obloha zarděla se odleskem těchto květů?“ řekl jsem, když stanuli jsme pod červenými korunami poincián. „I jasmíny jsou zarůžovělé... Oděna touto červenou září, Bereniké, zůstala byste mi navždy v paměti jako zázračné zjevení, k němuž bych se nikdy nepřestal modliti vznícenou vzpomínkou. Ale odepřete-li, zůstane mi v duši navždy červený stesk. Nikdy neodloučím toho stesku od paměti nejkrásnější noci života.“

Položila mi ruku na rameno. „Což jsem vám neřekla hned při první naší rozmluvě, že dovedete tyranisovati, můj Andrew?“

Svěsil jsem hlavu. „Snad máte pravdu, Bereniké,... nechci na vás naléhat... Nehněvejte se...“

Ale nedopověděl jsem, neboť v tom okamžiku setřásla kimono jediným pohybem. Stojíc vzpřímena uprostřed zahrádky na zeleném koberci, mezi kvetoucími jasmíny a tajemně stylisovanými závěsy lian, pod červenými, rozloženými větvemi královských poincián, Bereniké byla růžovým zázrakem čisté krásy. Nikdy neviděl jsem pleti dokonalejší a tvarů lépe modelovaných; byla jako vytesána z mramoru červeně nadechnutého. V ostrých stínech umělého osvětlení neujasnil jsem si tak dokonale půvabu jejího vzrůstu, v němž nebylo jediného zkreslujícího svraštění pokožky. Nikoli, nebyla vytesána, byla spíše ulita z jakéhosi fluida, z něhož se tvoří leda sny básníků. Panensky útlý pás, vypiatá hebká nádhera jejich ňader, její něžná šíje, její odhodlaná ramena a snivý, vznícený obličej, její skoro až fialové oči a rudé vlasy, vše to

zdálo se býti přeludem obraznosti, růžově jsouc zasazeno do zeleně visuté zahrádky. A tehdy, než poprvé jsem vydechl z úchvatu, za její hlavou se objevilo červené vycházející slunce, oblévající ji oslnivou, slavnou aureolou.

„Oh, Bereniké," zvolal jsem, „jak jsem šťasten, že jsem naléhal a tyranisoval." I poklesl jsem před ní a líbal ji od paty až k hlavě. „Už chápu, jak věřící mohou nacházeti rozkoš, líbajíce sošky svých bohů," řekl jsem vstávaje, a když dospěl jsem k jejím očím, zavřeným jako v extasi, ona povzdechla, jakoby se probouzela ze sna, a náhle zširoka rozvírajíc oči, objala mne prudce, vášnivě.

„Můj Andrew," zašeptala, „natrhejme si jasmínových květů, abychom nebyli bez podušek a bez přikrývky."

Vonné víry zúžovaly kolem nás svůj okruh.

„Utonout v bezvědomí,... nejvyšší slast," byla poslední její slova, jež slyšel jsem už jako ve snách.

Když jsem se probudil, její hlava spočívala na mém rameni, a slunce stálo nad námi skoro v nadhlavníku; odlesk jeho záře padal na spící Bereniku, červeně zbarven baldachýnem květů a ztlumen rostlinnou klenbou.

Vzbudil jsem ji polibkem. Vzchopila se a usedla. „Je možná, že se blíží k poledni?" zvolala udiveně, nemohouc se vzpamatovati. „A já vás šla jen doprovodit. Oh, Andrew, jsme my to pošetilci! Možná, že stará hospodyně i můj boy jsou již polekáni a stojí bezradně u mých dveří,... u dveří, jež vedou z mého pokoje do chodby Norton Hallu. A jak vy se nyní vrátíte do „Idylly" v tomto úboru? Váš boy vám nadarmo nesl už čota hazru i snídani, snad i tiffin. Jaký skandál! Povšiml-li si někdo vaší nepřítomnosti, co řeknete?"

„O mne nejde," ujistil jsem ji. „Nechal jsem dveře nezamčeny, a jídlo bude tedy nakupeno na stole. Vrátím se od koupelen, ani to nebude nápadné. Ale což vy? Nepokazí nám to dnešního večera?"

Zasmála se líbajíc mne. „Vy sobče,... proč by pokazilo cokoliv? Dokonce ani odpoledne nám to nepokazí. A vy jste ošklivý, že jste mne hned sám neprosil i o odpoledne."

„Kdyby šlo o mne, prosil bych o čtyřiadvacet hodin každého dne, a myslil bych, že se mi nedostává dosti. Mám přijít sem, a kdy?“

„Až večer sem přijďte v tutéž dobu. Dnes odpoledne však vyjeďte asi o třetí hodině rikšou k Botanickým Zahradám. Přijedu tam za vámi kočárem. Čekejte stranou cesty u jezírka.“ Ještě zdola, ukláněejíc se s přehnanou způsobností,připomenula mi: „Na shledanou za necelé čtyři hodiny.“ A potom pestré její kimono, v němž kdysi nejspíše hráno bylo japonské divadlo, zakmitalo se jako roj motýlů mezi listím a zmizelo.

Vracel jsem se do „Idylly“, pln radostného vzrušení. „Je to naposled v životě, kdy ještě dovedu všechen zájem a veškeru sílu své duše soustředití na milostné dobrodružství,“ říkal jsem si. „O několik let později bych se již činil směšným, oddávaje se přeludu mládí tak bezvýhradně. Ostatně Berenikou končí se možnost zdokonalení erotické historie mého života. Vrcholu bylo dosaženo. Snad v budoucnu pokusím se vystoupiti na velehoru v jiném pásmu citů a myšlenek, ale je-li vyšší bod lásky, nestačím naň, ba ani si ho nedovedu představit. Stejně nechce se mi věřit, že vrcholek, přecházející pak v hřeben životního společenství, byl by hrdější a krásnějnější. Znamená to jen, že na velehoru byla zavedena ozubená dráha, aby přístup byl usnadněn; a že na jejím svahu jsou založeny vinice, přinášející rok co rok sklízeň a užitek... nebo obého nepřinášející. Obyčejně není to ani nejvyšší vrcholek, na nějž vede ozubená dráha. Ale nejvyšší bod mojí lásky zůstane osamělý a nesmírně vzdálený; proto bude mi vždy tak blízký.“

Nepozorován dostal jsem se do koupelen a teprve na cestě odtamtud střetl jsem se v bráně s paní domu. „Jaký vy jste lenoch,“ zvolala. „Teprve teď vstávat... Už jsem o vás měla strach. Váš boy všechno přinášel zpět, že nemáte chuti k jídlu. Je vám něco?“

Ani mne příliš nepřekvapila diskrétnost mého Číňana a jistota jeho intuice. Zvykl jsem si na ty vlastnosti už jinde, v Číně i cestou na parnících. Seděl-li jsem v „Idylle“ nebo

na parníku při stole příliš dlouho nad jídelním lístkem, nevěda, co si vybrat, mohl jsem spolehnout, že zvedaje hlavu, abych boyovi řekl, co si přeju, spatřím jej státi nad sebou s podnosem, na němž bude již právě ta věc, kterou jsem si konečně zvolil. Byl jsem si jist, že můj boy mne prohlédl skrz na skrz, a že pochopil i význam mých procházek po zahradě. A skutečně na ochozu mne můj Číňan předhonil, zastrčil klíč do dveří a odemkl. „Mne zamknout včera večer. Páni klepat, já říci, že tuan spát... Dnes mne vrátit čota hazlu a bleakfast,... tuan děkovat a nechtít jíst... Ovoce nechat na stole.“

A tak skoro každý, s nímž jsem se při tiffinu a po něm setkal, mně blahopřál k rychlému pozdravení. „Kdyby to bývala zimnice, byl bych vám poradil trochu whisky,“ důvěrně se mnou sdělil Mr. Underhill. „Ať si říká tak zvaná věda, co chce... já vím svoje. Nic lepšího proti zimnici, než alkohol, ale s měrou!“ A zvedl prst významně. „S Phelanem to jde s kopce, poněvadž zapomněl tohoto příkazu. Ale chudák Phelan léčil zimnici duše,... svěřil se mi. Je v tom žena,... jeho vlastní žena. Nějaká historie nevěry, jako tisíc jiných. Odejel. Ale nepřestal jí milovat. Od včerejška píše jí dopisy, a zase je trhá. Jsou stále pathetičtější a nesrozumitelnější. V každém dalším obviňuje sebe vždy více. Kdož se v tom vyzná? Snad jeho vina je konec konců větší. Naše morálka jest úzká a jednostranná.“

Objednal jsem rikšu na třetí hodinu a k domu, nejsa nucen se uchylovati k postrannímu východu nyní, když Norton byl vzdálen Singapuru. Miss Edith mi děkovala na pozdrav z okna, když sedal jsem do rikše. Její oči zdály se mi tesknými. „Je snad pošetilé, všechno hned měniti v symboly. Ale Edith mi připadá zosobněním tragiky barevného světa, trpícího pro neklid bílé rassy... Je to možná nesmysl, sentimentální nápad. Chtěl bych vědět, miluje-li skutečně Burnhama. Rozhodně její láska jest otrávena jejím údělem. I ona je krásná, ale její krása zdá se býti odsouzena k zániku, kdežto Bereničina triumfuje nad vším.“

Za půl hodiny stál jsem u jezírka, na němž plovaly trsy domácího lotosu indického s růžovými a bílými květy, vysoko se tyčícími. Uprostřed na ostrůvku tísnily se ohromné pandány a ještě vyšší, štíhlé palmy malajské se splývajícími řasnatými listy, stále se chvějícími jako osyka. Nebylo živé duše v dohledu, jenom jednou polonahý Tamil přejel na postranní cestě s párem hrbatých zebů, odvážeje hlínu ze zahrady. Hmyz a ptáci plnili ovzduší nepřetržitým chvěním zvukových vln.

XVII.

Když Bereniké se náhle zjevila na cestičce podél jezírka, bylo to, jakoby se byly v ní ztělesnily všechny ty vůně, barvy a zvuky, jimž naplněn byl svět. Měla jasně modré, bíle pruhované prací šaty a za pasem tmavě rudou růži. Byla svěží a radostná. Její pružná chůze připomenula mi na okamžik ono odpoledne, kdy spatřil jsem ji s Nortonem přecházeti North Bridge Road, tehdy ještě neznaje ani jejího jména. Cítila však, že v mou obraznost na konec vejde tak, jak jsem ji znal nejkrásnější, a nach zbarvil její líce.

„Hádejte, Andrew, do čeho jsem se zapletla, jedouc sem?“ řekla, podávajíc mi ruku. A když nemohl jsem uhádnouti, otázala se: „Nuž tedy: kam byste myslil, že je mi jíti návštěvou dnes večer?“

„Dnes večer!“ zvolal jsem zklamaně. „A náš čas je tak odměřen! Každá minuta je ztracena nenahraditelně.“

Vymanila svou ruku z mé. „Musíte jít hezky způsobně po mém boku, Andrew. Aspoň tam, kde bychom mohli být spatřeni. A nesmíte se kabonit ani tvářit zoufale, poněvadž dnes večer navštívím vaši Idyllu.“

Zastavil jsem se udiven, a ona zasmála se mému překvapení. „Setkala jsem se s Mrs. Collier, a musila zastavit kočár na slovíčko. Její muž je celkem nepatrným úředníkem koloniální vlády, ale zná se s mou rodinou v Londýně. Na-

vštívili Norton Hall, a já Mrs. Collierové návštěvy posud neoplatila. Připomenula mi to malou narážkou. Slovo dalo slovo, a když napadlo mne, že bych mohla tak vyzískat večer s vámi, slíbila jsem návštěvu na dnešní večer i projevila dostatečný zájem na společnosti Idylly, aby Mrs. Collier mohla nabídnouti uspořádání malého společenského impromptu. Vezmu s sebou Mrs. Bradley, naši hospodyni a vzdálenou příbuznou. Nuž, Andrew, nemáte ani dost málo uznání?"

„Bude to rozkošné, maličká hra na schovávanou," přiznal jsem. „Ale bude to i mučivé, pomyslím-li si, že jeden z mála večerů mi uniká bez jediného políbku."

Potřásla hlavou. „Až vám dám znamení, řekněme, až poprosím toho vašeho Mr. Seebalda, aby zahrál píseň Rubinsteinovu, o níž jste mi pověděl, odejdete tak brzo, jak jen bude možno, a vyčkáte mne na visuté zahrádce. Jste spokojen, vy nenasyto?"

„Více, než spokojen. Znamená to, že z prvního dne naší lásky jen několik hodin mi uklouzne bez vaší blízkosti, Bereniké. Vaše návštěva v Idylle bude naší svatební cestou mezi lidi, ale nikdo nevytuší, jak jste mi drahá, a že se vůbec známe."

Zvážněla a chvíli kráčela mlčky po mém boku. „Nikdo nevytuší." Povzdychla si. „Ale kdyby kdo mohl vytušit, co by si pomyslil nikoliv o vás, nýbrž o mně?"

„Snad vás nepřipravuje o rovnováhu něco tak malicherného, jako soud lidí, jemuž ostatně nemůžete být vystavena?"

Pokrčila rameny. „Oh, ani dost málo, jen mne rozesmutňuje to pomyšlení jako pohled na krásný předmět, jenž by mohl být pošpiněn a zneuctěn. Rozesmutňuje mne pomyšlení, že je mi nutno utíkati se k přetvářce. Mám podobný pocit, jako při četbě románů, jež hrajou si s frivolní erotikou. Chtěla bych, aby spíše hledaly kazy a trhliny v morálce bílé rasy, jež je právě tak směšná a nelogická, jako jiné morálky, ba mnohem směšnější a nedůslednější. Ale obelhávajíce ji a šálíce, ony romány ji uznávají a skoro jí dodávají vzhledu oprávněnosti. A při tom rozvíjejí hnusné divadlo žárlivosti

mezi těmi, kteří morálku podvádějí, ale současně ji chtějí uplatňovati i mezi sebou, ne-li v jiném, alespoň v oné nedůstojné chamtivosti po pocitu vlastnictví, po snižování osoby na věc. Jsem vám asi nejasna, Andrew, ale to je proto, že je mi těžko samé sobě, vyjasniti všechnu tu spleteninu, které bych si nikdy nebyla uvědomila tak bolestně a pronikavě, kdybych se nebyla narodila v prostředí, sousedícím s morálkami jiných plemen. Chtěla bych, aby se hmatalo do oné spleteniny jemnými prsty, jež by dovedly aspoň některé uzlíky rozvázat. Časem by se rozvázalo vždy více uzlů. Ale jak málokdo to činí, nebo i jen snaží se to učinit! Snad se vám zdá bizarní, že moralisuji. Mohl byste si myslit, že hledám omluv pro sebe samu. Oh, vím, vím, nemyslíte si toho, ale mohl byste. Není mi toho třeba. Neuznávám bílé morálky, ač musím uznávati bílé konvenčnosti. V tom je právě pramen mé nespokojenosti: že na konec i moje hrdost, moje síla v uchování krásy a vkusu mimo úzké hranice obecného pokrytectví,... že to vše stane se také jenom frivolní erotikou. Tisíce milenců, potají sobě se oddávajících, mluvilo podobně jako my: o křižovatkách, o štěstí okamžiku, o vyvýšenosti nad podlou morálkou, a nevím, co ještě. Ale ten neklid, jenž zmítá myslícími, tak dlouho již zůstával celkem neplodný. Většina těch, kteří se vymykají morálce, dovedou ji pouze oklamávati, místo aby hledali novou morálku. Jsem směšna, viďte, Andrew?“ Její hlas zněl hedvábně a napovídal skoro více, než její slova.

„Ničeho nejste tak vzdálena,“ řekl jsem, a naše ruce mimoděk se spojily jako dvou dětí, jež jdou po cestě, na níž se cítí tak trochu nejistými. „Kdybych se chtěl uchýliti k otřelé frázi, řekl bych, že toužíte po náboženství a morálce krásy. Věřím, že jest již dnes možna mezi vyvolenými. Ale není-li možna davu, je to příčinou, abychom se cítili otřeseni ve víře? Ostatně ani dav, přesněji řečeno, společnost, nezůstává mimo vliv vyhráněјících se pojmů nové morálky. Je to pochod zdlouhavý a na pohled skoro stupidní. Každý předsudek padá až tehdy, když už dávno všechny jeho podpěry shnily a shroutily se; i tehdy ještě dlouho vznáší se ve vzduchu

jako něco zázračného, než konečně jest úplně zesměšněn a zdolán. Ale přece jen předsudky padají,... náboženské, společenské, mravní... Což nemůže vám dostačit, že pro svou osobu jste svobodna nesčíslných předsudků, jež dovedla jste prohlédnouti a odsunouti? Pósa proroků a průkopníků jest už anachronismem. Většina jich za několik let se čte jako apologie násobilky. A chtít životem dnes probojovati jakoukoliv ideu tohoto druhu je právě tak nevkusné, jako být bojovnou anglickou sufražetkou, třeba že nic nemůže býti oprávněnějšího, než i jejich nejvýstřednější metody. Ale stejně omezené bylo by šmahem odsuzovat i takové sufražetky. Urychlují kvas myšlenek. Stoletím vzdáleny do minula, nebudou o nic absurdnější, než Veliká Revoluce. Neboť tehdy bude se zdáti již absurdním to, proti čemu se vzepřely. Stejně tedy i ti, kteří žijí volnou láskou..."

Přerušila mne. „Fi,... toho ošklivého slova! Je lepkavé a laciné. Nevěřím ve volnou lásku. Vše, v co věřím, je právo na vlastní život, pokud život nikoho jiného není tím ohrožován a zkracován. To se mi zdá základem nové morálky, jež by neznala podezírání a žárlivosti,... jež by nikoho neznásilňovala. Oh, nechtějte ode mne, abych vám definovala něco, na co jiní mne schopnější nestačí. Chtěla bych, aby morálka šla na vyučenou do světa, k stům milionů jinobarevných lidí, kteří mají jinou perspektivu všeho, a aby se vrátila domů silnější a životnější všech, krásnější a pravdivější. Tak asi bych to řekla. A trpím-li něčím, je to moje nemohoucnost najít pevné formule. Mám jen cit vodítkem, cit a vkus. A přijde čas, kdy obé bude mi zapřít. I dnes, mezi lidmi, budu vlastně se zapírat a přetvařovat. Bylo by nesmyslné chtít se přiznávat a jednat bez reservy. A přece něčím budu trpět."

„Pošlete tedy omluvu, Bereniké," řekl jsem.

Zastavila se a vztyčila hlavu. „Nejsem tak zbabělá," odpověděla téměř tvrdě; v zápětí však její oči se ponenáhlu rozjiskřily. „Ale jsem strašně, strašně pošetilá, viďte, Andrew?" Stiskla mi ruku. „Nehněvejte se na mne. Nejste vy původcem mého zmatku, nýbrž já sama."

„Tedy tak trošinku litujete i toho, že jste se vzdala.“

Zahořela nachem. „Zachvěju se hrůzou, pomyslím-li, že býval byste mohl být jiný, než jste, anebo že jsa takový, jaký jste, mohl jste se potkati ve mně s jinou, třebas jen maličko jinou povahou. V každém případě, jak mnoho krásy mohlo být znechuceno nebo ztraceno! Jak mnoho štěstí a krásy je ztraceno, že dva, kteří se měli setkat, nikdy se nesetkají, jak mnoho neštěstí a ošklivosti vzniká, že dva se potkají, jimž lépe bylo by nikdy se nesetkati.“

Bylo mi náhle smutno a teskno. „A je-li tolik krásy v našem setkání, proč neprodloužit ho do budoucna, byť i dle zcela všedních pravidel morálky? Chtěl bych vás mít navždy.“

„Není to jen hra slovíček? Kdybych daleko lépe, než vy sám, vás neznala, mohla bych býti tak trochu vámi zklamána, Andrew. Jsme děti neklidu, a nic by nás tak nebolelo, jako zevšednění, uklidnění. Umučilo by nás to.“

V lůně výklenku, tvořeného různými rostlinami úponkovitými, objevila se nám lavička. Usedli jsme do světle oranžové záře bignonie, rozhořené tisícerými květy. „A přece jednou spojíte svůj život s jiným, který možná bude pro vás znamenati méně, než můj,“ řekl jsem s tichou výčitkou. Mlčela. Sklonil jsem se a vzhlédl jí do obličeje. „Víte-li, že měl jsem pocit, jakobyste se zadávala, když druhdy v krámě Číňanově přijala jste na zápěstí své ruky onen nefritový náramek?“

Zdálo se mi, že pobledla a zneklidněla. „Zadávat se v běžném slova smyslu jest ovšem v tomto případě nemožno. Ale je tu jistá odvislost, jež mohla by se stupňovati, v tom se nemýlíte, ale mýlil byste se ve mně, kdybyste tuto možnost připustil z mé svobodné volby. Lituji často, že jsem toho náramku hned nezahodila. Snad proto, že byl koupen ve vaší přítomnosit a připomínal mi začátek naší lásky, opominula jsem se zbaviti ho. Když jsem na to pomyslila, bylo již pozdě. Strýc si ho vyžádal půjčkou, že prý chce cosi zjistiti, a již mi ho nevrátil. Jest asi dobře uschován. Na štěstí stejně dobře byl mnou uschován přívěsek. Včera ráno mně strýc ukázal

jednu z dýk ze své sbírky zbraní. Je to lstivá, úkladná čepel, lze se zatřásti při pouhém pohledu na ni. Je na ní týž nápis jako na náramku. Jako náramek byla darována před staletími kterýmsi severoindickým sultánem Hindce, jež byla vyvolenou jeho harému. Přeslechla jsem jména, ostatně nezáleží na nich. Nějaká příšerná historie se prý pojí k těm věcem. Snad byl by mi strýc pověděl onu historii, kdybych byla projevila více zájmu.“

„A proč se bojíte onoho náramku? Nejste přece pověrčivá...“

Mávla rukou. „Oh, Orient je pln věcí, na něž nestačí přesné pojmy našich slov a názorů. Nevěřil byste. Mnohdy ani vlastním smyslům byste nevěřil. Mnoho se tu stane, co nám zůstane záhadou. Děsím se onoho náramku a byla bych spokojena, kdybych nikdy nezvěděla příčiny.“

„Zahoďte tedy přívěsek. Snad bez něho bude zlomena jakási okultní moc onoho šperku.“

„Ne, můj strach stal by se pouze nesnesitelnějším. Přívěsek byl by možná nalezen. Byl by dojista vyloven i z hlubin moře.“

„Zničte jej.“

Povzdechla. „I já jsem zapomněla na tvrdost nefritu a pokusila jsem se o to. Strýc má do zástěnku s pokladnou a nejdražšími klenoty ocelové dveře, jež se zavírají a otvírají automaticky, stiskem knoflíku, o němž víme jen my dva. Dala jsem přívěsek do místa, kam zapadají dveře. Knoflíky jsou uvnitř i zevně daleko od dveří, poněvadž jejich zavírání je prudké. Stiskla jsem knoflík s pocitem triumfu nad neznámým nebezpečenstvím. Dveře vyletěly a zapadly, a péro prasklo, poněvadž nemohly se dovříti. Odstrčila jsem je s velkou námahou, abych se podívala, co zbylo z přívěsku. Čekala jsem, že najdu prach a zlatý plíšek. Vytáhla jsem přívěsek neporušený a dveře zas přistrčila. Strýc si marně lámal mozek záhadou zlomeného péra. Měla jsem už strach, že jsem všechno pokazila, a že neodjede. Na štěstí jsou tu železárny a odbor-

níci.“ Chvíli se zamyslila. „Kdybych byla zahodila obé, náramek i přívěsek, každé někde jinde, byla bych klidnější. Měla bych pocit, že jsem se nadobro zbavila čehosi osudného. Ovšem, nevěděla jsem až do včerejška o dýce. Jakoby ona byla přivábila náramek. Nebýti vás, snad nějaký tajemný okruh býval by již uzavřen. Proto jsem se otřásla při pohledu na onu dýku. Měla jsem strach o vás, Andrew.“

Usmásl jsem se, ač nikoli zcela upřímně. „Aby se mi ta dýka nepomstila za mou bezděčnou intervenci? Je to přece jen poněkud fantastické.“

Zdálo se, že nepovšimla si ani mého úsměvu, ani mé poznámky. „Nemáte časem zvláštního pocitu, jakoby předměty měly svůj život, byly nasáklé fluidem dějů, v nichž druhdy hrály nějakou úlohu?“ Byla bledá, a její oči modře světélkovaly. „Nemáte někdy pocitu personality toho neb onoho předmětu? Nezdá se vám někdy praobyčejná nějaká věc... zlomyslnou, jiná radostnou, třetí vděčnou, opět jiná potutelnou? Nevstanete někdy od četby nebo od psaní a nezakryjete kteréhosi zcela lhostejného předmětu? Nebo snad zavřete dveře, zastrčíte pootevřenou zásuvku, narovnáte něco. Celkem něco docela hloupého učiníte, ale pak usednete uklidněn, najednou prost onoho podivného pocitu, jenž vás tížil nebo rozčiloval již hodnou chvíli. Tak je s oním náramkem. Rozčiluje mne pouhé vědomí jeho existence.“

„Rozumím vám, Bereniké, ale přece se mi zdá, že většina těch tak zvaných okultních zjevů není nic, než autosugesce a psychopatologické úkazy,“ namítl jsem. „Nezapírám ostatně, že i mne ten náramek jaksi podivně rozčilil, avšak nemám pochyby, že to byla pouze shoda okolností a vliv prostředí, nálada okamžiku dotvrzená nějakým vnějším popudem stejného směru. Mívám i já dojem vyjádřené osobnosti v některých předmětech často nejvšednějšího určení...“

Přerušila mne téměř vzrušeně. „Věřte, Andrew, že některé předměty nesou v sobě hrozné a neodvratné osudnosti...“

Tentokráte zas já nedal jsem jí domluviti. „Jako na příklad tyto vaše hodinky, připevněné na nejněžnějším zápěstí, které kdy bylo stvořeno na tomto světě,“ zvolal jsem s předstíranou zoufalostí, ale se skutečnou nespokojeností. „Jaká to hrozná a neodvratná osudovost!“

Podívala se na čas a zamračila se. „Oh, Andrew, proč jste nás raději nenechal se opozdit! Byla bych se na nás hněvala, ale nic už nedalo by se na tom změniti.“

„Ale což není stejně lehko a daleko záslužnější opozdit se o své újmě a nikoli prapouhou náhodou, prapouhým nedopatřením!“

Potřásla hlavou povstávajíc. „Ne, to by již bylo něco docela jiného... Nemám ráda nastavenosti,... nejhezčí ze všeho je spontánnost.“ Povzdechla si líbajíc mne. „Pojďte mne doprovodit, Andrew, ale jen kousek cesty. Povoz čeká před zahradou, ale bude lépe, opustíte-li mne již za jezírkem. Bílý Singapur si potrpí na klepy, a je docela zbytečno mu dávat látku. Mohlo by to být i osudno pro naši lásku.“

Zůstala již jaksi zasmušilou až do rozloučení, a brzy poté, když se mi ztratila z dohledu, i já jsem vyšel na venkovskou cestu, vskočil do první rikše, jež se mi namanula, a jel zpět k „Idylle“.

Horkým podvečerem vláčněly modré stíny, ale obrysy předmětů, vyvstávající nad stínem, byly neobyčejně určité, jako vypuklé anebo tuší vytažené. Stejně i barvy byly sesílené; zeleň byla otravně prudká, červeň poinciánových květů z povzdálı vypadala jako kusy látky, intensivně nabarvené, oranžové zvonce africké spathodey nepřipomínaly již „plamenů lesa“, jak obecně jsou nazývány v Singapuru, nýbrž spíše skvrny hustě nanesené a nehtem rozmazané barvy. Dva Malajci šli proti mně, a jak mluvili, jejich ústa se rozšklebovala oranžovým děsem, původ majícím v nemírném žvýkání betelu; jejich hnědé obličeje se však vpíjely do příšeří tak, že teprve hodně zblízka mohl jsem je rozeznati. Potkali jsme i četu Sikhů z britské posádky. Kov jejich zbroje se mrtvě zaleskl, první hvězdy prokmitávaly modrem oblohy. Občas

hbitým, trhaným letem velicí kaloňové se přenesli obzorem, rýsujíce se strašidelně proti nebi. Koruny obrovitých stromů jako příšerná chapadla rozvlňovaly se k obloze. Tonul jsem na dně modrého oceánu tmy, a předměty kolem mne nabyly rázu mořských chaluh a korálových trsů, mezi nimiž světélka a světla, ač nehybná, zdála se plovati jako fosforeskující ryby a hlavonožci.

XVIII.

V Idylle bylo již odzvoněno, když jsem se vrátil, a hosté se počínali scházeti k večeři. Setkal jsem se s nimi na schodech do prvního patra, a jda po ochozu k dveřím svého pokoje, díval jsem se do osvětleného sálu s podivným odosobněním a odpřítomněním. „Nemám ráda nastavenosti," řekla Bereniké, ale vystaví se dnes večer nebezpečenství právě onoho pocitu uprostřed těchto lidí jí lhostejných a povahově vzdálených.

Upravil jsem se pro večer co nejrychleji, ale mnoho jsem tím nezískal, a do jídelny dostal jsem se poslední ze všech. Neboť vyšed ze svého pokoje, spatřil jsem groteskní postavu v dlouhém nočním rouchu, stojící při stěně. Sál pod námi zářil jako čtverhrané jezero žlutého světla, kosmý polostín končil se právě nad hlavou Phelanovou. Docházeje k němu, viděl jsem, jak jeho zraky svítily horečně a vytřeštěně. Jeho vyzáblý obličej byl bledý a strhaný. Obraceje se ke mně, zvedl ruku posunem docela divadelním, jakého v obyčejném životě neočekáváme.

„Slyšíte?" zeptal se tichým a přece důrazným hlasem.

Pootočil jsem se a pohlédl přes zábradlí do jídelny. „Ano, slyším," odpověděl jsem. V sále ztlumeně hučelo a šumělo nesčetnými hlasy; cinkání a jiné zvuky zdály se býti uchvacovány a váleny oním proudem hovorů jako kaménky.

Zavrtěl hlavou a usmál se s nevýslovným smutkem. „Nikoliv, neslyšíte jeho hlasu... Jste hluch,... jako oni všichni, kdož sedí tam dole u egyptských hrnců a cpou se žvanci rýže.“

Bylo mi zjevno, že Phelan blouzní. „Měl byste poslechnout hlasu rozumu a jít do postele, není-li vám dobře, anebo se obléci a jít ke stolu,“ odpověděl jsem skoro zhurta. Zákmit v jeho očích mi vnukl myšlenku, nepohrává-li si se mnou, jako činil občas s jinými.

„Nejen chlebem živ je člověk...“ začal s patra, ale náhle hlas se mu nalomil. Odmlčel se, a přetřel čelo, na němž perlil se pot. „Zatracený Singapur,“ doložil zcela střízlivě. „Zatracená piana a zatracená whisky. Toť vše, co jsem vám chtěl říci, Mr. Zachar.“ Ale jakoby se bál, že jej opustím, v zápětí chopil se mé ruky. „Pojďte ke mně jenom na okamžik, ukážu vám podobenku své dcerky. Je jí osm let, a je krásná jako anděl v nebi.“ Měl slzy v očích, a jeho hlas měl při vší své pevnosti onu jakost, jež dojímá více, než rozechvěný tón. Šel jsem a proslovil několik frází nad podobenkou děvčátka, jež svým vzhledem potvrzovalo, jaké podivné představy měl Phelan o andělích a o nebi. Potom mi přečetl psaní své ženě V Dublíně, kde jí doporučoval, aby hledala v bohu útěchy a byla mu povděčna za všechny rány, jimiž ji stihá. Skoro se nad dopisem rozplakal a nepovšiml si, že ho opouštím.

Pověděl jsem o svém setkání s Phelanem soudruhům u stolu, u něhož jsem tehdy byl již obvyklým společníkem. Phelps pokrčil rameny. „Nelze mu pomoci. Nebyl pro něho Singapur, tropy a vůbec daleký svět. Cítí se tu jako ve vyhnanství,... a skutečně není to pro něho nic, než vyhnanství. Spáchal omyl, hledaje útočiště v cizině; tisíce lidí páchají ten omyl. Setkáte se s nimi po celém světě. Někteří toužili po exotice a po dobrodružství; jiní po zbohatnutí; jiní jen chtěli něčemu uniknout; a všichni se zklamali. Jsou to oběti bílého neklidu.“ A překvapen shodou obrazu Phelpsova s vyzněním nedávného svého hovoru s Berenikou, pustil jsem se s ním do perspektiv budoucna blízkého i nedohadnutelného.

„Že vás baví pohrávati si s takovými fantastickými nápady!“ konečně odlehčil si jeden z našich spolustolovníků. „Nemám trpělivosti s utopiemi.“

Phelps usmál se shovívavě. „A přece většina rozhodujících myšlenek dneška nejsou nic, než utopie. Vezměte si příkladem jen to staré latinské přísloví: Chceš-li mír, připravuj válku. Může býti utopie vyslovenější? A lidstvo se přemlouvá, aby věřilo. Bylo by právě tak lehko lidstvo přemluviti k jakékoli jiné utopii. Záleží jenom na tom, aby někdo dovedl je přemlouvat a konečně přemluvit. Podívejte se na nás v Novém Zélandě a v Australii. Uskutečnili jsme velmi mnoho z toho, co v socialismu má zdravý podklad, a dokazujeme současně na sobě samých, jak mnoho je v něm ještě neujasněného nebo pokřiveného. Tento pokusný duch se jednou, a myslím, že v nedalekém budoucnu, zmocní všeho bílého světa. Odkazuji vás opět na Spojené státy. Začínají už povážlivě se probírati dědictvím římského práva a vytahovati na světlo světa nové myšlenky i v soudnictví. Cítí se vždy lépe, že náš zákon, morálka, společnost, všechno že je vlastně ve stadiu utopie. Dalo by se říci, že nejbláznivější utopií bylo doposavad vždy to, co bylo uskutečněno.“

Kdosi položil vidličku s nožem a spráskl ruce: „Snad nevěříte, že by lidstvo se chtělo zbláznit a dělit se o jmění a takové nesmysly?“

Dali jsme se s Phelpsem do smíchu. „Tu to máte,... ten strašák měšťáků!“ zvolal. „Nic není nesmyslnějšího, než nalhávati si, že lidstvo skládá se z rovnocenných jedinců. Nic tak dobře nedokazuje neschopnost myšlení, jako blábolení o dělení majetku a podobná chlapectví. Nebojte se, to není utopií, to je čistě jen dětinství. Vše, oč jde, jest otázka, zda některé třídě nebo některému národu je dovoleno znásilňovat jiné třídy a jiné národy. Soutěž jedinců nutno upraviti tak, aby nikdo nebyl od prvního počátku ztracen pro možnost vzestupu a pro uplatnění zvláštních schopností, jež snad jsou v něm. Proto také jsem pro rovné právo žen. Bude-li ta soutěž umravněna a učiněna rozumnou, i soutěž tříd a ná-

rodů se ponenáhlu vyrovná tak, že na konec nebude tříď a národů ve starém, nenávistném smyslu.“

„Ale proč tedy usilovat o nadvládu bílého plemene ve světě,“ Burnham si vyjel na Phelpse.

„Aby to vyrovnání mohlo se na konec přenésti i na plemena,“ Phelps odtušil. „Na konec přece jen zvítězí to, co bude lepší pro větší počet. Záleží na tom, aby to bylo bílé plémě, jež nalezne to lepší včas.“

„Slova, nic, než slova. Zvuk, dutý zvuk.“

Ale Phelps nebyl uražen. „Nejsem přítelem dutého zvuku. Jsem pro činy, pro počáteční činy. Rovné právo žen. Státní dohled na veřejné a obecní potřeby, dohled, jenž by se rovnal spravedlivému dělení zisku, při němž by nepochodili špatně ani ti, kteří dávají kapitál — ovšem, pokud pojem kapitálu nezmizí v dnešním svém útvaru, — ani ti, kteří dávají mozek, ani ti, kteří dávají hrubou sílu. Naprosté zrušení cel, i tak zvaných ochranných cel. Je-li někde ve světě možnost vyráběti cokoli laciněji, je pošetilým mrháním sil jinde vynucovati výrobu za horších podmínek a za vyšší cenu. Co pro začátek se zdá být katastrofálním pro tu neb onu zemi, vyrovnalo by se velmi rychle. Vzpomeňte si jenom na průmyslový otřes francouzský po roce 1871 a na jeho efemérnost.“

Wedmore chtěl něco namítat; Novozélanďan ho umlčel. „Jen se podívejte i na to naše Malajsko. Začali jsme kdysi s kávou a zbankrotili. Začalo se s kaučukovníkem, ponenáhlu káva byla opuštěna, a zkvétáme.“

„Na jak dlouho?“ Edwards si opvzdychl. „V Německu již znají laboratorní formuli synthetického kaučuku. Až si ji upraví pro tovární výrobu, jsme zase v bankrotu.“

„Sotva. Pokud znám tu věc, i při výrobě sythetického kaučuku bude alespoň výhodno, ne-li nutno, míti podstatnou součástkou kaučuk přirozený. Jednoduše zregulujeme svůj vztah k spotřebě, postavíme se na reálnější podklad. Učiníme to, co bych chtěl, aby vůbec svět činil v každém průmyslu.“

Povšiml jsem si, že od nedalekého stolu Miss Edith občas pohledem se vrací k naší společnosti. „Přece jen je něco mezi Burnhamem a jí," řekl jsem si v duchu. Pozoroval jsem ji nenápadně a věnoval vždy méně pozornosti rozhovoru, jenž ostatně brzo se rozptýlil v písčinách.

Po večeři Mrs. Grant přistoupila k našemu stolu. „Víte-li, že budeme mít zajímavou návštěvu dnes večer?" Usmívala se tajemnůstkářsky. „Přijde náš soused, lady Bellforth, návštěvou k Mrs. Collier a ráda by se podívala mezi nás plebejce."

Edwards zakýval hlavou odevzdaně. „Ah, ano, zde v Singapuru nejsou pořádány výstavy psů. Dlužno se spokojit i s věcmi méně zajímavými."

„Znáte ji osobně?" tázal se Burnham se vznícenym zájmem člověka střední třídy, vyznávajícího demokracii veřejně, ale potajı v ni nevěřícího.

„Kupuje u nás knihy, znám tedy tajemství jejího vkusu. Vědět, co kdo rád čte, je daleko významnější, než znát se s ním osobně. Mluvit lze i pravdu; ale dosah toho, co si nalháváme, je prozrazen naší oblíbenou četbou. A jenom podle jejich lží možno rozuměti lidem, nikoli dle jejich pravd."

„Nejste udýchaný, Mr. Edwards?" škádlila jej paní Grantová. „Poněvadž kdybyste nebyl, zeptala bych se vás, co čte lady Bellforth."

Edwards však zavrtěl hlavou. „Dnes, kdy je tak málo skutečných čtenářů, my knihkupci měli bychom si tím více býti vědomi profesionálního příkazu diskrétnosti. Měli bychom býti jako lékaři a zpovědníci. Ale tolik vám mohu říci, že lady Belforth jest vedle Phelpse jediným skutečným čtenářem této brány Dalekého Východu."

Byl bych nejraději padl Edwardsovi kolem krku; ale Burnham reptal. „Nevidím v tom zvláštního znaku výjimečné inteligence, čte-li kdo se zálibou vymyšlené věci. Obyčejně je to maření času. Přestává to být zvykem."

„Lady Bellforth čte, dohaduji-li se podle jejího výběru u nás, se stejnou zálibou díla z mnohých oborů vědy. Ale křivdíte fikci i jejím čtenářům, Burnhame. Kdo nečtou fikce,

jsou obyčejně lidé, kteří nejvíce času zmaří za den; a lidé, kteří při jídle strkají nůž do úst. Úplně přehlížet románovou tvorbu je stejně duchaplné, jako ze zásady se nedívat do zrcadla. Ostatně, buďte ujištěn, že lidé dosud nic tak si neoblibují, jako vymyšlené věci. Jen se podívejte na zájem, s nímž v poslední době lidé čtou zase autobiografie."

Než Burnham se dostal k odpovědi, jiný ze společnosti se snažil neobratným popisem zjistiti, zda lady Bellforth je totožna s dámou, kterou měl na mysli. Za hovoru vstali jsme od stolu a zamířili k hudebnímu křídlu.

„Lady Bellforth jest jediná žena, které jsem posud neupřela krásy," poznamenala Mrs. Grant. „Viděla jsem ji vždy jen z povzdálí."

Paní Hotchkinsová vložila se do zábavy. „Slyšela jsem, že si udržuje krásu nějakým tajemným prostředkem, který vyhrabal z domorodých pověr její strýc, mladší Norton, zuřivý sběratel. A také mně bylo řečeno, že její strýc nebyl zcela nesobecký v tomto případě. Ale nevěřím těm řečem. Na tom ovšem nezáleží. Význam klepu spočívá v tom, aby byl šířen. A poněvadž šíření jest jediným významem papežských encyklik, cítím se jako vysoká kněžka moderní doby, kdykoliv opakuji nějaký nízký klep." A její vypouklé, modré oči zůstaly skleněně bezvýrazné, zatím co Underhill, Adams i její manžel jen zářili uspokojením nad jejím důvtipem.

Poněkud mne popuzovaly ty hovory o Berenice; vyšel jsem si na chvíli do palmové aleje. Když po několika minutách jsem se vracel, střetl jsem se ve vchodu s paní Caffynovou. Stála pod žárovkou v oblouku brány a dívala se upřeně na nadloktí svojí levice. Když jsem ji pozdravil, polekaně stáhla rukáv a vzpřímila se odměřeně.

„Kousl moskyt?" zasmál jsem se.

Blýskla očima. „Oh, ne, Mr. Zachar,... nejde o moskyta." Zarazila se a zdála se být po okamžik v rozpacích. Pak náhle se rozhodla. „Prosím, otočte tamtu přesmyčku, přijde návštěva, ať máme slavnostní osvětlení." Předpokojem brány rozlilo se silné světlo žárovkové hvězdice nástropní. Povšiml jsem si, že její pleť měla olivový nádech, obdobný pobledmutí.

Její oči měly lehounce vytřeštěný nádech. „Mám dnes bolení hlavy,“ poznamenala, jakoby byla vycítila mou myšlenku. Potom pohodila hlavou a poněkud ohrnula ret. „Ostatně, podívejte se,“ řekla a vykasala rukáv.

Spatřil jsem podivnou značku, jakoby vtlačenou do kůže a začervenalou. „Vypadá to jako... sloní hlava na těle lidském sedícím v dřepu. Ah, ovšem,... jako hindský bůžek Ganeš. Ale není to zcela určitých obrysů. Teď se divím, že jsem to rozeznal. Věříte, že na druhý pohled už Ganeše nedovedu rozeznat v tomto vtlačení?“ Zvedl jsem oči a setkal se s jejím pohledem plným hrůzy. „Co se stalo, Mrs. Caffyn?“

Vzpamatovala se. „Neříkejte o tom Editħě,... nikomu.“

„Ovšem, že neřeknu. Ale co se stalo?“

„Té značky nebylo na mé paži ještě před hodinou,“ řekla tiše. „Vyšla jsem do brány, abych rozžehla světlo, a zahlédla ho... zas poprvé po letech... Věděla jsem hned, co to znamená...“

Chápal jsem, že stojím před jakousi orientální pověrou; ale její hlas byl přesvědčivým dokladem toho, že alespoň pro ni ona pověra byla něčím, co dovedlo usmrcovati. „Koho jste zahlédla?“

„Stín, zlý stín bramína, jenž druhdy proklel mého muže. To jsme byli ještě v Bengálu.“ Shrnula rukáv a otřásla se. „Můj muž zemřel s tímto znamením na čele. Až v rakvi zmizelo A já je měla právě zde, na témž místě, dříve, než on onemocněl... Objevilo se pokaždé, než některé moje dítě umřelo, a také vždy, kdykoli mne něco zlého stihlo. Je to kletba.“

Nevěděl jsem co říci. Přirozeně nevěřil jsem logice jejího děsu. Onc znamení bylo nepopíratelné. Snad v dětství její její matka dala je vtlačiti na paži dítěte nějakým tím „černým bramínem“ singapurských Tamilů, a ono se občas objevovalo v souladu s oběhem krve a tělesnou disposicí. Bylo zcela možno, že její muž přišel do sporu s nějakým bramínem v Bengálu a byl skutečně proklet. Při rozčilení nad onemocněním manželovým ona značka se objevila na její paži; a v pověrečné hrůze ona ji viděla i na čele umírajícího. Ani

později objevování značky nebylo nevysvětlitelné. Věc mohla býti obdobna věšteckým snům a předtuše. Kdykoli sny nebo tušení selhou, neuvědomíme si jich nebo je prostě zapomeneme. Když však konečně v jednom ze sta případů sen nebo tucha se přibližně vyplní, doižeme si je ve vzpomínce na plný rozsah a jsme udiveni, skoro zachváceni pověrečným strachem.

„Upokojte se, Mrs. Caffyn..." začal jsem jí domlouvat a pověděl v hlavních obrysech vše, co mi právě bylo proletělo hlavou.

„Ale ten stín," zasténala.

„Pouhý klam smyslů. Anebo skutečně někdo se mihl zahradou, některý z boyů."

Leč ona trvala na svém. „Něco se stane,... něco zlého se stane v domě... Snad Edith umře..."

Vrátil jsem se do hudebního křídla téměř jsa povděčen tomu, že slyším lidské hlasy a smích. Byl jsem překvapen nenalézaje Edithy s Burnhamem. Stála s Douglasem a usmívala se nepřítomně; poněkud sebou trhla, náhle mne spatřivši. „Myslila jsem, že jste odešel," řekla jako na vysvětlenou, docela zapomínajíc, že opomíjí Douglasa a přetrhává jeho rozhovor. Nic v jejím vzhledu nebo hlase nesuggerovalo blížicí se smrti. Bylo možno usmáti se nad fantastickou pověrčivostí její matky. Mrs. Grant a Mrs. Hotchkins přidaly se k nám, obě mírně vzrušeny. „Lady Belforth prý právě přijela... Oh, tamto již jde s ní Mrs. Collier."

Spatřil jsem Bereniku v pološeru jídelny a v náhlém ztišení slyšel dvojzpěv jejího hlasu. „Jakkoli vám milo, Mrs. Collier," říkala a pak přisvědčila: „Nuže, zůstaňme hned již dole, myslíte-li."

„Nikdy jsem neviděl krásnější ženy," zahučel po mém boku Douglas. A v jeho hlase zněl neskonalý smutek, jakoby si uvědomoval, že ona patří jinému světu, pro něho zcela nepřístupnému, jakoby si připomínal to, co se tak vytrvale snažil světu zatajiti: svůj smíšený původ.

Plné světlo padlo na Bereniku. Vstupujíc do hudebního křídla, rozhlédla se s jistotou někoho, kdo dovede ovládat,

a spatřivši mne, pokynula mi hlavou i zamířila ke mně, podávajíc mi ruku:

„Ah, Mr. Zachar,“ zvolala. „Jaké překvapení! Strýc čekal, že ho navštívíte, jak jste slíbil v Botanical Gardens.“ Jen v očích a kolem úst jí zahrálo.

Neumluvili jsme si nic o svém chování před ostatními, zapomněli jsme na to; ale připadalo mi jaksi samozřejmým, že Bereniké se ke mně nepřihlásí jako ke známému. Přišel jsem do směšných rozpaků; dokonce jsem se začervenal a zakoktal. Usmála se a přešla k Mr. Collierovi, jenž jí představil ty, s nimiž právě stál poblíže piana.

„Vy se s ní znáte!“ Douglas zašeptal udiveně a závistně. „Viděl jsem ji v kočáře guvernérově asi před půl rokem. Ale tehdy jsem si plně neuvědomil, jak je krásná.“

Nebylo mi do hovoru; zapomněl jsem i na to, že Miss Edith, s níž byl jsem až do příchodu Bereničina v hovoru, stála nedaleko. Cítil jsem se jako za mladých, nesmělých let, kdy vhodná odpověď na jakékoliv oslovení mne napadla obyčejně až o půl hodiny později. A dívaje se k Berenice, nemohl jsem ani uvěřiti, že je mou milenkou, že bych ji měl sevřít v náručí nedlouho poté, kdy opět opustí „Idyllu“, zanechávajíc svůj obraz v tolika obraznostech tak hluboko, že nesčetné sny budou se k ní vlniti hlubinami noci,... zanechávajíc stesk a smutek v tolika srdcích, jež budou si alespoň na čas vědoma neukojitelné lačnosti. Snažil jsem se představiti si, jak by mi bylo, kdybych byl jedním z nich. A téměř jsem se zalekl perspektivy nedalekého budoucna, v níž nemělo by býti místa pro ni jinak, než jako pro půvabnou vzpomínku.

Blížil jsem se k ní jako přitahován magickou silou. Její pohled dotkl se mne něžně; nevysmála se mi v duchu pro mou neobratnost, tím byl jsem si jist. A při první příležitosti obrátila se ke mně, abych se mohl zachytit v rozhovoru a zakotviti v její blízkosti. „S vámi, tuším, strýc hovořil o tom, co si chce přivézti ze Sumatry, že ano, Mr. Zachar?“ otázala se. A se stejnou odhodlaností jsem zalhal i já: „Oh ano, zmiňoval se o nějakých sušených lidských hlavách. Kdybyste

se za mne přimluvila, lady Berenice, aby mi nějakou dal na památku, byl bych vám velmi povděčen. Postavil bych si ji na stůl a diskutoval s ní ve chvílích nudy. Vysloveně a přiznaně vysušená hlava byla by rozhodně nejlepším společníkem, o tom nemám nejmenší pochyby.“

Mrs Collier se otřásla: „Ani mi nepřipomínejte, že máme tak nevkusné lidi v sousedství. Myslíte, že skutečně Dajakové dělají si ještě takové hrozné sbírky?“

Bereniké odpověděla za mne: „Je to jejich morálka a esthetika, viďte, Mr. Zachar. Pravděpodobně Dajak, jenž s tím nesouhlasil, býval pokládán za anarchistu a nebezpečného atheistu.“

Přisvědčil jsem. „Je jisto, že jako morální a řádně vychovaná Dajačka, mající úctu k památné víře otců a k vlasteneckým tradicím, i vy, lady Berenice, byste nemohla jinak, než obdivovat nejúskočnějšího lovce hlav ve své vesnici.“

Phelps a Edwards, kteří stáli v naší skupině, přidali se k našemu předstíraně vážnému rozhovoru, jímž někteří ze společnosti byli uváděni ve zřejmé rozpaky. Edith, jež zatím byla představena Berenice, pozorovala ji s oním opravdovým nadšením a porozuměním, jež pro ženu může mít zase jen žena; takřka visela na jejích rtech. Povšiml jsem si však, že Burnham byl poněkud pohoršen; podle všeho lady Bellforth sestoupila v jeho očích s piedestalu, který přece musil existovati, aby on a jiní demokratičtí Britové mohli ho neuznávati.

Ponenáhlu utvořil se kroužek, jehož duší zdála se býti Bereniké. Pohrávala si s předměty zábavy a propouštějíc je ze svého zájmu, odsuzovala je k zániku; pohrávala si s jednotlivými členy společnosti nikoli jako krásná žena, nýbrž jako neklidný intelekt. Vyrůstala před mýma očima téměř každou nahodilou větu, jež splynula s jejích rtů. Byla mistrem v konversaci a dovedla ji zabarvovati skoro dramaticky, kdykoli se jí zlíbilo.

Náhle vyrušeni jsme byli hlasitým zaklením o několik stupňů horším, než jaké bývalo by těžko omluvitelno i v nejužším a nejintimnějším kroužku. Obrátili jsem se oba a

spatřili, jak Long Legs, divoce poule oči, stojí nad ještěrkou, jež spadla se stropu a právě se vzpamatovavši, pomalu lezla po podlaze. Na okamžik rozpačité ticho padlo na společnost; a potom Dlouglas, chtěje snad žertem zachrániti situaci, zavolal na dlouhána:

„Well, Long Legs, snězte tu ještěrku.“

A v zápětí oslovený opakoval, co naň byl křikl Douglas, sehnul se, a než mohl mu kdo zabránit, vstrčil milou ještěrku do úst. Chřuplo to a některé z dam vypískly, odvracejíce se.

„Vyplivněte to, vy vepři,“ okřikl ho Underhill.

A Long Legs vyplivl ještěrku rozkousnutou ve dva poposkakující kousky. Jeho oči se již nepoulily. I pleš mu postupně zčervenala, a on třásl se, jako v zimnici. „Prosím za prominutí,“ drkotal zuby, jakoby se byl náhle vzpamatoval.

Underhill se ho ujal. „Společnost nesmí zazlívati našemu příteli. Co se stalo, nebylo jeho vinou, nýbrž následkem nervové nemoci, zvané lata.“ Vzpomněl jsem si na nedávný svůj hovor s Long Legs, při němž jsem si byl povšiml jeho pohybů a posunků, obdobných mým, i porozumněl jsem nyní jich příčině.

„Hned jsem to věděla,“ řekla Bereniké. „I naši Malajci bývají latou stiženi, ale daleko častěji domorodci na Amboině,... víte, v Molukkách. Můj nebožtík strýc měl saise z Amboiny. Když nás druhdy málem vyklopil z kočáru, konečně poslal ho domů a zaplatil mu cestu. Každé náhlé leknutí přimělo ho k nejzuřivějším výbuchům a nejstrašnějším slovům, ač jinak byl nanejvýše způsobný, a když byl pod vlivem laty, byl schopen vražditi, kdyby ho byl k tomu někdo vyzval.“

Zatím Long Legs vzpamatoval se docela. „Oh, se mnou to není tak zlé, myslím. Ale přece jen bych nechtěl, aby někdo dělal se mnou takové pokusy. Těžko říci, co by se někdy mohlo stát. Pouhý upřený pohled na mne vůbec nepůsobí. Jen když mne něco vyhodí z rovnováhy, nejsem na okamžik plně odpovědný za své činy, totiž, kdyby mne někdo k něčemu pobízel...“

Věděl jsem, že nepřiznal anebo neznal plné pravdy, když tvrdil, že pohled naň upřený neměl naň vlivu, ale nemísil

jsem se do hovoru, jsa zaujat pozorováním Douglase, jenž se usmíval s utajovanou zlomyslností. „Myslil jsem vždy, že je to nemoc čistě malajská," poznamenal s předstíraným podivem.

Long Legs pochopil, že míšenec, tající se svou smíšenou krví, oplácel mu časté jeho narážky. „Můj otec i matka byli z Anglie, a mohu to snadno dokázat. Kdybych měl příměs malajské krve, ujišťuji vás, Douglase, že bylo by pod mou čest zapírati něco, zač není třeba se stydět, i když je třeba proto poněkud trpět. Ale narodil jsem se mezi Malajci a Siamci, vyrostl mezi nimi. Je-li to pro psychiatry zajímavo, jsem ochoten svou osobou dotvrditi, že latou může býti stižen i čistokrevný běloch."

„Ale co je vlastně ta lata?" ptala se Mrs. Grant, omlouvajíc se mu. „Zaslechla jsem už o tom něco, ale neměla jsem dosti zájmu, abych se blíže vyptávala."

I rozproudil se hovor o této duševní poruše, jež může být po případě způsobena někým i mimovolně, a pod jejímž vlivem Malajci jsou schopni nejneuvěřitelnějších činů, dočasně jsouce zbaveni vlastní vůle. Underhill vypravoval dokonce o lata-orangu, jenž byl k smrti ubodán vosami, poněvadž náhle byv polekán v džungli vyrojením vos z hnízda, začal na ně házeti kamení a hlínu, nejspíše maje z rojení dojem, žě někdo na něho cosi hází, a jsa nutkán ono házení opětovati.

„Ostatně, jednou mi lata zachránila život," Long Legs poznamenal. „Malajec amokem stížený hnal se od zadu na mne, nic netušícího, a byl by mne jistě probodl krisem. Můj sluha, jenž stál opodál, křikl na mne a sám skočil s vysokého břehu do řeky Kelantu, ač jemu nebezpečenství nehrozilo. Skočil jsem též, nevěda ani proč,... a byl jsem zachráněn. Jediný okamžik rozmýšlení byl by mne stál život. Kris poškrábl mne na kůži ramene právě v okamžiku, kdy již jsem skočil."

A zase kde kdo vyprávěl o řídnoucích případech amoku, jiné duševní choroby malajské, pod jejímž působením šílenec vyběhne a po cestě vraždí každého, koho potká.

Mr. Grant byl vším tím krajně rozhořčen. „A pak chtějte, abych byl spokojen v takovém kraji. Nedivil bych se, kdybych se tu sám také zbláznil. To vše dělá beztoho jen podnebí. Zpropadený Singapur!“

Ještě společnost nevymanila se docela z dojmu episody s ještěrkou i z vyprávění o latě a amoku, když najednou uprostřed sešeřelé jídelny objevila se groteskní postava Phelanova v dlouhé a pruhované noční košili. Nesl pod paždím housle. Povšimli jsme si ho téměř všichni v týž okamžik; a zase padlo na nás napiaté, rozčílené utišení.

„Moje drahá, jaký večer jste si to vybrala!“ v tom tichu zahořekovala Mrs. Collier, berouc Bereniku za ruku. „Co si pomyslíte o nás? Nemáte dojmu, že jste se ocitla v blázinci?“

Ač ještě dosti vzdálen, Phelan slyšel, pozdvihl ruku a zvýšeným hlasem zvolal: „Nejlepší večer, jaký si možno představit, a co blázince se týče, je jím celý tento svět, pokud neodevzdal se bohu bezvýhradně. Ale upokojte se, neboť uslyšíte hudbu, jakou jen Hospodin slýchá od kůrů andělských. A ty jsou vesměs z Irska. Bůh mi to zjevil dnes večer. Kajte se, hříšníci. I moje žena jest anděl, proto jsem jí nerozuměl. Čert aby rozuměl andělům! Ale vy porozumíte, neboť i na vás sestoupí bůh, jenž je nanejvýš milosrdný.“

Agent pojišťovny a Ikey chtěli jít k němu, aby ho odvedli, při tom druh druha nastrkávajíce, a žádný z nich nechtěje jíti první. Opět Phelan si jich povšiml a okřikl je: „Synové Israele mohou zůstati tam, kde jsou. Neboť i my všichni jsme hříšníci, a Kristus byl také syn Israele.“

Stanul a začal ladit housle. Nachýlil jsem se k drobnému růžovému uchu Bereničinu a pošeptal jsem jí několik slov o Phelanovi.

„Mlčte, Zachare,“ Phelan mne hned okřikl, bradou spočívaje na houslích a oči maje vyvráceny tak, že příšerně svítily bělmem. „Což je vám život jenom záminkou ke konversaci? Připravujte svou duši k svatému přijímání. Neboť v hudbě je bůh, a kdo hudby nevyznává, je ztracen na věky. Moje žena hudbě nerozumí, ale na tom docela nic nezáleží. Moje žena je čert. Bůh mne těžce zkoušel, bratří a sestry.“ A z očí

mu kanuly slzy na housle. Smyčec zarykl, a zpod něho začaly se řinouti kaskády skřípavých trojzvuků bizarním chaosem, z něhož jenom namáhavě probírala se jakási lkavá, vyčítavá melodie irského rázu. Přechod do Paganiniho měl jakosť šílencova výkřiku.

Otřásl jsem se hrůzou; a cítil jsem, že dvacet mozků současně s mým přijímá tytéž vlny, rozšiřující se kolem košilatého a rozcuchaného Phelana jako kruhy na vodě. Ani jeden z nás neviděl nic směšného v pitvornosti jeho zjevu. Pohlédl jsem na Bereniku. Její oči lpěly na Phelanovi s klidným soucitem.

Hra stávala se ubohým blábolením, a hrůza vyprchala ze zjevu Phelanova i z jeho produkce. Začal se kroutit a pohazovat hlavou, jakoby mu vadila imaginární kštice přes čelo splývající před oči. Zachvátil mne strach, abych nevypukl ve smích; násilně bylo mi připomínati sobě každým okamžikem, že toto není varietní výjev, nýbrž tragické finale ztroskotaného umělce. A vzpomněl jsem si na Seebalda. Nebyl mezi námi; a Bereniké tedy neuslyší písně Rubinsteinovy.

Prsty Phelanovy a jeho smyčec jaly se hledati jiných vzpomínek z dávné koncertní minulosti anebo snad jen ze selhavší přípravy z ní. Bylo to jako mluvení ze sna. Někdy pacient i vyrykl. Chvílemi zdálo se, že pláče. Ale daleko horší bylo, když se smál. Byla to scherza lamentosa. Pak přešel do nějaké Brahmsovy Uherské rapsodie. Tancovalo-li něco v jeho podání, byla to smrt. A náhle ozvala se jakási improvisovaná fantasie na Rubinsteinovu píseň, již Bereniké chtěla slyšet.

Přiblížil jsem se k ní a zašeptal: „Toť je píseň, o níž jsem vám vyprávěl." A ona přikývla zcela klidně.

Na podiv věrně držel se melodie, ale jeho doprovod byl jenom v místech založen na Rubinsteinově znění. Ta noc, již jeho housle evokovaly, byla temná, bezměsíčná; v ní nemohla se třpytit rosa; ostatně ty krůpěje, jež byly rozstříknuty v jejím lůně, byla krev vyrvaného a rozšlapaného srdce, mozek roztříštěné hlavy. Nikoli ruku v ruce s chvě-

jící se milenkou, nýbrž s kostlivcem Phelan si vycházel do děsné noci, a smál se tváři v tvář rozluštěné hádance. Nic není věčného, než nicota všeho. A náhle nevystihlá krása linula se z jeho strun. Jeho pianissimo rozevíralo kosmické hlubiny smíru... „Že věčně to potrvá," ještě jednou zazpívaly jeho housle. Zdálo se, že hedvábný tón, jejž dodržoval, ještě se chvěl sálem, když už smyčec se zastavil a zvedl.

Phelan se uklonil na pravo, na levo i do předu, otočil se a odcházel. A nebylo jediného mezi námi, jenž byl by se dovedl usmáti; dokonce nikoho nenapadla ani hloupá myšlenka zatleskat. Všichni mlčeli. Bylo slyšet, jak Phelan naráží na předměty v sále i zakopává na schodech. Potom zaklaply dveře jeho pokoje; a v zápětí jediným oddechem se odlehčilo všem. Bylo něco dramatického v onom hromadném povzdechu, a setkávaje se v tom okamžiku s očima Bereničinýma, vyčetl jsem v nich: „Tento povzdech byl první a jediné, co mi dal dnešní večer silného. Je v něm více bezprostřednosti, než ve všem, co dosud učinili, řekli a dali vycítit tito lidé." A v zápětí, jakoby se něco bylo nalomilo v nitrech Phelanova posluchačstva, ozvalo se několikeré zaškytnutí těch, kteří se nedovedli ovládnouti. Bylo, jako když vítr zavane lesem, a stromy zapraskají. Úsměv sotva rozeznatelný přeletěl přes rty Bereničiny.

Potom rozproudil se hovor až nepřirozeně čilý, jakoby ti lidé chtěli cosi v sobě umluvit. Ale přece jen mluvilo se přitlumeně. Bylo to jako šelest listí po odumřelém závanu větru. Tehdy zrak Bereničin odvrátil se ode mne, a já vytratil se do zahrady.

XIX.

Než zmizel mi dům, otočil jsem se k oknům Phelanovým. Byla otevřena a osvětlena. Viděl jsem Phelana stát uprostřed pokoje s rozevřenou knihou, nepohnutě jako sloup.

Zašel jsem mezi stromy, ponenáhlu uvykaje zrak na tmu vyjasněnou hvězdami. Tráva byla mokrá, a s větví občas skáply krůpěje po nedávném deštíku, jehož jsme si v Idylle ani neuvědomili, příliš zaujati oněmi bláznivými episodami. Rozhodně Bereniké si vybrala večer, který nemohl v ní zanechat jiný dojem, než karikatury toho, jak já sám jí vylíčil svoje okolí. I připomněl jsem si příhodu s paní domu, jež předvídala, že se stane něco strašného. To znamení na její paži rozhodně vypadalo jako obraz indického bůžka Ganeše, ale přesto její povídka byla pošetilou ukázkou zdejší pověrčivosti. Ovšem, náhodou právě dnes počaly se díti nepříjemnosti v Idylle, to bylo nepopíratelno, ale podklad k nim byl již připraven, tolik dovedl jsem nyní vycítit, a žádná z nich nesouvisela se stínem černého bramína nebo se znamením Ganešovým. Co asi řekne Bereniké, a zda nebude rozladěna svou návštěvou, napadlo mne, a počal jsem se obávat, že mne požádá, abych se spokojil s chvilkou rozmluvy na visuté terase. Úzkostlivě pozoroval jsem její okno s terasy, kdy již se rozsvětlí a přiblíží mi naději Bereničina příchodu, a když zůstávalo temným, počal jsem se strachovati, že jí vůbec

již nespatřím toho večera. Stín mstícího se bramína a přízrak tajemství nefritového náramku pozvedly se přede mnou jako symboly jakýchsi osudovostí ležících na Idylle a Norton Hallu. Připomněl jsem si japonskou víru v ingwu, následky činů v předešlých inkarnacích, a Bereničinu poznámku o fatalitě, kterou v sobě přechovávají i předměty neživé... Ve všech těch orientálních nesmyslech mohly přece jen býti ukryty mnohé pravdy námi ještě neobjevené nebo nejasně tušené.

A náhle Bereniké vynořila se neslyšně z tmy a tak nenadále, že jsem bezděky ustoupil na krok, ač současně jsem ji poznával. Pocit nervového výděsu promísen velikou radostí dal mi okusiti v jejím polibku pronikavé rozkoše, rozechvívající mne od hlavy k patě. Byl jsem tak vzrušen, že nedovedl jsem promluviti ani tehdy, když její rty odlinuly od mých.

„Nehněvejte se, Andrew, že jsem vás nechala čekati tak dlouho, zahovořila něžným, klidným hlasem. „Trvalo přece jen chvilku, než jsem cítila, že mohu odejít zcela nenápadně. Váš odchod byl zpozorován, a mluvilo se o vás hezkou chvilku. Nemusíte být na to domýšlivý,... mluvilo se o vás tak pěkně, že kdybych vás neznala, nikdy byla bych nestála o to se s vámi seznámit. Baví mne seznamovat se s lidmi, o nichž se mluví špatně. A mimochodem řečeno, ta Miss Caffyn je do vás zamilována, Andrew.“

„Nechtějte ze mne dělat ještě směšnější figurku, než jakou jsem já sám ze sebe dělal v tom ovzduší, jež vám musí býti tak cizí,“ protestoval jsem. „Ostatně, jsem si skoro jist, že je něco mezi dcerou naší domácí a Burnhamem. Snad se pamatujete, který to byl.“

Zasmála se, tulíc se ke mně. „Vy moje drahá husičko,“ zašeptala. „Seznámila jsem se již s několika literáty, ale, víte-li Andrew, že jsem mezi nimi jediného nenašla, jenž by skutečně byl v občanském životě nadán pozorovacím talentem, aspoň pokud šlo o věci vztahující se přímo k jeho osobě. Myslím dokonce, že nedostatek pozorovacího talentu je první podmínkou úspěšného romanopisectví. Jediný román jsem

dosud četla, jenž vykazoval opak. Byla to Wagnerova autobiografie, nedávno uvolněná z třicetiletého zakletí. Pamatujete se, Andrew, jak padesátiletý Wagner setkal se s Cosimou, tehdy ještě, tuším, ženou Bülowovou, v kterémsi švýcarském městě a jak z překypující radosti ji svezl po trakaři přes náměstí?"

Přisvědčil jsem vyčítavě. „Pamatuji, Bereniké. Ale pamatujete zase vy, že jste se mi nedávno vysmála, když jsem mluvil o tom, jak se sejdeme jednou o desítky let starší? Proč bychom si nemohli i my uchovat mládí? Umělci života jsou ti, kdož zůstanou mladými a pošetilými. A co se týče Miss Caffynové..."

„Ohó, Andrew chce slyšet alespoň jednou ještě, že je do něho kdosi zamilován..." škádlila mne.

„A Bereniké tak trochu žárlí," oplácel jsem jí.

„Ani za mák," prohlašovala, ovíjejíc mi paže kolem krku. „Jak možno žárlit na někoho, poněvadž má stejný vkus? Nanejvýše bylo by možno revidovati svůj vlastní vkus,... kdyby ta třetí osoba byla nevkusná. Ale Miss Caffyn je roztomilá a hezká. Tak hezká, že bych ani na vás nežárlila, kdybyste se do ní tak trošku zamiloval."

„Jak můžete tak mluvit, Bereniké! káral jsem ji.

„Ale ovšem že bych nežárlila. Totiž, kdybychom si měli být poblízku dlouho, velmi dlouho. Na nehezkou ženu bych, rozumí se, žárlila vždy; nesnesla bych jí, ani ženy, kterou bych pokládala za duchaplnější sebe. Na štěstí, ten případ je naprosto vyloučen. A pokud jde o nás dva, rozumí se, že bych vám vytahala za vlasy, kdybyste se zamiloval jakkoli povrchně do kohokoliv, — byť i to byla Miss Caffyn, na níž jinak nebyla bych schopna žárliti. Měsíc, dva měsíce, i čtvrt roku přece byste mohl vydržet býti zamilovaným až po uši, vy ošklivý hochu!"

„Ale což nejsem, Bereniké?"

„To mi právě tak trochu vadí, Andrew. Jste tak zamilován, že brzo budete mne vidět docela jinou, než jakou jsem. A toho bych nestrpěla."

„Vidím vás vždy takovou, jaká jste."

„Nuže, pak mne vidíte vždy jinou.“ Zasmála se zvonivě a sevřela mne do náručí s vášnivou prudkostí. „Oh, Andrew, div že jsem nepolíbila Edith, poněvadž jsem cítila, že vás miluje. Chudinka malá,... a vy si jí dojista pořádně ani nevšimnete. Nic zvláštního mi neřekla, ale její oči mluvily, když se za vámi dívala. Což nemáte srdce v těle, vy Modrovouse?“ A znova mne zahrnula přívalem polibků.

„Oh, Bereniké, jsem tak šťasten, že vás ten večer v Idylle nerozladil...“ vydechl jsem mezi polibky.

„Naopak,... znamenitě mne naladila moje návštěva. Vaše Idylla je skutečně velmi idylická, jen bych ráda věděla, kdy se tam začne také střílet. Všechno je už připraveno pro všeliké zábavy toho druhu, řekla bych, a co nejdříve si tam několik lidí vjede do vlasů. Celkem vzato, není ta Idylla o nic lepší ani horší, než kterékoli shromaždiště nebo hromadné útočiště lidských tvorů kterékoli třídy. Konečně ani ti muži, ani ty ženy nechovali se ke mně jinak, než roztomile. A ten ubohý Phelan? Rozesmutňuje mne vždy vidět člověka, jenž se utratil pitím. Iluse jsou laciné, pravda,... ale dobývat si jich v parách alkoholu jest ještě lacinější. Rozesmutňuje mne to, ale nerozlítostňuje. Ošklivý dech se může vždy jen ošklivit. Ostatně, mám vážné pochyby, že se v něm ztrácí mnoho. Jen toho Rubinsteina zaimprovisoval tak, že bylo možno se pozastavit nad tím, zda přece jen něco v něm nebylo aspoň kdysi, už dávno. Možná také, že to bylo jen delirium alkoholikovo... Ať už tak neb onak, to mi přece nemohlo pokazit večera, ani ta ještěrčí episoda...“

Přes to však o hodinu později, ve svém pokoji, Bereniké se znovu vrátila vzpomínkou k Phelanovi a otřásla se při tom. „Je to přece jenom nejkrásnější, jsme-li sami, vy a já...“ dodala. „Viďte, Andrew! Je něco po výtce zbytečného v hovoření s lhostejnými lidmi. Je vůbec zbytečno hovořiti s kýmkoli, s nímž nestojí za to mlčet. Když před chvílí vaše hlava spočívala na mém rameni a oba jsme mlčeli, cítila jsem, že nikdy s nikým jsem si tolik neřekla, jako s vámi v těch krásných minutách mlčení.“ Vzepřela se na lokti, a její vlasy, splývajíce na bílé podušky, propouštěly světlo zbarvené do

ruda. „Oh, Andrew,... říkejte si kterékoli ženě cokoli v letech, jež přijdou dlouhým procesím vášně i únavy. Slova lze tak lehko vysloviti. Ale nikdy, nikdy kéž byste tak nemlčel s žádnou ženou, jak jsme nyní mlčeli. Pokusem o krásné mlčení zpronevěřil byste se mojí památce,... cizoložil byste nevkusně a vražedně. Slibte mi, Andrew,... ale ne, nic neslibujte. Nic není pošetilejšího nad sliby. Jediným jich odůvodněním jest jejich konečné zlomení. A jen jediné jest ošklivější slibů: vymáhat je, naslouchat jim a věřit... Zavazovat slibem jest uvádět v neodolatelné pokušení, aby slib byl porušen. Jen sliby nevyslovené vážou skutečně. Necítíte někdy, Andrew, že naše láska je řetězem nevyslovených slibů?“

Bylo po druhé hodině s půlnoci, když loučil jsem se s ní opět na visuté terase; měsíc prozařoval lianami a korunami poinçián, když jsme současně sobě mizeli, každý po svém schodišti. Ale neřekli jsme si jediného slova, cítíce, že každá vteřina mluvila sama stotisíci krásných obrazů, pojmů a zaslíbení, nejsouc rušena marnou snahou po vyjádření nevyslovitelného.

Vracel jsem se domů nezvykle šťasten. Zapomněl jsem stínu bramínova i znamení Ganešova, zapomněl jsem všech lidí v „Idylle“, zapomněl jsem i Nortona, záhady jeho vztahu k Berenice a nefritového náramku. Bereniké mi sama nabídla, že mne provede po některých zajímavostech Singapuru a jeho okolí. „Singapur nesmí vám ve vzpomínce znamenat nic, než Bereniku,“ řekla, když jsem jí děkoval. „Vidíte, na to bych žárlila.“ Myslím, že jsem se usmíval, vzpomínaje jejích slov. Jakoby Singapur mohl znamenat pro mne něco jiného! Leda, že Bereniké znamenala pro mne daleko ještě více, než Singapur. Měla zvláštní dar schopnosti propůjčovat okamžikům jakéhosi hlubšího významu. Jediný její pohled nebo dotek dovedl ztělesniti nějaké abstraktum; v jejím polibku skrývala se svrchovaná pravda; kde jiná žena se prostě odevzdávala, ona otvírala prazáhady. Jsa jí na blízku, měl jsem pocit, že nic není mne tajno a že nic už není mimo nás ani nad námi. Všechno zůstalo kdesi dole, hluboko dole. Dojista Wagner, když komponoval Isoldinu smrt z lásky, měl podob-

ný pocit. Byl šťasten, že mohl jej vyjádřiti hudbou, jež jest nejdokonalejší formou onoho mlčení, o němž blouznila Bereniké. Ten pocit byl křišťálovou amforou, obsahující pravdu o účelu a bezúčelnosti všeho. Vyslovit jej literárně znamenalo by amforu roztříštit a sebrat několik jejích střepů.

A jako ze sna vytržen, stanul jsem na pokraji palouku, svažujícího se naproti „Idylle“ do vonné proláklinv. „Ano, ta otevřená okna osvětleného pokoje jsou Phelanova,“ řekl jsem si, jakobych komusi usnadňoval vymanění z mrákot. „Je slyšet hlasy... Kdosi jde se svítilnou... A tamto stojí postava v noční košili,... dojista Phelan.“

Rozběhl jsem se a zastavil až na kraji proláklinv. Rozeznal jsem hlas Ikeyův i agenta pojišťovny. Také oni byli v nedbalkách, jakoby byli právě vyskočili z lůžek. Agent pojišťovny byl v dlouhé, pruhované košili; Ikey byl v koketních pydžámách smetanové barvy, a svítilna kymácela se v jeho ruce, jakoby visela na lodi v havraním hnízdě za bouřlivého počasí.

„Phelane, nejste zabit?“ volal agent, znatelně drkotaje zuby.

Bílá postava se vztyčila a zvedla ruce vysoko nad hlavu. „Hospodin, bez jehož vůle vlas na hlavě se nezlomí, vzal mne ve svou náruč a snesl mne k zemi bez úrazu,“ Phelan volal mocným hlasem.

Okna domu se otvírala, celý dům ponenáhlu oživoval.

„A proč jste skočil?“ plačtivě, vyčítavě hekal Ikey. „A my s vámi strávili půl noci... To bylo od vás nevděčné.“ A druhý, jakoby si byl dodal odvahy, už bez drkotání dodal: „Mohl jste se docela dobře zabít, Phelane!“

Po celou tu chvíli zklamaný sebevrah nespustil rukou; z jeho dalších slov vyplývalo, že vlastně ani neměl samovraždy v úmyslu.

„Jak jsem se mohl zabít, vy bídný červe, když Hospodin mi vnukl, abych vyskočil a tak dokázal, že mými ústy mluví jeho hlas!“ Potřásal rukama nad hlavou, ale nespouštěl jich. „Chcete-li se přiblížiti ke mně, tož na kolena, ubozí červi,... na kolena před hlasem Hospodinovým!“

„Nestalo se vám nic, Phelane?“ ptal se Ikey, a svítilna házela se divoce.

„Na kolena!“ Phelan zařval.

A tehdy Ikey při všem svém vzrušení neopominul si vykasati nohavice svých roztomilých pydžám, aby si jich nepomazal v blátě, a zároveň s agentem poklekl před Phelanem, jenž jal se jim žehnati, vzývaje Hospodina, aby zamhouřil oči nad tím, že oni oba ještě nepoznali lásky Kristovy. Potom náhle jakoby se bylo něco v něm zlomilo.

„Bože můj, proč jen jsi si nevzal duši mou!“ zahořekoval, zapotácel se a byl by upadl, kdyby oba klečící nebyli vyskočili mu na pomoc. Odvedli ho blábolícího a plačícího do domu: nezdálo se však, že si ublížil, vyskočil-li skutečně z okna. Nebylo pochyby, kdyby půda nebývala rozmoklá, že nebyl by vyvázl bez úhony; a několik centimetrů od místa, kde dopadl, stála veliká, kamenná amfora se zemí a rostoucími agavami, jak přesvědčil jsem se příštího jitra, kdy uslyšel jsem podrobné vylíčení všeho, co předcházelo Phelanovu skoku. Oba židé obětavě strávili s ním několik hodin kolem půlnoci, předčítajíce mu dle jeho přání z Nového Zákona; když zdál se býti uklidněn, odebrali se na lůžko, jen aby za chvíli byli opět přivoláni ze svých pokojů, s jeho příbytkem sousedících. Phelan stál uprostřed pokoje, „odpouštěl svým nepřátelům“, nabízel své tváře k políčkům a konečně, když se k němu chtěli přiblížiti, neuvěřitelně mohutným skokem se bez rozběhu vymetl z okna,... on, jenž byl tak slabé soustavy tělesné. Strávili s ním i ostatek noci, a časně ráno byl odvezen do nemocnice, kde upadl v pijáckou třesavku.

Tehdy však, když Phelan zmizel mi v domě, ještě jsem nevěděl, skočil-li skutečně z okna, a nechtěje se ocitnouti na ochozu, pravděpodobně plném lidí v nedbalkách, obešel jsem dům a procházel se palmovou alejí. „Podivný den,“ přemítal jsem. „Tak málo strávil jsem ho mimo Bereničinu společnost, ale i v tom málu stalo se tak mnoho nechutného a groteskního.“

Zarazil jsem se, a mráz mi přešel po zádech. Mezi palmami mihl se stín. „Kdo je to?“ zvolal jsem.

„Ah, to jste vy, Mr. Zachar,“ uslyšel jsem hlas Edithin. „Myslila jsem si to, ale chtěla jsem se přesvědčit. Bála jsem se, že by vás náhodou mohla zahlédnouti matka,... a poděsila by se. Má za noci pověrečný strach před stíny.“ Stanula přede mnou, slabě ozářena srpkem měsíce, klonícího se za koruny stromů. Měla přehozeno ranní roucho s volnými rukávy. Její oči blýštěly se jako dvě světélka. Oddechovala těžce a zrychleně.

„Oh, nerad bych ji postrašil,“ řekl jsem, a pak napadlo mne, co Bereniké mi nedávno pověděla. „Budu se chvilku procházeti o něco dále... Nemám ani pomyšlení na spánek. Vyskočil Phelan skutečně oknem?“

„Myslím, že vyskočil. Půl Idylly si teď o tom šeptá. Ani já nemám pomyšlení na spánek,... a ještě méně na takové klábosení.“

Podstrčil jsem ruku do jejího podpaždí. „Je-li vám milo, Miss Caffyn, projdeme se spolu...“ Zachvěla se skoro tragicky. „Noc voní,... a rosa se třpytí,... docela jako v oné písni Rubinsteinově, jež se vám tolik líbila.“

Mlčky šla po mém boku. Vzdalovali jsme se domu a konečně zašli z jeho dohledu. Náhle se zastavila a vymanila svou paži.

„Až odejdete, Mr. Zachar, chtěla bych, abyste si někdy vzpomněl na tuto procházku...“ řekla tiše a odevzdaně.

Myslil jsem právě na Bereniku a v prvním okamžiku nevěděl, co odpovědět. „Až odjedu...“ opakoval jsem po ní. „Až odjedu... Rozumí se, že vás často vzpomenu, Miss Caffyn.“ A pak jsem se jaksi vzpamatoval. „Ostatně, což tak brzo jste se nasytila procházky?“ otázal jsem se, mimoděk se nakláněje k jejímu obličeji, tonoucímu v modrém zášeru. „Vidíte,... nechtěla byste, aby to trvalo věčně,“ zažertoval jsem.

A tehdy ona náhle mne objala, políbila dlouhým, bolestně žíznivým přilnutím rtův i odstoupila. Její mladé, bujné tělo bouřilo vášní. Vztáhl jsem k ní obě ruce, téměř proti své vůli jsa rozdrážděn, leč ona je zachytila ulekaným pohybem.

„Ne, nic více, než jeden polibek... Ani teď, ani kdy, jindy... Ten můj byl pravdivý,... váš by lhal..." Její vlas zněl smutně, jakoby nasákl slzami. „Nevíte, jak mnoho krásy byste zničil, kdybyste chtěl lháti..."

Zavrtěla hlavou.

„Ale Edith..." začal jsem.

„Good night... and good bye..." řekla tiše, otočila se a pozvolna odcházela palmovou alejí do lůna tmy.

Chtěl jsem něco zvolati, ale žádné slovo nepropůjčilo se mým rtům. Uvědomil jsem si, že stojím s pravicí vztaženou do prázdnoty, i spustil jsem ji podle těla. Obrátil jsem se a pomalu kráčel opačným směrem.

Strašidelné obrysy nízko letícího kaloně přenesly se přes alej nedaleko přede mnou. Zvuky tropické noci slévaly se v jediný, příšerně napiatý tón. „Zda spí už Bereniké?" šlo mi hlavou; a prsa se mi pozvedla šťastným povzdechem.

XX.

Marně jsem se ohlížel po Editě příštího odpoledne; zastavil jsem se dokonce v bytě paní domu a přímo se zeptal po její dceři, než odešel jsem do zahrady.

Mrs. Caffyn potřásla hlavou a ohrnula rty skoro opovržlivě. „Nechtěl jste mně věřit ve své bělošské neomylnosti a domýšlivosti, myslil jste si bezpochyby něco o pověrčivé, na hlavu padlé míšence...“ Její hlas přetékal trpkostí a chvěl se tlumeným hněvem. „A tu to máte. Slyšela jsem o té ostudě s Long Legs. To ostatně není vše. Boyové mi říkají, že Douglas a Long Legs dívají se po sobě, jakoby se chtěli navzájem sníst. Nevím ještě, co učiním. Snad jednomu z nich dám výpověď. A Phelan, ten bílý vepř, ten už má delirium. Pěkná reklama pro „Idyllu“! A moje Edith leží,... má slabou horečku... Bůh ví, co je s ní. Možná, že to není nic. Jindy si takových maličkostí nepovšimneme. Ale právě dnes?“ Pronikavýma, ostražitýma očima se rozhlédla kolem sebe a vykasala rukáv. „Znamení nepobledlo ještě od včerejška,... podívejte se... Uvidíte, stanou se ještě všelijaké věci... Dejte si raději pozor.“ Ztlumila hlas a naklonila se ke mně. „Především střezte se Mrs. Hotchkinsové... Jednoho manžela možno klamat zcela lehko, ale...“ Nedopověděla, pokrčila rameny a obrátila se ke mně zády zcela neobřadně. Nezbylo mi, než přáti jejím výmluvným zádům dobrého dne a býti spokojen, že aspoň horečku dceřinu nespojovala se mnou.

Necítil jsem se vinným v případě Edithině, zdálo se mi, že jsem spíše vyhověl jejímu rozmaru, než abych se byl dopustil něčeho bezohledného, a nečinil jsem si výčitek pro episodu minulé noci ani vzhledem k Berenice. Měla ostatně pravdu, pokud šlo o Edithu, nemýlila se pravděpodobně ani ve svém soudu celé té Idylly, kterou jsem si v prvních dnech idealisoval pod vlivem exotického okolí a své spokojenosti nad získáním přístupu do zahrady Norton Hallu. Pojednou se mi ten náš boarding-house jevil v jiném světle: jako symbol oné úžasné a lehkomyslné povrchnosti, s níž bílé plémě blíží se k prastarým hádankám a problémům Orientu, a s níž buduje pilíře svého světového postavení. Ovšem, nahodilý shluk lidí v Idylle neznamenal ještě ani zdaleka vše, čím se Anglie exponuje v Singapuru, ale dojista byl toho součástí a výmluvným odleskem. Byl to dobrý vzorek prostřednosti a náhodnosti ve výběru materiálu, jímž mělo vlastně býti vybudováno ono širší uplatnění bílého plemene. Nebylo vůbec výběru. Nebylo vyššího plánu. Obyvatelstvo Idylly nebylo v Singapuru zakořeněno, byli to spíše tažní ptáci, a v té jejich přechodnosti byla symbolisována přechodnost bílého panství na Východě...

Bylo kolem desáté hodiny, když poznovu jsem stanul před zákoutím orchidejí, k němuž si vyjíti s Berenikou bylo nemožno, leda při její návštěvě Idylly za dne. Ale cítil jsem, že bylo by nevkusné povzbuzovati ji k něčemu takovému po nešťastné první návštěvě minulého večera, a že bylo by i neprozřetelné návštěvu opakovati. A potom nechal jsem úvah o Idylle a Singapuru, zanořen do barevné a rozvoněné krásy onoho zátiší zvučícího jen hlasy hmyzu a navštěvovaného jen pestrými motýli a ještěrkami

Toho dne setkali jsme se s Berenikou brzy po tiffinu na terase. Nebylo v ní ani stínu z minulého večera, a neprojevila překvapení ani nad ukončením episody s Phelanem, ani nad mým vyprávěním o znamení Ganešově na paži paní Caffynové. „Řekla jsem vám již, jaký dojem jsem si odnesla z té vaší Idylly," poznamenala. „Že se tam několik lidí popere co nejdříve. Ani na tom není nic zvláštního, poněvadž

podobný dojem lze míti skoro z každého shromáždění lidí. A stejný dojem lze míti z každého pozorování světové politiky. Jednoduše je smutno býti člověkem, nemáme-li něco v sobě samých, co nás vyzdvihuje nad kolektivní duši kterékoli části lidstva a celého lidstva vůbec. Nevěřím v lidstvo a věřím v člověka, ale člověk není nic, než episoda dokonce i v dějinách této maličké a hloupoučké planety, natož v ohromnosti všehomíra... Nemyslíte, že bychom mohli právě tak dobře zapomenout Idylly i Norton Hallu, můj Andrew."

„Jen ještě bych rád, kdybyste mi řekla, co si myslíte o tom znamení Ganešově," zaprosil jsem.

Pohodila hlavou a oddechla si s žertovnou odevzdaností. „Je to velmi jednoduché, Andrew. Ta stará paní cítí, že se blíží zas jedna krise v životě její rodiny, — a na tom není nic zvláštního, — a že v té její Idylle se schyluje k chvilkovému rozvratu mezi nájemníky, což asi jest chronickou chorobou nejen Idylly, nýbrž každého takového lidumilného institutu. A toto očekávání, nebo chcete-li, tato předtucha vyvolává u ní duševní i tělesný stav, jenž se projeví vnějším znamením podle diktátu prastaré a následkem toho nesmírně mocné pověry. Rozumí se, že v podobných případech obyčejně tato duševní disposice dotyčné osoby ještě bezděky napomáhá tomu, aby se její předtuchy co nejdokonaleji uskutečnily. Toť vše, a teď tedy již opravdu necháme Idyllu za sebou. Povedu vás do některých odlehlých zákoutí zahrady Norton Hallu, kde jsme úplně bezpečni před vetřelectvím kohokoliv."

Pověděl jsem jí o čarovném koutě sousední zahrady, naplněném rudou a modrou vůní orchidejí, a litoval jsem, že společně jí nemůžeme navštíviti právě z obavy před vetřelectvím z Idylly.

„Právě na podobné místo vás vedu," odpověděla. „Jak jsem vám již řekla, dřívější majitelé obou domů byli přátelé, a oba byli vášnivými sběrateli orchidejí, jež shromažďovali z celého Malajska a z ostrovů, a vyměňovali si je s ostatním světem, zvláště s jižní a střední Amerikou. V tom vyměňování si liboval zvláště můj nebožtík strýc, a jakoby

unaven byl Malajskem, dával přednost orchidejím cizím. Cattleye a sobralie byly jeho největší vášní, a skoro se s ním o ni sdílím. Ale víte, co na mne vždy působilo zvláštním dojmem? Ta nevyčerpatelná obrazotvornost orchidejí, s níž vymýšlejí si nejen tolikeré tvary a odstíny barev květů, nýbrž i vzrůst a tvar listů a stonků. Některé napodobí kolénkaté trávy, jiné listy konvalinek, některé vypadají jako tradescantie a jiné jako dracény. Myslím, že není typického tvaru v rostlinstvu, na který nebyla by přišla také některá orchidea. Pokládám je za nejinteligentnější, nejumělečtější rostliny..."

„Což nepřipodobnil jsem vás k orchideji, sotva jsem vás spatřil, Bereniké," zvolal jsem.

„Jste lichotník, Andrew,... a pravděpodobně zkušený sběratel lidských orchidejí," zasmála se, šťastně se vinouc ke mně.

„Jste první lidská orchidea, kterou jsem kdy viděl, a myslím, že už jiné nikdy nenajdu. Ani bych se o to nepokoušel."

Umlčela mne polibkem. „Nyní buďte zticha," zašeptala. „Tuto zapadlou stezku nazveme Pásmem mlčení, neboť opak mohl by nás zde prozraditi, kdyby náhodou někdo se nalézal na zahradní cestě za těmito křovinami." Teprve po chvilce, když stezka se s námi zatočila do stínu palmového háječku, obklíčeného bambusovými hradbami, opět promluvila nastavujíc rty: „A toto je Háj stotisícího polibku."

Došli jsme k orchideovému zátiší, kde právě kvetly jen růžově fialové a naoranžovělé sobralie, beroucí si ve vzrůstu příklad z okolního bambusu. Mramorová lavička byla v nich napolo utopena. Na kmenech stromů byly jakoby rozvěšeny nesčetné cattleye a laelie. Nikde nebylo jediného exempláře mně známých malajských orchidejí.

„Mému nebožtíku strýci, jak vidíte, nepostačovala již domácí exotika a musil si přikouzliti jihoamerickou," usmála se, usedajíc jakoby do moře velikých květů na mramorové sedadlo. „Zůstal také dítětem neklidu, i když okolnosti života jej připoutaly k Singapuru. Nechci tím říci, že tu býval nespokojen."

„A jste vy, Bereniké, zde zcela spokojena," otázal jsem se, pozoruje zlatý třpyt jejích dlouhých, jemných řas, jímž prozařoval modrý pohled jejích očí.

Potřásla hlavou, pokrčila rameny. „Jsem vždy spokojena a budu vždy nespokojena. Jsem příliš filosofická, abych chtěla nemožnosti a abych nedovedla z toho, co jest, vypracovati to nejlepší podle svých sil. Je vždy dosti možností krásy, záleží jenom na nás, abychom jich dovedli využíti, abychom je dovedli uplatniti a v nich uskutečniti sebe samy. Ale současně jsem si vždy vědoma marnosti všeho a nedokonalosti i toho mála, jež se nám podaří urvati, jsem si vědoma omezenosti svých sil. Proto vás tak miluji, Andrew: že se ve vás uskutečňuji jednou v životě nad svoje očekávání tak, jak jsem očekávala. Neboť bezmála nikdy věci se nám neplní podle našeho očekávání. A když se nám něco splní, tak dlouho to otálí, až se nám oči otevrou a my poznáme, že je to vlastně něco docela jiného, než jsme očekávali."

Zasmál jsem se tentokráte poněkud ironicky a trpce. „Jinými slovy, Bereniké, podstatnou částí vašeho štěstí jest i to, že poměrně brzy odjedu."

Udiveně rozevřela oči. „A to vás překvapuje, Andrew? Což u vás je jinak? Chcete čekati tak dlouho, až poruším vaši představu vyplněného snu, abyste pak odejel rozčarován? Není lépe odjet v nejkrásnějším a uchovati si na vždy ten nejlepší podklad živorodé vzpomínky? Rozloučit se včas, Andrew, v tom jest umění života, v tom jest umění lásky příliš hrdé, aby v budoucnu spoléhala buď na milosrdenství nebo návyk nebo zaslepenost, v níž skrývá se zárodek intelektuálního úpadku. Anebo v nejlepším případě na kamarádství, na přátelství, jež samo o sobě bylo by nesmírně krásné, kdyby přece jenom nekrylo porážku nebo strategický ústup. Nebo ovšem na děti, na rodinné zájmy může ještě do budoucna spoléhat láska, která nechce a nedovede se rozloučit včas obyčejně ze zbabělosti, pro niž si vymýšlíme velmi důstojná nebo zkrašlující jména. Jediná cesta k zajištění toho, aby dva vášniví milenci se nikdy nerozešli, je rozloučit se v pravý čas. Proto bylo by pošetilé, kdybychom kdy vůbec

myslili na rozchod, drahý Andrew, a tím kalili si štěstí okamžiku. Neboť my nikdy se nerozejdeme. Skutečný rozchod je vždy tak nevkusný buď sentimentalitou nebo divadelními pózami nebo propuknutím vulgárnosti snažící se ušlapat i to málo krásy, kterou dva ubozí lidští tvorové dovedli si ze sebe vytvořiti. Ale tragickým stává se rozchod jen tenkráte, když dva, kteří se rozešli, žijí sobě i nadále bok po boku. Oh, můj Andrew, jak vás miluji, a jak byla bych nešťastna, kdybychom my dva se kdy rozešli!"

Když vymanila se z mého objetí, náhle rozesmutnělý jsem zašeptal u jejího rozkošného ucha: „Ve všem všudy s vámi souhlasím, neboť v každém argumentu mne přemůžete mými vlastními zbraněmi, vy moje Niké, ale povězte mi tedy, jak najdu sílu, abych se od vás odtrhl,... abych se přesvědčil, že je čas odejít."

Pohrozila mi prstem. „Oh, vy zlý Andrew, na co vy myslíte! Zatím, co já pozbývám vědomí času, vy si lámete hlavu, jak byste mne zradil! Měla bych vás potrestat tím, že dnes večer bych vám dala příležitost, abyste v tichu a osamělosti naší terasy přemýšlel o tom, zda jsem již zralá k tomu, abych byla zrazena. Ne, počkejte, Andrew, teď mne nesmíte chvíli líbat ani láskat,... hezky pokojně seďte po mém boku,... tak,... a vezměte na vědomí předně, že toto zákoutí kvetoucích sobralií dostává na mapách naší lásky oficielní název Zákoutí první zrady, podruhé, že dnes večer vás nenechám vzdychat o samotě, poněvadž bych neměla toho srdce, abych vás odsoudila k nudě Idylly, a poněvadž je škoda každé minuty... Oh, můj Andrew, příliš vás miluji."

A již toho večera, sedě při dinner v Idylle, měl jsem pocit, že všechno kolem sebe vidím ve světle groteskních episod minulého dne a v zorném úhlu Bereničina shovívavého odsouzení Zdálo se mi dokonce, že i z takového Edwardse vystrčil růžky antagonism bohorovného Anglosasa k příslušníku malého a dokonce politicky nesamostatného národa. Počal docela zbytečný hovor, v němž přirovnával potíže Rakousko-Uherska s mým národem k zneuznání, s nímž Veliká Britanie se potkává u Irčanů, Egypťanů a Indův. A Mrs. Grant

nějak záhadně se ušklíbla po dinner, když na okamžik jsem se s ní zastavil, převádějíc hovor na to, jak těžko se vyznat v lidech brousících po světě bez pocitu odpovědnosti a vyhledávajících dobrodružství jakéhokoli rázu. „Tím nejvíce trpí dekorum bílé rasy před míšenci a domorodci,“ dodala, „ale to ovšem dovede pochopiti plně jen Brit.“

Polekal jsem se, abych nějak neohrozil pověsti Bereničiny, horlivě jsem přisvědčil paní Grantové a vynasnažil jsem se, abych ve všem počínal si napříště co nejopatrněji. Ale ač v následujících dnech nesetkal jsem se s otevřeným odporem proti sobě, ba naopak byl bych mohl opět zcela spokojeně zapadnouti do vyježděných kolejí denního života Idylly, den za dnem více byl jsem drážděn pocitem jakési nejistoty a fiktivnosti všeho, co bylo kolem mne. Nebylo ovšem pochyby, že změněná nálada Idylly nebyla pouze mou představou a odleskem mého změněného vztahu k mému okolí. Ač ranní kakofonické improvisace paní Caffynové byly na denním pořádku ve zvýšené a sesílené míře, jejich účinek na dobrou kuchyni tak dokonale přestal býti znatelný, že konečně kde kdo začal reptati; a její dcera se bezmála ani neukazovala. Minul jsem se s ní několikráte, ale vždy zůstal mi dojem, že jsem se podle všeho odhmotnil a stal se neviditelným; po domě se povídalo, že matka s dcerou se na smrt pohádaly.

Mezi Douglasem a Dlouhými Nohami došlo k několika povážlivým výjevům; zdálo se, že míšenec užívá každé příležitosti, aby hrál na jeho sklonnost k latě. Jednou Long Legs vyběhl bez šatů na chodbu před koupelnami, ponuknut k tomu zdánlivě nevinným zvoláním Douglasovým. Kdykoli však Long Legs chtěl se vypořádati s Douglasem, jeho trýznitel utekl se k nějakému úskoku, jímž Long Legs byl jenom tím více zesměšněn a naprosto odzbrojen. Dobrým příkladem bylo právě to, co se stalo po episodě v koupelnách. Long Legs sotva si přehodil nedbalky, opět vyšel na chodbu a vyčkal Douglasa. „Podívejte se, Douglase,“ začal hrozivě, jakmile se míšenec objevil; několik prudkých vět bylo vyměněno, až konečně bylo zjevno, že Long Legs má sto chutí se

rozpřáhnout a Douglasa ztrestati tělesně. Ale v týž okamžik míšenec vyrykl nuceným smíchem a rychlými pohyby napodoboval kohosi tlukoucího se do vlastních tváří; a v zápětí milý Long Legs, místo aby trestal Douglasa, tepal sebe sama s největší horlivostí. A než kdosi z nás jej okřikl a přivedl k rozumu, Douglas diskrétně zmizel. Několik nájemníků zakročilo konečně u paní domu, a Douglas dostal výpověď; zbývalo mu však ještě deset dní zaplaceného nájmu, a veškero přemlouvání nedovedlo donutiti ho, aby odešel hned, ani paní Caffynovou, aby jej přímo vyhostila, vrátíc mu zbytek zaplaceného nájmu. Stejně neúspěšné byly pokusy vyložiti Dlouhým Nohám, že bylo by moudřejší ustoupit a z „Idylly" odejít aspoň po dobu Douglasova pobytu tam, kde ho nikdo nechtěl.

K tomu přidružilo se několik jiných nepříjemností, a dříve, než týden uplynul od krise Phelanovy a návštěvy Bereničiny, Idylla byla převrácena vzhůru nohama. Dva staří a velmi důstojní páni se velmi nedůstojně pohádali. Seebald se srazil s domácí paní, když chtěl na ní během dne klíček od piana, jež jindy vůbec nebývalo zavíráno. Ze dvou rytířů paní Hotchkinsové onen mladší, Adams, počal vyhledávati mou společnost, zatím co Underhill několikráte nezatajil zcela úspěšně své kyselosti ke mně. Chování Mrs. Hotchkinsové se celkem mnoho nezměnilo, za to Mrs. Grant několikráte drobnými narážkami dala mi znát, že ví o Edithině náklonnosti ke mně i o mých schůzkách s ní v zahradě „Idylly", a že má svoje ustálené mínění o bělochu, zahazujícím se s míšenkou. Bylo moudřejší tvářit se nechápavým, tím spíše, že ona dovedla býti roztomile neosobní, když nejvíce kousala; a konečně musil jsem uznati, byly-li moje výlety do zahrady přece jenom někomu nápadny, že podezření paní Grantové bylo nejlepší představitelnou ochranou Bereniky před následky možné indiskrétnosti. Tížily mne zpočátku výčitky bezohlednosti k Editině, ale těch jsem se brzo zbavil. Což nejednala ona se mnou, jakobych já to byl, jenž ji obtěžoval svou milostnou pozorností? Její póza byla z oněch, s nimiž se lze nejčastěji setkati u žen; byla příliš průhledná, aby

bylo možno v ní najíti nejmenší půvab. Ostatně, byla-li Edith z těch žen, jimž trpěti působí rozkoš, nebylo na mně, abych ji o rozkoš připravoval.

Rozumí se, že onen rozklad idylické „Idylly" byl ze dne na den tak nenáhlý, že někomu, nastěhovavšímu se po příhodě s Phelanem a nezasvěcenému, byl by snad vůbec unikl. Jednoduše hudební křídlo bylo opanováno míšenci a jejich dámami, kulečník stal se hledanějším a v prvním patře utvořila se tři střediska k večerním zábavám, jedno u Hotchkinsů, druhé u Grantů a třetí u Collierů. Všechny tyto dámy navštěvovaly se navzájem a nepohašteřily se, ale společnost každé byla utvořena poněkud jinak, ačkoli někteří nájemníci patřili ke všem třem a měli mnoho starostí s tím, aby si nikde nic nepokazili, když náhodou některého večera všechny tři dámy přijímaly současně, ač ovšem informálně. Celkem vzato, „Idylla" stala se tak malichernou, že bylo docela dobře možno zapomenouti jejího singapurského rámce. „A to jsou tedy děti neklidu," nejednou ironisoval jsem v duchu sám sebe. „Jak daleko přiléhavější byl Bereničin výklad těchto dvou slovíček a jejich pojmů!"

Ale nelitoval jsem onoho roztříštění dřívějšího souladu, jehož zdání bylo posud udržováno pouze ranními besedami před lázní. Měl jsem plnější volnost pohybu, a nikdo se po mně nesháněl, když jsem se vytratil po večeři nebo někdy vůbec ani na tiffin a na dinner se nevrátil. A v několika dnech „Idylla" byla mi o málo více, než holubníkem. Bylo by neúměrno s mým duševním stavem oné doby, kdybych se snažil podrobněji líčiti vše, co se den za dnem dálo. Nebylo toho málo, a mnohá episoda byla důležitější a zajímavější všeho, co se dělo za dnů souladu, až na to, že mne nezajímala a neměla nejmenšího vztahu k tomu, co jsem právě prožíval.

Byl jsem tak dokonale a bezvýhradně pohlcen Berenikou, že všechno ostatní pozbývalo pro mne významu, a dojista i Bereniké byla úplně pohlcena mnou, poněvadž na konec odhodila dřívější obavy před zahradou Idylly, jíž jsme se po nějaký čas střežili do té míry, že jsme se již nevraceli ani k Lučině prvního zaslíbení. Bylo však zřejmo, že nikdo

z hostí Idylly nemá pochopení pro zdivočilé krásy odlehlejších částí zahrady, kde by se mohl po případě urousat nebo dokonce si potrhat šaty, o hrůze z „těch horridních plazů a hmyzů“ ani nemluvíc, a tak posléze jsme ke svým výzkumům zahrady Norton Hallu připojili i výpravy do divočin sousední rozlohy, ba jali jsme se navštěvovati i nádhernou onu alkovnu orchidejí, na niž mne upozornila Edith. Jedním z našich nejvděčnějších objevů byla nejzazší ostrožina zahrady, nad níž jsem druhdy stanul se svou rikšou, když druhého dne v Singapuru jsem doprovázel Birche až k Norton Hallu. Odevšad ukrytá nepovolaným zrakům, tato ostrožina zavěšena byla nad kolmý sráz a otvírala pohled přes Singapur k moři. Osmělení pustili jsme se občas i do odlehlých míst městské periferie a po ostrově. „Chci, aby váš Singapur nebyl nic, než to, co projde mou obrazností do vaší vzpomínky,“ řekla Bereniké, když sám jsem ji zrazoval tohoto pohrávání s osudem. „Žárlila bych na místa, která mohla by vám zůstati v paměti bez těsné spojitosti s představou vaší Bereniky.“

Neodložili jsme opatrnosti, ale stali jsme se přece jen odvážnějšími. Setkali jsme se vždy dosti daleko od cest často užívaných, abychom měli poměrnou jistotu, že se Bereniké nevydává na milost a nemilost klepům. Mezi plantážemi kaučukovníkovými, ananasovými a kokosníkovými jsme bloudívali po odlehlých stezkách, přicházejíce k zapadlým chatám malajským nebo daleko častěji čínským. Mezi bažiny kořenovníkové jsme se odvažovali a jednou dokonce byli zachyceni překotným zavodněním, jež souhlasilo s přílivem na pobřeží, vzdáleném několik kilometrů. Na štěstí Malajec, bydlící nedaleko, po nějaké hodině nás člunem, z kmene vydlabaným, druha za druhem vysvobodil s místa, kde odkázáni jsme byli na větvoví mangrovové s kousavými broučky, kteří však zdáli se nám přece jen menším zlem, než kalná, hluboká voda mezi kořenovníky nebo pouhé pomyšlení na pokus návratu místy, jež i bez zavodnění byla dosti nebezpečná a záludná. A jindy zase zašli jsme si daleko od města do velikého, kvetoucí přírodou obklopeného chrámu čínského poblíže cesty Balestierovy, kde mezi groteskními bůžky a naivně příšernými

nástěnnými malbami, znázorňujícími muka čínského pekla, jsme hodiny prodleli, hovoříce o budhismu a křesťanství, o morálkách a lidské hlouposti úplně tak, jakoby náš čas nebyl vyměřen a za naší láskou se nevztyčoval přízrak náhlého ukončení.

Ale někdy bývalo by marno si namlouvat, že přízraku nevidíme. Návrat Nortonův ze Sumatry jsme oba zlehčovali v jeho významu pro naši lásku, jež jednoduše se potom musila státi opatrnější a omeziti se na řidší setkání, a přece jsme v něm oba cítili na obzoru bezprostředního budoucna první uplatnění naší osudovosti ve zvrácené melodii. Každá známka oddálení Nortonova návratu nás plnila vášnivým štěstím, v němž tvořili jsme svůj vesmír a zcela jej vyplňovali. Tajemství náramku počalo se mi jeviti přeludem, pokud jsem byl s Berenikou, ale vracívalo se mi na mysl znepokojivě, když jsem osaměl. Tento pocit se zhutňoval nejednou, když vyšel jsem z Idylly do její zahrady. Bylo mi, jakobych byl kýmsi sledován, jakoby za mnou upíraly se odněkud slídivé oči. Jakoby se kdesi nad mou hlavou ozýval výstražný zpěv Brangénin: Pozor, již noc ustupuje dnu...

XXI.

Kterési noci nedlouho po mém návratu do Idylly zdálo se mi, že jsem zaslechl podezřelý šelest pokradmých, šouravých kroků na ochozu poblíže mých dveří. Připomenul jsem si v tom procitnutí z prvních dřímot rušivé tajemství náramku i pocit, že kdosi po mně slídívá v zahradě, a pozvednuv se na lůžku, stiskl jsem elektrickou svítilničku i podíval se na hodinky.

Bylo po třetí hodině. Věděl jsem, že operatéři kabelové stanice mívali po půldruhém dni služby půldruhého dne prázdna, a že odcházívali do služby kolem půlnoci nebo v tu dobu se vraceli. Ale bylo přece již po třetí hodině... Zbystřil jsem sluch a po nějaké chvíli jsa ochoten věřiti, že to byl jen klam smyslů, chystal jsem se znova ulehnouti. Leč plížení po ochozu znova ke mně dolehlo tak zlověstně, že mi mráz šel po zádech, a přece tak jemně, že opět i opět unikalo mému sluchu.

Po nějaký čas naslouchal jsem podepřen na lokti; ale poněvadž jsem se co chvíli pohnul a postel zapraskala, byl jsem mýlen zvuky, které jsem slyšel a jinými, jež jsem si pouze představoval. Znova jsem se upokojil a položil hlavu na podušky; ale tehdy opět zaslechl jsem ono tajemné a znepokojující šourání. Moje vůle byla jaksi odzbrojena. Přemlouval jsem se, že onen šelest nic neznamená, než utkvění mojí rozdrážděnosti na jednom bodě. Byl pocit kohosi za mými

zády v zahradě totožný s přeludem tohoto ploužení? Uvědomil jsem si studený pot. Skoro proti své vůli jsem vstal. Ještěrka zamlaskala kdesi na stěně mého pokoje; podlaha zapraskala pod mými opatrnými kroky. Zastavil jsem se až u dveří a se ztajeným dechem znova naslouchal.

Modrá tma pokoje se již rozrážela a řídla, ale posud nenalezl jsem odvahy, abych otočil klíč a pootevřel dveře. Šouravé zvuky šelestily tu blíže a hned vzdáleněji, až zcela zanikly a zase křečovitě se probouzely jako ze spaní, aby buď znova utichly nebo přešly v plížení skoro methodické. Občas jakoby nějaké zvíře se protáhlo podle dveří; a tehdy nevěděl jsem, slyším-li svůj ztížený dech nebo dušené supání kohosi jiného. „Pod skleněnou střechou bylo by možno již rozeznat na první pohled, oč vlastně jde," říkal jsem si. „Snad stačilo by pootevřít dveře a vyhlédnout na jediný okamžik." Několikráte moje ruka se již dotkla klíče. Chvílemi neoznačitelná hrůza mne rdousila, a v zápětí měl jsem chuť do smíchu nad svou pošetilostí. Konečně šourání přestalo úplně, nastalo ticho a posléze cosi zarachotilo, jakoby někdo zakopl; skoro současně jiný takový zvuk jsem slyšel na druhé straně ochozu. A potom dům ztichl již nadobro.

Pomalu šel jsem k lůžku a ulehl. Nic už se neozývalo za dveřmi; děs, podráždění i zvědavost mne opustily. Za krátko jsem usnul; když vzbudily mne změtené hlasy, na ochozu se ozývající, bylo již plné, ač ještě mdlé světlo. Okamžik jsem naslouchal onomu halasu, nemoha se zcela probrati z mrákot; náhle však dřímoty se mne spadly. Vzpomněl jsem si na noční příhodu. Vyskočil jsem, přehodil kimono a vyběhl na ochoz.

„Co se děje?" zvolal jsem, odstrkávaje kohosi, jenž stál právě před mými dveřmi.

„Oba se oběsili," odpověděl mi.

A v příštím okamžiku spatřil jsem, co se stalo. Po obou kratších stranách obdélníku visely se skleněné střechy k ochozu provazy, zakončené okem. Zatažením provazu otvíral se vždy větrák ve skleněné střeše, — čtverhranný příklop na silných vzpruhách, jenž hned se přirazil, jakmile oko bylo sňato s kolíku na zábradlí Bylo jednou z občasných našich

ranních zábav měřiti sílu dle toho, do jaké výšky kdo udržel větrák od zaklapnutí jedinou rukou, úplně nataženou. K tomu účelu vždy utvořili jsme si smyčku provlečením konce provazu jeho okem, příliš malým, aby se do něho vešla celá ruka; a tak se stávalo, že konec provazu, visící nad zábradlím, zpravidla zůstal již volně zadrhnut v takovou smyčku, pokud se opět nevětralo. Toho jitra větráky byly otevřeny dokořán, nikoli jen na polovic, jak tomu bylo, když očko bylo zachyceno na kolíku; a v každé té smyčce podle zábradlí visel člověk se zmodralým, krví podlitým obličejem, vyplazeným jazykem a hlavou na stranu nakloněnou, skoro od trupu odříznutou.

Poněvadž moje dveře byly na delší straně obdélníku, mohl jsem vidět zcela dobře oba oběšence, visící uprostřed kratších stran. Onen bližší byl Douglas, onen vzdálenější Long Legs. Oba byli oblečeni v pydžamách; a u obou byla na první pohled nápadná jejich zašpiněná, skoro rozedraná kolena.

„Long Legs má uši zacpané vatou," vykřikl Wedmore, „a ta vata je na povrchu zalita nějakým voskem."

Náhle záhada nočních šelestů se mi vyjasnila. Mezi oběma byla jakási nesmiřitelná nenávist, jež někde v mírném pásmu a jednolitě bílém prostředí byla by se vybíjela třebas jen klepařením a pikлemi, ale zde propukla živelně. Věděli jsme v Idylle o tom, jak Long Legs pronásledoval Douglasa svými posměšky, a jak míšenec potom splácel mu využíváním jeho slabosti. A moje obrazotvornost kreslila si onen noční zápas, jemuž můj sluch byl nahodilým svědkem. Bylo jasno, že Long Legs se na zápas připravil. Zajistil své uši proti účinkům své nervové poruchy. První akt noční tragédie se odehrál v Douglasově pokoji, kde vše bylo přeházeno, a kde asi Douglas přesvědčil se o nemožnosti působiti na Long Legsa pouhou sugescí slov. Druhým aktem bylo nejméně dvouhodinové plížení po ochozu. Jako dvě zvířata šourali se oba podle zábradlí, snažíce se druh druha přepadnouti, navzájem na sebe číhajíce a opět si unikajíce. A pak najednou přišel kratičký poslední akt. Představoval jsem si, že náhodou

Douglas i Long Legs se spatřili v prvních přísvitech rozbřesku, jak druh po druhovi pátrá s hlavou groteskně povytaženou nad zábradlí. Tehdy Douglas pojednou povšiml si provazu nad svou hlavou visícího a uvědomil si, že Long Legs na protější straně se nalézá právě pod druhým větrákem. Vyskočil na zábradlí, jehož ploché opěradlo mělo asi decimetr v šířce, a vztyčil se odvážně, zachytiv se provazu. Nezmýlil se ve svém výpočtu. Polekán a z rovnováhy vyhozen náhlým tím skokem a duchovitým vztyčením Douglasovým, Long Legs ocitl se pod vlivem laty a učinil totéž na protější straně. Uši měl zalepeny, ale oči ho zradily. Nyní Douglas měl v ruce osud svého nepřítele. Přehnaně zřetelným gestem přehodil si smyčku na krk a bezpochyby sedl do dřepu na zábradlí; a tváří v tvář jemu, oddělen jsa od něho zívající propastí sálu, Long Legs jej napodoboval. Ale potom Douglas, předstíraje asi, že se věší, pozbyl rovnováhy i skácel se nápodoben svým nepřítelem; a v zápětí dva oběšenci viseli na rozevřených větrácích, jejichž vzpruhy nemohly překonati tíhu mrtvých těl. Když snímali Long Legsa, hlava se mu utrhla docela, a trup se sřítil. Řinkot skla a výkřiky hrůzy ozvaly se skoro současně s temným nárazem bezhlavé mrtvoly na podlahu sálu...

Když toho dne vypravoval jsem o věci Berenice, nezdržel jsem se, abych se jí neotázal, zda nemyslí, že jsem jednal zbaběle, neotvíraje dveří a nejda se přesvědčit o původu závadných zvuků. „Bylo by to snad zachránilo dva lidské životy,“ dodal jsem skoro zahanbeně.

Potřásla hlavou. „Jste dětina. Na těch dvou životech asi mnoho nezáleží, a byl byste pravděpodobně jen odsunul jejich vyrovnání. A zbabělost i hrdinnost jsou pojmy snadno zaměnitelné. Nejedno hrdinství je vlastně činem zbabělosti; a tak mnohé, co svět by nazval zbabělým, bylo vpravdě hrdinské. Kdybyste byl věděl, že jde o lidské životy, a že vyjda, dáte v sázku i svůj, pravděpodobně byste byl vyšel. Bylo by možno si představiti nesčetné případy, v nichž byste se byl tím dopustil indiskrétnosti nebo pošetilosti. Zde na Východě

lidé jsou od pradávna zvyklí neplésti se do cizích záležitostí. Jsou to jen běloši, kteří se do všeho mísí všetečně."

Byl bych málem vypravoval Berenice o tom, jak mne již po několik dní rozčiloval pocit, že jsem byl následován v zahradě, ale nechtěl jsem zbytečně polekati Bereniku a snad i pokaziti naše schůzky. Vraceje se však odpoledne banyánem z Lučiny prvního zaslíbení, nalezl jsem v chodbě, probíhající jeho vzdušnými kořeny, droboulinký útržek látky, zachycený na sukovitém výběžku kořene. Byl jsem si jist, že jsem Bereniky nikdy neviděl v obleku té látky a že tedy skutečně nebyli jsme tak docela v bezpečí, jak Bereniké si představovala.

Příštího dne před tiffinem přepadl mne Birch. Vypadal znamenitě a když jsem se ho zeptal na jeho milostnou aféru, usmál se velmi spokojeně. „Všechno v pořádku. Za tři dny odjedu. Dnes je devatenáctý den. Měl jsem štěstí, celkem vzato. Ani na Jižním Kříži nebyl bych pochodil tak dobře. Po jedenadvacátem není již příčiny, abych se tu déle zdržoval. Moje účty s minulostí v tomto směru budou vyrovnány. Mám zaplacenu plavbu na lodi, jež toho dne vypluje. Doufám, že nebude tam jediného ženského pasažéra. Mám romantiky právě až po krk. Jsem zralý k tomu, abych se oženil a zahájil přednášky o morálce. Nechtěl byste jet se mnou? Dle vašeho vzhledu bych skoro řekl, že by vám mořská plavba přišla vhod." Ačkoli jsem neprojevil nejmenší ochoty opustiti Singapur za tři dny, napsal mi na kus papíru adressu lodní agentury, jméno svého parníku i číslo své kabiny. „Nebude nával cestujících, loď bude z pěti šestin prázdná. Ale kdybyste chtěl příjemného společníka v kajutě, aspoň víte, které číslo si zvolit."

Vyšel jsem si do zahrady jako ve snách a již se ani nestaraje o to, aby můj odchod byl nenápadný. „Bez Birche a jeho Miss Harleyové nebyla by se mi přihodila v životě ani Bereniké. Spojitost je poněkud nechutná, ale nepopíratelná," říkal jsem si. „Možno se zamyslit nad Birchovým návratem do mých singapurských dnů. Nedovedl bych ovšem převésti svou citovost na obchodní podklad, jako Birch, ale

jeho pokyn přece jen měl příchuť nového zasažení osudovosti do mého života. Odejíti, pokud slunce naší lásky stojí v nadhlavníku... Kteréhosi dne zmizeti bez rozloučení... Pojistil bych nás oba před rozkouzlením. A návrat Nortonův nemůže pro mě znamenati nic jiného. Měli bychom nesčetné obtíže chtějíce se viděti, byť i jenom jednou denně, Norton Hall byl by mi uzavřen.“ A uvědomuje si obvyklý pocit kohosi za svými zády, připomenul jsem si útržek látky, který jsem nalezl v banyánu. Což kdyby ta naše láska nebyla pouze naším tajemstvím? Což kdyby Mrs. Grant byla stopovala naše schůzky? Tím, že občas předhazuje mi Edithu, není ještě řečeno, že by nemohla věděti o Berenice. Vždy krásnější mi připadala myšlenka útěku před rozčarováním. Ještě tři dny a tři noci... A pak už nikdy nic nemohlo by porušiti naší lásky...“ Ale když na visuté terase jasmínové nenašel jsem Bereniky už na mne čekající, takový smutek mne zchvátil, že jsem si nedovedl představiti sebe o své újmě prchajícího ze Singapuru do tří dnů a vzdávajícího se třeba již jen jediného objetí Bereničina. „Kdyby ten čtvrtý den měl přinésti cokoliv, nedovedl bych ji opustiti dobrovolně.“

A pak všechny neujasněné myšlenky se rozptýlily jako střížaha před sluncem. Moje Bereniké přišla, poněkud udýchána a zarůžovělá. „Bylo mi vyřizovat různé věci,“ vysvětlila, vracejíc mi polibky. „Mimochodem řečeno, dostala jsem dnes zajímavou zprávu z domova,... totiž z Londýna... Mladý pán, jenž má štěstí, že je jediným synem, zastaví se také u nás... Tančila jsem s ním v první své sezóně... Byl jmenován radou našeho velvyslanectví v Tokyu, a za nějaký čas bude asi pověřen samostatnou službou diplomatickou. Nekaboňte se, Andrew,... navštíví nás až za několik dní... a hned zase odjede... Ujišťuji vás, že není dostatečně ošklivý, abych se do něho zamilovala.“

Bylo mi, jakobych z mlh se byl ocitl ve tmě. „Ale on dojista je zamilován do vás... Kdo vás jednou poznal, nemůže vás zapomenout tak lehko.“

Sedíc na nejvyšším schodě, obepiala kolena rukama, a její paže se vynořily poloobnaženy z volných rukávů jejího dopo-

ledního úboru. „Což mohl mne vůbec kdo poznati mimo vás?“ zašeptala. „Nikdo nikdy nepozná mne již tak, jako vy.“

Všechny moje dřívější dohady, zahrávající si fantasticky s různými záhadami Bereničina života, se shroutily ve směšnou hromádku nesmyslů. „Vzala byste si ho?“ vydechl jsem.

Pokrčila rameny. „Je přirozeno, že moje rodina vidí v této návštěvě hned už ohlášení vážného nápadníka. Myslím, že i strýc dostal o tom zprávu. Nějaké dopisy z Londýna šly za ním na Sumatru asi před týdnem. Pravděpodobně jediný, kdo si v té věci uchoval naprostý klid, jsem já.“

„Vezmete si ho?“ opakoval jsem.

Zasmála se. „Chtěl byste, abych vámi posléze opuštěna vstoupila se zlomeným srdcem do kláštera?“

„Nevyznám se ve vás, Bereniké,“ vydechl jsem. „Nevíte, jakou je trýzní si pomyslit, že vás přece jenom nemám celé...“

Zvážněla. „Nemluvte tak, Andrew... Nikdo před vámi a nikdo po vás již nebude mne míti celé, jako vy.“

„Oh, tak se mluvívá,... ale v životě pak všechno dopadne zcela jinak,“ mávl jsem rukou. „Znal jsem už taková manželství...“

Přerušila mne. „Co nám záleží na tom, jak co dopadne? Co nám záleží na tom, jak co bylo před tím, než jsme se setkali? Zapomínáte, Andrew, že nic není bezvýznamnějšího, než fakta života, tyto zablácené a okopané milníky všednosti. Myšlenkový i citový život je nezávislý na nahodilosti životních fakt. Hlavní věcí jest, že i vy a já navzájem jsme sebou napustili svoje životy tak, že již nikdy nic té barvy nezmění. Neptám se, co budete dělat se svým životem. Stačí mi, že z něho nikdy nevyrvete mne, právě jako já ponesu vás v sobě až do posledního dechu. Věřte mi, Andrew, že lidé nedovedou býti tak dokonale nešťastni pouhými životními fakty jako prázdnotou nebo neuspokojivostí svých myšlenkových a citových životů.“

Usedl jsem k jejím nohám a políbil jsem její kotníky. „Máte pravdu, Bereniké,... hlavní jest, abych jednou v bu-

doucnu se vám nestal i já zabláceným, zaprášeným milníkem, který by všednost okopala.“

Podpírajíc si bradu růžovou pěstí, zahleděla se do neurčita a zavrtěla hlavou. „To je nemožno, Andrew, a nejen k vůli vám, nýbrž i k vůli mně. Jsme odhodlanou křižovatkou, vy a já, jsme průsekem dvou hrdých cest, jak jsme si kdysi řekli... Nemohl byste mi nikdy sevšednět v mé mysli, v mých smyslech, v mých čivách, poněvadž bych současně musila pozbýt ceny já sama ve vlastních svých očích. Jsme a budeme dvěma autobiografiemi, jimž jedna kapitola je společná. Je pochopitelno, že ta kapitola musí organicky souviset s tím, co předcházelo i s tím, co přijde. Máme asi mnoho společného v založení svých povah, že vůbec dovedli jsme oba současně si uvědomit, co bychom mohli znamenati druh pro druha.“

„Nikdy nezapomenu vaší vůně, Bereniké,“ zašeptal jsem, objímaje její něžná kolena. „Žádný parfum se jí nevyrovná sladkostí a diskrétností. Ale povězte mi, není možnost, že ten váš nápadník se vám stane cílem cesty, až se vdáte,... a že u cíle zakládajíc a pěstujíc zahradu všech svých květů, zapomenete prapouhé křižovatky!“

„Hrdé cestě cílem je vždy to, co leží za obzorem,“ odpověděla zamyšleně, „a jejím ukončením může býti pouze smrt. Ale nemusí. Lidé, kteří po sobě zanechali jakékoli dílo, i po smrti zůstávají cestami, vroubenými krásou kvetoucích zahrad.“

„Nikdy nezapomenu vaší hebkosti, Bereniké,“ šeptal jsem jsem ještě tišeji, opíraje hlavu o ruce obepínající její kolena, ale zrakem neopouštějíc jejího vzníceného obličeje. „Žádný šat se jí nevyrovná. Ale povězte mi, očekávala jste toto rozřešení svého života?“

Přivírala oči a její rty se chvěly jakoby mi vysílaly polibek. „Nečekala jsem ho, víte sám, že jsem si ze Singapuru tvořila mapu naší lásky, abych mohla k určitým místům připínati významy jen mně známé a drahé... A nyní opustím asi i já Singapur v dohledné době, a bude tak lépe... Nepotřebuji sentimentálních opor, abych si udržela krásu naší

lásky v neuvádající svěžesti... Stal jste se mi dražší, než sama jsem chtěla."

„Nikdy nezapomenu vašich záchvěvů, Bereniké," vydechl jsem, „pouhý dotek vaší krásy dá více rozkoše, než vášnivé objetí kterékoli ženy. Ale povězte mi, jste ráda tomu rozuzlení, které se blíží."

Zavřela oči. „Nemyslím na to nyní, Andrew,... ponechám vše až oné chvíli, která bude rozhodovat... Životní fakta jsou jen povrchem bez smyslu, a teprve my máme jim smyslu dodávat." Vymanila se mi rázem a vyskočila. „Ne, Andrew, počkejte do večera, pak vám řeknu svými polibky vše, co pro mne znamenáte a nikdy nepřestanete znamenat." Její oči zářily, její líce planuly. „Prožila jsem nejednou nádherné lásky věků dávno minulých a myslila jsem, že nikdy ve skutečném životě nenajdu nic, co by se jim vyrovnalo. A zatím vy jste je všechny překonal, vy jste je usvědčil, že nebyly ničím jiným, než hrou stínů kdysi mne vzrušující, ale přece jen hrou. Přijďte brzy dnes večer, Andrew, budu nedočkavá..."

A jakoby unikala neovládatelnému popudu příliš mnoho prozraditi, vyklouzla mým pažím po ní se vztahujícím a seběhla se schodů.

XXII.

Nikdy nebyla šťastnější milenkou, než onoho večera, ale když ztišily se naše tepny, náhle pozvedla se na rameni a naklonila hlavu nad mé oči, dívajíc se do nich pátravě. „Vaše polibky mají náhle tragickou příchuť loučení, a pohled vašeho zraku se chvěje zadrženou lítostí, Andrew. Povězte mi onu myšlenku, kterou jsem nyní zastihla ve vašem polibku i ve vašich očích!"

„Což nepřišel jsem tak brzy, jak jste si přála, Bereniké," namítl jsem, „ač i to bylo pozdě, měřeno mou touhou po vás, jež stává se tím nenasytnější, čím více vás okusila."

Zavrtěla hlavou, a v jejích zlatých řasách se zatřpytilo rosou. „Oh, můj Andrew, nikdy neoklamete své Bereniky. Nyní myslil jste na to, že byste mne chtěl opustit nikdy se nerozloučiv jediným slovem, ... že jste mne chtěl zradit." Skryla hlavu na mém rameni a krátce zaštkala, ale když ji v zápětí opět vztýčila, usmívala se, jakoby nic se nebylo stalo.

„Tolikráte již poznal jsem, že dovedete číst v mých myšlenkách," přiznal jsem. „Vyčetla jste je i nyní, ane nemohu za ně. Přišel dnes onen Birch a sdělil se mnou, že za tři dny pluje do Evropy. Chtěl, abych jel s ním, a v tomto okamžiku napadlo mne, zda nějaká osudovost opět jej nezavanula do mé cesty, a zda není vaším přáním, abych zmizel tak nenadále a neslyšně, jako jsem se objevil ve vaší cestě. Nic není trapnějšího a zbytečnějšího, než loučit se, a pro dva,

kteří již nikdy nemohou býti rozloučeni, byl by to snad i tragický omyl... Zradil bych vás nenapravitelně jen tehdy, kdybych se stal nepohodlným milencem, jehož třeba se zbavovat úskokem,... jenž stal se přežitkem, stělesněnou všedností návyku, který nutno odložiti, abyste si nezavdávala před sebou samou. Zradil bych vás, kdybych připustil, aby naše láska stala se jenom... hrou stínů..."

Rysy jejího obličeje pojednou ztuhly. „Neporozuměl jste významu těch slov, s nimiž jsem vás dnes odpoledne opustila, Andrew, nemohl jste porozuměti." Vzchopila se a v příštím okamžiku stanula na koberci. „Pojďte, Andrew, a posaďte se tamto do křesla,... ano, tak, jak jste. Ne, nedotýkejte se mne nyní,... chci ještě jednou si zahráti s přízraky fiktivních lásek, jež jsou jedinou mou erotickou minulostí... Dobře, Andrew, vypadáte nyní tak dobře, zabořen do modrého sametu, vaše tělo jen září... Ne, zůstaňte, nesmíte se dáti vyrušit ani tím, když vám budu vyznávat lásku." Usmívala se záhadně, stojíc vztýčena uprostřed pokoje naplněného rozptýleným, diskrétním, nepřímým světlem. Nikdy již neuvidím takového těla, nikdy již nepolíbím ňader tak úžasných a tak vítězně se nepodvolujících pomíjejícnosti všeho, říkal jsem si v duchu. Byla v pravém slova smyslu jako mramor, ale jako mramor, v nějž vtělil nevyrovnatelný sochař neuskutečnitelný ideál. Nikdy neuvidím života tak harmonicky útlého, boků tak rozkošně vyvlněných, klínu tak půvabného. A dodala: „Nesmíte mi sám ani slovem vyznávat lásku... Musíte zůstat necitelným, chcete-li pochopiti onu hru, o níž jsem mluvila, a jež byla příčinou toho, že jsem se polekala nefritového náramku."

Bezděky jsem se zachvěl. „Hle, Bereniké, nic se netáži,... nepátrám po vašich tajemstvích,... měla jste pravdu, že naše minulosti a budoucnosti nic neznamenají pro přítomnost naší lásky, jež vždy bude nás oba provázet našimi životy..." Bál jsem se nyní více, než kdy předtím, oné záhady, kterou kdysi chtěl jsem míti rozluštěnu, a jejíž rozřešení nyní zdálo se mi nebezpečným pro rovnováhu mého srdce.

Nepohnula se, nedbala mých námitek. „Řekl jste mi kdysi, že jste poprvé snil o mém jméně jako chlapec nad povídkou s egyptským námětem.“ Okamžik váhala a potom šla pomalými kroky ke skříňce stojící v koutě. Připomněl jsem si svůj obdiv její melodické chůze tehdy prvního dne, když viděl jsem ji kráčeti s jejím strýcem po ulici. Tento okamžik byl ještě krásnější, hudebnější. Její bosá noha, její vztahující se ruka, její vzrušeně oddechující prsa, to vše způsobilo, že v oné chvíli neuvědomil jsem si vůbec, co činila u skříňky.

Potom obrátila se mlčky do pokoje, ale její modré oči nevyhledaly mne, upírajíce se v prázdno, jež ponenáhlu přestávalo býti prázdnem pro moje smysly. Když posléze její zrak spočinul na mně, zdálo se mi, že byl náhle odpřítomněn a že i já pozbýval jsem souvislosti s přítomnem, tona v jeho nafialovělé hloubce. Měl jsem neujasněný pocit, že její obličej prodělává jakousi neoznačitelnou proměnu, ale že současně mění se něco ve mně, v mém vidění a slyšení, v mém vnímání vnějšího světa. Chtělo se mi zvolati její jméno a otázati se, co se s ní děje, ale slova mi tuhla na rtech v kameny. Byla to Bereniké, a přece z jejích rysů mně tak drahých vynořoval se kdosi jiný... Byl bych rád se uhnul jejímu pohledu, ale současně říkal jsem si, že byla to jen hra přitlumeného světla a barevných stínů... „Hra stínů,“ opakoval jsem si v duchu a to byla na nějakou chvíli poslední moje uvědomělá myšlenka.

Neviděl jsem již Bereničiných zraků, nýbrž pronikavě modrou oblohu, na níž zářil oranžový měsíc. Jako z modravých mlžin pozvolna vynořovaly se přede mnou obrysy nepovědomého kraje podivně plochého. Koruny palem kreslily se proti nebi, a nad nimi vyvstával jakýsi ohromný hranol, jehož temenný hřeben byl prolámán četnými zubovitými zářezy. Uvědomil jsem si hemžení nesčetných postav na onom hranolu stupňovitě se úžícím od základny k obloze. Na tu dálku a v lunosvitu mně připadaly droboučkými i ty stupně, i ty postavy, jež byly ostatně ještě menší, než stupně hranolu. Divná, nesmírně jemná hudba dolehla k mému sluchu,

prchavé souzvuky čtvttónů stále se měnící jako duhové barvy uvnitř škeble perlorodky a přece stále sevřené v určitém sledu. A spustiv zraky s obzoru, viděl jsem planoucí pochodně a v jejich záři dlouhé řady, pohybující se dvěma směry. Díval jsem se jakoby velikou branou, rozhalenými závěsy, a když náhle byly spuštěny, když rozhled mi zmizel, viděl jsem se v ohromném stanu, ale neměl zájmu na ničem, než na té, jež tančila uprostřed koberce tvoříc půvabné klíny bradou, rameny, pažemi, celým tělem a zase je odvlňujíc do oblosti, jež úžícími kruhy se soustředila posléze na útlý její život, tančící ještě i tehdy, když celé tělo se utišilo, ba téměř ztrnulo. Její zraky mne volaly, toužily po mně, a když hudba utichla, vztáhla ke mně paže, zařící krásou a mládím. Ani mně nebylo jasno, zda šel jsem k ní nebo ona ke mně. Sevřel jsem ji v náručí, byl jsem jí sevřen Potom odchýlila se naše těla od sebe, ale její objetí potrvalo tak drtivě slastné, že jsem pozbýval vědomí...

Pojednou trhl jsem sebou a procitl z jakéhosi neoznačitelného omámení. Byl jsem opět v pokoji Bereničině, a uprostřed něho ležela několik kroků ode mne na koberci ona, shroucena, s očima zavřenýma, sténající, s hlavou spočívající na paži, s tělem zachvívajícím se křečovitě. Vyskočil jsem z křesla, z něhož zřejmě do té chvíle jsem se nehnul, a spěchal k ní.

„Bereniké vzpamatujte se,“ volal jsem nad ní. „Toto je šílenství, hleďte, není v tom smysl...“

Rozevřela safírové oči, ale jimi prohlédla jiná Bereniké, než ona, kterou jsem miloval, kterou jsem kdy měl v náručí. Propastný byl ten její pohled, dráždivý byl její úsměv, jemný jako hudba zaznívající z dálky. Její rysy byly mně záhadně povědomé. Pojednou moje vidina, můj sen před chvilkou dosněný se mi vynořil z podvědomí. Byla to tanečnice, kterou jsem objímal kdesi ve stanu, v ohromném stanu zářícím drahokamy a zlatem, z něhož bylo možno vyhlédnouti ke gigantickému hranolu... Zarazil jsem se, kleče nad ní, a slova mi odumřela na rtech.

„To byla nedostavěná pyramida,... to byla pyramida právě budovaná dnem nocí rukama tisíců otroků, kteří dvěma proudy se valili k směně, zatím co farao miloval se ve stanu s tanečnicí," šlo mi myslí, a pak zasmál jsem se nahlas a přetřel si čelo, na němž studil mne pot. „Oh, šílenství,... nesmysl... a přece pamatuji vše tak jasně... A Bereniké připomněla mi, že jsem kdysi snil o jejím jméně nad egyptskou povídkou... Pyramida právě budovaná,... to bylo bezmála před šesti tisíci lety,... oh, jaké šílenství..."

A potom náhle divoká chtivost lásky v náručí této jiné Bereniky mne schvátila. Cítil jsem, že v ní obejmu onu tanečnici, jež vymýšlela nová objetí drtivě slastná, a jejíž smyslný tanec bičoval před nedávnem moje čivy a svaly, celé moje tělo na povrchu i uvnitř... Rozepial jsem paže, ale tehdy ona se vymrštila a odrazila mne tak prudce, že jsem sklesl k zemi. Povstal jsem schladlý a polekán. Ustoupila o krok, o dva kroky, a její oči planuly modrým hněvem. Její rty se pohybovaly, ale zvuk z nich nesplynul. Byl to přízračný a nesmyslný výjev, jehož zakončení jsem se děsil.

„Bereniké, uklidněte se,... nejste to ani vy,... co se děje," namáhavě jsem ze sebe vypravil, udýchán a roztřesen. A čta v jejích zracích příšernou nepřítomnost její duše, skočil jsem k ní a zachytil ji za ruku. Vykřikla přidušeným hlasem, který nikdy jsem neslyšel z jejích úst, a vytrhla se mi velikou silou. Zůstal mi v ruce náramek, jehož do té chvíle jsem si ani nepovšiml. Prolétlo mi hlavou, že vyňala náramek nejspíše ze skříňky, než počala se tato záhadná scéna, a vzpomněl jsem si na onen nefritový, jehož zřejmě se kdysi bála. Ale nebyl to náramek, k němuž koupil jsem tehdy přívěsek. Bronzová, patinou pokrytá byla tato obroučka, na níž modrozeleně plápolal nádherný tyrkýz. A v tom uvědomil jsem si, že Bereniké se potácí. Skokem byl jsem u ní, a ona shroutila se do mého náručí se zavřenýma očima, studená, bledá, se rty odkrvenými, jako bezduchá...

„Bereniké, slyšíte mne," zalkal jsem přidušeně a v zápětí zmlkl uklidněn. Usmívala se v mdlobách, a byl to její úsměv, byl to již zase její obličej. Odnesl jsem ji do křesla,

v němž před nedávnem jsem snil podivnou tu vidinu, odehrávající se u pyramidy právě budované. Jaké sugesci jsem podlehl v onom okamžiku? Byla toto snad hra stínů, jež znamenala Bereničinu erotickou minulost? A vztýčil jsem se, bezradně se ohlížeje do pokoje po sklenici vody, ale když můj pohled vrátil se k Berenice, setkal se s jejíma otevřenýma, klidnýma očima. Její rty byly zas rudé, její tváře svěží.

„Bojím se, Andrew, že jsem vás polekala," promluvila a vstala. „Sedněte si a já se k vám přitujím." A pak povzdechla si jako utišené dítě. „Oh, Andrew, tak pěkně se to cítí u vás,... v dnešku,... ve skutečnosti..."

Podal jsem jí náramek. Vzala jej do ruky a přikývla. „Ano, vím... navlékla jsem si jej tamto u skříňky, kde mám klenoty... Je to velmi cenná památka. Je z hrobu, nalezeného v jedné z postranních chodeb Cheopsovy pyramidy... Tento tyrkýz je z dolů, které otevřela na polostrově Sinajském už první dynastie,... byl tedy vybroušen před šesti tisíci lety, ale do náramku byl zasazen až za panování čtvrté dynastie, jež zvěčnila se pyramidami. Proč se na mne díváte tak pátravě, Andrew?"

„Proč jste si navlékla ten náramek, Bereniké," otázal jsem se, líbaje ji na hrdle a na ňadrech, zachvívajících se rozkoší z láskání.

„Abych vám prozradila své tajemství,... a abych sama do něho více vnikla," zašeptala. „Co se dělo?"

„Popište mně místo a já vám povím děj," nabídl jsem.

„Místo a dobu vám mohu říci. V Egyptě,... asi 5.800 let před Kristem,... pod pyramidou právě budovanou,... ve stanu faraonově..." Zarazila se a pokrčila rameny. „Náramek byl asi darem faraonovým oné tanečnici. Neměl jste dojem, že byla Arijka?"

Zamyslil jsem se. „Nemohu si být jist takovými podrobnostmi, jen tolik vím, že jste nebyla onou tanečnicí mé vidiny, ale že ona byla z vás. Nevyjadřuji se jasně. Než jsem propadl onomu přeludu, viděl jsem někoho jiného se vymaňovat z vašich rysů. Váš obličej byl kuklou,

z níž křečovitými záchvěvy se snažil vymaniti motýl, kterého pak spatřil jsem v onom horečném snu, který jste mi sugerovala..."

Prudce zavrtěla hlavou. „Oh, mýlíte se, Andrew, nic jsem vám nesugerovala ze své vůle."

Přerušil jsem ji. „Jak jste přišla k tomu datu 5.800 před Kristem? Neukazuje to rozmysl režiséra celého toho výjevu?"

„Odkud náramek pochází, přirozeně jsem věděla, právě jako vím, co mně bylo již zaň nabízeno. Má nepopíratelnou cenu historické, archeologické památky. Ale má cenu i pro ten svůj tyrkýz, cenu neodvislou od hodnoty nabyté starobylostí. Odkud tyrkýz mohl přijíti před dobou čtvrté dynastie, jsem ovšem věděla ze studia nebo z četby, a myslím, že byste to našel v příručkách všeobecných dějin. Nebyla jsem ani obzvláště překvapena, když moje hra stínů mi v tomto případě ukázala na obzoru mých vidin nedostavenou pyramidu."

Skoro jásavě jsem zvolal. „Tedy vaše vidiny vycházejí z vás, z vaší podvědomé režie, a kdybyste myslila, byla přesvědčena, že tento náramek pochází, řekněme ze Sumerie nebo z Assyrie, vaše vidiny odehrávaly by se v Nippuru nebo v Ninive, scénovaných podle vašeho nejlepšího vědomí a podle vaší obraznosti."

Skoro netrpělivě vložila: „O tom si povíme potom, Andrew, ale teď mi povězte, co se dálo ve vašem snu."

„Tančila jste úžasný tanec, na nějž pouhý pohled vysiloval více, než objetí ženy," řekl jsem nízkým hlasem.

Přikývla. „Pamatuji se, že jsem tančila."

Pokračoval jsem. „Potom jsme se vrhli sobě do náručí a milovali jsme se v kruté rozkoši... Zbyla mi nejasná představa našich těl od sebe rozvrácených v trupu a přece nerozdvojených..."

Zakryla si oči, otřásla se jakoby hrůzou, ale její tělo zachvívalo se jinou ozvěnou, než z hrůzy. „Myslíte, že jsme se objímali... ve skutečnosti," otázala se potom uskřípnutým, namáhavým hlasem.

„Jsem si jist, že nikoliv,... že naše společná rozkoš byla jen představou nám společnou. Naše těla byla si stále stejně vzdálena poloviční délkou tohoto pokoje. Seděl jsem nepohnutě v tomto křesle, a vy jste pravděpodobně již delší chvíli ležela v mdlobách své vidiny tamto na koberci, uprostřed pokoje. Tančila-li jste skutečně a teprve v tanci sklesla do své autosugesce,... podmanila-li jste si moje představy vědomě nebo bezděky, toho všeho nevím...“

Po několik vteřin byla nepohnuta, ticha, ale když sňala ruce s očí, zářila neobyčejným štěstím. „Oh, Andrew, kdybyste věděl, jak jsem se bála této zkoušky, a jak jsem nyní povděčna své odvaze. Ale povězte mi, jak jste se probral z té vidiny.“

„Silou vůle, jež nepochybně zvítězila nad vaší sugescí tak brzy, jak pominula největší její působivost. Pravděpodobně příliš se oddávajíc své vidině, posléze oslabena jste byla v její působivosti na mne... Anebo ta rozkoš byla příliš krutá,... nevím,... ale spěchal jsem k vám, sotva jsem jsem se probral z těch mdlob zde v křesle. Ležela jste na koberci v bezvědomí, stále kdosi jiný, než vy... Řekl bych, housenka se zakuklovala, to byl by asi názorný popis vašeho obličeje... Ostatně měla jste oči zavřené, vaše tělo dochvívalo se ještě křečí vidiny, které jsem se vymanil. Volal jsem vaše jméno, otevřela jste oči, a jimi zcela nepochybně prohlédla tanečnice mého snu...“ Zamlčel jsem se na okamžik a jí pobídnut, pokračoval. „Potom padla na mne šílená touha opakovat rozkoš vidiny, vrhl jsem se k vám, ale vy jste mne odrazila s úžasnou silou, že jsem padl na zemi, vztýčila jste se a planouc hněvem odstupovala ode mne...“

Tentokráte zajásala: „Oh, darling,... tedy jsem vás zapudila, ač přece jste to byl vy, jenž sdílel se se mnou o tu vidinu,... vy, jejž skutečně miluji tělem a duší v tomto století dvacátém, v tomto svém nejlepším vědomí...“ A pojednou slzy vyhrkly jí z očí, i přitulila svou rusou hlavu k mým prsům, vzlykajíc. „Oh, Andrew, jak jsem se bála, že snad přece v té vidině skutečně miluji tělesně, vzdávám se nikoli přeludu, nýbrž skutečnému muži z masa a krve...“

Namítl jsem tiše: „Zapomínáte, že první naše objetí neponechávalo pochyb o vaší erotické minulosti po této stránce...“

„Ani to mne zcela nepřesvědčilo... Jsou různé abnormality, a konečně nějaké poloviční vzdávání bylo by ještě nevkusnější představou. Pro mne rozhodující zkouškou je to, co jsme dnes prodělali. Milovali jsme se šest tisíc let před Kristem, ale pouze ve svých obraznostech, a když jste byl při smyslech, když jste byl již samým sebou, odpudila jsem i vás, Andrew, jejž tak miluji... Odpudila jsem vás, poněvadž ve svém těle skutečném jste již nebyl milenec oné vidiny, a já nebyla ještě vaší Berenikou...“ Pozvedla oči ke mně a zpod zlatých, dlouhých řas se na mne usmála: „Kdybyste věděl, Andrew, jak mnoho jste pro mne učinil, že jste kdy vstoupil do mého života, a že jste umožnil tuto zkoušku a její neomylnost v každém směru!“

Leč tehdy pojala mne žárlivost. „Ale Norton tedy prožil s vámi takové hry stínů, tyto drtivé rozkoše...“

Hrdě se vzepialo její nádherné tělo v mém klíně. „Ano, prožil rozkoše přeludu, mne tělesně vzdálen... Neznamenal nic sám o sobě, znamenal méně, než nic... Avšak já pro něho znamenala tolik, že nyní chápu, proč na mne žárlil a proč tolik trpěl mně poblízku.... Jako Berenice jsem mu byla nepřístupna a nedosažitelna,... a nepřestával doufati, že hra stínů konečně přece mu přinese rozkoš skutečna... Přerušil jste hru dříve, než se to mohlo stát, ač ovšem nevím, zda by se to bylo kdy skutečně stalo... Ale není to vyloučeno... Řekla jsem vám, že to je moje jediná erotická minulost. Byl byste zbabělec, kdybyste mi ji vyčítal. Ani já vám nevyčítám vaši erotickou minulost z masa a krve... Bez ní nebyl byste sladkým mým milencem, bez své erotické minulosti nebyla bych ani já tou milenkou vám, kterou jsem byla a kterou jsem, můj Andrew. První lásky jsou asi příšerně nevkusné, jakmile přiblíží se naplnění tělesné touhy druha po druhu. Aby objetí bylo dokonalé, musí mu předcházeti zkušenost, učení, estetická příprava, a té nelze nabýti bez omylů, kterých později možno se vystříhati. Bez té své ero-

tické minulosti nebyla bych měla odvahu vhroužiti se jednou do skutečného života, jako jsem učinila milujíc vás a vzdávajíc se vám bez výhrad, bez přetvářek... Jak mohl byste mi, Andrew, vyčítati něco, bez čeho nebyli bychom nyní přituleni k sobě!“

„Nehněvejte se, Bereniké, jsem zkroušený hříšník, uznávající své provinění,“ zaprosil jsem, a čta v jejích zracích touhu, vzchopil jsem se, nesa ji v náručí. „Jak jste krásná v těch bílých vlnách,“ zašeptal jsem, šťasten pro její paže ke mně vztažené a po mně dychtící. Krása jejího těla mne oslňovala a její rozevřené náručí nabízelo zapomenutí všeho, co by mne mohlo bolet. Její objetí bylo současně ohněm i sametem; drtilo neskonalou rozkoší a zase rozkoš oddalovalo; znásobovalo mne a současně vyssávalo; dávalo mi ilusi nekonečna, ocitajícího se v mém dosahu, a opět mne zvedalo do závratných výšin.

Její oči přivíraly se, hlas zněl jako ze sna. „Ne, nepřestal jste býti mým sladkým Andrewem,“ šeptala. „A nikdy nepřestanete, nikdy...“ Její rty přissály se k mým a její tělo přilnulo k mému, jakoby se strachovala, že příští okamžik mne může vyrvati z jejího náručí. „Oh, vy mne zabíjíte, Andrew,“ zasténala šťastně; a rozepjala paže, jako rozkoší jsouc ukřižována. Na bílém podkladu její paže nabývaly růžovosti lastur, ležících na dně laguny. Její polorozevřené rty a dokonalý, drobný chrup byly jako trsy korálu. A její ňadra vzdouvala se jako moře v odlivu.

Položil jsem hlavu na její hedvábná prsa a naslouchal rythmu jejího srdce. Jaká neobyčejná žena, říkal jsem si v duchu. Místo bezduchých flirtů a honby za ženichem pohrávala si s vášněmi po staletí mrtvými, s tajemstvími zakletými po věky, s láskami, jež dávno domilovaly, a s nenávistmi, jež dávno přestaly nenávidět. Ale tato hra stínů pro ni pozbyla půvabu, když vstoupil jsem do jejího života. Co může pro ni znamenat onen nápadník, když přece já to byl, kdo jí osvobodil od Nortona? A co může znamenat Norton, jenž byl jenom trpným nástrojem Bereničina neklidu, těkajícího tisíciletími v touze po mně, jenž sám jsem ještě

byl daleko a plně nechápal, co mne táhne do Singapuru, a co znamená sladké jméno Bereničino, kdysi mně zjevené před dlouhými lety. Nenajdu již v životě milenky tak dokonalé... Dřímoty se o mne pokoušely; trhl jsem sebou v náhlém snu, maje pocit, že padám do hlubin.

Bereniké se vzepřela na lokti. „O čem se vám snilo, Andrew?" zeptala se.

„Nevím, Bereniké... Snad jsem ani nesnil... Ostatně, což vím, kde sen se končí a skutečnost se začíná? Nejste vy nejkrásnější ze snů? Mám někdy podivný pocit, jakobyste dovedla milovati zmocněně,... jakobyste byla vyssála schopnost milovati krásně a plně ze sta žen, ze sta nejdokonalejších milenek."

Její oči se rozevřely široce. „Oh, ani nevíte, jak mnoho pravdy je v tom, co říkáte..." Pohodila hlavou. Rudý pramen vlasů se jí přesmykl za rameno. „Ale vy jste vyssál všechnu tu schopnost ze mne, můj Andrew... Jsem tak docela vaše, tak pathéticky vaše..." Ovinula paži kolem mé šíje. „Poprvé v životě chápu, jak možno zemříti dvěma, poněvadž se příliš milují. Bál jste se kdy smrti, Andrew?"

„Nikdy. Smrt je krásná. Jenom ten, kdo se bojí života, dovede se bát smrti."

„Věříte v duši?"

„Nevěřím v individuální duši ani v posmrtný život. Myšlenka nirvány připadá mi neskonale krásnější našeho nebe, jež je polepeno staniolem a sestaveno triviálním režisérem v živý obraz, nemající života a obrazící příšernou prázdnotu. Ale ani v nirvánu nevěřím. V jednotu hmoty a ducha věřím,... v ducha, jenž naplňuje vesmír a vyjadřuje se každou hmotou, každou vůní, každým tvarem, každým zvukem... Všechno odleskuje tu obraznost a touhu po kráse, jež je ve hmotě; a všechen projevený duch se na konec vrací v souhrnného ducha, v úhrnou obraznost a touhu po kráse, jež je právě tak nezničitelna jako hmota a jež právě jako hmota se pachtí po sebeuvědomění, po sebezbožnění."

Zavrtěla hlavou. „A přece duše nezmírá současně s tělem," zašeptala.

„Ani hmota nezmírá. Pouze se mění. Stejně jest i s duchem. Jsme obklopeni myšlenkami, vášněmi, obraznostmi, touhami i zvrácenostmi sterých pokolení, jež prošla životem před námi. Co jiného jest umění, než ozvučná deska toho ducha již vymaněného a zkušební kámen dalšího vymaňování? Co jiného jest okultism a spiritism, než primitivní a vulgární uvědomění toho neklidu ducha, jenž jde až za hrob? Co jiného jsou ideje, než duše silných, neopouštějící světa s hmotou? Co jiného jsou pudy, než druhdy z hmoty vyloučený duch, jenž z doby předdějinného člověka se dochoval až na dnešek jako bludné fluidum, v jehož proudu nevíme, kdy se ocitneme, páchajíce třebas zločiny na něž bychom nikdy nepomyslili?"

Podívala se na mne zbystřeně. „Pamatujete, co jsem vám druhdy pověděla o sledu duší, zachyceném na předmětech, vsáklém do hmoty, kterou lidé nazývají neživou? Ale záleží na tom všem? Zítra si o tom povíme. Neolupujme se o krásu okamžiku." Ovinula mi hrdlo pramenem svých vlasů. „Můj Andrew..." šeptala roztouženě, oddaně.

Teprve o dvě hodiny později, když vracel jsem se zahradou od visuté terasy, rozpomenul jsem se, že jsme nedohovořili o příhodě s náramkem, pocházejícím z Cheopsovy pyramidy. Byla Bereniké citliva k předmětům, napuštěným jakýmsi fluidem vášně a osudovosti, anebo byla to vše jen hra její fantasie anebo ještě spíše popud Nortonův, jenž se ujal v její obraznosti nad obyčej spiaté s její smyslností, s její překypující vášní, jež konvencemi a vkusem byla spoutána v tomto jejím těle a rozletěla se do zašlých věků, aby tam se vybouřila? Anebo jednoduše náramky a jiné šperky okouzlovaly Bereniku až nebezpečně. Takto povšechně označen, úkaz zdál by se všedním; u nesčetných žen se s ním setkáváme. Ale bylo zřejmo, že Bereničin případ byl spletitější.

Vynořil jsem se z hlubin zahrady a spatřil Idyllu opět mimořádně osvětlenou. „Je přece již aspoň půldruhé..." řekl jsem si polohlasitě. „Zase to znamení Ganešovo?" Zadní brána otvírala se do lůna velikého světla, a z mnohých pokojů linuly se zářné pruhy do venkovské tmy.

Setkal jsem se s Phelpsem v jídelně plně osvětlené. „Co se děje?“ zeptal jsem se udýchaně. „Zase nějaká tragédie?“ Zdálo se mi, že se podíval na mne pronikavým pohledem: „Nemáte tušení?“ otázal se.

„Což bych se ptal?“

„Okolo půlnoci jeden z telegrafistů zakopl o tělo na podlaze sálu. Byla to Miss Edith...“

„Snad se i ona nezabila?“

„Jdete příliš daleko. Ani se nepokoušela o sebevraždu. Byla urousaná, přišla asi odněkud zvenčí. A omdlela dříve, než se dostala do svého pokoje. Byla chladná jako mrtvola... Na štěstí naši miliční dobrovolníci vyznají se v první pomoci. Také lékaře sehnali jsme včas. Před pěti minutami se dům zas uklidnil.“

„Co se jí asi stalo?“

„Slabé srdce... Srdce, jež je v nebezpečenství, že se někdy zastaví jako nenatažené hodinky... A lékař řekl cosi o příznacích souchotin.“

Zavrtěl jsem hlavou v údivu. „A přece zdálo by se, že to tělo překypuje životem.“

„Anebo touhou po něm,“ dodal Phelps. „Je to záhadný případ.“

Šel jsem zvolna po schodech nahoru. „Co by asi řekl takový Phelps, kdybych mu podrobně vylíčil záhadný případ Bereničin?“ myslil jsem si. „Prohlásil by mne asi za pošetilce... Ale aspoň by tak nezneužíval toho slova... Jaký záhadný případ? Byla urousána... Je velmi smutné, že není zcela zdráva...“ A pak jsem na Edith zapomněl. Seděl jsem ještě chvíli v temném pokoji u okna a myslil na Bereniku, na její záhadnou povahu, na její erotickou minulost, na Birchovo lákání, abych do tří dnů opustil Singapur. Cítil jsem, že bych nedovedl odtrhnouti se od Bereniky, a že musí přijít něco vnějšího, aby nás rozloučilo...

Příštího jitra obvyklá beseda Idyliků odpadla; dům byl pln skličujícího ticha. Dověděl jsem se, že Edith byla nemocna. „Požádala jsem vás druhdy o něco,“ řekla mi paní Grantová, když jsme se míjeli v loubí vedoucím ke koupel-

nám. „Zdá se, že jste to učinil až příliš dokonale.“ Marně jsem se snažil porozuměti, co tím myslila; nepamatoval jsem se, že kdy něco po mně žádala. Měl jsem dojem, že i Burnham díval se na mne poněkud divně. Šuškalo se po domě dost, ale na štěstí zůstal jsem ušetřen oněch klepavých návštěv, ba začal jsem míti dojem, že se mne kde kdo straní.

„Zahradou Rozkoše prý druhdy slul Singapur,“ říkal jsem si, jda k visuté terase toho dopoledne. „Je dosti podivné, že právě tak mi Singapur zůstane ve vzpomínkách...“ Ale docela jsem v sobě obav a rozčilení neututlal. „Co asi nás posléze rozloučí, a zda nebude to přece jen míti příchuť tragedie?“

Když však jsme se setkali, najednou nic nezdálo se mi zbytečnějším, než přehnané obavy před budoucnem a rozumování o té hře stínů. „Nehněvejte se, Bereniké, požádám-li vás, abychom již raději nehovořili o těch věcech. Každé příliš podrobné vysvětlení zklame nebo věc ještě více zatemní.“

Pokrčila rameny. „Vaše láska učinila konec té věci. Není už vlastně, o čem bychom hovořili, leč vzpomínka toho, co se nikdy nevrátí. Jsem osvobozena...“

„Nelitujete i vy, že ta hra, o níž jste mluvila, pozbyla pro vás půvabu?“

Zavrtěla hlavou, trhajíc jasmínové květy do kytice. „Byla to jenom náhražka; naše láska učinila tu hru zbytečnou. Víte-li, Andrew, tak se mi zdá, že to bylo něco jako sbírání starožitností.“

„Beztoho Norton vám tu hru odhalil.“

Lehounce se otřásla. „Je to vlastně on, jenž jediný mohl dáti plné vysvětlení,“ řekla. „Nyní však jeho vysvětlení je zbytečné. I té výhody pozbyl. Je nyní zbytečný ve všem.“

Ale příštího dne přece zas vrátili jsme se k těm věcem, když sešli jsme se brzo po tiffinu; a popudem k tomu bylo snad právě moje tlumené rozčilení nepříjemnými poměry v Idylle.

„Moje příbuzná vrátí se až pozdě večer,“ řekla Bereniké. „Nebudeme již nikdy míti lepší příležitosti k vaší ná-

vštěvě za dne. Pojďte ke mně,... povíme si o všem lépe mezi čtyřmi stěnami... A potom provedu vás Norton Hallem,... provedu vás svým dětstvím."

A tak opustivše posléze svůj útulek lásky, procházeli jsme opuštěnými chodbami a sály Norton Hallu, sledujíce od předmětu k předmětu, od kouta ke koutu Bereničiny vzpomínky z dětství i pozdějších let. Tamto padla jako pětileté dítě a rozbila si nos; zde seděla nad prvním románem a plakala; onde lekla se staršího Nortona, jenž chodbou kráčel jako náměsíčník...

V prostranném, nádherně zdobeném living-roomu zamířila ke sbírce zbraní, visící na stěně, a vyňala z ní dýku. „Říkal jste, že se tak trochu vyznáte v arabském písmu." Usedla do křesla ke stolu a podala mi lupu i přívěsek k nefritovému náramku, jejž měla uschovaný v kapsičce za pasem. „Přirovnejte ty nápisy."

Vzal jsem, co mi podávala, položil stranou na stůl a naklonil se k jejím rtům. „Co mi záleží na tom všem? Co je nám do jakési historie ze staré Indie, jež se nás netýká a nemůže dotýkat. Význam nefritového náramku a přívěsku je pro nás vyčerpán tou okolností, že nás sblížily. Co společného má křižovatka našich životů s těmito cetkami a nesmysly?"

Ovinula mi ruku kolem krku. „Máte pravdu, můj Andrew,... křižovatka našich životů není rozcestím skutečna a krásy," řekla a políbila mne.

Tehdy její rty zledověly na mých, a v jejích očích se objevila hrůza. Zvedl jsem zraky, sleduje směr jejího pohledu. Ve dveřích stál Norton, bled a skoro zrůzněn v obličeji.

XXIII.

Vyvinul jsem se Berenice a vztýčil. Povstala i ona, chvějíc se na celém těle. A vteřiny se táhly v mlčení nás tří.

„Dobré odpoledne," bylo první, co bylo nahlas proneseno, a byl to Norton, jenž ona slova pronesl zadrhnutým hlasem. Hlavou mně proletěl podiv nad všedním povrchem nevšednosti. Cítil jsem se krajně absurdním, když odpověděl jsem odměřeným pozdravem, jakobychom se setkávali v obchodní věci na smluveném místě. Norton se lehce uklonil; a zase jsme mlčeli, ale bylo cítit, že jsme pouze hledali slov.

„A tím vším je zase vinen jenom ten Birch," konečně Norton zlomil napětí. „V čemkoli byl Birch, vše dopadlo vždy... groteskně." Oči se mu leskly posud výhružně, a jeho obličej nenalezl ještě dosti sil k přetvářce, jíž zdál se býti schopen jeho mozek a hlas. Podráždilo mne to; měl jsem pocit, že zneuznává mne jako rovnocenného činitele, že chce mi dáti vycítiti moje vetřelectví, a že přehlíží Bereniku ještě urážlivěji. Ale než mohl jsem co říci, on pokročil od dveří. „Člověče," řekl hlasem náhle selhávajícím ve hněvu, „jak byste se díval na situaci, kdybych vám řekl, že zítra před polednem tento dům navštíví čestný muž, jenž nabídne lady Berenice svoji ruku?"

„Moje jméno je Zachar, Mr. Norton. A dovolte, abych vás ujistil, že lze mluviti leda o situaci, která se podstatně

nezměnila zprávou o úmyslech onoho čestného muže, o němž se zmiňujete.“ A zajíkl jsem se.

Norton se ušklíbl. „Pokud se mohu pamatovat, pozval jsem vás, Mr. Zachar, výslovně až na dobu po svém návratu. Kdybyste byl mužně dbal přesně vysloveného pozvání...“

Tehdy Bereniké se vzchopila. „Mr. Zachar vstoupil dnes poprvé do vašich pokojů, strýče,... a bylo to mou vinou...“ Její hlas nezatajoval jejího vzrušení a úzkosti; byl jsem překvapen, že měla dosti odvahy položiti svou ruku na mé rameno

Norton se zarazil. „Vy tedy odmítnete zítra?“ uklouzlo mu téměř proti vůli.

Bereniké zavrtěla hlavou: „Přijmu jej...“

Tehdy zdálo se, jakoby Norton byl pozbyl jistoty. „Ale toť přece absurdní...“ vypravil ze sebe.

„Co není absurdního v životě?“ odtušila Bereniké. „Nedovedl jste i vy nejednou býti absurdním?“ Krev vracela se jí do obličeje; dokonce se i pousmála, a nikoli bez jakési trpkosti.

Norton došel až k nám. „Berenice,... dovedla byste tak dokonale zapříti veškeru tu krásu, kterou jste se vysvobozovala z nevkusné všednosti dneška? Dovedla byste se smířiti s něčím tak příliš představitelným?“ Bylo zřejmo, že ve svém rozčílení zapomínal mne.

Ale tehdy Bereniké jej přerušila. „Mlčte,... nezmiňujte se o té kruté a bezohledné hře, do níž jste mne vlákal. Víte sám velmi dobře, že jsem to nebyla ani já, ani vy, nýbrž fantómy, jež oživovaly.“

„Krutá a bezohledná že byla ta hra?“ Norton skoro vykřikl. „A víte vy, Berenice, že byl bych mohl nesčetněkráte využitkovati oné hry, kdybych býval bezohledným?“

Avšak Bereniké se zasmála, hrdě se vztyčujíc. „Číníte z nouze cnost. Nikdy jste se nemohl zmocniti mne skutečné, neměl jste více, než klam svých smyslů, a sám jistě víte, že jste pro mne nic neznamenal v oné hře, v níž jsem pokračovala pro sebe, nikoli pro vás... Marně jsem sebe hledala

ve vášních dávno vybouřených,... našla jsem se až ve vášni živé,... v tom, kterého miluji..."

Dusil se hrubostí, jež drala se mu z úst. „Berenice, chcete říci, že mezi vámi a tímto..." Zalykal se vzrušením.

„Dejte pozor, Mr. Norton, abyste nebyl nemluvnický nebo triviální," řekl jsem, opanovav se. „Řekl jste druhdy, že dikce bude pomalu jediným měřítkem mravnosti. Je dojista prvním měřítkem gentlemana.... Forma je konec konců všechno..."

Nedopověděl, co měl na jazyku; otočil se ke mně, a když jsem domluvil, mlčky se vrátil očima k Berenice.

Přikývla a on se shrbil jako někdo, jenž byl udeřen.

„To znamená..." začal rozervaným hlasem; ale Bereniké přejala slovo.

„Že jsem navždy ztracena úkladům vaší hry..."

„Nechtěl jsem, abyste se vdala... Ujistil jsem vás, že bude o vás plně postaráno... Že vše bude vaším... Opakuju to teď,... oh, Berenice..." Hlas se mu zlomil. „Neopouštějte mne, Berenice!" Zdálo se, že nemá daleko do pláče; působil dojmem náhlého zestárnutí a zdětinštění.

Bereniké odstrčila jeho prosebně se vztahující ruce. „Nebuďte senilní," zvolala podrážděně. „Přišla jsem jednou o dědictví, že jsem se nepropůjčovala stařecké něžnosti vašeho bratra, střídající se s něčím, co bylo skoro nenávistí... Jsem odhodlána přijít o dědictví podruhé... Bylo by tentokráte dražší."

„Nikdy jsem se neodvážil přestoupiti úctu k vám,... a vy pak se zahodíte s prvním člověkem z ulice..." Norton zablábolil; a náhle se nenávistně obrátil na mne. „Jakým právem vetřel jste se..."

Bereniké vklouzla mezi nás, zcela se již ovládajíc. „Laskavě vynechte z našich účtů tohoto pána, strýče. Není třeba býti vulgárním, když prohrajeme."

„Nebyl bych prohrál, kdyby se nebyl vetřel mezi nás," zasupěl Norton. „Co jste, mně vděčíte. Vdechl jsem do vás duši ze sta výjimečných žen. Jste mým dílem,... jste dílem

mé obraznosti... Bez oné hry nikdy nebyla byste se stala tou půvabnou ženou, kterou jste..."

Zdálo se, jakoby rovnováha sil byla porušena opět v jeho prospěch. Neviděl jsem Berenice do obličeje, stoje za ní; ale vycítil jsem z jejího hlasu, že nebyla si již tak sebou jista, jako před několika okamžiky.

„Mýlíte se... Nic pro mne neznamenáte a nemůžete znamenat..." Nyní Bereničina slova zněla poněkud úpěnlivě.

„Dal jsem vám prožít úžasná dobrodružství..." Norton se rozhovořil zrychleně, udýchaně. „Nezapomínejte toho, Berenice... Znásobil jsem pro vás obsah a význam života... Učinil jsem vás rovnou bohům... Žila jste půvabné lásky, jež pro celý svět už dávno zemřely..."

Pokrčila rameny. „Což nebyl to vše pouhý přelud? Nechápu teď nic z toho, co se stalo... A nic už mne neláká k oné hře... Nepotřebuji fikcí. Okusila jsem skutečného štěstí, skutečné lásky..."

Zaskuhral podivně, jako někdo raněný a trpící. „Nemluvte tak, Berenice,... netrýzněte mne. Nemohu vám uvěřit, nechci a nesmím. Byla jste pro mne smyslem života, jenž jinak přestal mne už zajímat." Ustoupil jsem krok stranou a viděl jeho obličej stažený bolestí a téměř zežloutlý.

Zas Bereniké byla z obou silnější. Její oči se leskly. Zasmála se pohrdlivě. „Opakuji to: okusila jsem skutečné lásky... Jsem vysvobozena dříve, než došlo k nejhoršímu..."

Tehdy on naklonil se ku předu, a do jeho tváří natekla nenávist. „A což... došlo-li přece... k nejhoršímu?"

Dívajíc se mu upřeně v oči, Bereniké řekla tiše: „Lžete... Nedošlo..."

„Což je-li obojí tvrzení... stejně oprávněno?" Ohrnul rty, téměř zuby vycenil. „Což milovala-li jste mne přece trochu?"

Mávla rukou, jakoby kohosi odstrkovala a přiskočila ke mně, přimykajíc se bokem k boku. „Dosvědčte mu, Andrew, že se holedbá nepravdou," zaúpěla. A hned zas obrátila se k Nortonovi: „Řeknu vám, jak to bylo. Nikdy jste se nemohl ke mně přiblížiti tělesně, abyste nesetkal se s ránou nebo

odstrčením. Ale utěšoval jste se, že snad jednou se to změní,... číhal jste na ten okamžik,... zbaběle a nízce jste číhal... Zklamal jste se,... vaše oběť vám vyklouzla. Nezapírám půvabu, který pro mne měly ty hry... Ale vy jste v nich neznamenal nic svou osobou, svou vášní stále neuspokojenou... A nyní hrajete si aspoň se slovy, když nemůžete hráti o mne. Ale slova jsou laciná."

„A přece za jediné slovo platíte celým svým životem," řekl a zarazil se.

„Za jediné slovo platím... celým životem..." Bereniké opakovala po něm. „Co tím myslíte?"

„Tajemství vaší matky."

„Od koho je víte?"

„Od svého bratra, od vašeho otce."

Oddechla si. „Tedy přece... je mým otcem..." řekla tiše. „Povězte mi to tajemství..."

„Zklame vás jako každé tajemství, když je vysvětleno. Vaše matka v noci svatební... a v okamžik pro vás nejdůležitější... vyslovila... jméno někoho jiného, než vašeho otce... A toť vše... Nikdy se skutkem ani snad pohledem svému snoubenci nezpronevěřila... Onen, jehož jméno vyslovila, ani nevěděl o její tajné lásce, ale vy jste mu podobna... Jsouc milována vaším otcem, vaše matka se vzdávala komusi jinému... Bylo to jedno uklouznuvší slovíčko po léta rozevřenou propastí mezi vaším otcem a matkou,... to jediné slůvko... A zůstane vždy propastí mezi vámi a vaším otcem... Jediné slovo... Máte ještě odvahu tvrdit, že... slova jsou laciná?"

Bereniké byla bleda a chvěla se žalostně, opírajíc se o mne. „Byl to někdo,... koho jsem znala?" otázala se tiše.

„Nikdy jste se s ním nesetkala... Umřel před lety... Byl to starší a jediný bratr onoho muže, který přijde zítra nabídnout vám svou ruku..."

Bereničiny oči byly plny hrůzy. „Nevěřte tomu všemu, Bereniké," zvolal jsem. „Zahrává si jen s vaší obrazností... Chce překaziti váš sňatek... Což by váš otec přivolil k oné návštěvě?"

Norton se zasmál. „Lord Bellforth... je na mizině... A neměl nikdy nejmenší příčiny k tomu, aby namítl něco proti tomuto nápadníku Bereničinu... Naopak, jeho synové by získali tímto svazkem jakýchsi výhod ve svých karriérách, jak jsem vyrozuměl z dopisu, který mne následoval na Sumatru a přivolal předčasně domů.“

Obrátil jsem se k Berenice. „Věříte této povídce?“ zvolal jsem rozhorleně.

Ale Norton promluvil dříve, než Bereniké mohla odpovědět. „Proč by moje sdělení mělo zkazit jejich sňatek?“ obrátil se na mne. „Znal bych Bereniku příliš špatně, kdybych nevěděl, že spíše rozněcuji její obraznost... na újmu vaši.“ Zasmál se nepříjemně, jakoby persifloval divadelního intrikána. „Zdá se, že oba jen hoříme touhou, aby zítra ten pán neodešel se srdcem zlomeným.“ Otočil se opět k Berenice. „Pověděl jsem vám o té věci pro jinou příčinu... Jediné slovo může býti osudnějším, než cokoli jsme kdy učinili v životě... Jste dcerou tragédie jediného slova, Berenice, a historie se opakuje ve vašem životě... Slyšte, Berenice, druhdy, když prožívali jsme kterési dobrodružství, jež mne přivedlo nejblíže k splnění mé touhy,... vy jste v sladkém roztoužení... zvolala... nikoli jméno onoho fiktivního muže, nýbrž m o j e... Jednou jedinkráte,... ale to jediné slovo stačilo... Nevíte toho, nechcete toho vědět. Ale je tomu tak: milujete... m n e!“

Bereniké dívala se naň upřeně, jakoby se ocitla pod hypnotickým vlivem, a pokročila k němu. Zachytil jsem ji za ruku. „Bereniké,... milujete-li mne,... milovala-li jste mne kdy skutečně,... zapřísahám vás, abyste nevěřila výmyslům tohoto pána. Namluvil vám, že jste neobyčejně citlivá k duši předmětů, a vy jste uvěřila, ač ve skutečnosti to nebylo nic, než jeho popud a vaše hra obraznosti. Bylo to i více: byla ve vás veliká vášeň, veliká touha, která nemohla najíti uskutečnění, leč ve fikci vaší obraznosti. A on toho využitkoval. Toť vše.“

Avšak Bereniké potřásla hlavou, posud ještě dívajíc se na Nortona. „Kdybych nebyla od dětství žila v Orientě,

snad nebyla bych dovedla uvěřit. Ale žijíc zde, nemohla jsem nevycítit a nevědět, jak málo víme o podstatě věcí my Evropané. Stokráte setkala jsem se s neuvěřitelným. S věcmi, jež by se vám zdály stejně absurdními. Ostatně, snad jste někdy v Číně slyšel o feng šui. I singapurští Číňané věří ve feng šui. Každý hmotný předmět ovlivňuje lidi, zle nebo dobře, osudně nebo celkem bezvýznamně. Všechno naše konání děje se pod působením sterých předmětů."

Bezradně otočil jsem se k Nortonovi. „Vy jste jediný, jenž mohl by přesvědčiti Bereniku... Vy víte, že to byla vše jen vaše sugesce... Mějte s ní slitování... Buďte muž... Vysvětlete jí tu celou věc."

Ale zdálo se, že Norton mne neslyšel. „Nebyla jste šťastna tou možností žíti cizí životy,... žíti rozkoše, jež zabíjely,... a vraceti se do této existence, neporušena žehem vášní a hrůzou tragédií?"

„Byla jsem dosti lehkomyslna, abych měla zájem v té hře ze začátku. Ale pak jsem se jí bála a hrozila... Oh, Andrew, nevíte, jak jsem se jí hrozila."

„Vím to," odpověděl jsem. „Viděl jsem zákmit hrůzy ve vašich očích v krámě na North Bridge Road... Ale co na tom všem, když už to vše minulo,... když už nic vás neláká zpět k oné zábavě, v níž jste byla vlastně hříčkou někomu jinému."

Usedla na židli a skryla oči v dlaně; ale v zápětí spustila ruce do klína a vzhlédla k Nortonovi s nenávistí. „Byla jsem vaší hříčkou,... ale pro mne byly hříčkou fantómy... I tam jste prohrál... Byl jste vy pod mou sugescí, nikoli já pod vaším vlivem. Vystřebala jsem duši, zakletou do předmětů, a sdělovala ji s vámi tak, jakobych ji byla sdělovala s kýmkoli jiným,... bez doteku těl,... na vzdálenost několika metrů. Vaše přiblížení naopak vždy porušilo hru a skončilo ji: Jak jste byl ubohý!"

Teprve tehdy Norton opustil svou pózu. „Mýlíte se... Ať už komukoli budete patřit ve zdání reality,... ve skutečnosti snů budete vždy mou." Náhle se zarazil; bezděčně sledovali jsme oba směr jeho pohledu; a moje oči spočinuly

na přívěsku k nefritovému náramku, jenž ležel na stole podle dýky. Měl jsem blíže ke stolu; přes to však díval jsem se nečinně na Nortona, jenž pomalu došel ke stolu a vzal do ruky přívěsek. „To za mé nepřítomnosti jej dodal Číňan?“ zeptal se.

Bereniké mlčky zavrtěla hlavou; a Norton obrátil se tázavě ke mně. „Dříve, než jste vstoupili do krámu, kde jste pak zakoupil náramek, koupil jsem tento přívěsek,“ odpověděl jsem. „Čekal-li jste od něho nějaké významné dobrodružství, nemýlil jste se. Sblížil mne s Berenikou. Dostává se vám do rukou příliš pozdě. Vím, jak jste se po něm sháněl. V Hotel de l'Europe kdosi mi přeházel všechna zavazadla, hledaje jej.“ A můj hlas zněl výsměšně.

Norton pokrčil rameny. „Vysmíváte se, jako ten, jenž si není zcela jist svou věcí. Prožil jste s Berenikou jedno dobrodružství, já nesčíslná... Vy můžete jít životem, zřekna se onoho dobrodružství a jedné ženy,... já nedovedu se zříci té hry, v níž jsem mohl zapomenouti skutečného života a jeho zklamání v náručí milenek dávno se proměnivších v přeludy.“

Přerušil jsem ho podrážděně. „Ušetřte mne nechutných důvěrností, Mr. Norton.“

Pohrával si s přívěskem. „Kdyby to byla pouze moje sugesce, nebyl bych se sháněl po tomto přívěsku. Byl by dostačil i náramek, to uznáte sám.“ Neodpověděl jsem, a on pokračoval: „Na stole leží dýka,... a zde je náramek.“ Vytáhl jej z náprsní kožené tobolky a zavěsil do něho přívěsek. „Na všech třech předmětech je týž nápis. Byly darovány kterýmsi severoindickým radžou, poplatným velikému Akbarovi, vyvolené jeho harému. Nejsem dobrým vypravěčem, také nedovedu vymýšleti příběhů; snad proto znamená pro mne tak mnoho Berenice, jež dala mi prožívati více, než na co stačí moje obraznost, a než obsáhla moje zkušenost v tomto úzkém životě, který jsem prožil ve všech světa dílech, nikdy a nikde nenalézaje nic, co by mne uspokojilo a naplnilo podivem. Povím vám i historii oněch předmětů několika slovy, jak jsem ji zjistil v severoindické literatuře té doby. Ona

žena, jež nosila náramek, měla milence. Radža je kdysi přistihl; a ona tou dýkou, jež leží na stole, proklála svého milence. Historie praví, že jí bylo odpuštěno, a že od té doby byla věrnou manželkou..."

„Strašně banální historie," poznamenal jsem.

„Bylo to pouze vinou mého vyprávění, zdála-li se banální," Norton odporoval. „Ta žena zabila muže, jejž milovala. Proč nezavraždila svého manžela?" A než jsem mohl co říci, oživl. „Berenice, nechte rozhodnout náramek a dýku."

Bereniké vstala, jakoby podléhala jeho vlivu. „Není přece nic, o čem bylo by třeba rozhodovati."

„Jsem-li skutečným vaším milencem."

„Nejste, nikdy jste jím nebyl, nikdy se jím nemůžete stát. Myslím, že vám to může dostačit."

Norton byl ovládán utkvělou myšlenkou; jeho oči leskly se šíleně. „Myslíte, že mi to může dostačit!" Zachechtal se pološíleně. „Jak jste laskava, Berenice, jak nesmírně jste laskava. Ale prosím vás o prominutí, že vám odporuji. Jsem jen já vaším skutečným milencem, a chci i zemříti jako váš milenec."

„Jste až nepřirozeně nevkusný," okřikl jsem jej a pokročil jsem, abych se zmocnil dýky; ale Norton byl rychlejší. Prudce odstrčil mou ruku. „Berenice... ještě jednou a naposled zahrajme si s vášněmi těch, kteří dávno zetleli. Navlékněte si tento náramek."

„Slyšte Nortone,... vzpamatujte se. A vy, Bereniké, snad byste se znova nepodvolila tomuto šílenství?" Ale pak jsem si uvědomil nesmyslnost celé té věci; poklesl jsem bezradně do křesla a dal se do chorobného smíchu. Měl jsem pocit, že sním, anebo že Bereniké i Norton úplně pozbyli rozumu. Neboť ona mlčky přikývla na mou otázku.

„Bojíte-li se o sebe, můžete stát stranou, v bezpečí," řekl Norton konejšivě. „Není vás potřebí, pokud nebudu proboden."

Vyskočil jsem. „Což neslyšíte svých slov, necítíte, jak jsou směšná?"

Podíval se na mne udiveně. „Což jsem vám už neřekl, že jsem člověk bez obrazotvornosti? Nedovedu nalézti slov, jež by podmaňovala a přesvědčovala. Kdybych měl něco napsati, vypověděl bych vše na dvaceti řádkách. Opakuju: bojíte-li se o svou osobu, můžete být docela kliden.“

Došel jsem k němu. „Kdyby nemožné se stalo, a Bereniké zavraždila v okamžité nepříčetnosti onoho, jenž jest jejím jediným a skutečným milencem,“ řekl jsem slovo za slovem, dívaje se mu do očí, „byl bych to já, jenž by životem zaplatil vaši umíněnost.“

Pohleděl na mne útrpně. „Nuže, přijměte tedy tento souboj.“

Znova se mne zmocnil neovládatelný smích. „Souboj, v němž vítěz padne...“ vypravil jsem ze sebe.

Zůstal zcela vážný. „Ano,... v němž vítěz padne. Co je na tom k smíchu?“

Vystřízlivěl jsem. „Myslím, že této komedie bylo již více, než sluší třem normálním, dospělým lidem. Učiňte jí konec, Bereniké,... zapřísahám vás.“

A ona odpověděla:

„Vy jste můj jediný milenec, Andrew. Historie mojí matky by se mohla opakovati v mém případě. Až na to, že nebudu nešťastna po ostatek svého života. Byl jste skutečným milencem. Budu vždy šťastna, vzpomínajíc vaší lásky.“

„Mýlíte se,“ zvolal Norton s maniakální urputností. „A jste oba zbabělci.“

„Nuže dobrá,... doveďme tuto komedii až ke konci,“ zvolal jsem. „Pravděpodobně je to jediná možnost, jak vás demaskovat, Nortone, a definitivně vysvobodit Bereniku z vašich osidel. Dobře, pojďme do zahrady, aby se nezakrvácely koberce.“ Zasmál jsem se vydrážděně a obrátil se k Berenice. „Pojďme třebas na Lučinu prvního zaslíbení, Bereniké, aby aspoň něco bylo zavražděno nadobro.“

Objala mne, nedbajíc přítomnosti Nortonovy: „Což mně nevěříte, Andrew? Nikdy nikoho jsem nemilovala, než vás. Nechtějte k mému ponížení připojiti ještě bolest z vaší krutosti. Neříkejte slov, jichž nemyslíte vážně.“

Vyšli jsme zadními dveřmi Norton Hallu, a Bereniké vedla nás tajemnými stezkami k visuté zahradě, usmívajíc se podivně. Ani já nezdržel jsem se úsměvu a škodolibě jsem se pásl na údivu Nortonově. Bylo zřejmo, že netušil této možnosti tajného přechodu mezi oběma zahradami, ale že si začal uvědomovati tu okolnost, že asi bydlil jsem v sousední Idylle. Chtěl začít několikráte, ale vždy spolkl slova už málem vyslovená. Byl bledý jako stěna.

Došli jsme na lučinu.

„Pamatujete, Andrew, jak setkali jsme se tu poprvé, a tamto seděli?“ otázala se Bereniké.

Norton se zastavil na plochém místě stranou hyacintové bažiny, při pokraji háje, vroubeném oranžovou červení marhaníků. Do jeho tváří se byl vrazil nach vzrušení; vypadal mladě a krásně.

„Dvě věci jsem vždy miloval ze všeho nejvíce: nebezpečenství a tajemno,“ zahovořil s jakousi uvolněnou plynností. „A nic mne nezklamalo tak často. Abych dnes nebyl zklamán, nutno, abych zemřel. Necítíte v tom příšerné krásy, Zachare,... nezávidíte mi? Cokoli jste si vybudovali vy dva svým poblouzněním, dávno se již zhroutilo. Budete jen pozůstalými, kteří nebudou ani truchliti. Ale skutečnost mého snu bude nejpronikavější, až budu umírat.“ Jeho náhlá hovornost působila skoro děsivě.

Ale Bereniké potřásla hlavou. „Jsem vysvobozena. Mýlíte se, čekáte-li účinků od něčeho, co dnes může mně býti jen směšnou komedií.“

„Nezapírejte, Berenice. Ta hra vás láká, jako mne,“ zvolal Norton.

„Podvoluji se té komedii jen proto, aby nikdo z nás tří nebyl v pochybách o jejím dosahu,“ odpověděla bez rozrušení.

Oddechl jsem si. „Tedy jediným šílencem mezi námi je Norton,“ řekl jsem nahlas.

„Jsem do té míry šílencem, že chci umřít láskou,“ řekl Norton. „Tato dýka zabila pravého milence... Uvidíme, koho zabije dnes.“

Odevzdával do rukou Bereničiných náramek a dýku. „Zde, Berenice,... zde jsou vnější odznaky hluboké vnitřní pravdy... Buďte její kněžkou, jako jste byla tak často... Oživte lásky a nenávisti těch, kteří dávno přestali dýchat... Jiní to činí uměním, my dva to činili životem... Evokujte stíny z hrobů... Je to naposled.“

Náhle mne napadlo, že snad Norton něco zamlčel a změnil ve svém vyprávění příběhu, vížícího se k nefritovému náramku. Bylo daleko pravděpodobnější, že Hindka zavraždila nejen svého milence, nýbrž i sebe... Ve své šílenosti Norton chtěl zemříti s Berenikou... Neměl jsem už pouhého podezření; byl jsem si jist. Jeho oči leskly se šťastně a vítězně. Věděl, že urve Bereniku mně i onomu muži, jenž zítra přijde do domu smutku.

Pojednou ujasnilo se mi, že i odůvodnění této komedie bylo nesprávné, nelogické. Ve svých vidinách Bereniké nebyla sebou samou a nejednala dle citových vztahů skutečnosti. V onom snu pod pyramidou mně patřila jako tanečnice faraonovi, ale sotva stal jsem se zase dnešním člověkem, odpudila mne. Dojista Norton měl jiný a zločinný úmysl. A již chtěl jsem vzkřiknouti a varovati Bereniku; ale současně jsem se zastyděl a nečinně hleděl na ni, jak přijímá náramek i dýku...

Navlékla si nefritový šperk, jako učinila před třemi nedělemi v krámě Číňanově na North Bridge Road, ale usmívala se, jakoby se připravovala na něco příjemného. Náhlý děs mne zachvátil. Vzpomněl jsem si výjevu, který jsem přerušil minulého dne. Není v tom přece jenom nějaká psychosa? Postoupil jsem až skoro k ní, ale nedotekl se jí: Norton mi zabránil pouhým vztažením ruky. A bezmocně pozoroval jsem, jak tahy jejího obličeje se mění. Hlavou mi proletělo: „Kdybych teď zakročil, byl bych mimoděk impersonací onoho radže, překvapujícího vyvolenou jeho harému s milencem. A logickým důsledkem bylo by, že Bereniké ve svém hypnotickém stavu by se vrhla na Nortona. Proč mi tedy bránil? A proč bych toho neučinil znova? Byla by to bezmála vražda. Ostatně, Norton je šílenec, hotový

zemříti za svou utkvělou myšlenku.“ A fascinován díval jsem se na Bereničin měnící se obličej. Byl její a přece nebyl. I třásl jsem se na celém těle nezadržitelným rozčilením. „Jest už čas, abych zakročil? Abych se stal vrahem? Abych ji zbavil tohoto šílence?“ A zase mne napadlo: „Co bude z toho? Což kdyby ho zabila na místě? Jaký by to byl skandál.“

S očima široce, zoufale rozevřenýma ta, jež byla ještě před několika okamžiky Berenikou, rozhlédla se kolem sebe. Byl bych se rád podíval na Nortona, ale nemohl jsem od ní odtrhnouti očí. Cítil jsem, jak sám podléhám sugesci šíleného okamžiku, s napětím všech sil snažil jsem se neviděti fantómů, jež podrážděná obraznost mi kreslila mátožně. Obava mne napadla, že již nikdy nespatřím svojí Bereniky, že mi uniká z dosahu ruky, jež by ještě mohla ji zachytiti a vrátiti životu. Okolí matnělo a před můj zrak vynořovala se oslnivě bílá, jakoby mramorová terasa, v jejíchž rozích zvedaly se věžičky. Bílý páv seděl na zábradlí a křičel jakoby na výstrahu. Násilím jsem si připomínal, že toto byla pouhá vidina.

„Bereniké,“ zvolal jsem a přistoupil k ní o krok blíže.

A v tom okamžiku ona pozvedla ruku, v níž zableskla se dýka. Její oči byly jako dvě propasti. Byla obrácena ke mně. Věděl jsem, že se vznáší nade mnou smrt; a úžas proletěl mou myslí nad tím, že bezděčným, samovolným pohybem neuskakuji a nebráním se. Nesmírné utišení rozložilo se mou duší. „V bezvědomí, nejvyšší slast...“ zněly mi v sluchu poslední akkordy hudby, které jsme druhdy s Berenikou naslouchali v Botanických Zahradách...

XXIV.

Ale dýka mne minula. Zapotácel jsem se pod náhlým, neočekávaným nárazem. Mezi mnou a Berenikou stála Edith. „Tedy ona to byla, jež slídila mně v patách," letělo mi hlavou. „Ona to byla, jež svou neopatrností vzbudila v Idylle dojem, že se s ní scházím v zahradě." Ale moje myšlenky se přesunuly k té, kterou jsem miloval. Nárazem vypadla jí z ruky dýka. Sesmekl se i náramek. Okamžik stála s očima vytřeštěnýma, s obličejem zkřiveným. Potom zavřely se její oči, a ona shroutila se na místě, kde stála.

Vrhl jsem se k ní, volaje její jméno. Teprve, když Bereniké vydechla, a když uvědomil jsem si, že její obličej je vyrovnán ve svoje obvyklé tahy, vzpomněl jsem si na oba, kteří byli přítomni. Vstal jsem a otočil se k Edith; stála opodál, a její tváře planuly.

„Zachránila jste mi snad život," řekl jsem.

Její tmavé oči se leskly chorobně a na rtech jí zahrál smutný a trpký úsměv. Mlčky se odvrátila a nejistým krokem odcházela mezi marhaníkové křoviny, z nichž před chvílí se byla vyřítila za mými zády.

„Edith," zvolal jsem; ale ona neodpověděla. Její postava zanikla v zeleni, kropenaté květem i uzrálými granátovými jablky.

Otočil jsem se k Nortonovi. Stál nad probouzející se Berenikou shrben a jakoby náhle zestárlý. Jeho oči měly

matný, rozplihlý výraz člověka slabomyslného. Uvědomiv si mne, uhnul se jako v obavě před ranou.

„Vzal jste mi ji," řekl zlomeně. „Uloupil jste mi všechno, celý význam života... Vzal jste mi i smrt."

Odstrčil jsem jej, poněvadž stál u hlavy Bereničiny. „Dejte mi pokoj s vašimi nesmysly," okřikl jsem jej. „Hypnotisoval jste ji,... chtěl jste, aby mne zabila... Jste nebezpečný šílenec..." A poklekl jsem k Berenice.

„Buďte tak laskav, Mr. Zachar, a pomozte mi..." řekla poněkud váhavě. „Jsem... jaksi osláblá."

„Ale Bereniké..." Slova mi odumřela na rtech. Mimoděk jsem se opravil: „Lady Berenice..." A zase jsem zmlkl, nevěda, co bych řekl; i pomohl jsem jí. Pokynula Nortonovi a opírajíc se o oba, mlčky zamířila směrem, odkud jsme přišli.

Když s visuté terasy sestoupili jsme do Zahrady Norton Hallu, vyprostila své ruce a řekla:

„Jsem už dosti silna."

Když vypletli jsme se z houštin, vedla nás nikoli k zadnímu vchodu do Norton Hallu, nýbrž kolem budovy. Moje zraky padly na palmu talipotovou, jejíž květ zdál se mi nedávno zázrakem krásy. Byl teď jenom nahým, uschlým a nevzhledným kostlivcem, jejž první silnější vítr nutně vyvrátí; a odumírání zřejmo bylo na celé dříve tak hrdé a krásné palmě.

Bereniké se zastavila před schody ke vchodu. Podala mi ruku. „Doufám, že se ještě uvidíme," řekla s úsměvem a s lehkou úklonou. I Norton se loučil se mnou zcela přátelsky. „Doufám, že se ještě uvidíme," opakoval po ní.

Rozrazil mne podivný chlad. „Není ještě té komedie konec?" chtělo se mi vykřiknouti. Ale nevykřikl jsem. Uklonil jsem se mlčky a obrátil. Hlava se mi točila. Měl jsem pocit konce, ač řekla, že se ještě uvidíme. Zastavil jsem se a otočil. Nebylo jich tam už, vešli do domu. Ravenaly po stranách vchodu připomenuly mi Orientálce stojící s hlavou skloněnou a rukama skříženýma na prsou.

Šel jsem jako ve snách. Zahradní branka za mnou zacvakla. Oklikou vracel jsem se k Idylle,... touž cestou, kterou byl by šel kdokoli cizí. Stará ohyzdná Indka, jež žebrávala pod stromy na Oxley Rise, zavolala na mne, natahujíc kostnaté, černohnědé ruce pro almužnu. Její obličej zdál se býti maskou smíchu.

„Je čas opustiti Singapur," říkal jsem si. „Zůstati dále bylo by prosit o almužnu... A zítra odjíždí Birch... Odpoledne parník vypluje od Tanžong Pagaru. Vlastně svůj Singapur jsem už opustil. Útěchou může mi býti jen to, že většina lidí nikdy neměla svého Singapuru."

Vešel jsem do „Idylly", zabrán v myšlenky. Setkal jsem se v bráně s paní Caffynovou, pozdravil a téměř ji minul, když ona mne zastavila:

„Edith se po vás ptala."

„Ah, jak je Miss Caffynové?" otázal jsem se.

Dívala se na mne pátravě. „Přes zákaz lékařův se vytratila z pokoje. Bezmála bych věřila v kismet. Našli jsme ji před půl hodinou v bezvědomí na palouku nad koupelnami. Štěstí, že Mrs. Grant ji zahlédla z okna."

„Doufám, že nemoc nebude ji trápit dlouho," řekl jsem skoro bezmyšlenkovitě. „Už jen být sám, sám a sám..." moje nervy úpěly.

Mrs. Caffyn se bolestně usmála. „Ne, nebude..." A otočila se ode mne. Pokrčil jsem rameny. Nedalo se nic dělat. „Zítra se u ní zastavím a rozloučím se s ní..." rozhodl jsem se v duchu. „Teď jsem nesvůj..."

Zavřel jsem se ve svém pokoji a toho večera nesešel ani do jídelny. Příštího jitra před jedenáctou přišel Birch.

„Nuže, pojedete?" ptal se již mezi dveřmi, záře zdravím a spokojeností.

„Pojedu," odpověděl jsem vstávaje, abych ho uvítal. „Kdybyste byl tak laskav a zařídil vše pro mne, byl bych vám povděčen. Mám ještě malou pochůzku. Mohli bychom se setkati na tiffin v Hotel de l'Europe. A pak bych se vrátil sem a dal do pořádku své věci, pokud jsem toho neučinil včera večer."

Vyšli jsme společně. V jídelně Mrs. Caffyn nás zastavila. „Edith chvílemi blouzní,... a chvílemi se ptá po vás," řekla. Byl jsem hluboce dojat a řekl jsem to paní Caffynové. „Je mi nyní vyříditi neodkladnou věc, Mrs. Caffyn, ale o jedné hodině se vrátím a zajdu k nemocné. Nehrozí, doufám, vážné nebezpečenství?"

Učinila pohyb, jakoby chtěla vykasat rukáv a ukázati mi znamení Ganešovo; ale rozmyslila se a potřásla hlavou. Její rty se stáhly podivně. „Oh, není to nic,... než srdce." A bez pozdravu odešla.

Na Birche čekala rikša; přisedl jsem k němu, ale nevěděl jsem slova z toho, co mluvil, a na Oxley Rise jsem vystoupil.

„Pozdravujte Nortona," řekl Birch, ač jsem se ani slovem nezmínil, kam vede mne moje neodkladná věc. „A po dvanácté čekám v Hotel de l'Europe."

O deset minut později mne čínský boy uváděl do přijímacího sálu v Norton Hallu. Sám Norton mi šel v ústrety, podávaje mi obě ruce se srdečností, jež mi připadala groteskní.

„Už jsme myslili, že odjedete bez rozloučení," volal vyčítavě. „A lady Berenice se bála, že nebude vám moci zvěstovat novinku, která vás překvapí."

Uvědomil jsem si, že v pozadí pokoje vstává z křesla kdosi třetí vedle Bereniky; do té chvíle jsem si nevzpomněl, že tohoto dopoledne přijde ohlášená návštěva. Ale než mohl se omluviti, Bereniké pokročila ke mně a stiskla mi ruku. „Mr. Zachar, dovolte, abych vám představila svého snoubence." Jmenujíc jej, obrátila se k mladému, urostlému Britu mužné krásy a příjemného úsměvu i dodala: „Mr. Zachar, o kterém jsem vám už vyprávěla."

Pozdravili jsme se, blahopřál jsem mu a poslouchajíce pokynu Bereničina, usedli jsme všichni čtyři do lichoběžníku, tvořeného pohodlnými křesly. Nikdy nezdála se mi Bereniké půvabnější a touhy hodnější. Její vlasy byly upraveny v účesu, kterého jsem u ní ještě neviděl. Byla to úžasná, rudě planoucí pochodeň záplavy nazpět vyčesané a v týlu podepřené antickým uzlem. Nebylo možno nevzpomenouti

její hlavy spočívající na bílé podušce, a jak jsem se nyní zrakem dotkl jejího obličeje, poněkud pobledlého, ale tím krásnějšího, připadalo mi, jakoby na okamžik byla přivřela oči, zlatými řasami prosévajíc modrý stesk po rameni, na němž už nikdy neměla by zdřímnouti ve sladké únavě lásky. Byla oblečena stříbrošedým tenoučkým hedvábím, jehož stejnobarevný podklad hluboce vystřižený byl lemován na výstřihu, na kratičkých rukávech i na obrubě sukně rudomodrým ornamentem. Jistě připravovala si toto překvapení pro mne, proletělo mně myslí, a nesmírná bolest mne zalila pro vše, co končilo se v těchto okamžicích tak neodvratně, tak nezachranitelně. Ani rozloučit se nemůžeme, postěžoval jsem si zákmitem svého pohledu, a zpod jejích řas vyletěl záhadný záblesk.

„Strýc vlastně nepověděl vám plné pravdy, Mr. Zachar," rozhovořila se v zápětí podivně pozvolným hlasem. „Byla jsem to pouze já sama, jež tvrdila, že odjedete bez rozloučení, a že nebudu ani vědět, kam za vámi poslat oznámezí změny své adresy. Řekl jste mi kdysi, že nenávidíte loučení."

Úklonou hlavy jsem jí přisvědčil. „Mr Norton se dohadoval, že jdu se loučit, lady Berenice, ale v tom se mýlil, přišel jsem se pouze poroučet. Tento svět je tak maličký, že cesty se v něm mohou skřížiti, i když rozběhly se do opáčných konců. Nechtěl jsem vám tím, že bych se neporoučel, ještě více usnadniti naprosté zapomenutí, že naše cesty již jednou proťaly v tomto Singapuru."

Norton se vložil do hovoru. „Máte pravdu, na tomto světě lze se stále potkávati se známými i tam, kde bychom jich nejméně čekali. Podívejte se na toho našeho nešťastného Birche. Rozešli jsme se na Haiti, právě se střílelo, a to bylo tak nepohodlné, že jsme se zapomněli rozloučit, a vidíte, v Botanical Gardens jsme se zase setkali po letech." Vypadal opět svěže a ničím neprozrazoval svého nedávného šílenství.

Zasmál jsem se. „Vidíte, byl bych zapomněl, že vlastně jsem pověřen Birchem, abych jej omluvil... Odjíždíme společně..."

„Vyléčen," otázal se Norton, ale v angličtině ovšem toto jediné slovo neprozrazovalo, zda bylo míněno v jednotném či množném čísle.

„Co se týče Mr. Birche, naprosto," odpověděl jsem. „Co se týče mne, nikdy nemohu být vyléčen ze svého Singapuru. Zamiloval jsem se do něho tak, že se nikdy do něho nevrátím, abych si nerušil své iluse."

Tehdy Bereniké opět promluvila. „Nuže vidíte, i mně Singapur se stane jen zahradou vzpomínek. Mám dojem, že již pro mne přestal existovat jako skutečnost." Norton chtěl vyčítavě protestovat, zasmála se. „Oh, strýče, Nemluvím o Norton Hallu, nýbrž jen o Singapuru, o němž vy sám říkáváte, že pro vás neexistuje."

Bereničin snoubenec prohodil cosi vtipného o tom, aby Norton ho nepřipravoval o potěšení, že Bereniké je spokojena s nastávající změnou ovzduší a hovor přesunul se na Japonsko a na Tokio, kam byl jmenován velvyslaneckým radou.

Účastnil jsem se hovoru, ač sotva jsem mu dodával zvláštního lesku svou duchaplností. Sním teď, nebo snil jsem všechno, co předcházelo, tázal jsem se sebe sama. Je možno, aby toto byl konec, naprostý konec všeho,... bez jediného slova, na něž by se vzpomínalo, bez jediného pohledu, jenž by potěšil. A tehdy poslala mi krásný úsměv a její rty na okamžik zůstaly lehounce porozevřeny, jakoby pily rozkoš polibku. Potom vláčným pohybem naklonila se, aby vyslechla, co hlásil jí boy právě se objevivší po boku jejího křesla.

„Doufám, že zůstanete s námi na tiffin," řekla vracejíc se ke mně pohledem, v němž četl jsem skrytou obavu, abych se nepokusil o nastavování, jež by tak mnoho mohlo pokaziti.

Usmál jsem se a povstal jsem. „Omluvte mne, lady Berenice, ale skutečně nemohu, jakkoli bych rád. Mr. Birch mne očekává vlastně již v tuto chvíli v hotelu. Nečekal jsem, že bych vás tak dlouho zdržoval..."

Povstali všichni, ale Bereniké je předešla. „Musíte mi napsat svou adresu, Mr. Zachar,“ řekla a vedla mne ke stolu na druhé straně pokoje.

„Andrew, můj Andrew, miluji vás a všechno ve mně pláče,“ zaševelila a nahlas dodala: „Jsme děti neklidu, Mr. Zachar. Byl byste docela schopen pro ten neklid zapomenout svou adresu, až byste si na mne vzpomněl pohlednicí, a truchlící pozůstalí by vám ani nemohli poslat úmrtní moje oznámení.“

Zasmál jsem se namáhavě. „Doufám, že od vás uslyším ještě před tím, lady Berenice,“ řekl jsem nakláněje se nad papír a zašeptal. „Oh, Bereniké, to, co v nás dnes odumírá pro svět, zůstává živo v celé kráse pro nás dva. S bohem, Bereniké, chci vás.“

Vztýčil jsem se jistě pobledlý, a úsměv zlomil se mi na rtech. „Děkuji vám, Mr. Zachar,“ řekla podávajíc mi ruku a otočena jsouc k ostatním zády. V jejích očích zářilo tolik lásky, co jsem jí kdy poznal, a s jejích rtů splynulo skoro neslyšně: „Jsem vaše, Andrew, můj Andrew.“

Norton promluvil, pokročiv směrem ke mně. „Kdy odjíždíte s tím naším Birchem,“ otázal se.

„Odpoledne na Gisele,“ odpověděl jsem hlasem, jenž zdál se mi cizím.

„Jaká škoda, Berenice,“ zvolal Norton. „Odpoledne jsme čekáni u guvernéra.“

Bereničin snoubenec namítl:

„Ale to jest až o páté... Snad...“

Berenike se vložila do věci. „Bylo by mne těšilo kynouti vám aspoň rukou na pozdrav,“ řekla jaksi formálně, „ale obávám se, že skutečně to bude nemožno. I vy, strýče, musíte se již obětovat a ponechat Mr. Birche jeho osudu.“

Byl jsem rád, když vycházel jsem z Norton Hallu, před očima posud maje stepilou její postavu v té stříbřité šedi, kterou prosvítaly modré a rudé skvrny širokého lemu, a svítivá bělost jejích ramen i paže, kynoucí na pozdrav ještě od dveří a jakoby na okamžik ztrnulé ve vánku, jenž zachvíval průzračným tím splývavým rukávem. Norton šel se mnou

až do palmové aleje. Kráčeli jsme mlčky. U branky mi podal nefritový náramek.

„Berenice dala mi jej pro vás, přívěsek si ponechala, a já mám dýku.“

Zasmál se úsečně, pokrčil rameny a odcházel.

Nebylo se mnou do řeči při tiffinu, ale Birch mluvil, jako vždy, za dva. A byl jsem jako ve snách, když po druhé s poledne vracel jsem se do Idylly, abych odvezl zavazadla na parník. Tak často loučil jsem se s městem, kde prožil jsem kus života, jako s milenkou, na niž se nezapomíná, a tak často opouštěl jsem jiná města s lehkým srdcem jako ženy, jež více slibovaly, než dovedly splniti, říkal jsem si v duchu. A nyní loučím se se Singapurem... Nikoli, včera jsem se s ním rozloučil, a toto jest již jen skořápka, jejíž obsah odnáším si do života... Singapur a Bereniké, dvě magická slovíčka, jež vyzařovala mi chlapecké touhy, a jež se mi uskutečnila po dvaceti letech hledání... Uskutečnila se a splynula s minulostí. Jsem v Singapuru, kde posud žije Bereniké, a přece Bereniké i Singapur jsou již mimo můj dosah. A jsou navždy v mém dosahu tak, jak nyní si je upravím v té jediné skutečnosti života, kterou je minulost. Neboť vše, co jest, již minulo. Je zbytečno tesknit pro pomíjejícnost všeho. Včera jsem ještě objímal svou Bereniku, ale včerejšek byl již ode mne tak vzdálen, jakoby mne od něho oddělovaly nikoliv hodiny, nýbrž roky. A jak leta poplynou, včerejšek bude se mi přibližovat, krásná vidina, jež nikdy nepřestane být skutečností. Jsem vaše, řekla Bereniké dnes, jako řekla to kdysi při prvním polibku.

Můj povoz zastavil před Idyllou, a Mrs. Caffyn vyšla mi v ústrety, podobna spíše přízraku, než živoucí osobě.

„Jdu se podívat k Miss Edith,“ řekl jsem, vyskakuje z ghari.

Zastoupila mi cestu, dívajíc se na mne upřeně kalnýma, zapálenýma očima. „Je zbytečno, abyste tam chodil teď,“ řekla bezbarvým hlasem, „Edith zemřela srdeční vadou o polednách.“

A odešla, nevěnujíc sluchu mému projevu. Teprve v tom okamžiku uvědomil jsem si vše, co kolem mne nasvědčovalo poslednímu vyplnění kletby černého bramína a hrozby Ganešova znamení. Vzkázal jsem po boyovi, že odcestuji toho odpoledne, a aby mi laskavě poslala účty. Miluji vás, a všechno ve mně pláče, řekla Bereniké. Její tichý, barevný hlas zněl mi jakoby u ucha, a pláč od budovy služebnictva až sem doléhající plnil mne neobsáhlým smutkem. I Bereniké dnes o polednách odumřela pro mne... Mohu poslat Edithě květy na rakev, ale rakev Bereničinu odvezu ve svém srdci... Chci vás, zašeptala... Ale je zbytečno, abych chodil nyní k Edithě, řekla její matka. Včerejšek ji zabil,... nikoli, snad jen urychlil neodvratný konec...

Kočka se mi otřela o nohu. Ze dvora zapadl dovnitř budovy pokřik pávů. Na stěně zamlaskala ještěrka. Kdesi zaklaply dveře. Pomalu, krok za krokem, stoupal jsem po schodech do prvního poschodí domu tichého jako hrob.

Poprvé vyšlo r. 1916 v Knihách Topičova Sborníku, podruhé r. 1918 s šesti kresbami Ladislava Šalouna vlastním nákladem autorovým.

V SEBRANÝCH SPISECH JANA HAVLASY

POSUD VYŠLO:

I. HLASY TONOUCÍCH. (Rozebráno.)
II. DĚTI NEKLIDU. (Třetí vydání.)
III. SOUOSTROVÍ KRÁSY. (Rozebráno.)
IV. ZAHRADA SPLNĚNÉ TOUHY. (Druhé vydání.)
V. SVĚTLA DALEKÝCH PŘÍSTAVŮ. (Třetí vydání.)
VI. TI, KTEŘÍ SE NEVRACEJÍ. (Druhé vydání.)
VII. KRAJINY V OBLACÍCH.
VIII. ŠÍLENÉ LÁSKY. (Druhé vydání.)
IX. ALE SNY UMÍRAJÍ. (Druhé vydání.)
X. LIDÉ NA HORÁCH. (Druhé vydání.)
XI. ZKROCENÝ ZÁPAD. (Druhé vydání.)
XII. PÍSEŇ KORÁLOVÝCH ÚTESŮ.
XIII. TOUHA DO DÁLKY. (Druhé vydání.)
XIV. OKNA DO MLHY. (Třetí vydání.)

CHYSTÁ SE:

XV. STOPY, JEŽ NIKAM NEVEDOU. (Druhé vydání.)
XVI. VZPOURA ORCHIDEJÍ.
XVII. PŮLNOČNÍ VÍTR. (Třetí vydání.)
XVIII. BRAZILSKÉ DOJMY.
XIX. PRVNÍ KOUZLO.
XX. ROK TĚŽKÉHO ŽALÁŘE.

